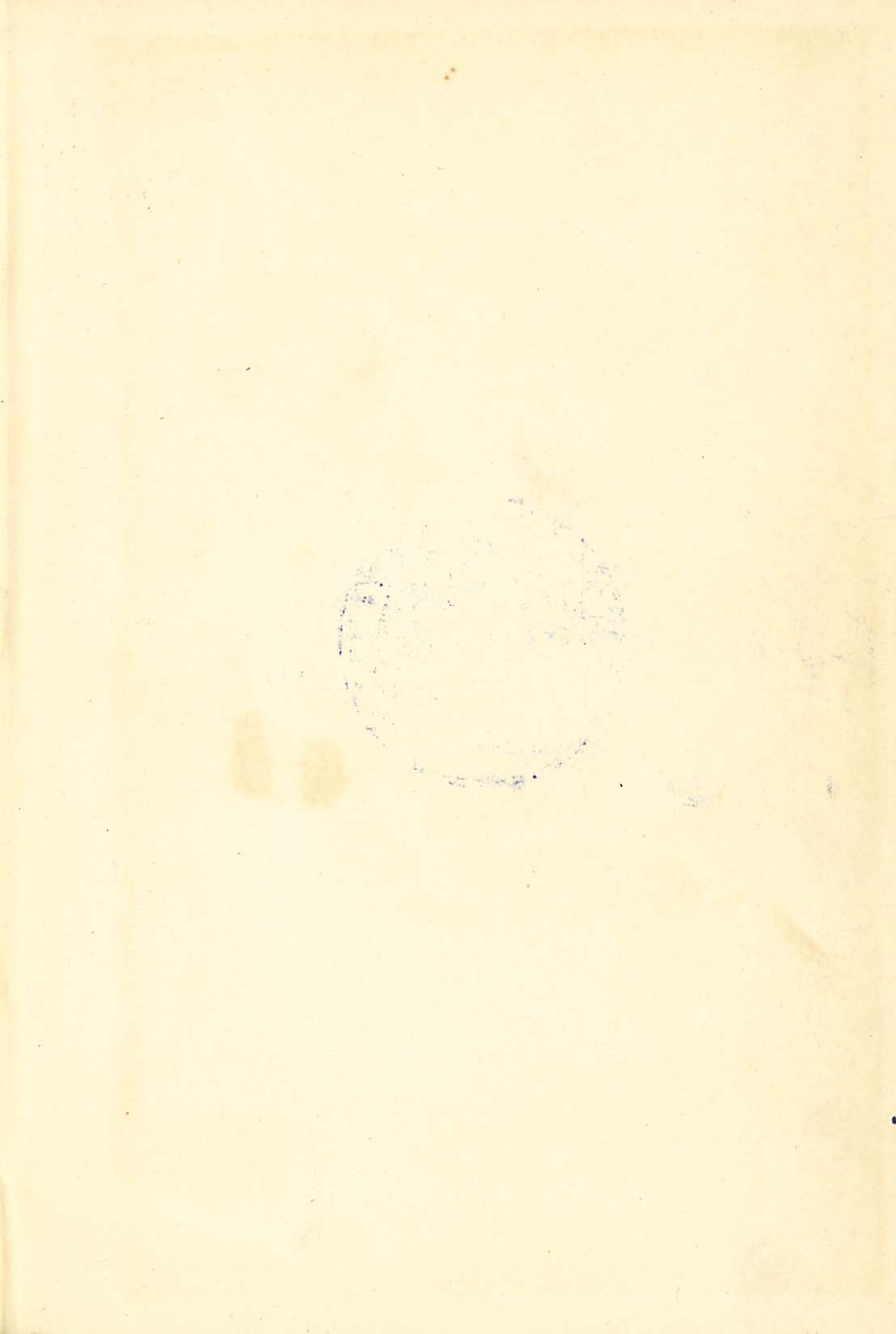

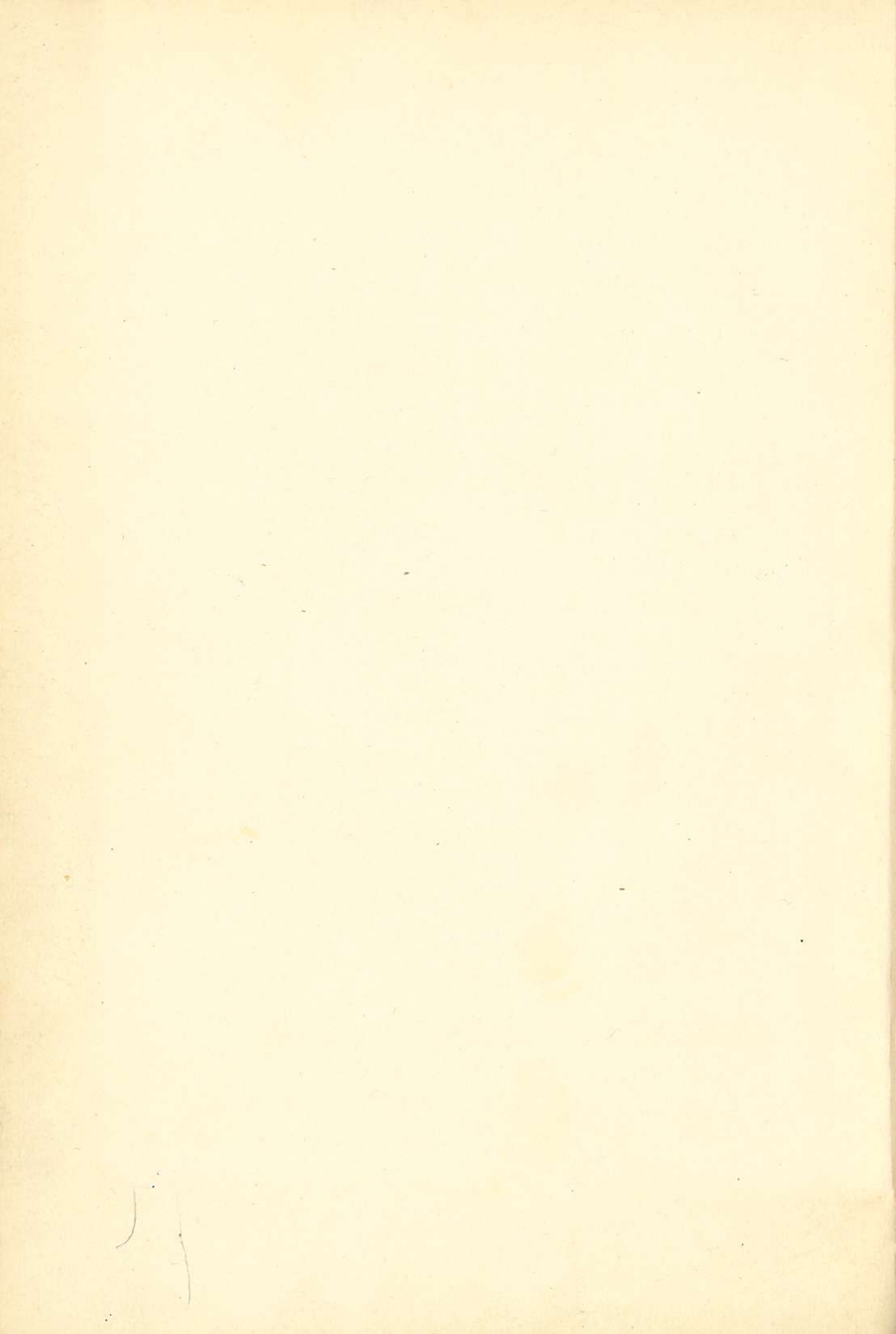
Pyhäkoulu-
yhdistyksen
Kertomukset

1889-1912.

Y. K.

J. 1890

Kertomus

Suomen Evankelis-Luterilaisen

Pyhäkouluyhdistyksen

synnystä ja vaikutuksesta

vuoden 1889 loppuun.

Helsingissä,

J. Simeliuksen perillisten kirjapaino-osakeyhtiö,
1890.

Kun *Suomen Evank.-Lut. Pyhäkoulu-Yhdistyksen Johtokunta* Yhdistyksen sääntöjen 7:n pykälän mukaan tässä antaa ensimmäisen kerran kertomuksen vaikutuksestansa, se eroaa tavallisista vuosikertomuksista siinä että se käsittää pitemmän kuin vuoden ajan ja jakautuu kahteen osaan, joista edellinen koskee Yhdistyksen syntyä ja vaikutusta Yhdistyksen perustavaan kokoukseen asti Elok. v. 1888 ja jälkimäinen sen vaikutusta edelleen 1889 vuoden loppuun saakka.

I.

Se kertomus, jonka väliaikaisen johtokunnan puolesta pastori A. Lönnroth esitteli Tampereella pidetyssä perustavassa kokouksessa, oli näin kuulua:

Iloa ja kehoitusta herättävä seikka on tosin se rakkaus ja innostus kristilliseen pyhäkouluun mikä meidänkin maassa on huomattu, erittäinkin nykyaikaan, jolloin hengellisellä alalla ahkerasti toimitaan vastaiseenkin suuntaan. Lasten aikainen opettaminen ja kasvattaminen Jumalalliseen totuuteen ja sanaan, joka on jalkaimme kynttilä ja valkeus tiellämme, on kasvanneitten mitä suurin velvollisuus meidän aikakautena, jolloin vihollinen monella

eri tavalla koettaa kylvää ohdakkeita nuorten sydämiin.

Tästä vakuutettuina ja huomaten monelta taholta sekä pappein että maallikkojen toivovan jonkunmoista yhteyttä pyhäkouluharrastajien välille eri paikkakunnissa maassamme, päättivät ne sunnuntaikouluystävät Helsingissä, miehet ja naiset, jotka muutamia vuosia olivat työskennelleet kaupunkilähetyksen pyhäkouluissa, ottaaksensa mainitun asian lähemmin tarkastaaksensa ja kokoontuivat kokoukseen keväällä 1886, jossa yksimielisesti katsottiin tarpeelliseksi ja hyödylliseksi perustaa Evankelis-Luteerilainen sunnuntaikoulu-yhdistys, jonka tarkoituksena olisi kansankirkkomme nojassa olla kehoittava ja vahvistava side pyhäkoulun alalla toimiville maamme eri seurakunnissa. Tämän johdosta valittiin komitea toimittamaan sääntöjä aiotulle yhdistykselle, johon tuli kuulumaan seurakunnan kirkkoherra, provasti A. W. Lyra, jonka kokemus ja ansiot pyhäkoulualalla olivat tunnetut; pastori A. Lönnroth ennenmainittujen kaupunkilähetyksen sunnuntaikoulujen esimies ja konsistorinamanuensi E. af Forselles, viikkokokousten johtaja, sekä protokollasihteeri E. A. Forsell, rouva Z. Lindh ja neidit Hilda Granstedt sekä Viktoria Laurell, luokkaopettajia sunnuntaikoulu-toimessa.

Komitean tekemä sääntöehdoitus hyväksyttiin uudessa kokouksessa ja määrättiin komitea vielä:

1:o säännöille toimittamaan armollista vahvistusta;

2:o tämän saatua sopivalla tavalla yleisölle julkaisemaan säännöt ja jäsenkirjoituslistoja levittämään;

3:o listojen takaisin saavuttua kutsumaan yhdistyksen kokoon perustavaan kokoukseen ja siihen saakka väliaikaisena toimikuntana pitämään huolta yhdistyksen asioista.

Tämän johdosta painatti ja levitti toimikunta heinäkuussa 1887 näin kuuluvan kehoituksen Suomen kristilliselle yleisölle, jota seurasi yhdistyksen armossa vahvistetut säännöt ynnä jäsenkirjoituslistat, mikä kehoitus lähetettiin kaikkein maamme seurakuntain papistolle, erityisille sunnuntaikoulua harrastaville maallikoille sekä kansakouluopettajille:

„Sitte kun asianomainen lupa on saatu Suomen *Evankelis-Luteerilaisen sunnuntaikoulu-yhtiön* perustamiseen ja Keisarillinen Majesteetti armollisesti on vahvistanut yhtiön tähän liitetyt säännöt, pyytävät allekirjoittaneet saadakse kutsua yhtiön osallisuuteen maamme pyhäkoulu-asiaa harrastavia kristityitä kuin myös ennaltaan ehkä olemassa olevia paikallisia pyhäkoulu-yhtiöitä ja yksityisiä pyhäkouluja.

Kristillisen pyhäkoulun alku on etsittävä kaukaisista ajoista. Jo toisen vuosisadan kuluessa, noin 180 v. Kr. s. j., syntyi kristillisessä seurakunnassa kouluja lasten opettamista varten sabbatinpäivinä. Nämä koulut huomattiin niin hyödylliseksi, että niitä enenemistänsä eneni seuraavina neljänä vuosisatoina. Mutta kuudennen vuosisadan loppupuolella tuo toimi vähittäin joutui unohdukseen ja laiminlyötiin yhä enemmän sinä pimeyden ja kirkollisen rappeutumisen aikakautena joka sitte alkoi, kun valo yhä enemmän peitettiin inhimillisillä säännöillä ja elämän sana sysättiin syrjälle ihmisten keksimillä käskyillä. Vasta kuudennen-toista vuosisadan uskonpuhdistuksella koitti pyhä-

koulullekin toivehikkaampi tulevaisuus. Vuonna 1527 Martti Luteerus perusti tunnetut pyhäkouluunsa Wittenbergissä, kutsuen nuoren kansan kokoon pyhissä totuuksissa opetettavaksi. Tätä tapaa noudattivat sitte uskovaiset opettajat Luteerilaisessa kirkossa, tuottaen siten sille runsaan siunauksen. Vuonna 1560 John Knox pani toimeen pyhäkouluja Skottlandissa, ja vuonoa 1580 arkkipiispa Kaarlo Borromeo perusti useita semmoisia kouluja Pohjois-Italiassa, jonka jälkeen pyhäkoulutoimi vähittäin yhä enemmän levisi Europan maissa suureksi hyödyksi ja siunaukseksi joka paikassa, missä opettaminen tapahtui hengessä ja totuudessa.

Lasten opettaminen Kristuksen uskoon ja tuntemiseen on jokaiselle kristitylle kalliina velvollisuutena. Vapahtaja on itse siitä määrännyt, antaessaan opetuslapsillensa käskyn: „Menkääät siis ja tehkäätkä kaikki kansa minun opetuslapsikseni, kasteaen heitä nimeen Isän, Pojan ja Pyhän Hengen ja *opettaen* heitä pitämään kaikki kuin minä olen teille käsenyt.“ (Math. 28: 19, 20). Ja kun Jeesus kutsui lapset luoksensa, siunaten heitä senkaltaisina, joiden taivaan valtakunta on, niin Hän sillä ei ainoastaan ole kehoittanut meitä pyhässä kasteessa tuomaan lapset tykönsä, vaan myöskin edelleen Jumalan sanan opettamisella saattamaan heitä Hänen luoksensa.

Erittäinkin nyky-aikana, kun epäusko ja Jumalan kieltäminen yhä enemmän uhkaavat uurtaa piiplian-kristillisen uskonelämän perustuksia, ilmaantuu välttämättömänä tarpeena aikaisin opettaa kasvavalle kansalle jumalallinen totuus. Että lasten sydämet, ennen kuin ne ovat uskottomuudessa kovettuneet, taivutettaisiin sen Vapahtajan puoleen,

joka yksin voi suojella heitä elämän kiusauksissa ja varjella heitä erehtymisestä ja lankeemisesta, täytyy olla jokaisen kristityn hartaana toivomuksena. Sentähden kristillinen pyhäkoulu, joka on tehtäväksensä asettanut tämän korkean tarkoituserän toteuttamisen, tähän aikaan milt'ei koko kristikunnassa on saavuttanut ennen aavistamattoman kehityksen kannan, niin että se, yhä lämpimämmän ja innokkaamman harrastuksen esineenä, tätä nykyä on kotimaisen lähetystoimen tärkeimpiä haaroja.

Myös meidänkin maassamme pyhäkoulutoimella vanhoista ajoista saakka on syvät juuret, ja monessa kohdin sekä seurakuntain papiston että Jumalan valtakuntaa rakastavain maallikkojen seassa tätä kristillistä tointa lämpimästi harrastetaan ja uuterrasti harjoitetaan.

Yhdistävän ja elähyttävän yhteisvaikutuksen puute pyhäkoulun alalla työskentelevien välillä meidän maassamme lienee kuitenkin katsottava epäsuotuisaksi sen kehittymiselle, ja tämän puutteen poistamiseksi, josta hartaita toivomuksia on eri maamme osissa lausuttu, Evankelis-Luteerilainen sunnuntaikoulu-yhtiö on toimeen pantu.

Liittyminen yhtiöön tapahtuu siten että nimi, ammatti, selvä asunnon osoite ja maksun määrä kirjoitetaan myötäseuraavaan listaan, joka suosiollisesti lähetettäköön takaisin jollekulle allekirjoittaneista, (nimet siv. 2 luetellut), osoitteella Helsinkiin, ennen tämän vuoden loppua, jonka jälkeen yhtiö sanomalehti-ilmoituksella kutsutaan yleiseen kokoukseen. Pyydetään myös kutakin listan vastaanottajaa hyväntahtoisesti antamaan tilaisuutta asiaa harrastaville henkilöille kirjoittamaan itsensä yhtiön jäseniksi“.

Takaisin saapuneitten listain mukaan on jäseniksi kirjoittanut yhteensä 586 henkeä, nimitäin 365 miestä ja 221 naista.

Näistä on 20 vakinaista jäsentä, joista 13 ovat pappismiehiä, 2 maallikkoa ja 5 naista. Toiset, nimittäin 350 miestä (joista 86 ovat pappia) ja 216 naista maksavat maksunsa vuosittain.

Jäsenmaksunsa ovat toimikunnalle lähettäneet 18 vakinaista jäsentä ja 490 vuosittain maksavaa, jotapaitsi noin 60 henkeä, näistäkin muutamat pappia, ovat lähettäneet satunnaisia lahjoja, koska eivät ole tahtoneet sitoutua jäseniksi, vaan kuitenkin auttaa itse asiaa.

Kolehtirahaa, johon yhdistys 3 pykäläensä mukaan on oikeutettu, ei ole vielä tänä vuonna kerennyt tulla.

Että väliaikainen toimikunta vasta nyt on velvollisuutensa täyttänyt perustavan kokouksen kokoonkutsumisen suhteen, riippuu siitä, että toimikunta yhdistyksen hyväksi on tahtonut valmistaa Suomen kokoontuneelle papistolle tilaisuutta samassa ottamaan osaa Evankelis-Luteerilaisen sunnuntaikouluyhdistyksen perustavaan kokoukseen. Yhdistyksen toivo rakkaasen ja hartaasen myötävaikutukseen maamme papiston puolelta, jonka ansiot kansamme opetuksessa ja kasvattamisessa ovat isänmaan ajantietoihin piirretyt, on jo yhdistyksen säännöissä lausuttu ja mainittakoon vielä tässäkin.

Kun väliaikainen toimikunta nyt pyytämällä tilivapautta toimestaan työnsä päättää, olkoon se harras toivo ja rukous lausuttu, että Evankelis-Luteerilainen sunnuntaikouluyhdistys ei olisi ihmistöimi, vaan Hänen tekemä, Joka oli, Joka on ja Joka oleva on, Hänen, Jonka ijankaikkisesta vapahtaja-

rakkaudesta ristinkuolemaan saakka hengessä ja totuudessa työskentelevä pyhäkoulu on oleva elävänä todistuksena seurakunnassa.

II.

Yhdistyksen perustava kokous pidettiin yhteydessä *Tampereen* pappeinkokouksen kanssa $23/8$ 1888. Läsä oli noin 70 henkeä, joista 25 pappia. Kokouksen avasi tilaisuuteen sovitetulla rukouksella ja puheella provasti *Lyra*, jonka jälkeen edellä oleva kertomus Yhdistyksen synnystä ja vaikutuksesta luettiin sekä johtokunnan ja tilintarkastajien vaali toimitettiin.

Johtokunnan tärkeimpänä tehtävänä on ollut tehdä pyhäkouluasia laajemmissa piireissä tunnetuksi sekä herättää harrastusta tämän siunausta tuottavan toimen hyväksi. Tämän tarkoituksensa saavuttamiseksi on johtokunta käyttänyt useampia keinoja.

Ennen kaikkea on johtokunta mielihyvällä tahtonut noudattaa *Tampereen* perustavassa kokouksessa lausuttua toivomusta, että se „ryhtyisi tarpeellisiin toimiin perustaakseen sellaisen kuukauslehden, joka pääasiallisesti tarkoittaisi pyhäkouluopettajien kehittämistä“. Pitkien ja vilkkaiden keskustelujen perästä päätti johtokunta syksyllä 1888 seuraavan vuoden alusta hankkia suomen ja ruotsin kielellä lehden, jonka „ennen kaikkea tulisi olla avuksi sunnuntaikouluopettajille esittelemällä, mille kannalle heidän tulee asettua oppilaittensa suhteen, miten heidän tulee opettaa, kysymyksiä tehdä y. m.

Sitä paitse saisi siinä olla myöskin puhtaasti uskonnollisia hartauskirjoituksia sekä erittäin uutisia maaseuduilta ja ulkomailta sunnuntaikoulua koskevista asioista, historiallisia tietoja sunnuntaikoulutyön edistymisestä eri maissa, ilmoituksia kirjastojen tilasta ynnä muista yksityisistä asioista“. Tätä ohjelmaa ovat koetelleet noudattaa viime vuoden aikana 6 eri vihossa, joista jokainen on ollut noin yhden painoarkin suuruinen, ilmestyneet „Pyhäkoululehti“ ja „Söndagsskolebladet“, joiden toimitajina; ovat olleet pastori *A. Lönnroth* ja maisteri *A. Haapanen*. Näistä lehdistä, joihin ovat monet arvoisat kansalaiset, varsinkin provastit *Lyra* ja *Sarlin* sekä kirkkoherra *Blomberg*, antaneet arvokasta apuansa, on varsinkin *Pyhäkoululehti* saavuttanut kansalaisten puolelta verrattain suurta kannatusta, sillä sitä on tilattu noin 2,100 kappaletta, joka määrä ei liene katsottava pieneksi lehden ensimmäiseen vaikutusvuoteen nähden. Lehden kustantajana on ollut herra *V. Söderström* Porvoossa.

Johtokunta on tosin saanut useammilta eri tahoilta kehoituksia pyhäkouluja varten sopivan kirjallisuuden, niinkuin saarnatekstien selityskirjan ja laulukirjan hankkimiseen, mutta katsoen Yhdistyksen vähäisiin rahavaroihin ei johtokunta vielä kuluneen vuoden aikana ole luullut voivansa noita ystävällisiä kehoituksia noudattaa.

Johtokunnan kirjallisista toimista puhuttaessa mainittakoon tässä vielä, että se vuoden alussa lähetti painetun kiertokirjeen kaikille Suomen evank.-luterilaisten seurakuntien kirkkoherroille ja kapeliseurakuntien papeille, jossa heitä pyydettiin rupeamaan Yhdistyksen asiamiehiksi ja hyväntahtoisesti noudattamaan niitä ohjeita, joita kiertokir-

jeessä oli lueteltu. Vaikka tähän kiertokirjeeseen onkin tullut verrattain vähän vastauksia, toivoo johtokunta, että Suomen papisto entistä suuremmalla innolla on kuluneen vuoden ajalla pyhäkoulu-asiaa harrastanut. Ilolla tahtoo johtokunta vielä huomauttaa, että hippakuntien piispat tarkastusmatkoillansa ovat erityisellä painolla sulkeneet tämän asian opettajien ja seurakuntalaisten huomioon.

Pyhäkouluasian elvyttämiseksi on myöskin pidetty *keskustelu- ja hartauskokouksia* eri paikoissa maata. Suurenmoisista niistä oli epäilemättä yhteydessä piispantarkastuksen kanssa 25 ja 26 p. viime kesäkuuta *Jyväskylässä* pidetty. Hippakunnan piispa Alopaeus avasi kokouksen, provasti Lyra oli puheenjohtajana ja rehtori Kahelin varapuheenjohtajana; läsnä oli noin 20 pappia, monta sekä oppiettä kansa- ja pyhäkoulunopettajaa useista Keski-Suomen seurakunnista sekä muuta yleisöä arviolta noin 350 henkeä. Siinä keskustelluista kysymyksistä koskivat muutamat välittömästi, muutamat välillisesti pyhäkouluasiaa. Tässä, samoin kuin keskustelukokouksissa *Savonlinnassa* 24/89, *Liperissä* 27/89, *Sortavalassa* 4/989 ja *Wiipurissa* 9/9 1889, joista on ollut tarkempi kertomus Yhdistyksen lehdissä luettavana, perustettiin piiriyhdistyksiä sekä valittiin niihin johtokunnat pyhäkouluasian kuntoonpanemista varten kukin paikkakunnassansa. Alun kaikkien näiden kokousten pitämiseen oli pannut kirkkoherra A. O. Blomberg.

Paitsi keskustelukokouksia on toimeen pantu myöskin saman tarkoituksiperän saavuttamiseksi *esitelmii* pyhäkoulu-alalle kuuluvista asioista. Semmoisia ovat pitäneet provasti *Lyra Tampereen* ja kirkkoherra *Blomberg Kuopion* pappeinkokouksessa

vv. 1888 ja 1889, joissa paitse lukuisaa yleisöä enemmän kuin 100 kokouksessa läsnä ollutta pappia oli niitä kuulemassa. Sitä paitse piti prov. *Lyra* äsken mainitussa *Jyväskylän* ja prov. *Sarlin* viime kesänä 1889 *Valkealassa* pidetyssä lähetyskokouksessa sekä provasti *Arppe Wiipurin* keskustelukokouksessa esitelmän samalta alalta.

Voidaksensa herättää harrastusta pyhäkouluasian hyväksi niin laajoissa piireissä kuin mahdollista on johtokunta toimeenpannut myös *pyhäkoulu-saarnoja* useissa seurakunnissa maamme eri osissa. Kirkkoherra *Blomberg* on siinä tarkoituksessa matkustanut viime elokuun lopussa ja syyskuun alussa *Savonlinnassa, Liperissä, Rääkkylässä, Sortavalassa, Wiipurissa* ja täällä *Helsingissä*; pastori *Auvinen* taas viime heinä- ja elokuun aikana *Tampereella, Turussa, Hämeenlinnassa, Hollolan Lahdessa, Jaalassa, Lappeenrannassa, Wiipurin läänin Uudellakirkolla, Pietarissa, Kurkijoella, Jaakkimassa ja Impilahdella*; sekä pastori *Emil Murén* viime joulukuussa *Kärkölässä, Lammilla, Koskella ja Hollolassa* suullisesti seurakuntalaisille heidän kirkoissansa selittämässä, yhteydessä saarnan kanssa, pyhäkouluasian tärkeyttä. Johtokunnan on ilolla mainittava, että pastorinvirastot kaikissa edellä luetelluissa seurakunnissa suosiollisesti valmistivat saarnamiehille tilaisuuden puhumaan seurakuntalaisille ja kantaan kolehtia Yhdistyksen tarkoitukseen.

Jälempänä oleva rahaston hoitajan antama tili osoittaa, ettei Yhdistyksen rahavarat suinkaan ole suuret. Maan hallitukselle on lausuminen nöyryin kiitos siitä että se on antanut Yhdistykselle luvan kantaa vuosittain Suomen kaikissa evank.-luterilaisissa seurakunnissa 1:nä sunnuntaina Loppiai-

sesta kolehdin Yhdistyksen hyväksi. Vaikkapa silloisen kylmän vuodenajan vuoksi kirkossa kävijöiden luku lieneekin katsottava tavallista pienemmäksi, niin ettei voi toivoakaan niin suurta kolehtia kuin lämpimänä vuoden aikana, lisää tuo kolehti kuitenkin melkoisessa määrässä Yhdistyksen tuloja semminkin jos arv. saarnamiehet saarnaansa liittävät joitakuita sopivia sanoja pyhäkoulun tärkeästä tehtävästä.

Yhteydessä tämän kanssa tahtoo johtokunta myöskin kiitollisuudella mainita, että tuomioprovasti A. G. Borg-vainaja, pyhäkoulujen harras ystävä ja toimeenpanija, oli eläessään määrännyt Suomeen vast'edes perustettavalle Pyhäkouluyhdistykselle loodallisen pyhäkoulualalle kuuluvia kirjasia, jotka johtokunta viime syksynä on saanut Kuopiosta vastaanottaa.

Johtokunta saa myös iloksensa julaista seuraavassa määrässä

Kotimaista pyhäkoulutilastoa.

Kuopion hippakunta.

<i>I. Tuomioprovastikunta.</i>	Kon- lujen luku.	Opetta- jen luku.	Oppilas- ten luku.
Kuopion kaupunki	2	6	110
„ maaseurakunta	103	180	5,150
Karttula	55	110	900
Maaninka	25	35	800
Tuusniemi	30	35	850
Nilsinä	90	?	2,145
Juvankosken tehtaan seurakunta	?	?	?
Lapinlahti	44	71	850
Iisalmi ja Rutakko	111	194	1,888
Kiuruvesi	20	30	400
Pielavesi ja Keitele	67	67	1,200
Rautalampi	82	120	2,000
Wesanto	19	22	520
Hankasalmi	22	?	974
Suonenjoki	36	45	800
Leppävirta	95	157	2,000
Warkauden tehtaan seurakunta	?	?	?
Summa	801	1,072	20,587

II. Karjalan ala-provostikunta.

Kesälahti	24	56	613
Rääkkylä	?	53	900
Kitee	70	105	?
Pälkjärvi	11	18	200
Tohmajärvi	35	84	850
Wärtsilän tehtaan seurakunta .	1	2	45
Kiihtelysvaara	19	38	?
Ilomantsi	?	62	1,600
Eno	?	39	600
	<hr/>		
Summa	160	457	4,808

III. Karjalan ylä-provostikunta.

Kontiolahti	44	97	1,427
Joensuun kaupunki	2	9	90
Liperi	31	87	923
Kuusjärvi	15	27	660
Polvijärvi	16	28	350
Kaavi	42	103	1,230
Juuka	40	68	?
Pielisjärvi	39	78	1,755
Nurmes	38	79	1,200
Rautavaara	12	22	?
	<hr/>		
Summa	279	598	7,635

IV. Kajaanin provostikunta.

Sotkamossa on 1 tai useampi kin- kerissänsä	?	?	?
Kuhmonniemi	48	62	684
Hyrnsalmi	7	?	?
Ristijärvi	4	?	?
Suomussalmella 2 à 3 joka kin- kerissä	?	?	?

Puolanko	?	?	?
Säräisniemi	29	?	298
Paltamo	12	24	350
Kajaanan kaupunki	?	?	?
„ maaseurakunta	19	?	300
	<hr/>		
Summa	119	86	1,632

V. *Kalajoen provastikunta.*

Kalajoki	11	?	165
Rautio	5	6	100
Alavieska	6	?	180
Ylivieska	24	?	300
Evijärvi	20	?	?
Nivala	10	22	?
Reisjärvi	?	?	?
Haapajärvi	1	1	30
Pyhäjärvi	?	?	?
Kärsämäki	20	20	300
Haapavesi	25	60	1,000
Oulainen	?	?	?
Pyhäjoki	?	?	?
Merijärvi	?	?	?
	<hr/>		
Summa	122	109	2,075

VI. *Raahen provastikunta.*

Raahen kaupunki	?	?	?
Saloisten pitäjä	6	?	?
Salon kappeli	6	?	?
Wihanti	8	?	?
Luoto	4	4	?
Siikajoki	3	?	?
Revolahdi	3	?	?
Raavola	25	?	?
Ranttila	5	?	?

Piippola	6	?	?
Pulkkila	6	?	?
Kestilä	12	?	?
Summa	84	4	?

VII. Oulun provastikunta.

Liminka	?	?	?
Lumijoki	8	?	?
Tyrnävä	?	?	?
Temmes	4	?	?
Kempele	2	2	60
Oulun kaupunki	?	?	?
„ maaseurakunta	17	?	259
Oulunsalo	?	?	?
Muhos	11	?	?
Utajärvi	11	26	?
Kiiminki	5	13	50
Ylikiiminki	6	?	70
Haukipudas	?	15	150
Ii	?	12	150
Kuivaniemi	11	22	120
Pudasjärvi	21	?	?
Taivalkoski	?	?	?
Kuusamo	?	?	?
Summa	96	90	859

VIII. Kemijärven provastikunta.

Kemin pitäjä	9	?	?
„ kaupunki	?	?	?
Simo	2	2	15
Tervola	?	?	?
Alatornio	12	20	150
Tornion kaupunki	?	?	?
Karunki	?	?	?

Ylitornio	?	2	?
Turtola	?	?	?
Kolari	?	2	180
Rovaniemi	2	4	35
Kemijärvi	?	?	?
Kuolajärvi	?	?	?
	Summa	25	30
			380

IX. *Lapin provastikunta.*

Sodankylä	?	?	?
Kittilä	?	?	?
Muonionniska	3	3	80
Enontekiäinen	?	?	?
Utsjoki	?	?	?
Inari	1	1	?
	Summa	4	4
			80

„Tässä yllä olevat tilastolliset tiedot ovat otetut niistä virallisista ilmoituksista, jotka viime heinäkuulla ovat provastikunnista Tuomiokapituliin lähetetyt. Mutta monesta seurakunnasta annetut tiedot ovat niin vaillinaiset, ettei ole ollut mahdollista saada selville kuinka monta pyhäkoulua ja opettajaa ja kuinka monta oppilasta on kouluissa käynyt. Monestakaan seurakunnasta ei ole ilmoitettu muuta kuin joko pyhäkoulujen tai niiden opettajain lukumäärä. Niin on esim. koko Raahen provastikunnasta ilmoitettu ainoastansa kuinka monta koulua seurakuntain itsekussakin kinkerikunnassa on olemassa. Hyvin useasta seurakunnasta muualtakin puuttuu aina joku yllä oleviin särkeihin tuleva ilmoitus, varsinkin puuttuu monesta ilmoitus oppilasmäärästä. Onpa niinkin epämääräisiä ilmoituksia annettu, ettei tällaiseen tilas-

tolliseen ilmoitukseen ole voitu niistä mitään merkitä. Niin esim. sanotaan *Sotkamossa* olevan pyhäkouluja yksi tai useampi aina kinkerikunnassaan; *Merijärvellä* taaskin sanotaan olevan muutamia. *Pyhäjärvellä*, *Limingassa*, *Tyrnävällä*, *Temmeksessä* ja *Kittilässä* kuulutaan perustetun kouluja, vaan ovat lakastuneet ja kituvaa elämää vaan elävät. Vielä löytyy seurakuntia, joissa pyhäkoulut ovat kokonansa lakanneet tai joihin niitä ei vielä ole perustettukaan. Semmoisia ovat *Juvankosken* ja *Warkauden* tehdasten seurakunnat, *Puolanko*, *Kajaanin* kaupunki, *Oulainen*, *Pyhäjoki*, *Raahen* kaupunki, *Oulun* kaupunki ja *Oulunsalo*, *Taivalkoski*, *Kuusamo*, *Kemin* kaupunki, *Tervola*, *Tornion* kaupunki, *Karunki*, *Turtola*, *Kemijärvi*, *Kuolajärvi*, *Sodankylä*, *Enontekiäinen* ja *Utsjoki*. Näistä syistä ovat edellä olevat tilastolliset laskutkin peräti vailinaiset. Pyhäkouluja ja pyhäkoulu-opettajia ynnä oppilaita hippakunnassa on todellisuudessa paljon enemmän kuin tästä luettelosta näkyy. Tämä luettelo oikeastansa ilmoittaa vain kuinka monesta pyhäkoulusta, pyhäkouluopettajasta ja oppilaasta on ilmoitettu, vaan ei kuinka monta niitä hippakunnassa löytyy. Mutta sittenkin voivat nämät tilastolliset tiedot pyhäkoulutoimesta Kuopion hippakunnassa huvittaa jokaista pyhäkoulun ystävää ja harrastajaa maassamme. Sillä huolimatta tuosta vajavaisuudesta ilmoituksissa, saadaan kumminkin nuo sievät luvut: *1,690 pyhäkoulua*, *2,450 pyhäkouluopettajaa* ja *38,056 oppilasta*.”

Porvoon hippakunta.

	Pyhäkon- lupen luku.	Lasten lu- kumäärä.
<i>I. Tuomioprovastikunta.</i>		
Porvoon kaup.-seurakunta	2	79
„ maaseurak.	19	920
Askola	6	200
Myrskylä	3	104
Artjärvi	1	20
Liljendal	3	53
Loviisan kaup.-seurak.	2	23
Lapptreski	?	?
Summa	36	1,399

II. Helsingin provastikunta.

Helsingin kaupunki (yhteensä) . . .	46	745
Helsingin pitäjä	4	125
Mäntsälä	30	436
Tuusula	11	203
Nurmijärvi	23	570
Sipoo	?	?
Summa	114	2,079

III. Iitin provastikunta.

Iitti	25	540
Jaala	16	305
Elimäki	22	500
Anjala	4	106
Ruotsin-Pyhtää	?	?
Orimattila	28	582
Summa	95	2,033

IV. Hollolan provastikunta.

Hauho	22	380
Luopioinen	14	350

Tuulos	12	209
Hollola	24	533
Nastola	21	520
Asikkala	1	50
Kärkölä	6	142
Lammi	14	335
Koski	?	?
	<hr/>	
Summa	114	2,519

V. Jämsän provastikunta.

Korpilahti	29	416
Jämsä	50	750
Kuhmoinen	27	343
Padasjoki	?	?
Petäjävesi	?	?
	<hr/>	
Summa	106	1,509

VI. Jyväskylän provastikunta.

Jyväskylän kaup.-seurak	2	66
„ maaseurak.	35	525
Laukaa	62	1,563
Sumiainen	5	?
Urainen	22	310
Saarijärvi	60	2,294
Karstula	39	1,230
Kivijärvi	21	348
Wiitasaari	40	1,261
Konginkangas	10	250
Pihtipudas	?	?
	<hr/>	
Summa	296	7,847

VII. Heinolan provastikunta.

Heinolan kaup.-seurak.	1	12
„ maaseurak.	20	300
Hartola	?	?

Joutsa	10	200
Leivonmäki	11	340
Luhanko	15	321
Sysmä	?	?
	<hr/>	
Summa	57	1,173

VIII. *Mikkelin provastikunta.*

Kristiina	?	?
Hirvensalmi	24	360
Kangasniemi	10	500
Mäntyharju	50	600
Mikkeli	?	?
Anttola	?	?
	<hr/>	
Summa	84	1,460

IX. *Juvan provastikunta.*

Pieksämäki	78	1,495
Jäppilä	6	261
Haukivuori	1	22
Joroinen	38	988
Juva	?	?
Puumala	29	334
	<hr/>	
Summa	152	3,100

X. *Savonlinnan provastikunta.*

Rantasalmi	75	1,056
Kangaslampi	8	90
Heinävesi	47	940
Kerimäki	59	1,173
Enonkoski	15	129
Savonranta	13	250
Sääminki	75	1,490
Savonlinnan kaup.-seurak.	?	?
Sulkava	27	735
	<hr/>	
Summa	319	5,863

XI. Lappeenrannan provastikunta.

Suomenniemi	12	124
Taipalsaari	20	400
Lappeenrannan kaup.-seurak.	1	20
Lapvesi	45	540
Lemi	38	635
Savitaipale	18	415
Luumäki	39	389
Walkeala	56	1,147
	<hr/>	
Summa	229	3,670

XII. Haminan provastikunta.

Haminan kaup.-seurak.	2	40
Wehkalahti	36	1,000
Wirolahti	20	338
Miehikkälä	?	?
Sippola	20	702
Kymi ja Kotka	10	225
Pyhtää	?	?
Suursaari ja Tytärsaari	4	119
	<hr/>	
Summa	92	2,424

XIII. Wiipurin provastikunta.

Wiipurin kaup.-seurak.	?	?
„ maaseurak.	?	?
Uusikirkko	68	900
Kuolemajärvi	6	100
Koivisto	30	375
Johannes	32	775
Säkkijärvi	45	?
	<hr/>	
Summa	181	2,150

XIV. Jääsken provastikunta.

Jääski	39	791
Kirvu	54	771

Joutseno	22	300
Ruokolahti	70	1,095
Antrea	59	820
Rautjärvi	36	348
	<hr/>	
	Summa	280 4,125

XV. Muolan provastikunta.

Muola	41	1,446
Heinjoki	15	546
Walkjärvi	25	692
Kivennapa	52	1,138
Rautu	20	309
	<hr/>	
	Summa	153 4,131

XVI. Käkisalmen provastikunta

Räisälä	22	440
Sakkola	34	490
Pyhäjärvi	11	240
Käkisalmen kaup.-seurak.	1	17
„ maaseurak.	16	120
Kaukola	17	?
	<hr/>	
	Summa	101 1,307

XVII. Kurkijoen provastikunta.

Kurkijoki	38	903
Jaakkima	62	1,612
Parikkala	64	1,901
Hiitola	?	?
	<hr/>	
	Summa	164 4,416

XVIII. Sortavalan provastikunta.

Uukuniemi	23	482
Ruskeala	19	421
Sortavalan kaup.-seurak.	1	20
„ maaseurak.	80	1,000

Impilahti	20	610
Soanlahti	10	98
	<hr/>	
	Summa	153 2,631

Yleensä oli siis Porvoon hippakunnassa vuonna 1888, saatujen tietojen mukaan, *2,726 pyhäkouluja*, joissa kävi *53,836 lasta*. Pyhäkoulujen koko lukumäärä kahdessa hippakunnassa on seuraannollisesti *4,416*; niissä käyvien lasten lukumäärä *91,892*. Tiedot Porvoon hippakunnasta on hyväntahtoisesti toimittanut johtokunnan puheenjohtaja, prov. *Lyra* sekä Kuopion hippakunnasta pastori *A. F. Tikkanen*.

Turun hippakunnasta ei johtokunnan vielä ole onnistunut saada tilastollisia tietoja.

Kiitollisena ennen kaikkea Jumalaa kohtaan tahtoo johtokunta lausua myös kiitollisuutensa niille monille arvoisille kansalaisille, jotka Jumalan sanan perustuksella kansankirkkomme helmassa työskentelevät suurta siunausta tuottavan pyhäkoulun alalla.

Taulu

osoittava Evank.-luteerilaisen Pyhäkouluyhdistyksen tulot
ja menot kalenterivuosilta 1888 ja 1889.

V. 1888.

Debet.

Mainitun vuoden loppuun sisälletul- leita vuosimaksuja yhdistyksen jä- seniltä	<i>Smf.</i>	577: —
Samalla ajalla suoritettuja maksuja varsinaisesta jäsenyydestä sekä sa- tunnaisia tuloja	,,	571: 65.
		Summa <i>Smf.</i> 1,148: 65.

Kredit.

Kustannuksia yhdistyksen perusta- misesta	<i>Smf.</i>	228: 96.
Kustannuksia yhdistyksen aikakaas- kirjojen perustamiseksi	,,	57: 95.
Kaikenlaisia pienempiä ulostekoja	,,	4: —
		<i>Smf.</i> 290: 91.
Säästöä Tammikuun 1 p. 1889.		
Saatava Yhdyspankissa juoksevilla tilillä	<i>Smf.</i>	800: 02.
Rahaa kassassa	,,	57: 72.
		<i>Smf.</i> 857: 74.
		Summa <i>Smf.</i> 1,148: 65.

V. 1889.

Debet:

Säästöä Tammikuun 1 p. 1889	<i>Smf.</i>	857: 74.
Vuoden ajalla sisääntulleita vuosimaksuja yhdistyksen jäseniltä	„	260. —
Kolehdit, varsinaisten jäsenien maksut ja satunnaiset tulot	„	1,017: 96.
Yhdistyksen aikakauskirjoista kustantajalta	„	313: —
Korko juoksevalle tilille	„	6: 52.
		<hr/>
Summa <i>Smf.</i>		2,455: 22.

Kredit:

Palkkio yhdistyksen sihteerille	<i>Smf.</i>	150: —
Toimituspalkkio yhdistyksen aikakauskirjoista	„	400: —
Muita kustannuksia niistä	„	73: 49.
Kiertokirjeiden painattaminen ja levittäminen, jäsenluettelot y. m.	„	111: 32.
Matkakustannukset yhdistyksen matkustaville saarnaajille	„	238: 32.
Yhdistyksen sääntöjen painattaminen	„	25: —
		<hr/>
	<i>Smf.</i>	998: 13.

Säästöä Tammikuun 1 p. 1890.		
Saatava Yhdyspankissa juoksevalle tilillä	„	1,457: 09.
		<hr/>

Summa *Smf.* 2,455: 22.

Helsinki Joulukuun 31 p. 1889.

Alfons Lönnroth.

Evank.-Luterilaisen Pyhäkouluyhdistyksen Suomessa tilit kalenterivuosilta 1888 ja 1889 ovat allekirjoittaneilta, Tampereen perustavassa kokouksessa valituilta tilintarkastajilta, tarkastetut ja huomautetut oikeiksi, jonka tähden puollamme täydellisen tilinvapauden Yhdistyksen johtokunnalle ja rahastonhoitajalle.

Helsingissä 2 p. tammikuuta 1890.

Elis Bergroth.

Ludvig Bengelsdorff.

Johtokuntien jäsenet:

Pää-Yhdistyksen Johtokunta

Helsingissä.

Lyra, A. V., provasti, Tuomiokapitulin assessori,
puheenjohtaja.

Floman, A. V., kansakoulujen ylitarkastaja, vara-
puheenjohtaja.

Sarlin, B., provasti.

Blomberg, A. O., kirkkoherra.

Bäck, Johannes, kirkkoherra.

Lönnroth, A., sotilassaarnaaja, rahastonhoitaja.

Auvinen, A., pastori, sihteeri.

Granstedt, H., neiti.

Laurell, V., neiti.

Piiriyhdistysten johtokunnat.

Johtokunta Keski-Suomea varten,

keskusasema: *Jyväskylä.*

Heikell, K. A., kirkkoherra.

Silvander, J. F., kirkkoherra.

Schöneman, G. O., pastori.

Erikson, Maria, neiti.

Söderström, Hilda, neiti.

Johtokunta Keski-Savoa varten.

keskusasema: *Savonlinna.*

Jalkanen, J., pastori.

Lampén, pastori.

Schulman, kapteeni.
 Lindbom, maisteri.
 Jalkanen, kansakoulunopettaja.
 Lindeberg, Emma, neiti.
 Kalenius, Olga, neiti.
 Kuosma, Kalle, talollinen.
 Wenäläinen, Gustaf, talollinen.
 Kosonen, Abraham, talollinen.
 Reinikainen, A., opettaja,

Johtokunta Pohjois-Karjalaa varten,
 keskusasema: *Joensuu.*

Åkerblom, A. F., kontrahtiprovasti.
 Roschier, E., pastori.
 Heikkinen, A., pastori.
 Hyvärinen, Eero, pastori.
 Sidensnöre, pastori.
 Hällström, tohtori.
 Nystén, tuomari.
 Nystén, tuomarin rouva.
 Axelson, kapteeni.
 Schlüter, neiti.
 Martikainen, Paavo, talollinen.
 Savolainen Antti, talollinen.
 Karttunen, Tobia, talollinen.

Johtokunta Keski-Karjalaa varten,
Sortavala keskustana.

Lindh, K., pastori.
 Hougberg, K. A., seminaarin lehtori.
 Ekroth, pastori.
 Lappalainen, A., pastori.
 Kontio, Sakari, pastori.

Johtokunta Etelä-Karjalaa varten,

Viipuri keskustana.

Arppe, kontrahtiprovasti.

Sirén, K. G., pastori.

Kekoni, pastori.

Palmroth, A., pastori.

Fabritius, pastori.

Ahrenberg, Matilda, neiti.

Käki, W., talollinen.

Luettelo

Pyhäkouluyhdistyksen vakinaisista jäsenistä.

Hattula:

Granfelt, A. F.

Helsinki:

Laurell, V.

C. G. T.

Borgström, Liina.

Jyväskylä:

Schöneman, G. O.

Kontiolahti:

Järnefelt, K. E., †.

Merikarvia:

Forss, Juho Anton.

Oulu:

Gripenberg, Mathilda.

Parkano:

Brander, Casimir.

Pietarsaari:

Helander, V.

Porvoo:

Alopæus, C. H.

Lyra, A. W.

Mellin, W.

Pudasjärvi:

Heikel, K. A.

Martikainen, P.

Lakari, I.

Savitaipale:

Pesonius, Viktor.

Tammela:

Granfelt, E.

Uukuniemi:

Walle, A. G.

Walkeala:

Sarlin, Bernh.

Warkaus:

Durchman, Gustaf.

Wiipuri:

Calonius, Betty.

Luettelo

niistä Pyhäkoulu yhdistyksen jäsenistä, jotka ovat suorittaneet vuosimaksun vuodelta 1888.

Dragsfjärdi:

Borg, Anna.
Borg, Johannes.
Hassén, Gustaf.
Westerholm, Rosa.
Wiklund, Anna Sofia.
Wilkund, L.
Wiklund, Selma.

Enontekiäinen:

Kumpulainen, Pekka.
Laitinen, Aatu.

Hammarlandi:

Fontell, I. W.

Hattula:

Lilius, F. J.

Heinjoki:

Grottenfelt, Hulda.
Kruus, Jonas.
Stewen, Rosalie.
Wehniäinen, Henrika.
Weisman, Oskar.

Helsinki:

Ahlgren, Erika.
Dahlström, G.
Dahlström V. A.
Dreijman, J.
Eck, Hanna.
Fagerström, Selma.
Forssell, Christina.
Friberg, M.
Frosterus, A.
Granstedt, H.
Haapanen, A.
Hammarén, Verna.

Hertz, Elli.
Hertz, Erik.
Hertz, Erika.
Hertz, Ester.
Hertz, Niklas.
Hällström af, Eliel.
Hämäläinen, Emma.
Hämäläinen, Viktor.
Ignatius, Selma.
Lagus, H.
Lagus, Sanni.
Lagus, V.
Lahti, A.
Lattu, Betty.
Levonius, E.
Lindfors, John.
Lindh, Zelma.
Lundenius, Hilda.
Lundenius, Julia.
Långström, Augusta.
Lönnroth, A.
Lönnroth, Elli.
Molander, Ing.
Olander, K. A.
Petrell, K. V.
Pettersson, K. E.
Rehausen v., A.
Reuter, Anna.
Rosberg, Fanny.
Rosenqvist, Oscar.
Sihvonen, E.
Spåre, Rosa.
Uggla, Ada.
Uggla, Alexandra.
Winter, Rosa.
Wirilander, Elsa.
Åberg, Augusta.
Åberg, K. A.

Huittinen:

Ala, Hellä, K.
 Ala-Jaakkola, Juho.
 Ala-Mäkelä, J. F.
 Erkkilä, Kustaa.
 Gyllenbögel, Roosa.
 Hakala, Juho.
 Hemmo, Fredrik.
 Hildén, A.
 Ingelius, O. F.
 Johansson, M.
 Kaakki, Juhanna.
 Kanni, F.
 Kenni, Oskar.
 Kllaavola, Vihtori.
 Korpela, Juho Nestor.
 Kuuskinen, F.
 Luoma, E. J. K.
 Mannelin, F. W.
 Markula, K.
 Murtonen, J.
 Noppiari, Kustaa.
 Sakari, A.
 Savikko, Kaisa.
 Tammela, Kaarle.
 Tervaportti, I. I.
 Tokkula, Kalle.
 Tuomisto, F. J.
 Wuottee, Joeli.
 Wälimaa, Vihtori.
 Ylén, Samuel.
 Ylti, Kalle.
 Åkerman, Augusta.

Hämeenkyrö:

Alakominmaa, Jer.
 Jokiniemi, Frans.
 Juhonpoika, Juho Wille.
 Kyröjoki, Niilo.
 Linnusmäki, Kaarle.
 Schroderus, Jac.
 Schroderus, Maria.
 Tenho, Maria Lovisa.
 Toivonen, A.

Hämeenlinna:

Lundell, Edv.

Härmä:

Cleve, O. J.
 Cleve, L.

Kiikka, S.
 Kurki, Matti.
 Parola, M.
 Perälä, F. S.
 Perälä, H. P.
 Wasastjerna, A. A.

Iitti:

Blomqvist, E.
 Gestrin, G. F.
 Kivinen, Tuomas.
 Klemi, Antti.
 Knappila, Joh.
 Kyttelä, Antti.
 Laakso, J. Edv.
 Lundahl, W. L.
 Mynttinen, Johan.
 Mäkelä, Erik.
 Napola, David.
 Paavonen, Matti.
 Perätalo, Johannes.
 Tokkola, Johan.
 Waljakka, T.
 Wirtanen, Kalle.

Ikaalinen:

Ask, Krjö.
 Elomaa, Kaarlo.
 Kousén, Viktor A.

Jaala:

Auvinen, J.
 Sihvonen, D.

Juva:

Wickman, G. A.

Karjalohja:

Anthoni, B. J.
 Zitting, Maria.

Kerimäki:

Blomgén, O. G.
 Herckman, G. Ehrfrid.

Kesälahti:

Häggman, E.
 Kolehmainen, P.
 Loukkanen, P.
 Noponen, Aug.
 Rahunen, P.

Snellman, H.
Stenius, B. I.

Kokemäki:
Pfalzer v., Theodor.

Kontiolahti:
Hultin, Johan.
Hultin, Miina.
Hyvärinen, Eero.
Järnefelt, K. F.
Puhakka, Anna.
Svahnäck, Lotti.

Korpilahti:
Cavén, E.
Cavén, F.
Jägerroos, M.
Pajunen, Aapo.
Rinman, M.
Sahlman, Alma.
Sahlman, Johan.

Kruununkylä:
Wegelius, J.

Kuusiluoto:
Blom, N.

Kärkölä:
Hellén, Fredr.
Lindgren, Emil.
Palm, Alarik.
Palm, Karolina.

Lappajärvi (= Lappträsk):
Karlsson, Aug.
Kiutunen, H.
Rosenqvist, G. G.
Sahlberg, A.
Sahlberg, M.
Silfvast, N.
Sjöman, A.

Lappväarti:
Hanneliu, O. A.
Wadström, J. J.

Lavia:
Gestrin, Theodor.
Grönblom, Antti, A.

Lemi:
Gulin, A. L.
Harlin, Adam.
Holopain, Moses.
Kirvesmies, Salomon.
Taipale, Adam.

Liperi:
Hällström, I. G.
Kiljander, A.
Kuosmanen, H. S.
Åberblom, A. F.
Åkerblom, I.

Merikarvia:
Sandberg, F. N.

Mikkeli:
Berner, V.
Puupponen, A.
Sirelius, K. I. G.

Mohla:
Bergenheim, Johan Agolf.
Hytänen, Enok.
Hämäläinen, August.
Joronen, Wille.
Lagercrantz, Alfred.
Lindgren, Johan.
Määttönen, Wilhelm.
Noro, S.
Patja, Abraham.
Poutiainen, Tuomas.
Rahikainen, Salomon.
Relander, Ida.
Soininen, Maria.
Tengén, Johan Albert.
Tennberg, Verner.

Muonionniska:
Aurén, Naemi.
Aurén, Oskar Alfr. Wold.

Mynämäki:
Bremer, Mathilda.
Mittler, John K.
Palander, Gideon.
Topelius, Lydia.
Westman, Maria.

Navo:
Fogelberg, I.

Fogelberg, I. I.
Fogelberg, Joh. Fil.
Hällander, Joh. Fr.

Nilsjä:

Dahlström, Maria.
Dahlström, Th.
Korhonen, Hilma.
Korhonen, J.
Korhonen, P.
Walldén, Ilma.

Oirimattila:

Alastalo, J.
Anttilan Mattila, J.
Attila, K. H.
Axenius, K. I.
Berner, K. G.
Bärnlund, J. W.
Jaakkola, A.
Konsin, Vikt.
Mantsila Käkälä, Erland.
Mattila Pyöräntälä, Johan.
Mikkilä.
Neenberg, Alfred.
Peltola, Willehad.
Rehn, J. A.
Serenins, J.
Simolin Mattila, W.
Åhman, Karl Gustaf.

Oulu:

Arola, F.
Englund, Georg.
Fahler, Johannes.
Heikkinen, J.
Jelkman, Edla.
Jellman, Jenny.
Junttila, Abram.
Juustinen, F.
Lampu, Arsid.
Lindström, C. H.
Mantonen, S.
Nyrlund, A.
Okkarinen, D.
Piippo, Gustaa.
Saukkonen, K. A.
Wallin, Wald.
Willgrén, Emil.

Parkano:

Grönlund, Amanda.

Häyrynen, Manta.
Moring, Aksa.
Pulkkinen, Lilly.
Strömngren, Alexandra.

Pernaaja:

Roselius, G.
Roselius, F.
Roselius, L.

Perniä:

Lindell, B. G.
Törnvall, L. E.
Törnvall, L. G. W.

Pietarsaari.

Bergman, Amenda.
Blomström, Minchen.
Borg, Zelma.
Böckerman, Sofie.
Borkman, Ida.
Dreilick, M.
Fontell, Hilda.
Gelander, Helena.
Grönstrand, Sofie.
Hellund, M.
Hjort, Katharina.
Hohenthal, Rosa.
Kecklund, Hilma.
Ljungell, Ester.
Ljungell, Lina.
Petterson, Tilda.
Schauman, Elise.
Stjerncreutz, Rosalie.
Stenbäck, Lotti.
Tengström, Wilhelmina.

Pihtipudas:

Gummerus, Aleks.
Gummerus, Alma.
Gummerus, Jaakko.
Hongell, Amaliä.

Pori:

Tallqvist, J. S.

Porvoo:

Alopæus, Gustava.
Bergensräle, Lina.
Broman, A.
Ceder, H.

Ehrenstolpe, Alfred.
 Ehrenstolpe, Emelie.
 Ehrenstolpe, Lucine.
 Ekqvist, Nanda.
 Forsius, Berta.
 Forsius, Laura.
 Frosterus, A. V.
 Grönlund, Augusta.
 Karlsson, Ida.
 Lindh, H.
 Lindh, Hulda.
 Lybecker, F.
 Mallén, Emilia.
 Meinander, Fanny.
 Meinander, Mimmi.
 Modeen, Hanna.
 Nissinen, Mari.
 Nyberg, Gustava.
 Nylund, Amalia.
 Roth, Betty.
 Stigell, Hilma.

Pudasjärvi:

Illikainen, I.
 M. C.
 P. R.
 Pehrmand, U. A.
 Pietarila, I.
 Pietarila, K.
 Pihi, Conrad.
 S. A.
 Stenius, Adolf.
 Stenius, Albin.
 Sylvin, Natalie.

Puumala:

Hypén, Arthur.
 Kiljunen, Joh.
 Strandman, K. H.
 Witikka, Johannes.

Pyhtää:

Alopæus, Robert.
 Blomqvist, B. Fr.
 Clayhills, E.
 Clauhills, I. H.
 Clayhills, K.
 Clauhills, M.
 Dromberg, A. F.
 Druschinin, S.

Frondeén, F.
 Hermans, Henr.
 Holländer, N. A.
 Kirnunen, Karl.
 Sallmén, E.
 Skans, Gustaf.

Pyhäjärvi:

Brummer, W.
 Candolin, A. A.
 Fredriksson, Johan.
 Kuisuna, Matti.
 Pärssinen, Wilppu.
 Syrjänen, O. R.

Rauma:

Cannelin, Gi W.
 Ekroth, F.
 Granström, A. W.
 Granström, Betty.
 Granström, O.
 Grönberg, E. W.
 Gröndahl, M.
 Helenius, Kaarle.
 Himmelroos, S.
 Ignatius, I. R.
 Laurén, Hedvig.
 Lehtinen, Fredi.
 Limon, H.
 Lindegren, A. R.
 Ljungberg, Ellen.
 Ljungberg, Emmy.
 Långfors, Hulda.
 Långfors, S.
 Mahlberg, B.
 Nordberg, Selim.
 Panelius, Wilhelm.
 Paqvalin, Ida.
 Qvarnberg, F. W.
 Rancken, Elin.
 Renfors, A. B.
 Saارينen, A. F.
 Sjöblom, K. Fr.
 Stenius, I. L.
 Söderlund, I. W.
 Söderman, F. W.
 Wahlroos, Edm.
 Wegellus, H. E.
 Österman, Henrik.
 Österman, I.
 Österman, Johannes.

Ruokolampi:

Sjöblom, E.

Ruskeala:

Dahlberg, M.
 Ekroth, Edv.
 Jankowsky, E.
 Kaipainen, O.
 Koljonen, Th.
 Laurikainen, A.
 Molander, F.
 Raassinen, I.
 Seppänen, P.
 Wingren, A.

Saarijärvi:

Lilius, A. A.
 Lilius, Anton.

Salo:

Mannström.

Savitaipale:

Relander, I. F.

Savonlinna:

Brofeldt, Evnika.
 Brofeldt, Frida.
 Fieandt v., O.
 Harlin, A.
 Laukkonen, Katrina.
 Schulman, Alex.
 Schulman, Rudolf.
 Söderström, H.
 Wallenius, Augusta.
 Wrede, Sigrid.

Siikainen:

Blombergh, K.
 Paasanen, H.
 Himmelroos, H.

Sortavala:

Alopæus, F. W.
 Berg, P.
 Hougberg, Ida.
 Hougberg, K. A.
 Lindh, K.
 Saukko Fr. M.

Taipalsaari

Arppe, N. G.

Tammela:

Aimonen, A.
 Churman, F.
 Churman, F.
 Hornborg, F.
 Jaakola, J.
 Karlsson, Axel.
 Krank, A.
 Krank, Sofi.
 Lindahl, A.
 Lindqvist, Alma.
 Lindroth, G.
 Luotonen, G. A.
 Mattsson, M.
 Molenius, W.
 Nikander, H.
 Pousár, K. F.
 Tarkkanen, Matti.
 Toivonen, H.
 Weisell, A.
 Wikstén, Aug.

Tammisaari:

Palander, Majori.
 Sjöman, Maria.
 Sonck, Emil.
 Sonck, Maria.
 Sundvall, F. W.
 Wialén, Albert.

Tampere:

Danielsson, E.
 Fontell, K. O.
 Gröndal, Josefina.
 Haarus, A.
 Hellman, Mandi.
 Hildén, C. J.
 Jernberg, Ida.
 Järvinen, Warma.
 Kalkkinen, E.
 Kuhlberg, Sofia.
 Lindberg, Iina.
 Lindén, L.
 Lindfelt, A.
 Malmström, Ida.
 Paalanen, W.
 Palmqvist, Hanna.

Palmqvist, Maria.
Pelkonen, I. A.
Pennanen, H.
Sainio, I. A.
Stenroos, E.
Stenroos, Lydia.
Wahlman, M.
Wennerblom, M.

Tornio:

Borg, F. G.
Castrén, Fr. Edv.
Hanell, Edvard F.
Hanell, Henriette.
Hanell, Wendla.
Nyman, Henrika.
Nyman, Lilly.
Snellman, Juh. Gust.
Snellman, Lotti.
Åström, Emilia.
Åström, Rosa.

Turku:

Jahnsson, Irene,
Nyman, K. S.

Tuusula:

Arppe, Lina.
Aspegrén, Karl.
Aspegrén, Maria Charl.
Björkbom, Fanny.
Blomqvist, Eulalia.
Ehrström, Alex.
Ehrström, Hilma.
Ehrström, Sigrid.
Eklund, Fredrika.
Fraser, Amanda.
Granlund, Amanda.
Grönfors, Anna.
Grönlund, Amanda.
Hjelt, Hedvig.
Hjelt, O.
Hjelt, Y.
Nordberg, Julia.
Nordenskiöld, C. A.
Nordenskiöld, Hilma.
Olin, Anni.
Rautell, Ida.
Sandberg, Olga.
Sederholm, Elin.
Wallén, Karl.

Westermarck, Alfhild.
Winqvist, Wilhelmina.
Åström, Anni.
Åström, Elise.
Åström, Lilli.
Åström, W.

Uurainen:

Silfvander J. F.

Waasa:

Ahlström, Oskar.
Almqvist, Arnold.
Björkman, Ingeborg.
Blomqvist, Elisabeth.
Chydenius, Hanna.
Dalin, Aina.
Rosenqvist, Emmy.
Rosenqvist, V. T.
Wettersten, Charlotta.

Walkeala:

Colliander, A. N.
Colliander, Landa.
Helén, Kont.
Sarlin, Klara.
Segersvärd, H.
Segersvärd, O. W.
Siukonen, Herman.
Winter, Anni.

Valkeasaari:

S. A.

Warkaus:

Allén, Edv.
Blomqvist, O.
Bogdanoff, And.
Brunou, C. F.
Forstedt, R.
Forstén, O.
Haglund, R.
Harloff, Th.
Hällström, S.
Lohtander, M.
Noni, P.
Röntynen, Wille.
Siikanen, I.
Wilenius, K.
Wirkkunen, J.

Wiipuri:

Arppe, Klara.
 Kannainen, Lina.
 Lilius, Ida.
 Meron, Betty.
 Meron, Jenny.
 Nyqvist, Lisi.
 Rönblad, L.
 Schæffer, Selma.
 Limberg, Alexandra.
 Strömberg, Rosa.
 Timberg, Anna.
 Walldén, Elin.
 Wiklund, Mathilda.

Wirtaa:

Borg, A. L.
 Floor, Adolf.
 Gelandér, Kaarlo.
 Häikönen, Heikki.

Nyström, Onni.
 Peltonen, Tuomas.
 Sievänen, Fredrik.
 Törnqvist, K.

Wårdö:

Blomroos, Karl.

Wärtsilä:

Arppe, K.
 Arppe, Lotten.
 Forsberg, H.
 Grönberg, M.
 Hindikka, K.
 Hirvonen, S.
 Karsten, Julius.
 Lempinen, Erik.
 Nissinen, Pekka.
 Riikonen, Staffan.
 Sistana, Erik.
 Westerlund, G.

Kertomus

Em.-Luterilaisen Pyhäkoulu-

yhdistyksen

toiminnasta w. 1891.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa, 1892.

Verlag

Verlag

Verlag

Verlag

Verlag

Kertomus Ev.-Luterilaisen Pyhäkoulu- yhdistyksen toiminnasta w. 1891.

Kun nyt Pyhäkouluyhdistyksen johtokunta taas sääntöjensä 7 §:n määräyksen mukaan lähtee antamaan lyhykäistä tilää toiminnastansa loppuun kuluneena vuotena, on sen nöyrällä ilolla ja kiitollisuudella Sumalaa kohtaan todistaminen suomalaisen pyhäkoulutoimen yhä edelleen kehittyneen, jos näet pyhäkoulujen, pyhäkouluopettajien ja lasten yhä lisääntywää lukua saatetaan pitää todistuksena siihen. Ja sellaisena täytynee mainittua seikkaa pitääkin, warinkin kun näiden numerojen kasvamisesta ei ole katsottava satunnaisiksi, vaan samaa on jo vuosikausia saatu huomaita, eivätkä ne ole vielä läheskään päässeet luonnollisiin rajoihinsa. Pyhäkoulun ystäwät riemuitsewät tästä kasvamisesta, koska he luulewat saattaman ja siitä päättää, ettei myöskään lämmin harrastus pyhäkoulun hyväksi enempiä lasten kuin vanhempientaan puolelta ole sitä vastawasja määräsä vähentynyt. Päinwastoin näyttää se mieltipide yhä enemmän woittawan alaa niin hywin seurakuntain opettajain kuin kansankin keskuudessa, että lastemme rakentaminen eläwällä Sumalan sanalla, sillä tapaa kuin pyhäkoulun tarkoitus on, on vaatimus, jonka erittäinkin meidän aikamme ajettaa kirkolle itselleen, warinkin kun tätä tehtäwää on meillä

niinkuin muuallakin jo liian kauwan laiminlyöty.

Suomalainen pyhäkoulu on kaswanut ja werjonut omasta maanlaadustaan, ja perustuksen sille owat laskeneet asiaharastawat seurakuntainopettajat (Borg, Bergh-welshet y. m.), ja kaikkialla, missä se on toimeenpantu, on se warinaisen kansan hellästi suosimana enemmän kuin neljänymmeneen vuoden kuluessa kehittynyt, tarkasti liittyen historiallisiin oloihimme. Tällä samalla perustuksella on sen yhä edelleen kehittyminen, jos mieli on pyhäkoululle tässä maassa saada taattua pyhäwäisyyttä tulenaijuudessaan.

Ensimmäinen herätys pyhäkoulujen perustamiseen sanan uuden-aikuisessa merkityksessä on, niinkuin tunnettu, lähtenyt Englannista ja Amerikasta, ja äärettömän paljon on suomalaisella pyhäkoululla opimista siitä werattomasta kehityksestä, jonka pyhäkoulu näissä maissa ja sieltä johtuwien waitutusten ja herätysten kautta upeimmissa Europan maissa meidän päiwinämme on saawuttanut; mutta käytäessämme hyväksimme toisten kokemuksia on meidän kumminkin aina huolehtiminen, että, waarinottamalla apostolin sanoja „koetelkaa kaikki, ja pitääkää se kuin hyvä on“, eroitamme niistä sen, mikä ei sovellu mei-

dän luonnonlaadullemme ja meidän oloihimme, ja siten syntyvät aukot tähtämme omien olojemme mukaisilla lisäyksillä. Näissä perusjohteisja pyshyen on ewankelis-luterilainen pyhäkouluyhdistys lyhyen olemassaolonja aikana parhaan ymmärryksensä mukaan kokenut toimia, wakuutettuna siitä, että pyhäkoulu meillä ainoastaan tällä tavoin woi tunkea juuriansa sywälle maahan sekä Jumalan siunauksen avulla kaswaa puuksi, joka pysyy järkähtämättä myrskynkin päiwinä.

Anglo-amerikalaisen pyhäkoulun eduišta kuullaan monen erittäin kehuwan siinä toimeenpantua n. k. ryhmäjärjestelmää. Täydellisesti hyväksymälläkin sen, tähtynee kumminin myöntää, että vielä kuluu pitkiä aikoja, ennenkuin sellainen järjestelmä meillä yleisemmin ja warsinkin maaseuduilla saadaan toimeen, jystä että sitä warten tarwittawia edellytyksiä meiltä vielä puuttuu. Jlolla pitänee sitä wastoin myöntää yhä enemmän ilmenewää pyrintöä suomalaisen pyhäkoulun alalla kehittyä paljaasta koulusta tai opetus- ja läkshjenlukemislaitoksesta, jollaisena se monessa paikassa maassamme aluksi on ollut ja — me lisäämme — on tähtynytkin olla, vielä lisäksi olemaan etupäässä todellijena hartauksittaisjuutena lapsille. Tähän antawat melkein kaikki maan eri haaroilta johtokunnalle tulleet kertomukset ilahuttawimman todistuksen. Vielä suoremmin todistawat tästä ne lukuijat pikku-kirjeet, joita pyhäkoululapses maamme eri haaroilta owat wuoden kulesja kirjoittaneet heidän tuntemattomalle „Setällensjä“ Lasten Pyhäkoululehdessä. Sen mukaan kuin pyhäkoulu kussaikin seurakunnassa onnistuu saamaan uustowaisia opettajia on tämä tärkeä muutos tulewa aiwan yleiseksi. Rärkimystä ainoastaan tarwitaan. Englantilainenkin pyhäkoulu alkoi (Naiken kautta) toimensja ainoastaan hoidonpuutteesen jätehtyille lapsille sunnuntaijits opettamalla lukuja kirjoitustaitoa sekä uskontoa, jota opetusta niille antoimat palkatut eikä niinkuin meillä wapaachtoiset opettajat. Ja miten

juuria tästä waatimattomasta alusta on kuitenkin jo meidän päiwinämme kaswanut!

Niiden lasten lukumäärän, jotka kulueneena tiliwuotena koko maassa owat käyneet pyhäkoulussa, woi johtokunta nytään jotenkin tarkalleen ilmaista, koska sen on onnistunut saada maamme eri Tuomiokapituleista luotettawat wiralliset tiedonannot. Niinpä niistä asiapapereista, jotka Turun Tuomiokapituli hywäntahtoisesti on johtokunnalle puheena olewien tietojen saamista warten lähettänyt, käy selwille, että

Turun hippakunnassa wiiime wuoden alussa oli 1,267 koulua, 1,991 opettajaa sekä 32,701 oppilasta. Tähän kertomukseen liitetty seikkaperäinen tilastollinen taulu osottaa kuitenkin, että muutamista seurakunnista tulleet tiedot owat olleet wailinaiset sekä että on seurakuntia, joista ei ollenkaan pyhäkoulu-oloja koskewia tietoja ole tullut. Wertausten wuoksi tässä vielä mainittakoon, että wiiimeisen kertomuksen mukaan samassa hippakunnassa oli 780 koulua, 1,114 opettajaa sekä 15,864 oppilasta.

Kuopion hippakunnan pyhäkoulu-oloista on johtokunnalla ollut ilo saada tietoja, jotka ilmaisewat, että siellä on 1,947 koulua, 3,426 opettajaa sekä 43,296 oppilasta, jota wastoin edellisellä wuonna samat numerot oliwat: 1,818, 3,190 ja 40,328. Kertomukseen liitetty taulu antaa muutoin tarkemmat pyhäkouluja koskewat tiedot eri paikkakunnista tässä hippakunnassa.

Borwon hippakunnassa, misjä kolmen wiiimeisen wuoden kulesja pyhäkoulujen luku on lisääntynyt 170:llä sekä pyhäkoululasten luku 2,342:lla, oli pyhäkoulujen luku edellisellä wuonna maalka ja kaupungeisja yhteenjä 2,896, joisja käwi kaikkiansja 56,178 lasta.

Koko Suomessa on siis saatujen tietojen mukaan pyhäkoulussa käywien lasten lukumäärä 132,175.

Pyhäkoulus-afian tutustuttamisen ja rakastuksen sopivilla keinoilla yhä laajemmista piireissä, erityisen äänenkannattajan julkaisemisen pyhäkoulunopettajain kehittämiselle ja erityisen lastenlehden sekä muutakin uskonnollis-siveellistä lasten kirjallisuutta on johtokunta katsonut lähimmäiksi ja tehokkaimmiksi keinoksi yhdistyksen sääntöjen 1 §:ssä määrätyn tarkoitukseen edistämiseksi ja sentähden myöskin kuluneena vuotena koettanut toimia ylipäänsä edellä viitattuihin eri suuntiin.

Niinpä on kuluneenakin vuotena jatkettu Pyhäkoululehden ja Lasten pyhäkoululehden julkaisemista suomenkielellä sekä Söndagskolebladet'in julkaisemista ruotsinkielellä. Lehdet, jotka muuttumattoman ohjelman mukaan ja saman kokoisina kuin edellisinäkin vuotena ovat ilmestyneet noin kunkin kuukauden 15 päivä herrain Weilin'in ja Göös'in kustannuksella, ovat olleet maisteri A. Haapasen sekä pastorien Alfons Lönnroth'in ja E. Murén'in toimittamina, ja on niistä Pyhäkoululehteä lewinnyt 2,000 kpl., Lastenpyhäkoululehteä 2,300 kpl. ja Söndagskolebladet'ia 150 kpl. Pyhäkoulus-afian harrastusta todistavat tallanensa, paitsi edellämainsiamme kirjeet suoraan pyhäkoululapsilta lasten pyhäkoululehden toimittajalle, myöskin lukuisat kirjeet maaseuduilta, joita on ollut tänä vuonna luettavana Pyhäkoululehdesssä (niinkuin Parikkalasta, Honkilahdelta, Jaakkimasta, Leimonmäeltä, Rautjärveltä, Zittistä, Tammelasta, Heinäwedeltä, Kuortaneelta, Rymistä, vieläpä Inferinmaankin hippakunnasta: Pietarista ja Spankosta).

Osakki myytäväksi, osaksi ilmaiseksi jaettavaksi lapsille on johtokunnan toimenpiteen kautta sitä paitsi julkaistu alempana mainitut kirjat uskonnollis-siveellisten kertomusten muodossa.

N:o 1. Neljäkymmentä marttyyria. Kuwan kanssa. Kirjoitti A. D. B., 8 sivua. Hinta 5 penniä.

N:o 2. Neekeriestä. Kuwan kans-

sa. Kirjoitti A. D. B. 4 sivua. Hinta 3 penniä.

N:o 3. Pikku Ilma. Kahden kuwan kanssa. Kirjoitti E. 8 sivua. Hinta 5 penniä.

N:o 4. Paras työ. Kuwan kanssa. Kirjoitti E. 12 sivua. Hinta 10 penniä.

N:o 5. Valehtelija Kalle. Kuwan kanssa. Kirjoitti A. D. B. 4 sivua. Hinta 3 penniä.

N:o 6. Pikku Juhon uni. Kirjoitti A. D. 8 sivua. Hinta 5 penniä.

N:o 7. Walotorni. Mukaeltu suomennos. 12 sivua. Hinta 10 penniä.

N:o 8. Kääntynyt neekeri-ijä, lapsi sylissä. Kuwan kanssa. 4 sivua. Hinta 3 penniä.

N:o 9. Pikku Liisa. Käännös. 4 sivua. Hinta 3 penniä.

N:o 10. Kuninkaahan poika. Kuwan kanssa. Kirjoitti A. D. B. 12 sivua. Hinta 10 penniä.

N:o 11. Marin uuden vuodenpäivä. Käännös. 12 sivua. Hinta 10 penniä.

N:o 12. Indiaanit. Kirjoitti A. D. B. 4 sivua. Hinta 3 penniä.

N:o 13. Hyvät sanat. Kirjoitti A. D. B. 4 sivua. Hinta 3 penniä.

N:o 14. Onnen lapsi. Kuwan kanssa. Kirjoitti A. D. B. 8 sivua. Hinta 5 penniä.

N:o 15. Totinen jumalanpelko. Kuwan kanssa. Käännös. 7 sivua. Hinta 5 penniä.

N:o 16. Ennen kuolema kuin walle. Kirjoitti A. D. B. 4 sivua. Hinta 3 penniä.

N:o 17. Wanttu. Kirjoitti A. D. B. 8 sivua. Hinta 5 penniä.

Näistä kirjasto, joista kutakin on painettu 5,000 kappaaleen suuruinen painos, on tähän päivään saakka noin kolmasosa myyty. Paitsi näitä on johtokunta vuoden kuluessa ostanut 1,800 kappaletta Ge-

ro Hyvärinen „Räfilkirjaa“, jotka suurim-
mafsi osaksi ovat myydyt.

Crittäin tarpellista nuorijon postillaa
eli lapsia ja nuorijoa warten sovitettua
selitystä kirkkomme nykyisiin kolmeen ewan-
geliumitekstitisarjoihin, crittäänkin pyhäkou-
luisia käytettäväksi, ei johtokunta, waikka
kyllä onkin koetellut, ole vielä onnistunut
saamaan toimeen tarwittawien warojen
puutteen tähden. Gräs kirkkoherra N. D.
Blomberg'in julkaisema ja hra W. Söder-
ström'in kustannuksella äskettäin painosta
ilmeystynyt laulukirja nimeltä „Laulun aar-
reita. Laulukirja Suomen pyhäkouluille
ja kodille“ on, niinkuin on syytä toiwoa,
täyttävä kauwan tunnetun tarpeen pyhä-
kouluisjamme.

Saarnoja ja esitelmiä pyhäkoulua kos-
kevista asioista sekä keskusteluja asiahar-
rastawien henkilöiden kanssa eri seuduilla
ovat asianomaisten pastoriwirastojen suo-
fiollijella myönnetyksellä johtokunnan toi-
mesta vuoden kuluessa pitäneet:

1) Pastori E. Murén Hattulassa
14/6 91, Kalvolassa 16/6 91, U-
kaalla 17/6 91, Urjalassa 18/6 91,
Jorsan tehtaalla 19/6 91, Loi-
mijoella 21/6 91, Pöytäällä 22/6 91,
Maskussa 24/6 91, Piikkiössä 26/6
91 ja Uskelassa (Salossa) 28/6 91.

2) Pastori N. Lönnroth Tuus-
sulassa 30/3 91, Hämeenlinnas-
sa 6/4 91, Turussa 8/4 91, Wiipu-
risa 16/4 91, Lappeenrannassa
19/4 91, Haminaassa 21/4 91, Kot-
kassa 23/4 91 sekä Hywäskylässä,
seuraamassa Kesäkuussa.

3) Kirkkoherra N. D. Blomberg
Joutsassa, Hartolassa, Sys-
mässä ja Hirvensalmella, sekä

4) Pastori N. L. Gulin Pieksä-
mäellä 1/11 91.

Kaikkisä näissä tilaisuuksissa on myös
kollehtia kannettu pyhäkouluyhdistyksen hy-
väksi.

Yhden johto:n jäsenen, past. Alfons

Lönnroth'in wiime kesänä tekemä matkus-
tus Saksaan ja Sweitsiin ansaitsee warmaan
tässä erittäin mainitsemista. Se tilaisuus,
mikä hänellä siten oli lähemmin tutustu-
maan pyhäkoululaitokseen mainituissa mais-
sa sekä myöskin se personallinen tuttavuus,
joka hänelle onnistui perustaa sen saksaa-
laisen miehen kanssa, joka ennen kaikkia
on pidettävä pyhäkoulun warfinaijena pe-
rustajana kotimaassansa, taroitamme näet
ijäkästä W. Bröckelmann'ia, ei warmaan
jää tawallansa hedelmää kantamatta suo-
malaisellekaan pyhäkouluille.

Yleisiä pyhäkoulukokouksia pidettiin johtokunnan tietien wuoden kuluessa Hywäskylän maaseurakunnassa 5 ja 6 p. heinäkuuta sekä Uskelassa 6 p. syyskuuta. Molemmisissa kokouksissa, joissa paitfi saarnaa ja esitelmää sekä keskustelua pyhäkoulutointa koskevista tärkeistä kysymyksistä myöskin oli näyteluen-
toja, joita siihen walitut pyhäkoulunopetajat pitivät, oli runsaasti asiaa harrastawia henkilöitä niin hywin pappeja kuin maallikoitakin.

Waikka tosin edellä mainituissa hartaus-
ja keskustelukokouksissa myöskin kollehti kan-
nettiin yhdistyksen hyväksi, ovat kummin-
kin yhdistyksen rahawarat, niinkuin kasjan-
hoitajan antamasta alempana olewasta ti-
listä näkyy, vielä jofseinkin vähäiset. Sitä
kiitollisempi tuntee sen wuofki Yhdistys
olewan maan hallitukselle, joka armosa
on suonut wuositain 1 funn. Loppiaijesta
maan kaikkisä ewank. lut. seurakuntain
kirkoissa kantaa kollehdin yhdistykselle. Kun
kumminkin kokemus on näyttänyt, että sil-
loin wallitsewan kylmän wuodenajan täh-
den kirkosafawijöiden luku mainittuna sun-
nuntaina on tawallista wähempi ja sen-
tähden ainoastaan wähäinen summa on
kollehdieissa kokoontunut, on johtokunta Py-
häkouluyhdistyksen wiime wuofikokouksessa
tekemänsä päätöksen mukan alammaisesti
anonut, että mainittu kollehti wasteredes saa-

taisiin fantaa Juhannuspäivänä kaikkien niiden seurakuntien kirkoissa, missä mainittuun päivään kollektia ei ole kenties johonkin muuhun wakituisesti määrättyyn tarkoitukseen käytetty. Kun alammaisien anomuksen hyväksyminen näin ei suintaan tule loukkaamaan kenenkään toisen oikeutta, niin odottaa Yhdistys luottamuksella armollista myönnönytystä siihen.

Wielä olisi tili tehtävä eri paikallisyhdistysten sekä seurakuntain toiminnasta vuoden kuluessa. Kun kumminkin vuosikertomuksia näiltä ainoastaan vähemmätki osaksi on johtokunnalle saapunut ja toiseksi kun tulleiden kertomusten kokonaisuudessaan liittäminen tähän tulisi liian laajaksi, tahdomme tähän nähden supistautua ainoastaan hajanaiisiin tiedonantoihin.

Paikallisyhdistyksistä, jotka yhdistyksen sääntöjen 6 §:n määrätksen mukaan ovat yrkineet liittymään Yhdistykseen, ovat **W i i p u r i n**, **K y m i n** ja **K e i t e l e e n** yhdistykset lähettämällä johtokunnalle sääntönsä, jotka tämä on hyväksynyt, liittäneet yleiseen yhdistykseen. Enemmän tai vähemmän täydellisiä vuosikertomuksia on tähän päivään saakka saapunut **K y m i n** piitajästä, **Lemiltä**, **Suomenniemeltä**, **Jyväskylästä**, **Sortavalasta**, **Mikkelistä**, **Savonlinnasta**, **Jitistä**, **Taipalsaareltä**, **Hauhosta**, **Uudeltakirkolta**, **Luumäeltä**, **Sawitaiपालेesta**, **Walkealasta**, **Johanneksen piitajästä** ja **Keiteleeltä**.

Suomiota ansaitsee se ykfinielisyys, jolla tulleissa kertomuksissa pyhäkoulunopettajain kuukauskokousten pitämisen hyötyä ja tarpeellisuutta puolletaan. Wapiston johtamina ja järjestettyinä pääasiallisesti niiden yleisten ohjeiden mukaan, jotka ovat luettawina **Porwoon Duomiokapitulin kiertokirjeessä** 15 p:ltä elokuuta 1887 (n:o 170) — joka kirje sittemmin pääpiirteisjään on ollut **Pyhäkoululehdessä** luettawana —, ovat sellaiset osaksi keskustelua, osaksi käytännöllisiä harjoituksia warten aijutut kokoukset näyttäytyneet parhaimmitfi

keinoiksi ei ainoastaan wireillä pitämään pyhäkoulunopettajissa harrastusta asiaan, waan myöskin kehittämään heitä tärkeään tehtävänsä. Sitte kuin tällaiset harjoituskokoukset kerran on saatu toimeen seurakunnassa, tulewat ne samalla wähitellen poistamaan toijelta puolen niinikään yleisesti walitetun puutteen pyhäkoulunopettajiksi sopiwista henkilöistä seurakunnissa.

Opetusopilliseen menettelyyn nähden itse pyhäkoulussa täytyy tietysti ilmentyä juuria eroawaisuuksia ei ainoastaan kaupunki- ja maaseurakuntain välillä, waan wieläpä eri seutujenkin välillä maassa, jonka tähden myös wapaus menettelytawassa tällä alalla onkin wälttämättä myönnettävä. Liiaaksi erehtymättä saatettanee kumminkin otaksua, että toinen tai toinen pastori **E. Hywäriisen** ja **kirkkoherra U. D. Blomberg'in** toimittamista „Pyhäkoulun käsitkirjoista“ (edellisen on maisteri **U. Saapanen** kääntänyt ruotsinielelle) viime aikoina on kyllin yleensä saanut olla ohjeena menettelytawassa, joka seikka warmaan on pyhäkoulutyölle sen nykyisellä kehitystasteellaan ollessa meillä ollut ainoastaan eduksi. Monta, myöskin vuosikertomuksista otettua todistusta voitaisiin kumminkin mainita sitä, että pyhäkoulun warfinainen tarkoitus olla rakennustilaisuutena lapsille, on käynyt yhä selwemmäksi sekä woittanut alaa pyhäkoulun ystäwien keskuudessa maalla. Ja tästäähän ei saadeta muuta kuin iloita; oikeastaan ei lasten ulkonainen lututaitokaan tästä suintaan heikkone, waan päinwastoin edistyy.

Keskusyhdistyksen johtokuntaan **Helsingissä** ovat vuoden kuluessa kuuluneet seuraawat henkilöt: allekirjoittanut **S y r a**, **U. W.**, puheenjohtajana; **F l o m a n**, **U. W.**, kansakoulujen ylitarkastaja, warapuheenjohtajana; allekirjoittanut **U w i n e n**, **U.**, sihteerinä; **S ö n n r o t h**, **U.**, sotilasjaarnaaja, kassanhoitajana; **W l o m b e r g**, **U. D.**, kirkkoherra; **G r a n s t e d t**, **S.**, neiti; **S a p a n e n**, **U.**, filosofian maisteri.

teri; Laurell, B., neiti; Sarlin, B. K., prowasti ja kirkkoherra.

Näistä owat tuoroissa erota: prowasti B. Sarlin ja neidit Granstedt ja Laurell.

Lopuksi lausomme sen sydämellisen toiwomuksen että Suomen Ewankelis-luteri-

laisen Pyhäkouluyhdistyksen työ olisi uskontyötä rakkaudessa ja yhä enemmän tulisi fiksi. Silloin ei Herrä, huolimatta sitä raffattawista ihmisellistä puutteista ja heikkouksista, warmaan ota siltä pois siunaustansa.

A. W. Lyyra.

A. Nuwinen.

Liite N:o 1.

Tili Ewankelis-Luterilaisen Pyhäkouluyhdistyksen tuloista ja menoista w. 1891.

Debet.		Kredit.	
Säästö edelliseltä wuodelta.	1,013 88	Menoja wuoden kuluesä:	
Tulot wuoden kuluesä:		Sihteerin palkkio	150
Wuosimaksuja	196 55	Aikatauskirjojen toimitus	700
Korko juoksewalle tilille	23 44	Ostetuista kirjoista	509 16
Yhdistyksen aikatauskirjoista w. 1890 hra W. Söderström'iltä	684 50	Menoja vuosikokouksesta	64 73
Samoista aikatauskirjoista w. 1891 Weilin & Göös'iltä.	700	Yhdistyksen telefooni	100
Myydyistä pyhäkoulukirjastoista	179 95	Matkustamien jaarnamiesten matkafuluja	512 01
Kollehtia ja satunnaisia apurahoja	811 72	Satunnaisia menoja	28 09
	2,596 16		2,063 99
Summa	3,610 04	Säästö tulewaksi wuodeksi:	
		Juoksewalla tilillä Yhdyspanksissa	1,500
		Pyhästä rahaa.	46 05
			1,546 05
		Summa	3,610 04

Helsingissä 31 p. joulukuuta 1891.

Alfons Lönnroth.

Tarkastettu ja oikeaksi nähty, jonkawuoksi rahastonhoitajalle ja johtokunnalle ehdotetaan tiliwapaus. Helsingissä 4. 1 1892.

Elis Bergroth.

Ludwig Bengelsdorff.

Kertomus

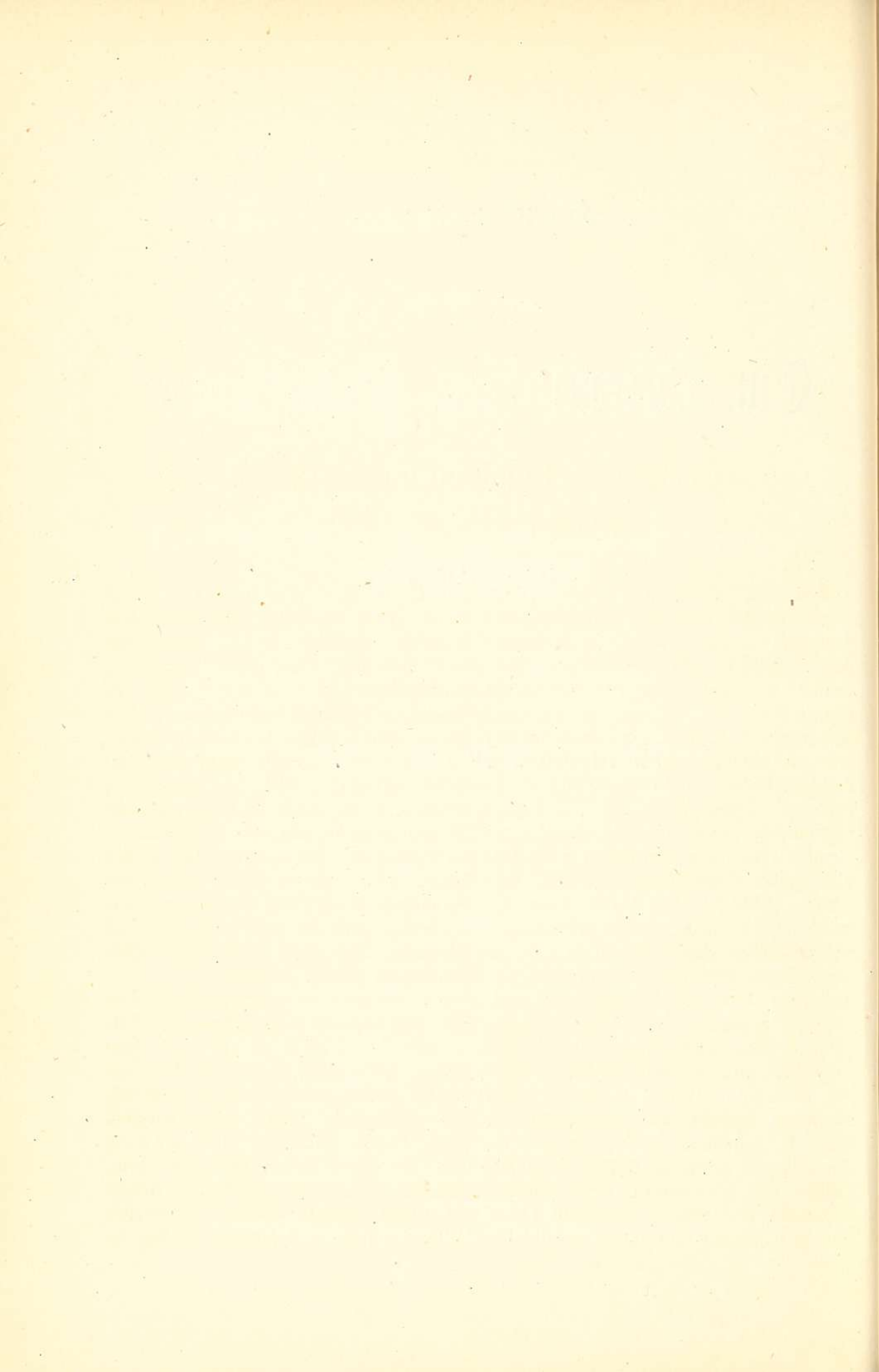
Em.-Luterilaisen Pyhäkoulu-

yhdistyksen

toiminnasta w. 1892.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa, 1893.

Kertomus Pyhäkouluyhdistyksen toiminnasta w. 1892.

Kun Pyhäkouluyhdistys uudelleen sääntöjensä mukaan tekee tiliä vaikutuksestaan kuluneena vuonna, tunnustaa se kiitollisena Jumalalle, että pyhäkouluasia maassamme on edistymään, eikä taantumaan päin. Nite on lewinnyt ja woittanut yhä enemmän suosiota. Useampia työmiehiä on astunut aatteen palvelukseen ja koulussa käyvien lasten lukumäärä on lisääntynyt. Totta kyllä on, että meidän päiwinäme vielä pidetään pyhäkouluja yleensä tarpeellisena ainoastaan niille lapsille, joilla ei ole tilaisuutta muissa kouluissa, oliko se sitten kiertö-, kansa- tai oppikouluissa, käydä, mutta toivoo sopii että wähitellen aletaan ymmärtää pyhäkoulujen suurta merkitystä kristillisyyden palveluksessa niin tärkeäksi, ettei edes oppikoulujen oppilaille katoa häpeäksi pyhäpäiwinä istua pyhäkouluoppilasten riivissä.

Mutta mitä enemmän pyhäkoulu kehittyy olemasta paljaana alustawia tietoja antavana kouluna, mitä laajemmissa piireissä se saawuttaa ystäviä ja mitä sywemmälle se tunkeutuu kaikkin kansankerroksiin, sitä selwemmästi astuu etusijaan se tosiasia, että myöskin opettajalle näissä kouluissa pannaan suurempia vaatimuksia

kuin tähän asti on ollut tarwollista. Nämä koulut eiwät nimittäin, yhtä wähän kuin ylipäänsä muuttakaan koulut, ole ainoastaan opetuksen, vaan myös kaswatuksen, ja sitäpaitse, mitä muut koulut eiwät ole, etupäässä kristillisen ratennuksen ja hartauden juurruttamista ja edistämistä warten. Tästäkin suhteesta työskentelee kuitenkin yhdistys, walkeuden Isältä apua anoen, siinä warmassa toiwossa, että sama Suomen papisto, joka niin lämpimästi on pyhäkouluasiaa harrastanut, on pitävä huolta siitä, että sen hellän huolenpidon seurauksena ennen pitkää on nousewa opettajakunta, jolla on sekä harrastusta että kokemusta kuin myös pyhäkouluopetuksen tarwittawia tietoja ja lahjoja.

Luonnollisista syistä on pyhäkouluja tähän asti täytyntä pitää ulkopuolella kirkkoa joko koulusaleissa tai ystävysten asunnoissa, kosta pitkät matkat useinkin owat esteenä kirkkoon pääsemiseen ja se ajatus, että pyhäkouluja erittäin hywin soveltuu juuri Herran huoneessa pitää, on vielä uusi ja aiwan vähän huomioon otettu. Kirkkoissa pideitawät pyhäkoulut tietysti menettawät suuressa määrässä warfinaisen koulun luonteen ja muuttuwat lapsille pi-

detyiksi jumalanpalvelusiksi; mutta juuri tässä lasten jumalanpalvelusten muodossa, jota on viljelty ainoastaan Helsingissä ja muutamissa muissa paikoissa, olisi pyhäkoulut tehokkaammin toimeen pantavat. Yhdistys on vakuutettu, että kun papiston huomio tulee tähänkin asiaan puoleen kiinnitetyksi, se suosiollisesti alkaa välittömästi toimia puheena olemassakin suhteessa pyhäkouluun eduksi. Kesän aikana, jolloin kirkot eivät ole kylmät, sopii ainakin muutamia kertoja ilmoituksen kautta kutsua seurakunnan lapset lastenjumalanpalvelukseen. Mulkki saiikin lastenjumalanpalveluksen pitäjä järjestää jumalanpalveluksen parhaan ymmärryksenä mullaan, kunnes saataisiin toimeen yleinen läpikirja erittäin näitä jumalanpalveluksia varten. Semmoisten jumalanpalvelusten kautta juurtuiksi lapsiin itsestänsä se käsitys, että Jumalan sana, Herran päivä ja Herran huone ovat pyhänä pidettävät.

* * *

Jos tästä toivehikkaasta tulevaisuudesta kääntää huomion kuluneeseen menneisyyteen, tulee tässä mainita, että Yhdistys on hiljaisuudessa ja vaatimattomuudessa työskenneellyt pitkittyvästi jamaan tapaan kuin edellisinäkin vuosina. Se on hra Weilin & Gööfin kustannuksella ja past. A. Lönnroth'in ja E. Murenin toimittajina ollessa antanut painosta Pyhäkoululehden, Lastenpyhäkoululehden ja ruotsinkielisen Söndagskölebladet nimisen lehden. Ilkwanä uutisena main on tässä mainittava, että suomentielisten lehtien tilaajamäärä on tuntuvasti laskeutunut, sillä sen sijaan kuin viime vuonna tilaajain lukut olivat 2,000 ja 2,300 ovat ne tänä vuonna ainoastaan 1,501 ja 1,806. Ruotsinkielisellä lehdellä on tilaajain lukumäärä yhtä alhainen kuin edellisinäkin vuonna nim. 152. Lehtien ohjelma on muuassa suhteessa pysynyt muuttumattomana paitsi siinä että niissä on ollut lyhyitä selityksiä saarnateksteihin, kun Yhdistys vieläkin,

huolimatta sille tulleista monista kehoituksista, ei ole woinut saada toimeen warfinaista, pyhäkouluopetuksen soveltumaa tekstiselityskirjaa.

Muuta kirjallisuutta ei Yhdistyksen toimesta olekaan vuoden kuluesä painosta ilmestynyt. Koska niitä pieniä, ainoastaan muutaman pennin maksamia lentokirjasia, joita Yhdistys viime vuonna toimitti hra Weilin & Gööfin kustannuksella 5,000 kappal. suuruisen painoksen, on wain osa mennyt kaupaksi, ei se ole ollut kehoitukseksi Yhdistykselle heti jatkamaan yritystä jamaan suuntaan. Teleillä on kuitenkin Yhdistyksen toimesta neiti A. Viliuksella kirja, jota tulee sisältämään pyhäkoulussa esitettävää ainetta walaisswia kertomuksia, mutta sen sisällystä on vielä luonnollisesti aikaisia puhua. Yksityisenä henkilönä on innolas pyhäkoulujen harrastaja, past. A. Reihänen toimittanut ainoastaan 20 p. maksawan Pyhäkoulun laulukirjan, jonka jaoinkuine 25 opettawaista lukua lapsille kehoitukseksi ja iloksi, jotka Sortawalan Ewangelinen Seura on toimittanut ja jotka maksawat ainoastaan 30 penniä, sulkee Yhdistys täten yleisön suostoon. Samoin ovat Sohtokunnan jäsenet, kansakoulujen tarastaja Haapanen ja Kaartin past. Lönnroth, jo muutamina vuosina joulukuun luettawaksi toimittaneet suomen- ja ruotsinkielellä „joulusanomaa“, joka erittäin juuresä määräsä on jo saanut krisitillismielisen yleisön kannatusta, koska sitä viime vuonna on tilattu kolmattakymmentä tuhatta kappaletta.

* * *

Saarnamatkoja pyhäkouluasian edistämiseksi on viime wuodenkin aikana tehty. Siinä tarkoituksessa ovat käyneet:

1. Pastori A. Lönnroth Hämeenlinnassa, Turussa, Wiipurissa ja Haminaassa.

2. Pastori G. Törnwall Lokalahdella, Wehmaalla, Uudellakirkolla, Lai-

tilasja, Pyhämaalla, Sinnerjoella, Lapin pit., Raumalla, Uudeškaupungissa, Taivassalossa ja Kivimaalla.

3. Pastori M. Mimonen Jokioisella, Perttulasja, Voimaalla, Orihpäässä, Iläneellä, Mynämäellä, Merimaskussa, Naantalissa, Mietoifissa ja Astaifissa.

4. Pastori R. Sarlin Kuolemajärvellä, Koivistolla, P. Johannellesja, Wiipurin maakirkossa, Heinjoella, Muolasja, Valkjärvellä, Raudussa, Kivennamalla ja Uudella kirkolla.

5. Pastori L. Gulin Anttolasja, Kistiinasja, Hirvensalmella, Kangasniemellä, Vuomalasja, Sawonlinnasja, Rantafalmella ja Jumalla.

6. Pastori S. Kontio Jääskesja ja Sawonrannalla.

7. Pastori P. Korpi Mäntyharjusja, Kuopiosja, Mikkelissä, Luumäellä ja Jitissä.

Yhteydesjä jumalanpalvelusten kansja, joisja kolehti kannettiin Yhdistyksen hyväksi, pidettiin tavallisesti keskustelukous asiaa harrastawien kansja innostuksen herättämiseksi pyhäkouluasjan hyväksi.

* * *

Warfinaisia laajempiohjelmaisia pyhäkoulukokouksia ja juhlia on Johtokunnan tietien viime vuoden kuluessa pidetty Helsingissä, Jämäsäjä, Heinäwedellä, Jitissä, Saarijärvellä, Muurilasja, Hollolasja ja Lahden kauppalasja. Näistä kokouksista lienee ollut suurin se, joka pidettiin yhteydesjä Ewankeiumiyhdistyksen ja Merimieslähetysjen juhlien kansja Helsingissä ja jota johtamasja oli Yhdistyksen esimies. Zuhlien ohjelmat oliwat Pyhäkoululehdissä luettawien lertomusten mukaan vaihteleswat: puheita pidettiin, näyteluennoita toimeenpantiin, keskusteltiin ja laulettiin. Zhastunutta yleisöä on näisjä juhliisja ollut runsaasti koolia.

* * *

Johtokunnan on tänäkin vuonna onnistunut eri Tuomiokapituleista saada tilastollisia tietoja pyhäkouluisista ympäri maata. Ja nämä tiedot, niinkuin alempana olewat numerot osoittawat, owat ilahuttawaa laatua.

Turun hiippakunnassa oli Tuomiokapituliin tulleiden tietojen mukaan w. 1891 1,596 koulua, 2,622 opettajaa ja 36,633 oppilasta pyhäkouluisia. Nämä tiedot owat kuitenkin puutteelliset osaksi sen tähden, että Raaseporin prowastikunnasta sekä muutamista yhdistyisistä seurakunnista ei ole tilastollisia tietoja ollenkaan tullut, osittain sentähden, että monet kirkkoherrat owat wain ilmoittaneet, että heidän seurakunnissaan pidetään pyhäkouluja, mutta owat jättäneet mainitsematta joko koulujen, tai opettajien tai myöskin oppilasten lukumäärän. Mutta jo näistä wailinaifistakin tiedoista löy selwille, että harrastus arkkhiippakunnassa pyhäkoulujen hyväksi on kaswamassa, koska wiimewuotiset tilastolliset tiedot osoittawat, että siellä oli 1,267 koulua, 1,991 opettajaa ja 32,701 oppilasta. Late on vielä, ujeiden Tuomiokapituliin tulleiden tietojen mukaan, seurakuntalaisille uusi, ja waikka kansjalla, muutamaa poikkeusta lukuunottamatta, ei olekaan mitään näitä uusia kouluja vastaan, kuluu luonnollisesti aikaa, enenkuin se jullee pyhäkoulut lämpimään suosioonsja semmoifina laitoksina, jotka taroitawat lasten ijankaikkista etua. Kaitkein enimmäen pyhäkoululapsia nähty olewan Lapuan prowastikunnassa, jossa niiden lukumäärä on 5,775. Sitä lähinnä on Waasan alaprowastikunta, jonka kouluisja löwi 4,195 lasta. Kaitkein wähimmän taas nähtywät pyhäkoulut wiihtywän Ahwenanmaan prowastikunnassa, sillä siellä on ilmoitettu olewan ainoastaan yksi koulu, jonka oppilasmäärää ei tiedetä. Monessa paillasja nähtywät sitawastoin pyhäkoulut olewan miltei mallinmutajessa kunnosja. Tammelasja esim. on asetettu wiifimiehininen walioikunta, joka panee toimeen opettajakoulouksia, tarkastaa koulut, hantkii

opettajat sekä jokaiseen koulun päiwä- ja läskirjan kuin myös Pyhäkoululehden. Opettajia warten on sitä paitsä „jommoinenkin joukko nuotillisia wirsikirjoja, wirsilanteleita, selitystestamenttia y. m.“

Borwoon hiippakunnassa työstenteli lukuwuonna 1891—1892 yhteensä 3,214 koulua, joissa käwi 65,350 lasta. Wuoden kuluessa oli kouluja tulut lisäkki 318 ja oppilaita kouluihin 9,172, sillä vastaawat numerot edellisellä wuonna olivat 2,896 ja 56,178. Käsiväimäminen on itse teosja wieläkin suurempi, koska neljästä eri seurakunnasta ei ole ilmoitettu pyhäkoulussa käywiä lasten lukumäärää. Jos wertaa tässä suhteessa hiippakunnan prowaistikunta toifinsa, anastaa ensi sijan Szwäskylän prowaistikunta, sillä siinä oli koulujen lukumäärä 365 ja oppilasten 7,505. Sitä likinnä on Sawonlinnan prowaistikunta, jossa oli 308 koulua ja 5,956 oppilasta. Mutta edellisessä prowaistikunnassa onlin asulasten lukumäärä 65,758, jota wastoin se jälkimäisessä on wain 48,726. Wähimmän, 58, on wielä tätä nytyä pyhäkouluja tuomioprowaistikunnassa, jonka asulasluku on 43,622. Lasten lukumäärä sen kouluisja oli sitä wastoin werrattain suuri, nim. 1,684. Tämän lasten lukumäärän suhteen on viimeisessä sijassa Heinolan prowaistikunta, jossa asulasluku on 35,324, sillä sen 91 koulussa käwi ainoastaan 1,375 lasta. Jos taas prowaistikunta wertaa toifinsa siten, että ottaa huomioon sekä lasten että asulaslulun, on Kurkijoen prowaistikunta ensi sijaan pantawa, koska sen 33,627 asulasta 14,5 % on koululapsia, ja Heinolan prowaistikunta viimeisen, koska siinä on ainoastaan 3,77 % koululapsia. Lähinnä viimeistä owat Tuomio- ja Helvingin prowaistikunnat, joissa koululasten lukumäärä tekee edellisessä 4,19 % ja jälkimäisessä 4,73 % koko asulasmäärästä. Werrataanko taas ylfityisiä seurakuntia toifinsa pyhäkoulujen lukumäärän puolesta, pääsee Sääminki ensimmäiseen sijaan, sillä siinä on ollut 90 koulua waiuttamassa.

Sitä likinnä on Kerimäki, jossa on 87 koulua, ja Uusikirkko, jossa on 82 koulua. Ja kun wihdoin eri seurakuntia werrataan toifinsa pyhäkoulussa käywiä lasten lukumäärän puolesta, pääsee ensi sijaan Paikkala, sillä sen 68 koulussa on ilmoitettu käywän 2,301 lasta. Sitä likinnä on Sääminki, jonka kouluisja käy 2,200 lasta. Mutta huomattawa onkin, että tässä wiimeksi mainitut seurakunnat owat wäkilulun puolesta hiippakunnan suurimpia.

Kuopion hiippakunnassa oli wiime wuotena 2,043 koulua, 3,507 opettajaa ja 45,151 oppilasta. W. 1891 olivat vastaawat numerot 1,947, 3,426 ja 43,296 sekä w. 1890 wihdoin 1,818, 3,190 ja 40,328. Tilasto osoittaa siis, että pyhäkouluasia edistyy tässä jainoin kuin toifinsjain hiippakunnissa huolimatta siitä, että koko Ruahen prowaistikunnasta ynnä joistakuista ylfityisistä seurakunnista ei ole laifinkaan ilmoitettu pyhäkoulussa käywiä oppilasten lukumäärää. Tuomio- prowaistikunta kulkee pyhäkoulusian puolesta launiina esituwana muille prowaistikunnille, sillä siinä on 758 koulua, 1,165 opettajaa ja 19,293 oppilasta. Toinen järjestyksessä on Wälärjalan prowaistikunta, jossa on 277 koulua, 614 opettajaa ja 8,722 oppilasta. Mutta asulastuluun laifoen on suhde wähän toifellainen, sillä edellisessä prowaistikunnassa on 149,732 ja jälkimäisessä ainoastaan 61,622 asulasta. Edellisessä prowaistikunnassa esiintyy edullisimmasja walosja Kuopion maaseurakunta, jossa on 16,244 asulasta, 105 koulua, 173 opettajaa sekä 3,149 oppilasta. Jälkimäisen prowaistikunnan seurakunnista taas pääsee ensi sijaan Kontio-lahti, jossa on 7,362 asulasta, 40 koulua, 97 opettajaa ja 1,400 oppilasta. Wiimeisenä laifista prowaistikunnista tässä niinkuin epäilemättä monesja muusjain suhteessa on Suomen pohjoisin, Lapin prowaistikunta, jossa on 8,446 asulasta, 12 koulua, 19 opettajaa ja 212 oppilasta. Mutta hauska on nähdä, että jentin prowaistikunnan laifista muisja paitsä So-

bankylän ja Utsjoen seurakunnissa on pyhäkouluja pidetty. Erityisesti ilmoitetaan että Yliwieskan, Nivalan, Reisjärwen, Ruusamon ja Matornion seurakunnissa pyhäkouluharrastus on kasvanut. Samoin nähtyy Haapavedellä pyhäkoulut olewan suosiossa, sillä vaikka siinä on ainoastaan 5,244 asukasta, on siinä 26 koulua, 60 opettajaa ja 1,100 oppilasta.

Saatujen tietojen mukaan on siis koko Suomessa 6,853 koulua, joissa käy 147,134 oppilasta. Koska viime kertomuksen mukaan koululasten lukumäärä oli 132,175, nähtyy siitä, että yhden ainoan vuoden kuluessa noin 15,000 lasta enemmän on ruvennut käymään pyhäkouluu. Turun ja Kuopion hiippakuntien pyhäkouluisia työskenteli yhteensä 6,129 opettajaa; Porwoon hiippakunnan opettajawoimista sitä vastoin ei ole tullut tilastollisia tietoja.

* * *

Yhdistykselle on tullut vuosikertomuksia Längelmäeltä ja Suumäeltä.

Längelmäen paikallisyhdistys, jonka säännöt vahvistettiin $\frac{8}{5}$ 1892, on „kuluneena vuonna pitänyt seitsemän kokousta. Kokoukset ovat aljetut ja loppetut rukouksella ja wirren weijuulla; näissä on paitsi muuta kuusi pyhäkouluopettajaa pitäneet opetusharjoituksia kulin kerran sekä myöskin kansakouluopettaja kerran; opetuksen jälkeen on keskusteltu opetuksen johdosta.“

Suumäellä työskentelee 49 koulua, joista on kaksi opettajaa kussakin. Yhdistyk-

sen toimittamia pieniä lentokirjasia on ahkerimmille oppilaille ilmaiseksi jätetty ja $\frac{1}{7}$ 92 yhteydessä Ewankeliumi-Yhdistyksen, Patana- ja Merimieslähetyskeskuksen juhlien kanssa pyhäkoulujuhlaa vietetty.

* * *

Viime syksynä saapui Vontoon Pyhäkouluyhdistyksen johtokunnalta lehoitus pitämään pyhäkouluasian hyväksi rukoushetkiä 16 ja 17 p. viime lokakuuta. Kehotus tehtiin sanomalehtii-ilmoituksen kautta yleisölle tunnetuksi.

* * *

Keskusyhdistyksen johtokuntaan Helsingissä ovat vuoden kuluessa kuuluneet seuraavat henkilöt: allekirjoittanut Lyyra, puheenjohtajana, Bloman M. W., kansakoulujen ylitarkastaja, warapuheenjohtajana, allekirjoittanut Nuwinen, sihteerinä, Lönnroth A., kaartin pastori, rahastonhoitajana, Blomberg A. D., kirkkoherra, Oranstedt G., neiti, Haapanen A., kansakoulujen tarkastaja, Laurell B., neiti, ja Sarlin B. K., prowasti.

Näistä ovat vuorossa erota herrat Haapanen ja Lönnroth sekä allekirjoittanut Lyyra.

Populsi pyytää Johtokunta lausua lämpimät kiitokset laitille työntekijöille pyhäkoulun alalla heidän uskollisuudestaan Herran palveluksessa ja toivoo, että työ tämän pyhän koulun hyväksi vastakin edes olisi uskon, toivon ja rakkauden työtä.

A. W. Lyyra.

A. Nuwinen.

Tili Gwankeis-Luterilaisen Pyhäkouluyhdistyksen tuloista ja menoista w. 1892.

Debet.		Kredit.	
Säästö edelliseltä vuodelta 1891	1,546 05	Menoja vuoden kuluessa:	
Tulot vuoden kuluessa:		Sihteerin palkkio	150
Wuosimaksuja	104	Mitakauskirjojen toimitus	700
Korho juoksevalle tilille	26 64	Yhdistyksen telefooni	100
Yhdistyksen aikauskirjoista	700	Menoja vuosikokouksesta ja	
Kolehtia ja satunnaisia apura-	35	vuosijertomuksesta	83 75
hoja	741 01	Ilmoituksia, postilähettyksiä y. m.	127 45
	<hr/> 1,606 65		<hr/> 1,161 20
		Säästö tulevalle vuodelle:	
		Juoksevalla tilillä Yhdyspan-	
		kissa	1,950
		Puhdasta rahaa	41 50
			<hr/> 1,991 50
Summa	3,152 70	Summa	3,152 70

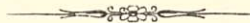
Helsingissä 31 p. Joulukuuta 1892.

Alfons Lönnroth.

Tilit tarkastetut ja oikeiksi huomattut, jonkawuoksi johtokunnalle ja rahastonhoitajalle puolletaan tiliwapautta. Helsingissä 4. 1 1893.

Ludwig Bengelsdorff.

Elis Bergroth.

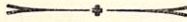

Kerfomus

Em.-Luterilaisen Puhäkoulu-

yhdistyksen

toiminnasta w. 1893.

Helsingissä,

Weilin & Ööös'in osakeyhtiön kirjapainossa 1894.

Kertomus Pyhäkoulutoiminnasta w. 1893.

Se vaatimaton kertomus, jonka Pyhäkouluyhdistyksen Johtokunta täten julkaisee viime vuoden vaikutuksesta, ei itse asiassa rajoitu ainoastaan yhdistyksen vaikutukseen, vaan pyhäkoulu-toimeen yleensä omassa maassamme. Yhdistyksen jäseniksi ovat sääntöjen mukaan katsottavat osittain ne henkilöt, jotka kerta kaikkiaan maksawat 25 markkaa, osittain taas ne, jotka vuosittain suorittawat yhden markan. Mutta semmoisia jäseniä on yhdistyksellä werrat- tain vähän. Sitä vastoin on lisääntyvän pyhäkouluharrastuksen vuoksi pyhäkouluyhdistämien lukumäärä vuosi- vuodelta karrtunut suuremmaksi. Tätä ei juinkaan sowi moittia. Siitä sopii päinwastoin iloita, sillä se todistaa asiain wähitellen kehittywän siihen suun- taan, että aikojen kuluesä itse yhdistys, jonka pääasiallisenä tehtäwänä on ollut pyhäkouluasian eloon herättäminen ja järjestäminen, tulee tarpeettomaksi. Eikä millloinkaan minkään yhdistyksen sowi olla niin hywillänsä kuin silloin, jolloin se huomaa päässeensä tarkoituksensa pe- rille ja jolloin se näkee kansan omista- neen ne periaatteet, joiden toteuttamiseksi se on työskennellyt.

Myönnettävä on kuitenkin, että aina- kin toistaiseksi yhdistyksen, semmoisen kuin meidän, toiminta on tarpeen waa- tima. Löythy vielä koko joukko seura- kuntia maassamme, joissa pyhäkouluja ei ole olemassa joko siitä syystä, että seurakuntalaisia ei ole kylliksi usein huomautettu pyhäkoulujen suuresta mer-

kityksestä, tai siitä syystä, että näiden koulujen luullaan häiritsewästi wai- kuttawan etupäässä kotihartauteen, tai lopuksi siitäkin syystä, että niitä pidetään ta- wallisina oppikouluina, joita muutamiin seurakuntiin, joissa kierto- ja kansakou- luja on runsaasti olemassa, ei ole kat- sottu tarpeelliseksi perustaa. Meidän ei ole tarwis tällä kertaa uudelleen ottaa puheeksi, kuinka pyhäkoulut owat warsin hyödyllijet lapsille, joita tahdotaan kaswattaa kristillisuweellisessä hengessä, eikä myöskään, että ne, wähintäkään kotihartautta häiritsemättä, enemmän owat katsottawat hartaus kuin opetus- hetkiksi, koska niistä asioista olemme aikaisemmissa vuosikertomuksissa seikka- peräisemmin puhuneet. Me tahdomme tämän kerran mieluummin kiinnittää huomion tosiaan, että löythy sängen paljon semmoisia seurakuntia, joissa tosin on olemassa harrastusta, wai- läpää suuresä määräsä, mutta joissa ei ole sopiwa työwoimia, työhön pystywiä opettajia, eikä myöskään tarpeeksi kel- wollisia opetuswälikappaleita, muotti- wirji-, laulu- ja ennenkaikke tekstiselityskirjaa. Kaikkein kipein puute on wimeksi mainitusta kirjasta, sillä tun- nettu on, että maamme pyhäkouluisäsa melkeen poikkeuksetta sisäluwun, piipian historian ja katekismuksen ohessa selite- tään, niinkuin luonnollista onkin, sun- nuntapäiwän ewankeliumi. Jos sem- moinen tekstiselityskirja, jota tosin useammalla taholla on puuhattu, wih- doinkin onnistuttaisiin saamaan, astuifi

pyhäkouluaasia pitkän askeleen eteenpäin katjomatta siihen, olisiko tuo selityskirja laadittu opettajia tai oppilaita varten. Miinhywin omat matkasaarnajat kuin myös monet yhdistyiset papit ovat pyytäneet, että yhdistys ryhtyisi semmoisen hauffimiseen, mutta yhdistys on omasta puolestaan sa seisonut voimattomana kustantamistyöhön nähden etupäässä heikon taloudellisen kantansa vuoksi, vaikka se mielellänsä näkijikin, että tämä kaivan ikävöity aste ferran totentuisi. Kun semmoisia wälttämättömiä tarpeita pyhäkoulun alalla ei saada tyydytetyiksi, laimenee ennen pitkää harrastus ja jäähtyy lämmin rakkaus, josta on ollut se masentawa seuraus, että monessa seurakunnassa, jossa pyhäkouluaasia oli aluksi innoštuttanut mielet, on nykyään jo luovuttu koko hommaasta, ja että toisissa paikoin, joissa aluksi oli kyllin wapaasehtoisia woinia tarjolla, nykyään ei tahdota saada muutoin kuin palkkiola vastaan.

Miin pian kuin yhdistyksen onnistuiksi päästä taloudellisessa suhteessa paremmalle kannalle, ryhtyisi se tarmokkaammin kuin tähän asti toimimaan puheena olewaan suuntaan. Mutta taloudellinen kanta ei ole woinut kohota sen wuotuisen kolehdin kautta, joka 1:nä sunnuntaina Loppiaijesta — kun sen siirtämistä Johannespäiwäksi ei hyväksytty — on kannettu yhdistyksen hyväksi, eikä niiden satunnaisien siwutulujen kautta, jotka ovat olleet mitättömän pienet. Saarnamatkat, joiden tarkoitus on ollut etupäässä olla aatteen palveluksessa eiwät useinkaan aineellisessa suhteessa ole niin paljon tuoneet kuin ne owat wieneet. Tämä taloudellinen kanta woi nähdäksemme parantua ainoastaan siten, että pyhäkoulunystävät paljon suuremmissa määrässä kuin tähän asti on tapahtunut, liittywät yhdistyksen jäseniksi. Me olemme warmat siitä, että papisto maalla

hywäntahdoisesti ottaisi kyllä semmoisia ilmoituksia vastaan ja tekisi niistä tilin yhdistyksen johtokunnalle.

Paljon on siis saawutettu, mutta paljon on vielä saawuttamatta niin hywin harrastuksen herättämiseksi, kuin myös asian järjestämiseksi. Usein on ihmetelty, miten pyhäkouluaasia niin nopeasti on kerinnyt edistyä maassamme, että meillä on pyhäkouluja, sekä opettajia ja lapsia niissä enemmän kuin monessa siwistysmaassa, joilla on pitempi pyhäkouluhistoria takanaan kuin meillä. Mutta tässä on ensiksi huomattawa, että meillä vielä aniharwasja paikassa on semmoisia pyhäkouluja, jotka waikutawat vuoden ympäri, ja werattain wähän semmoisia lapsia, jotka säännöllisesti näisjä kouluissa käywät. Monella taholla nähtyy olewan tawallista, että niin kaivan kuin kierto- ja kansakoulut waikutawat, lepääwät pyhäkoulut. Missä taas lasten, joko sentähden että käywät paimenessa tai muusta syystä, on hankala kesän aikana koulua käydä pidetään sitä muuna vuoden aikana. Mutta sitä paiksi on tuota koulujen ja lasten suurilukuisuutta tarkastellessa muistaminen, että monesti paikallis seurakunnista tuomiokapituleihin tulleet kertomukset owat wailinaijet joko siinä suhteessa, että siitä puuttuu joku tieto, esim. oppilaiden lukumäärästä, joka siihen yleissumman selwillejaamiseksi on lisättäwä, tai siinä suhteessa, että koska pyhäkoulussa käywie lasten nimiä ei mihinkään kirjaan kirjoiteta, ei luotettawinkaan henkilö saata aiwan tarkoin lasten määrää ilmoittaa. Sentähden onkin lastenlukumäärä hywin monesta seurakunnasta ilmoitettu ainoastaan täysissä sataluvuissa.

Näitä huomautuksia pyyhdamme suofiollisesti muistamaan kun taaskin menemme antamaan tilastollisia tietoja pyhäkoulujen alalla. Koska kertomukset

pyhäkoulujen toiminnasta 1893 lähetetään Turun hippakunnassa seurakunnista Tuomiokapituliin vasta tämän vuoden alkupuolella, on meillä ollut Tuomiokapitulin suosiollisella välityksellä tarkastettavana ainoastaan edellisen vuoden kertomukset. Niistä käy selville, että

Turun hippakunnassa oli seuraava määrä

	fou- luja.	opet- taja.	oppi- laita.
I. Tuomioprowastifunnassa	61	85	2,191
II. Myllymäen prov.funn.	70	134	2,191
III. Rehmaan "	96	170	2,106
IV. Porin alinen "	55	75	1,417
V. Porin ylinen "	136	215	2,682
VI. Tyrvään "	277	497	5,257
VII. Tampereen "	151	209	2,796
VIII. Sattulan "	116	213	1,725
IX. Hämeenlinnan prov.funn.	176	252	3,206
X. Raaseporin itäinen "	76	100	1,520
XI. läntinen "	23	30	440
XII. Pernön "	164	287	2,401
XIII. Ahvenanmaan "	4	7	90
XIV. Saajan alinen "	161	300	4,745
XV. ylisen "	137	147	4,632
XVI. Koffolan "	116	257	2,382
XVII. Lapuan "	303	444	6,497
XVIII. Pietarsaaren "	29	42	1,040
Yhteensä	2,152	3,494	46,872

Vastaavat numerot edellisellä vuonna olivat 1,596 2,622 36,633

Porwoon hippakunnassa, josta tulleet tiedot ovat siinä suhteessa waillinaiset, etteivät ne siellä ilmoitettuja opettajien lukumäärästä, oli vuonna 1893

	fouluja.	oppilaita.
I. Porwoon tuomioprowastifunnassa	40	848
II. Helsingin provastifunnassa	132	2,990
III. Siiti "	100	2,048
IV. Kallolan "	200	4,987
V. Jämjän "	142	3,007
VI. Hyväskylän "	376	8,050
VII. Heinolan "	74	1,162
VIII. Mänttän "	198	3,232
IX. Ruovan "	175	5,631
X. Savonlinnan "	309	6,010
XI. Saminaan "	144	3,080
XII. Laappeurannan "	244	3,474
XIII. Viipurin "	217	3,312
XIV. Jäästen "	283	4,179
XV. Nuolan "	153	4,947
XVI. Kätilöiden "	134	2,489
XVII. Kerttujen "	186	4,646
XVIII. Sortavalan "	150	3,199
Yhteensä	4,257	66,388

Wiime vuonna olivat vastaavat luvut 3,214 65,350

Ruopion hippakunnassa oli vuonna 1893

	fou- luja.	opet- tajaia*).	oppi- laita*).
I. Ruopion tuomioprov.funn.	732	1,121	17,263
II. Mätkärijalan provastifunn.	290	641	9,039
III. Mätkärijalan "	250	429	6,736
IV. Raahen "	90	138	(900 et ilmoitetuin)
V. Rajajoen "	197	325	2,520
VI. Ouhun "	199	379	3,510
VII. Rajaenin provastifunnassa	178	262	2,500
VIII. Kemlin "	36	43	899
IX. Lapin "	6	7	103
Yhteensä	1,978	3,346	44,470

Wiime vuonna oli vastaavat luvut 2,043 3,507 45,151

Koko Suomessa tulisi siis näiden lastujen mukaan olemaan

	pyhäkouluja.	opettajia.	oppilaita.
I. Turun hippakunnassa	2,152	3,474	46,872
II. Porwoon "	3,257	?	66,388
III. Ruopion "	1,978	3,346	44,470
Yhteensä	7,387		157,730

Wiime vuonna olivat vastaavat luvut 7,853 147,134

Jos otaksutaan, että Porwoon hippakunnan 3,257 koulussa on ainoastaan yksi opettaja kussakin, tulisi koko Suomen pyhäkouluopettajien lukumäärä olemaan 3,474 + 3,346 + 3,257 = 10,077.

Ainoana kirjallisena toimena wiime vuoden kuluessa on yhdistyksellä ollut sanomalehtien Pyhäkoululehden, Lasten Pyhäkoululehden ja Söndagskolebladet'in toimitus. Tohtokunta on pitänyt elinehtona, että yhdistyksellä on oma äänenkannattajansa, jossa sen jäsenet saavat keskustella keskenänsä, kysyä ja saada neuvoja, puhua kokemustustansa, saada tietoja pyhäkouluasioista koti- ja ulkomailla sekä ennen kaikkea vaikuttaa itseänsä jonkun raamatunpaikan uskonnollisella tutkistelulla. Tohtokunnan on kuitenkin pakko ilmoittaa, että se niin vastoin-

*) Tässä samoin kuin kaikkialla muualla on, missä ainoastaan koulujen lukumäärä on ilmoitettu, pantu luetuttu koulua warten ainoastaan opettajia ja 10 oppilasta.

mieliseltä kuin se on tuntunutkin, on katsonut parhaaksi tulewan vuoden alusta laffauttaa Söndagskolebladet'in, joka jo useampia vuosia on kituwaa elämää wiettänyt sekä sentähden, ettei sillä ruotsinkielisen yleisön keskuudessa tunnu olewan paljon ystäviä, että myöskin sen toimittamisesta syntyvän aineellisen tappion tähden. Sitä wastoin rohkenee Johtokunta toiwoa, että Pyhäkoululehti ja Lastenpyhäkoululehti, joiden toimituksessa entijet toimittajat, pastorit A. Lönnroth ja E. Murén tulewat edelleenkin ottamaan tehokasta osaa, saawuttawat pyhäkouluharrastuksen juurtuessa ja lewitiesä yhä juuremman lukijakunnan suurten ja pienten ystäwien kansa.

Moudattaen sitä tapaa, jota aikaisemmin on menestyksellä seurattu, on johtokunnan toimenpiteestä viime vuonna-kin tehty saarnamatkoja eri osiin maattamme. Nämä matkat owat siinä suhteessa eronneet ennen tehdyistä, että niillä ei ole pidetty jumalanpalveluksia ja kehoitus puheita ainoastaan täysikäisille, waan myöskin erikseenä lapsille. Kuten johtokunta edellisessä kertomuksessaan jo on mielipiteensä lausunut, että pyhäkoulu on miten mahdollista muodostettava jumalanpalvelukseksi lapsille eikä wain kouluksi ja että warsinaisia lasten jumalanpalveluksia pitäisi warsinkin kesän aikana panna paljon enemmän kuin tähän asti toimeen, on se saarnamiestenjä kautta käytännöllisesti koettanut tuumaansa näytteeksi muutamissa seurakunnissa toteuttaa. Yksityisistä kertomuksista käy kuitenkin selwille, että lastenjuhla, joihin tietysti kuuluu lasten jumalanpalvelus, on pidetty monessa muusjakin seurakunnassa, jossa yhdistyksen asiamiehet eiwät ole käyneet. Asiamiehinä taas johtokunnan pyynnöstä owat olleet seuraawat henkilöt:

1. Kirkkoherra A. Mimonen, joka käwi Jyväskylässa, Lumparlannissa, Lemlannissa, Somalassa, Maarianhaminassa, Hammarlannissa, Finström'issä, Saltwikkissä ja Sundissa;

2. Kirkkoherra A. D. Blomberg, joka käwi Luhängolla, Korpilahdella, Jyväskylässä, Lauhaassa, Pietäjämaällä, Kangasniemellä, Hautuorella, Hirwenjalmella ja Sösmässä;

3. Pastori A. L. Gulin, joka käwi Mäntyharjussa, Saalassa, Jitissä, Elmäällä, Wallealassa, Sawitapaleella ja Taipalsaarissa;

4. Pastori P. Korpi, joka käwi Jitissä, Nastolassa ja Lahdesja;

5. Pastori R. Sarlin, joka käwi Wiipurissa, Heinjoella, Muolassa, Uudella kirkolla WU, Kuolemajärvellä, Koivistolla, P. Johanneksen pitäjässä, Säkijärvellä, Wirolahdella, Wiehikkälässä, Luumäellä, Antreassa, Jääskessä, Kirvussa, Käijälässä, Kaukolassa, Pyhäjärvellä, Käijälnessä, Walkjärvellä, Raudesja ja Kiwennawalla; sekä

6. Pastori G. Törnwall, joka käwi Lokalassa, Uudesja kaupungissa, Uudella kirkolla T. L., Pyhämaalla, Uudossa, Pyhämaalla, Vaittilassa, Hinnerjoella, Lapissa, Wehmaalla, Kiwimaalla ja Taiwasjalossa.

Saarnamiehet, joiden osaksi on matkoilla tullut ystäwällinen kohtelu asiantomaisten pastoriwiraštojen puolelta, ilmoittawat kertomuksissaan melkeen kaikilla tawanneen asiaan innostuneita henkilöitä. Sopii senwuoksi toiwoa, että nämä matkat, joilla saarnamiehet owat olleet kylwymiehiä, tulewaisuuksessa tulewat antamaan edes jonkunlaisen sadon. Mukana on suomenkielistä wäestöä warten ollut saarnamiehillä tarjona pyhäkoulukirjallisuutta niin niukasti kuin sitä onkin olemassa.

Paitse edellä mainittuja juhlatilaisuuksia sopii tässä mainita jekin pieni

juhla, joka yhteydessä Merimies- ja Ewankeliumiyhdistyksen juhlien kanssa wietettiin viime heinäkuun alussa täällä Helsingissä. Yhdistyksellä on ollut tähän asti siihen liittyneitä paikallisyhdistyksiä Keiteleellä, Rymissä, Längelmäellä ja Wiipurissa, joiden lisäksi viime vuoden kuluessa on perustettu uusi paikallisyhdistys Lahden kauppaan. — Keiteleeseen yhdistykseltä tullesja kertomuksessa ilmoitetaan, että siellä on 13 koulua, joissa toimii 18 opettajaa ja nauttii opetusta 400 lasta. Pyhäkoulutarkastuksia ja opettajien harjoituskouffia on pidetty. Jäsenmaksuilla ja kolehdeilla on saatu niin paljon waroja koon, että on kouluja warten ostettu kirjallisuutta, lahjoitettu lapsille „joulujanoma“ joulukki sekä pidetty säännöissä määrätty pyhäkoulujuhla. Yhdistyksen alkuunpanija, lämmin pyhäkoulujen suosija pastori G. A. Koskander, on paikkakunnalta äsken muuttanut pois ja hänen jälkeensä on seurakunnan nykyinen kirkkoherra D. W. Snellman yhdistyksen esimiehenä. Yhdistyksen rahawarat tekivät 1 p. heinäk. viime vuonna 76: 83.

Rymän paikallisyhdistyksellä on waihtamassa 33 koulua, joissa työskentelee 82 opettajaa ja käy 1022 oppilasta. Viime vuoden kuluessa on lisääntynyt opettajia 9 ja oppilaita 127. Tarkastuksia on pidetty laukaisemmissa kylissä harvemmin, lähimmäisissä useammin. Niillä on huomattu edistystä warsinkin opettajien taitoon nähden. Yhdistyksen wuositjuhla, johon lastenjumalanpalvelus oli yhdistetty, wietettiin 17 p. viime syyskuuta, jolloin lapsilla jaettiin kirjasia ilmaiseksi. Yhdistyksen rahastonhoitajan wälityksellä on tilattu kaikkiaan 267 kpl. hengellisiä kirjoja ja sanomalehtiä, joiden hinta yhteensä tekee 529: 94. Yhdistyksen esimies on pro-wasti J. G. Snellman.

Längelmäen paikallisyhdistykseen kuuluu noin 40 jäsentä. Koulujen luku on 23, opettajien 35, oppilaiden 250. Koulua on pidetty, lukuunottamatta kolmen wiikon joululomaa, ympäri vuoden. Kouluja on tarkastettu, opettajien harjoitus- ja keskustelukouffia toimeen pantu. Rahawaroja on 37: 67. Esimiehenä kirkkoherra D. Bergroth.

Wiipurin paikallisyhdistykseltä, joka käsittää pitse Wiipuria useita seurakuntia sen ympäristössä, emme ole saaneet mitään yhteistä kertomusta. Sen sijaan on tullut Taipalsaaren, Sawitaipaleen, Luumäen, Suomenniemen ja Walkealan seurakunnista yhdistyksiä kertomuksia, joista kaikissa puhutaan wivästä toiminnasta pyhäkoulujen hyväksi. Nämä kertomukset julaistaan myöhemmin kokonaisuudessaan Pyhäkoulu-lehdessä.

Tässä on ainoastaan muutamia kuuwia ja hajonaisia tietoja siitä woimalisesta liikkeestä, joka ympäri Suomea on ryhtynyt toimimaan pyhäkoulujen toimeenpanemiseksi ja kehittämiseksi. Pitkin kesää on jokapäiwäisissä sanomalehdissä ollut luettavana kertomuksia pyhäkoulutoiminnasta ja lastenjuhlista eri paikkakunnissa. Sanomatta sitä pitse on selwää, että jemmooistenkaan luku ei juunkaan ole pieni, jotka sydämen halusta tekewät työtä tällä alalla waikka eiwät siitä „torwella soitele“. Herra on kerwan heidän työnsä palkitsewa,

Keskusyhdistyksen johtokuntaan Helsingissä owat vuoden kuluessa kuuluneet seuraawat henkilöt: allekirjoittanut Yhra puheenjohtajana, Floman, A. W. kansakoulujen ylitarkastajana, warapuheenjohtajana, allekirjoittanut Auwinen, sihteerinä, Lönnroth, A. kaartin pastori, rahastonhoitajana, Blomberg, A. D. kirkkoherra, Granstedt, G. neiti, Haapanen, A. kansakoulujen tarkastajana, Laurell, B. neiti, ja Sarlin, B. K. prowasti.

Näistä owat vuorosja erota herrat Floman, Blomberg ja allekirjoittanut Auwinen.

Kiitollisina elävälle Sumalalle, jolta kaiffinainen hyvä anto ja täydellinen lahja tulee, tahdomme lopettaa lyhyen kertomuksemme, joka sekii todistaa, että

Hän, meidän Siämme, tahtoo runsaassa määrässä antaa armonsa ja siunauksensa lasten ijankaikkista autuutta tarvoittawalle pyhäkoulutyölle, lewätköön Hänen suojelewa kätensä eteenkin päin meidän päällämme.

A. W. Pyra.

A. Auwinen.

Tili Ewangelis-Luterilaisen Pyhäkouluyhdistyksen tulosta ja menoista w. 1893.

		Debet.		1893		Kredit.		1893	
				Finc.				Finc.	
				7 ^{1/2} ä.				7 ^{1/2} ä.	
1893						1893			
Soulut.	31	Säästö edelliseltä vuodelta				Soulut.	31	Menoja vuoden kuluessa:	
		1892	1,991	50				Sihteerin palkkio	150 —
								Aikauskirjojen toimitus	700 —
		Tulot vuoden kuluessa:						Menoja vuosikokouksesta ja vuosikertomuksesta	118 38
		Wuosimaksuja	98	30				Yhdistyksen telefooni	105 —
		Korko juoksewalle tilille	41	54				Kirjoista joita on ostettu ilmaiseksi jaettavaksi	53 40
		Yhdistyksen aikauskirjoista	250	—				Mattarahoja yhdistyksen mattajaarnaajille	702 98
		Myydyistä kirjoista	49	15				Postilähetyksistä y. m.	31 21
		Kolehtia ja satunnaisia apurahoja	1,687	81					1,860 98
								Säästö tulewaksi vuodeksi:	
								Juoksewalla tilillä Yhds-panksissa	2,250 —
								Puhdasta rahaa	7 32
									2,257 32
		Summa	4,118	30				Summa	4,118 30

Helsingissä 31 p. Joulukuuta 1893.

Alfons Lönnroth.

Tilit tarkastetut ja oikeiksi huomattut, jonkawuoksi johtokunnalle ja rahastonhoitajalle puolsetaan tiliwvapautta. Helsingissä 4. 1. 1894.

Elis Bergroth.

Ludwig Bengelsdorff.

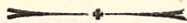
79

Sertomus

Ev.-Luterilaisen Puhäkoulu-

yhdistyksen

toiminnasta w. 1894.

Helsingissä

Weilin ja Ödö's'in osakeyhtiön kirjapainossa, 1895.

Kertomus Pyhäkoulutoiminnasta w. 1894.

Viime vuosi ei ole ollut Suomen pyhäkouluhistoriasa mikään tavallisista poikkeava vuosi. Hiljaisuudessa on pyhäkouluasita löytänyt ystäviä yhä laajemmissa piireissä ja hiljaista sekä waatimatonta on ollut yhdistyksen toimintakin.

Toiminnan tarkoituksena on ollut, kuten ennenkin, se että lapset jo elämänsä päivän warhaisina aamuhetkinä oppiivat tuntemaan ja tortelemaan taiwaallisen Isänsä tahtoa ja että Isä lasten suusta, kuten raamatussa luenne, kiitoksen ja ylistyksen saisi. Totta kyllä on, että paikka paikoin on pyhäkoulua vielä pidetty wälineenä, jonka yksinomaisena tarkoituksena muka on antaa oppilaille suurempi tai pienempi määrä tietoa, siinä tai ulkoluussa, katekismuksen tai piplian historian taidossa, mutta toivoaksemme semmoinen katsantokanta kadottaa yhä enemmän vaikutuswäلتaan. On tosin vielä lausuttu, että seurakunnassa, jossa on olemassa sekä kansa että kiertokouluja riittäwässä määrässä, kaitenlainen toiminta pyhäkoulun puolelta muka on tarpeetonta, mutta semmoisen mielipiteen kannattajia ei liene monta. Jos nimittäin viimeksi mainittu katsantokanta olisi oikea, silloin ei todellakaan pyhäkoululla olisi muiden koulujen rinnalla mitään warfinaista ja omintakeista tarkoitussperää. Mutta koska pyhäkoulun ystäwien lukumäärä on vuosi wuodelta kaswanut juuri niissä maissa, joissa kaitenlaisia oppikouluja löytyy runsaimmassa määrässä, kuten on asian laita esim. Sakjassa ja Englannissa,

niin täytyy olettaa kieltämättömäksi, että pyhäkoulullakin on oma tarkoituksensa ja tehtävänsä. Ja niinkuin useamman kerran näissä wuositertomuksissa siitä on huomautettu, huomautettakoon vieläkin, että pyhäkoulun päätehtävänä ei sinikaan ole jafaa oppilaille jofu määrä ulkonaista tietoa, waan opettaa lapsia pyhittämään lepopäiwää sekä ennen kaikkea johdattaa heitä persoonalliseen elämänyhdyteen Jumalan kanssa, joka on heidän kaikkiwaltias ja armorikas Isänsä ja jota heidän tulisi lapsuuden päiwistä hengeessä ja totuudessa palwella. Sentähden pyhäkoulu ei saa koskaan aleta paljaaksi koulutunniksi olematta samalla kertaa ja pääasiallisesti todellinen hartaushetki ja jumalanpalwelus lapsia warten.

Edellisestä käy selwille, että pyhäkouluksa on annettava etusija, jolle oteta lukuun wirren waiwunta ja yhteistä rukousta, "tekstin" selitykselle. Melkeen kaikkialla maassamme on kuitenkin sitä paitsi pyhäkoulussa luettu piplian historiaa ja katekismusta. Tätä tapaa ei sinikaan ole moittittawa. Päinwastoin. Mutta se käynee mahdolisiksi ainoastaan jofu siten, että pyhäkoulu kestää useampia tunteja päiwässä, kuten nähtykin moneessa paikassa olewan asianlaita, taikka myöskin siten, että samalla opettajalla on useampia osastoja hoitettawana, kuten kansakouluissa uskonto-tunneilla on tapana. Mitä "tekstiin" tulee, käytetään siinä yleensä wastaawaa sunnuntain puolipäiwäsaarnateks-

tiä, joten tämä „lastenjumalanpalvelus“ on likeisimmässä sopusoinnussa yleisten jumalanpalvelusten kanssa. Poikkeuksena lienee pidettävä sitä englantilais-amerikkalaisia tapaa, jota esim. Helsingissä noudatetaan, että pyhäkoulussa seurataan tarvoitusta warten walittua tekstisarjaa ja että kunkin tekstin selitys keskitetään määrättyyn raamatunlauseeseen, jonka lapset saawat seuraawaksi kertaa muistolauseeksi. Waikka noiden walittujen tekstien käyttämisestä saattaaakin olla eri mieltä, ei sowi muuta kuin harastaasti toiwoa sitä tapaa yleiseksi, että käsiteltävästä tekstistä voitaisiin löytää pääajatus, jonka saattaisi lapsille antaa ewääksi yhdesä ainoassa raamatunlausessa.

Uni harwassa paikassa on pyhäkoulu woitu järjesträä sille kannalle, että sitä on saatettu pitää säännöllisesti ympäri wuoden. Osittain epäedulliset olojuhheet osittain kansaan juurtunut tapa on waituttanut sen, että toisissa paikoim, esim. Itä-Suomesa, pyhäkoulua pääasiallisesti pidetään talwisaihana, koska pyhäkoululaisten sanotaan kesänaihana olewan paimenesa, toisissa paikoim taas, esim. Länsi-Suomesa, etupäässä kesänaihana, koska on ilmoitettu kylmänä wuoden aihana olewan hankalata saada lapsia koulun tulemaan. Ei ole epäilemistäkään, ettei tässä mainitut epäkohdat ole omiansa ehtäsemään säännöllistä pyhäkoulutointa; ainoastaan on toiwottawa, että mitä suuremmaksi ja lujemmaksi rakkkaus kaswaa itse koulua kohtaan, sitä enemmän löydetään keinoja edes josakin määrin woittamaan puheenalaisia epäkohtia.

Miinkuin on sopinut odottaakin, on lastenjuhlia yhä yleisemmin ruwettu wiettämään. Määrättyinä päiwänä owat papin kehoituksesta seurakunnan lapset, etupäässä tietysti pyhäkoululapset opettajinensa, saapuneet kirkkoon, jossa on

pidetty heitä warten sowitztu jumalanpalvelus. Sanomalehti-ilmoituksesta on nähtynyt, että kirkon ulkopuolellakin on semmoisesa tilaisuudessa pidetty lapsille soweliaita kehoituspuheita ja että opettajilla on tawallisesti silloin ollut papin johdolla yhteinen keskustelufokus. Sellaiset juhlat, joissa kaikki seurakunnan pyhäkouluopettajat ja oppilaat sekä huosijat tapaawat toisensa Herran huoneessa ja joissa he saawat yhteisesti ja yksimielisesti kiittää ja rukouilla taiwaalista Isäänsä, ei saata olla tuottamatta siunausta, kunhan wain niihin ei ole yhdistetty mitään semmoista, joka häiritsee niiden pyhää tarvoitusta.

Waikka pyhäkouluopetukseen onkin maassamme wuosittain ottanut osaa, meidän oloihin katsoen, werattain suuri määrä henkilöitä, tulee kuitenkin muistata, ettei juunkaan kaikki ole sellaisia opettajia, jotka säännöllisesti owat wuofikausia uskollisesti tehneet työtä pyhäkoulussa. Hywin monesta paikasta on näet walituksia kuulunut, että opettajamuutoksia on usein tapahtunut, koska opettajista toiset owat ennen pitkää kylästyneet työhönä ja toiset taas huomattu opettajatoimeen wähemmän sopiwiksi. Tämä ei saata tietysti olla muuta kuin haitallista opetufelle. Pääsyhykki siihen, ettei opettajat tykene hallitsemaan ainetansa, on sanottu sitä, ettei heillä tähän asti ole ollut pyhäkoulua warten sowitztua apukeinoa, joka heille kaikinpuolin selittäisi „tekstin“. Tämä puute, josta olemme ennentin maininneet, tulee poistetuksi tulewana wuonna, jos Ylä- ja Ala-Karjalan prowastikunnan papppen hanke saada tekstiselityskirja kolmatta wuosikertaa warten onnistuu. Mutta kaitsisa tapauksissa, ja warsinkin ennen semmoisen selityskirjan ilmestymistä, on erittäin tarpeätä, että seurakunnan pappi, niin usein kuin hänen aikansa ja woimansa myöntäwät, kutsuu pyhäkoulu-

opettajat kokoukseen, jossa hänellä on tilaisuus antaa heille suullisia neuvoja sekä tekstin aineelliseen ja muodolliseen käsittelyyn että myöskin kurin pitoon nähden, ja että hän, kuten lieneekin yleinen tapa maassamme, tuon tuostakin panee toimeen pyhäkoulutarkeastuksia seurakunnan eri osissa. Koskus on tosin opettajan kyllästy miseen sanottu syhyksi sitäkin seikkaa, että hän on saanut tehdä palkatonta työtä, mutta onneksi saattamme siihen lisätä, että semmoiset tapaukset ovat olleet harvoja poikkeuksia ja että ne toivottavasti semmoisina pyhyvät.

Mitä pyhäkouluksia käyvien oppilasten lukumäärään tulee, sopii tosin iloita, että se, joka jo alkuaan oli suuri, on vuosi vuodelta ollut kasvamassa, waikka kohta epätietoista on, kuinka suuri osanosta pyhäkoulussa olleista on pyhäkoulun warjainaisina oppilaina pidettävä. Zukuumottamatta sitä, että pyhäkoulu, kuten äsken olemme maininneet, enimmäkseen on toimeksa ainoastaan osan vuodesta, ilmoitetaan useammalta eri taholta, että lasten koulunkäynti, koulun toimeksafin ollessa, on ollut enemmän tai vähemmän säännötöntä. Hywin monesta paikasta on senwuoksi oppilasten luku ilmoitettu ainoastaan epämääräisissä talaluwuissa, koska sekä seurakunnan papisto että pyhäkoulunopettajat ovat olleet epätietoiset siitä. Mutta koska jonkinlainen järjestys pyhäkoulunkin alalla olisi suotawa, rohkenemme lausua sen toiwomuksen että papisto, joka pitää hellää huolta näistä heidän hoidonja alaisista kouluista, suosiollisesti ottaisi waiwaksensa pitää luetteloa taitista pyhäkoulunopettajista sekä waatia kullakin opettajalta täydellistä oppilaslutteloa, johon olisi merkitty, kuinka usein kullin oppilas on pyhäkouluksa käynyt. Monessa paikassa, niinkin esim. Helsingissä, on tätä tapaa erittäin hy-

wällä menestyksellä noudatettu ja, waikkapa entinen juurtunut tapa ei helposti jäänekään pois käytännöstä, tulee aina-kin wähitellen pyrkiä mainitsemaamme järjestystapaan. Toistaiseksi lienee sitä paitsi olemassa käytännöllinenkin syhy, joka estää puheenalaista järjestystä kokonaisuudessa toimeen panemasta, nim. se, että monet pyhäkoulunopettajat, jotka muutoin saattawat olla hywinfin kykenewät toimeensa, eiwät ole kirjoitustaitoifia. Olemme kuitenkin ottaneet tämän seikan puheeksi, ei wain järjestyksen aikaansaamisen halusta, waan myöskin siitä syystä, ettei yleisö, tarkeastellesaan antamiemme tilastollisia tietoja, saisi pyhäkouluistamme semmoista käsitystä, joka ei ole täydellisessä sopu- soinnussa olemien olojen kanssa.

Mitään seikkaperäisempää wertailua pyhäkoulujen lukumäärään nähden eri paikkakuntien välillä Suomesja emme täällä kertaa tahdo esitellä. Ainoastaan sen werran olkoon tässä mainittu, että ruotsinkielisissä seurakunnissa, etenkin Länsi-Suomesja, eiwät pyhäkoulu, annettujen ilmoitusten mukaan, hlypäänsä ole woittaneet niin suurta suosiota kuin ne todella ansaitseiwat. Jos tämän yhteydessä muistaa, että yhdistyksen oli pakko wuosi takaperin lafkauttaa „Söndagskolebladet“ niminen lehtensä tarpeellisen kannatuksen puutteessa, näyttää siltä, kuin pyhäkoulu, joka on ainoastaan waatimaton wälin juurruttamaan pienofaiisiin Herran pelkoa, mikä on kaiten wiisauden alku, ruotsinkielisen yleisön puolelta yleensä ei ainakaan wielä ole saawuttanut niin lämmitä wastaanottoa kuin olisi suotawa ollut.

* * *

Tuomiokapitulien suosiollisella wälytyksellä olemme saaneet seuraawat, pyhäkoululoja eri hiippakunnissa walaise- wat tiedot:

Turun arkkihippakunnassa¹⁾

	Rou- luja	Opet- tajia	Doppi- laita
I. Tuomioprovasti- kunnassa	71	89	2,546
II. Mynämäen pro- vastikunnassa	115	197	2,141
III. Behmaan "	92	146	2,242
IV. Borin alisesä "	86	132	2,479
V. Borin ylijesä "	124	191	2,922
VI. Tyrvään "	269	532	5,081
VII. Tampereen "	148	183	2,477
VIII. Sattulan "	102	202	1,696
IX. Hämeenlinnan "	172	277	3,377
X. Raaseporin it. "	81	99	1,230
XI. " läntinen "	44	120	741
XII. Perniön "	59	113	1,391
XIII. Myhvenanmaan "	8	10	269
XIV. Waasan alinen "	162	296	5,452
XV. Waasan ylinen "	142	159	4,261
XVI. Pietarsaaren "	55	62	1,357
XVII. Lapuan "	282	416	6,080
XVIII. Koffolan "	142	260	2,825
Koko hiippakunnassa	2,154	3,484	48,567
Edellisenä vuonna	2,152	3,494	46,872.

Kuopion hiippakunnassa:

I. Tuomioprovasti- kunnassa	771	1,178	20,494
II. Ylä-Karjalan pro- vastikunnassa	287	618	8,489
III. Ala-Karjalan "	224	431	6,626
IV. Raahen ²⁾ "	99	156	1,930
V. Kalajoen ²⁾ "	170	290	4,369
VI. Dulun ²⁾ "	207	318	3,344
VII. Rajaanin ²⁾ "	170	260	2,310
VIII. Remin ²⁾ "	36	57	1,576
IX. Lapin "	7	7	110
Koko hiippakunnassa	1,971	3,315	49,248
Edellisenä vuonna	1,978	3,346	44,470.

Borvoon hiippakunnassa:

	Rou- luja	Doppi- laita
I. Tuomioprovastikunnassa	40	1,205
II. Selkingin provastikunn.	81	1,828
III. Siitin "	104	2,032
IV. Hollolan "	193	4,891
V. Sämjän "	157	3,572
VI. Tyväskylän "	402	8,136
VII. Seinolan "	70	1,282

¹⁾ Tiedot ovat vuodelta 1893.

²⁾ Almoitukset osaksi epätähelliset, osaksi epäluotet-
tawaitin. Koulut näissä provastikunnissa ylläpitään
huonommalla kannalla kuin Savossa ja Karjalassa.

	Rou- luja	Doppi- laita
VIII. Miffelin provastikunn.	193	3,274
IX. Juwan "	180	5,723
X. Savonlinnan "	299	5,698
XI. Jaminan "	145	3,222
XII. Lappeenrannan "	238	3,702
XIII. Viipurin "	198	3,033
XIV. Jäästen "	301	4,457
XV. Muolan "	162	4,597
XVI. Kätkälmen "	133	2,700
XVII. Kurkijoen "	197	4,808
XVIII. Sortavalan "	157	3,045
Koko hiippakunnassa	3,250	67,205.

Edellisenä vuonna olivat 3,257 66,388

Koko Suomessa oli näiden lastujen mukaan
pyhäkouluja 7,375, niissä käyviä oppilaita
165,020 ja, jos oletetaan että Borvoon hiippa-
kunnan kouluisia oli keskimäärin kolme opetta-
jaa kutakin kahta koulua kohti, eli noin 4,500
opettajaa, saadaan pyhäkouluopettajien luku
maassa 11,299:ksi.

Edellisen kertomuksen mukaan oli kouluja
7,387; opettajia 10,077; oppilaita 157,730.

* * *

Samoin kuin aikaisemmin on yhdis-
tyks wiime vuonnaakin toimittanut pyhä-
koulun ystäviä warten „Pyhäkoululeh-
teä“ ja „Lasten Pyhäkoululehteä“. Toi-
mittamisessa on tapahtunut pienempiä
muutoksia. Kun yhdistys huomasi, et-
teivät lehdet wieraan kustantajana ol-
lessa lewinneet toiwottawassa määrässä,
päätti johtokunta, että lehdet toistaiseksi
toimitettaisiin yhdistyksen omalla kus-
tannuksella. Sifälllykseen nähden sopii
tässä huomauttaa, ettei wiime vuonna
katjottu tarpeelliseksi julkaista lehdesä
sellaisia lyhyitä tekstiselityksiä kuin edel-
lisenä vuonna, koska arweliin että 1:sen
wosikerran ewankeliumitekstit owat pyhä-
kouluopettajille yleensä tutut ja että nii-
hin löytyy runsaasti selityksirjoja sekä
myöskin ja etupäässä, että Tyhborg'in
lastenpostilla, jonka tiedettiin ilmeisty-
wän uudessa suomenkielisessä puwussa,
kylä tyhdyttäisi siinä suhteessa olemassa
olewat tarpeet. Waiteampitajuisia kir-
joituskia on wältetty ja sen sijaan en-

tistä enemmän valmistettu tilaa helppotajuisille kertomuksille, joiden pohjana on ollut joku siweellinen totuus. Muutoin on lehden ohjelma ollut sama kuin edellisinä vuosina; ainoastaan toimitukseen, johon sitä ennen kuuluivat pastorit A. Lönnroth ja E. Murén, on viime vuoden kuluessa ottanut osaa myöskin allekirjoittanut Luwinen. Lehtien tilaajamäärä on walitettawasti pshynyt jotenkin alhaisena huolimatta siitä, että muutamiin seurakuntiin, papiston kiitettävästä harrastuksesta, on tilattu useampia kymmeniä kappaleita kunkin. Yhdistyksen kirjallinen toiminta onkin lupistunut tähän, ellei oteta lukuun, että neiti A. Liliuksen toimittama, johtokunnan tarfästama ja herra W. Söderströmin kustantama „Tapahdumia kristillisen elämän alalta“ niminen kirja, joka on aiottu etupäässä pyhäkouluopettajille efimerkkikirjana opetuksessa käytettäväksi, pian valmistuu painosta yleisön käytettäväksi.

* * *

Tavanmukaisilla saarnamatkoilla, joilla on pidetty jumalanpalveluksia sekä aifaimisille että lapsille, wiimemainituille pääasiallisesti kyselwäsä muodossa, kuin myöskin opettajakokouksia, ovat johtokunnan pyhnnöstä ja asianomaisten pastorinwirastojen suosiollisella luvalla olleet:

1. Pastori Johannes Borg Lemppäläsä, Kuowedellä, Keuruulla, Tampereella, Wesilahdella, Ukaassa ja Säätmäellä;

2. Pastori Cero Hyvärinen Juuassä;

3. Pastori A. Reihänen Piitkiössä ja Yläneellä;

4. Kaartinpastori A. Lönnroth Wiipurissa, Haminaassa, Turussa ja Hämeenlinnaassa;

5. Pastori Johannes Smolander Kuhmoisissa, Padasjoella, Korpilah-

della, Mutasen rukoushuoneella, Luhan-gassa, Sysmässä, Hartolassa, Joutfassa, Hirvensalmella, Anttolassa ja Jämäsä; sekä

6. Pastori A. Taube Nastolassa, Jaakkimassa, Impilahdella, Sortawalassa, Kuskealassa, Ukuniemellä, Kerimäellä, Savonlinnassa, Lappeenrannassa ja Walkealassa.

* * *

Keiteleen, Rymän, Lahden ja Längelmäen paikallisyhdistykset ovat lähettäneet wiimewuotisesta toiminnastaan keskusyhdistykselle kertomukset, jotka seuraawat liitteenä tätä yleistä kertomusta ja joista nähty, miten wirkeätä työtä muutamalla taholla tehdään pyhäkoulujen hywäksi ja miten semmoinen työ on näyttäytynyt sekä hyödylliseksi että tarpeen vaatimaksi. Sitä paitsi on johtokunta saanut vastaanottaa vuosikertomuksia Luumäen, Sawitaipaleen, Taipalsaaren, Walkealan sekä Lapweden seurakunnista, jotka seurakunnat alkuaan ovat kuuluneet Wiipurin haarayhdistykseen, mikä yhdistys nyttemmin lienee jo hajonnut, koska useampana vuonna johtokunta ei ole puheenalaiselta yhdistykseltä mitään yhteistä kertomusta saanut vastaanottaa. Päättäen kuitenkin niistä kertomuksista, jotka ovat tulleet nyt mainituista yksittäisistä seurakunnista, on pyhäkoululla kysymyksen alaisessa Itä-Suomen osassa sekä lämpimiä suosiijoita että ahkeria työmiehiä. Vielä on tämän yhteydessä mainittawa, että vuoden kuluessa on perustettu Haminan ja Wehtalahden yhdistys, joka paikallisyhdistykseenä on yleisen yhdistykseen liittynyt.

* * *

Keskusyhdistyksen johtokuntaan Helsingissä ovat vuoden kuluessa kuuluneet seuraawat henkilöt: allekirjoittanut Uyra, puheenjohtajana, Flo man, A. W., kansa-

koulujen ylitarkastaja, warapuheenjohtajana, allekirjoittanut Luwinen, sihteerinä, Lönnroth, A., Kaartin pastori, rahastonhoitajana, Blomberg, A. D., kirkkoherra, Granstedt, H., neiti, Haapanen, A., kansakoulujen tarkastaja, Laurell, B., neiti ja Sarlin, B. K., prowaasti.

Näistä omat vuoroissa erota prowaasti Sarlin sekä neidit Granstedt ja Laurell.

* * *

Jo näistä hajanaisista tiedoista, jotka

edellä olemme antaneet ja joista sopii päättää, mihin suuntaan viimeksi kuluneena vuonna pyhäkoulutoiminta on kulkunut, on huomattavana, että Sumala, jolta kaikinainen hyvä anti ja täydellinen lahja tulee, on antanut siunauskunsa pyhäkoulutoiminnalle maassamme. Hänen, meidän taimaallisen Isämme, apuun turwatan olemme alkaneet taaskin uuden vuoden siinä warmassa toivossa, että Hän ei halweksi pienintäkään työtä, jota wilpittömässä mielessä tehdään hänen waltafuntansa edistämiseksi.

A. W. Lyyra.

A. Luwinen.

Tili Ewangelis-Luterilaisen Pyhäkouluyhdistyksen tuloista ja menoista w. 1894.

		Debet.		1894			Kredit.		1894
		Fmk.	pää.				Fmk.	pää.	
1894					1894				
Joulut.	31				Joulut.	31			
		Säästö edelliseltä vuodelta 1893		2,257	32		Menoja vuoden kuluessa:		
		Tulot vuoden kuluessa:					Sihteerin palkkio	150	—
			Wuosimaksuja	174	—		Aikakauskirjojen toimitus, painattaminen ja lewitäminen	1,803	74
			Korko juoksewalle tilille . .	45	16		Yhdistyksen telefooni	100	—
			Tilausrahaa yhdistyksen aikakauskirjoista	1,414	05		Kirjoista, joita on ostettu ilmaiseksi jaettawaksi . . .	20	07
			Myydyistä kirjoista	72	15		Matkaraajoja yhdistyksen matkasaarnaajille	569	15
			Kolehtia ja satunnaisia apurahoja	999	93		Menoja wuosikokouksesta, wuosikertomuksesta ja postilähettyksistä h. m.	75	05
				2,705	29			2,718	01
							Säästö tulewaksi wuodeksi:		
							Juoksewalla tilillä Yhdysp.	2,000	—
							Pyhästä rahaa	244	60
								2,244	60
								Summa	4,962 61
				4,962	61			Summa	4,962 61

Helsingissä 31 päivä Joulukuuta 1894.

Alfons Lönnroth.

Tilit tarkastetut ja oikeiksi huomaut, jonkawoiksi johtokunnalle ja rahastonhoitajalle puolletaan tiliwapautta. Helsingissä, 12. 2. 1895.

Eli Bergroth.

Ludwig Bengelsdorff.

Paikallisyhdistysten vuosikertomukset.

I.

Wuosikertomus Keiteleen seurakunnan Pyhäkoulu-yhdistyksen vaikutuksesta 1 p:stä Heinäkuuta 1893 samaan päiwään 1894, tehty yhdistyksen vuosijuhlaan Keiteleen kirkossa 7 p:nä Heinäkuuta 1894.

Sitte viime vuosijuhlan ovat seurakunnan sunnuntai-koulut jatkaneet hiljaisista työtänsä lasten opettamiseksi lukutaitoon ja Jumalan sanan kunnioittamiseen ja tuntemiseen. Koulujen luku on vuoden ajalla lisääntynyt, niin että niitä nyhyisin on 20. Opettajain lukumäärä on 30 ja oppilasten 680. Tähän ei ole laskettu paria koulua, jotka jonkun aikaa olivat waukuttamassa, mutta sittemmin opettajain puutteessa ovat lakanneet, nim. Uyräpään eli Skälän kylän koulu ja Betäjämäen koulu Pohjois-Sulkawajärwellä. Opettajain suhteen on tapahtunut useita muutoksia, waikka kyllä useimmat ovat entisiä. Hywin suotawa onkin, että entiset opettajat, jotka jo owat harjaantuneet sunn. koulu-opettajan toimien, siinä edelleenkin pysyvät, sillä koulu ei luonnollisesti harjaumattomalla opettajalla woi waukuttaa samalla menestyksellä kuin harjaantuneen hoitamana.

Ulipäänsä owat koulut uskollisesti ja hywällä menestyksellä toimineet. Se ylimalkain owat lapsetkin niissä säännöllisesti käyneet, joka todistaa wanhempain antawan koulun työlle kannatuksensa. Kuitenkin on muutamissa kouluissa lasten käynti ollut epä säännöllistä, joka itäwä

epäkohta on korjattawa. Koti-opetukselle, joka on wanhempain asia, on sunnuntai-koulu niin suureksi tuelsi, että wanhempain pitäisi kaitin tawoin koulun waukuttusta edistää ja niin sitäkin pitää huolta, että lapset käwisiwät säännöllisesti koulussa.

Sunnuntai-kouluja on papisto vuoden ajalla tartastanut kaitisja kylissä, ja lukutinkereillä on uusia asetettu, missä niin on tarwittu. Harjoituskoukuisia niihin yhdistetyn sunnuntai-koulun kanssa on pidetty pappilassa, kesällä kerran kuukaudessa, talwella harwemmin, ja on näissä harjoituksissa edeltäpäin määrättyt opettajat pitäneet sunnuntai-koulua kirkonkylän lasten kanssa, jonka jälkeen on ollut keskustelua ja arwostelua opetuksesta. Näihin harjoituksiin ei kuitenkaan opettajia ole saapunut niin runsaasti kuin olisi suotawa ollut. Waikka ei tähän mitään pakkoa olekaan, niin olisi harjoituksissa käyminen opettajille kehittäwää ja opettawaista, ja toiwottawa on siis, että niissä ruwettaisiin ahkerammin käymään.

Sunnuntai-koulu-oppilaille kehoitukseksi on Sunnuntai-koulu-yhdistyksen waroilla jouluksi ostettu joululehteä „Lasten Joulu-

janoma", joita on jaettu jokaiseen koulu-
piiriin ahkerimmille oppilaille annetta-
waiksi.

Sunnuntai koulu-yhdistyksen kasjaan on
foottu waroja kollehdeilla koulutarvasta-
silla. Näillä waroilla on voitu suorit-
taa yhdistyksen menot kirjain ostamiseksi
y. m. Wuosimaksujansa owat ainoas-
taan wähempi osa yhdistyksen jäsenistä
suorittaneet.

Sunnuntai koulu on wapaasehtoisen rat-
kauden työtä eikä se efinny suurilla waati-

muksilla. Se tekee työtä heikkouudessa,
uskaltaen siihen, että Herra sen työlle
antaa siunauksen. Suotoon Herra sille
eteentkipäin siunauksansa ja lewittätbön
sentin kautta Jumalan sanan tietoa ja
rakkautta tämän seurakunnan lapsissa.

Reitele 7 p:nä Heinäk. 1894.

Dok. Wilh. Snellman
Pastori.

II.

Kertomus Kymin Pyhäkoulu-yhdistyksen vaikutuksesta w. 1894.

Pyhäkouluja Kymin seurakunnassa on
vuoden kulussa ollut waikuttamassa 25.
Niissä on työskennellyt 64 opettajaa ja
oppilaita on ollut 895. Suuremmissa
kylissä on ollut kaksi koulua, pienemmissä
yksi. Muutamissa kouluisa on 2, toi-
sissa 3, 4 ja 5 opettajaa, riippuen opetta-
jien luku etupäässä lasten lukumäärästä.

Pyhäkoulujen tarvastuksia on pidetty
tilaisuuden mukaan pitkin vuotta.

Yhdistyksen vuosijuhla wietettiin kir-
kosja 18 sunnuntaina kolminaisuuden
päivästä jumalanpalveluksen päätyttyä.
Juhla alkoi wirrellä, jonka perästä pi-
dettiin lasten saarna. Sitten 8 pyhä-

kouluopettajaa kyseli lapsilta päivän
ewankeliumitekstiä. Juhla lopetettiin alt-
taritoimituksella ja lopuksi lauloivat lap-
set luffarin johdolla hengellisiä lauluja.

Ujeammasja pyhäkouluisa on opetta-
jan toimesta poltettu joulukuusi, jolloin
ahkerimmille oppilaille on jaettu yhdis-
tyksen puolesta kirjasia.

Yhdistyksen rahastonhoitajan wälityk-
sellä on tilattu kaikkiaan 213 kappaletta
hengellisiä kirjoja ja sanomalehtiä, joiden
raha-arwo on yhteensä Smk. 394: 79.

Rahastonhoitajan tilien mukaan on
yhdistyksen käytettävänä ollut waroja
seuraawaisesti:

Yhdistyksen rahasto.

Wastattawa:	
Säästö viime wuodelta Smk.	85: 08.
Tuloja tiliwuodella	" 36: 35.
<hr/>	
Yhteensä Smk.	121: 43.

Wastaawa:	
Menoja Smk.	10: 40.
Rahaa tulew. tiliin	" 108: 56.
Kirjasia	" 2: 47.
<hr/>	
Yhteensä Smk.	121: 43.

Kirjojen tilausrahasto.

Wastattawa:

Kirjoja edell. vuosilta	<i>Smf.</i>	58:	85.
Rahaa viime vuodelta	"	75:	01.
Tuloja tilauksista . . .	"	398:	99.
		<hr/>	
Yhteensä	<i>Smf.</i>	532:	85.

Wastaawa:

Kirjojen tilaamiseen . .	<i>Smf.</i>	350:	64.
Myymättömiä kirjoja .	"	66:	90.
Rahaa tulew. tiltiin . .	"	115:	31.
		<hr/>	
Yhteensä	<i>Smf.</i>	532:	85.

Toimituntaan ovat vuoden kuluessa kuuluneet:

Rovasti J. G. Snellman puheenjohtajana, kirkkoherra J. S. Masalin rahastonhoitajana, kansakoulunopettaja J. P. Peikonen kirjuriina, opettajatar A. Koljonen, työmies Johan Yrjölä, talolliset

Taneli Wanhala ja Sylwester Parila Kymissä 5 p:nä Tammiukuuta 1895.

Yhdistyksen puolesta:

J. G. Snellman.

J. P. Peikonen.

III.

Kertomus Lahden Pyhäkouluyhdistyksen toiminnasta w. 1894.

Ollen Lahden Pyhäkoulun esimiehenä on minulla kunnia täten antaa lyhyt kertomus koulun toiminnasta viime vuodelta.

Kouluja on Lahdessa ollut 4. Yksi niistä on sijoitettu kauppalaan, kaksi kylään ja yksi rullatehtaalle. Kauppalaan koulussa on opetusta antanut maalari M. W. Heinonen. Hänen koulussaan on lapsia käynyt kesäaikaan noin 70 ja talwis aikaan noin 40. Lahden kylän kouluissa on opettajina ollut talonemäntä Ida Pippo ja sahanthyömies Ropjanen. Heidän kouluissa on kummasakin ollut oppilaita noin 20. Rullatehtaalla on koulua pitänyt tehtaantömiestä Malinen, jonka koulussa on käynyt oppilaita 30—40. Opetusaika on ollut wuo-

den alusta loppuun saakka. Kuitenkin keskeytettiin koulu Heinä- ja Elokuun ajaksi. Tämän loma-ajan katsoi Pyhäkouluyhdistys wälttämättömäksi niin hywin oppilaiden kuin opettajien wirtistämistä warten. Oli myöskin joulupyhinä koulu keskeytetty. Kolmantena joulupäiwänä pidettiin lastenjuhla joulukuusen ääressä. Tässä tilaisuudessa jaettiin pieniä lahjapalkintoja etewimmille oppilaille.

Opetusaineet koulussa ovat olleet: päivän ewankeliumi, raamatunhistoria, katekismus ja sisäluku.

S. Winter.

Rappalainen.

IV.

Ilmoituksia Längelmäen Pyhäkouluyhdistyksen toiminnasta w. 1894.

Längelmäen pyhäkouluyhdistyksen jäsenluku on viime vuoden aikana lisääntynyt kaikkiaan 93 hengellä; ja jos otaksutaankin että muutamat owat luopuneet jäsenyydestänsä siitä ilmoittamatta, niin lienee kuitenkin pyhäkouluyhdistyksen jäseniä nykyään noin 125. Slahuttawa asia on, että näisiä jäsenistä suuri osa on nuorta kansaa, jotka siis owat ilmoittaneet tahtowansa hekin vaikuttaa Jumalan waltakunnan eduksi. Luonnollista on, ettei pyhäkoulutyö joka kyläkunnassa ole menestynyt toiwon mukaan, johon on ollut pääsyynä lasten wanhepain huolettomuus ja wastahakaisuus käyttää pyhäkouluja lastensa hywäksi. Mutta ujeimmisissa kylissä owat pyhäkoulut suositut, ja nuoretkin opettajat niitä hywällä menestyksellä pitäneet.

Syytä ettei kaikilta pyhäkouluopettajilta ole tullut ilmoituksia koulujensa oppilasmäärästä, ei woi koko seurakunnan oppilasmäärää tarkalleen sanoa, mutta tehnee se ainakin 300 paikoille. Enin oppilasluku yhdesä koulussa on ollut 50.

Opetusaineet owat olleet pyhäkouluisja tavalliset. Pyhäkouluyhdistyksen kokouksia on kuluneena vuonna pidetty kuusi. Näissä kokouksissa on keskusteltu pyhäkouluja koskevista asioista, sekä pidetty

opetusharjoituksia ja niiden johdosta keskusteluja.

Kouluja on sitä paitsi ajan ja tilaisuuden mukaan tarkastellut allekirjoittanut yhdistyksen esimies, koettaen siten saada niille mahdollisimmin suurta kannatusta yleisön puolelta sekä toiminnassa hengellisistä wirteyttä.

Huomattawa kohta pyhäkouluasian toiminnan alalla kuluneena vuonna on ollut koulun wuivijuhla, jota Johanneksen päivän iltapuolella yhteydessä kirkossa pidetyn lasten-jumalanpalveluksen kanssa wietettiin luonnonrihanassa mäntymetsässä, ja johon osanotto sekä pyhäkouluopettajain ja oppilasten että yleisön puolesta oli aiwan suuri.

Pyhäkoulu-yhdistyksen kassaan on wuoden kulussa kertynyt lukusijoilla kootuja waroja 16 markkaa 39 penniä, ja on tässä kassassa nykyään waroja 54 markkaa 6 penniä.

Menoja ei ole tämän wuoden aikana ollut. Jumala suokoon armonsa ja siunauksensa kalliille pyhäkoulutyölle wästedestin tässä seurakunnassa ja koko rakkaassa isänmaassamme.

Längelmäellä Tammi 8 p:nä 1895.

Oskar Bergroth,

Rirkkoherra.

Kertomus

Ev.-Luterilaisen Puhäkoulu-

yhdistyksen

toiminnasta w. 1895.

Helsingissä,

Viktor Pettersson ja Kumpp. Kirjapaino-Ojatenhtiö, 1896.

Kertomus Pyhäkoulutoiminnasta w. 1895.

Ruofi minun karitsojani janoi kuoleista ylösnoushut Jesus nuotiowalkean ääresjä Galilean meren rannalla opetuslapjellensa Pietarille, jofa heikkouden hetkenä tosin oli kieltänyt mestarinfa, mutta jofa senjälkeen oli lanteemustansa latte-rasti katurut. Näisjä Jesuksen sanoisfa, jofka merkifjewät jotentin samaa kuin hänen sanansa: **kaitfe minun lampaitani**, fifältyy fe testametti, jonka Jesus jätti Pietarille, fe suuri elämäntyö, jonka mestari usfoi opetuslapjellensa.

Heikko on lammas, heikoimpia kaitista eläimistä. Heikko on ihmisenkin woimalisten wihollistensa rinnalla. Paimentamista tarwitfee lammas, ettei se efsyisi ja hukkiisi. Samoin ihmisenkin, ett'ei hän ijankaittifeen kadotukseen waipeiisi. Mutta niinkuin lammas kuulee paimenenfa äänen ja seuraa häntä, niin Jesuksenkin lampaat kuulewat Jesuksen äänen ja seuraawat häntä.

Näitä Jesuksen lampaita tuli Pietarin kaitfea, ett'eiwät he laumasta poistuiisi, ja ruoffia, ett'eiwät he nääntyisi. Heitä oli opetettawa walwomaan ja ruoilemaan, ett'eiwät he wihollisen kiufatesfa lanteisi, ja heille oli annettawa elämän leipää, jofa oli ylläpitäwä heitä ijankaittifeen elämään. Ja koska Jesus itse on sanonut olewanfa elämän leipä ja koska Hän taiwaasen astumisenfa jälkeen lähestyy meitä eläwäsjä ja woimallisesfa sanas-sanfa, niin oli Jesuksen lampaita etupääsjä ruofittawa juuri tällä pyhällä Jumalan sanalla.

Pyhäkoulunkin tyowainiolla on koetettu

seurata tätä Jesuksen kästjä, sillä sen noudattaminen on jokaisen Jesuksen opetuslapjen kallis melwoilijuuus. Kaitfea ja ruoffia noita pieniä karitsoita, joiden edestä hywä paimen, Jesus Kristus, on henkenfä alttiffi pannut, on pyhäkoulupettajan tärkeä tehtäwä. Dpettaa lapfia pitämään kaitfi, mitä Jesus on käskenytt, kuuluu työntetijälle pyhäkoulunkin alalla. Hopeaa ja kultaa ei Pietari elämänsä työstä palkioffi saanut, waan ainoastaan kahleet ja marttyyrikuoleman. Ja ilman aineellista palkkaa, kristillisen rakkauden elähyttämänä, tefee pyhäkoulupettajakin waatimatonta työtänfä ojottaaksensa usfollisjuutta Heranjan palvelufsesfa ja etsimättä kiitosta ihmisten suusta. Mutta fe Jumalan sanan siemen, jofa pyhäkoulupettajan wälityksellä pääfee itämään ja jurtumaan lasten sydämmien pelkolla, on aiwan warmaan aikansaansa runsaan hedelmän kantawa.

* * *

Ei sowi muuta kuin suuresti iloita, että tämä pyhäkoulupettajan samoinkuin koto pyhäkoulunkin meritys nuorison kaswatuksen wälineenä wiime wuodenkin aikana, ainakin jos tilastollisista numeroista woi jofakin päättää, on tullut selwemmin tunnetuffi ja tunnustetuffi. Totta tyllä on, että wielä on olemasfa semmoisifakin seurakunnan opettajia, jofka arwelewat pyhäkoulun turmiollisesfa waituttawan siten, että fe on haitaksi kotiopetufkelle ja kirkosfa käymiselle, mutta aiwan warmana sopinee pitää, että tämmöinen käfityskanta

on ani harvoilla ja että se epäilemättä on johtunut siitä, että semmoiset seurakunnanopettajat eivät ole tarkasti kerinneet seuraamaan pyhäkoululiikkeen kehitystä maassamme. Mutta toiselta puolen ei vielä sinä ole tyllä, että pyhäkoulun merkitys tunnetaan ja tunnustetaan suuresti. On tämän lisäksi tarpeellista, että se tulee sydämen asiaksi, kalliksi ja rakkaaksi, sillä vasta silloin itsestänsä syntyy todellinen harrastus tehdä tarmokkaasti työtä pyhäkoulujen hyväksi ja niiden kautta. Ja kun luke seurakunnista tuomiokapituliin tulleita kertomuksia pyhäkoulutoiminnasta, tuntuu monesti siltä kuin juuri tuota harrastusta ei vielä riittävässä määrässä olisi olemassa. Mutta toivottava on, että jamaassa määrässä kuin harrastus pyhäkoulutoimintaan maassamme lisääntyy, tullaan huomaamaan, kuinka pyhäkoulut ovat tehokas keino juurruttamaan lapsiin Jumalan peltoa ja antamaan kristillisen rakkauden palvelukseen halullisille maallikoille sopivan toimintialan.

* * *

Epäilemättä olisi jangen hyödyllistä, että pyhäkouluystäville koko maassa silloin tällöin tarjoutuisi tilaisuus kokoontua keskustelemaan pyhäkoulualalle kuuluvista tärkeistä asioista. Semmoisena tilaisuutena pitäisi ainakin olla yhdistyksen toimeenpanemat vuosikokoukset. Mutta kun näitä vuosikokouksia tätä ennen oli pidetty talvisaikaan pääkaupungissa, olivat ne näyttäneet vähemmän tarvoitustaan vastaavilta sinä suhteessa, että ystäviä maaseuduilta tuskin nimeksikään oli tullut kokoukseen. Tästä syystä syntyi aivan itsestänsä se ajatus, että nämä vuosikokoukset niihin yhtyvine juhlinensa saattaisivat olla suuremmaksi hyödyksi, jos ne pidettäisiin lämpimänä vuodenaikana maaseuduilla. Ensimmäinen koe tähän suuntaan tehtiin viime vuonna, jolloin yh-

distyksen vuosikokous pidettiin Lahden kauppalassa. Ja peittelemättä on tunnustettava, että koe ei suinkaan ollut epäonnistunut. Olanottajia oli saapunut kaikilta tahoilta, wieläpä pitkienkin matkojen takaa ja keskustelut ohjelmassa olevista kysymyksistä olivat aialliset ja osittain wilkkaatkin. Päälle päätteeffi saatiin nähdä paikallikunnan pyhäkouluopettajat luokkineja täydesä toiminnassa. Tytyväisyys oli yleinen ja toivomuksena lausuttiin, että vast'edestin vuosikokous pidettäisiin kesänaitana ulkopuolella pääkaupunkia.

Tytyväisinä palasivat suomalaiset olanottajat myöskin neljänestä yleisestä pohjoismaiden pyhäkoulukokouksesta, jota viime elokuussa pidettiin Tukholmassa. Kokous, jota oli asetettu yhteyteen yleisen pohjoismaisen koulukokouksen kanssa ja jossa oli noin 2,000 olanottajaa, oli selwänä todistuksena siitä että pyhäkouluuute on laajalle lewinnyt ja suwalle juurtunut Skandinavian maisja. Täsiä kokouksessa esittämödet numerot puhuwat selwää kieltä, jonka wuoksi ne tässä wertailun wuoksi kottimaisiin oloihin mainittakoon. Tanskassa on tätä nyhjä olemassa 700 pyhäkouluu jekä niissä noin 3,500 opettajaa ja opettajarta ynnä noin 60,000 lasta. Raikista Tanskan loppista käy noin 13½ prosenttia pyhäkouluisja. Koulut owat pääaiallisesti kirkollisja. Norjassa työskentelee nykyjään 600 pyhäkouluu, joisja on enemmän kuin 2,700 opettajaa ja 57,600 lasta. Kirkolliset owat sielläkin yleensä koulut ja kirkotestit käytettäwinä opetuksen pohjana näissä kouluisja. Ruotjiu pyhäkouluisja käy lähes 200,000 lasta, mutta suurin osa niistä on, ikäwätä tyllä, wapaakirkollisten käsissä. Kirkollisissa kouluisja käy näet ainoastaan noin 33,600, jota wastoin wapaakirkollisten perustamisja enemmän kuin 160,000 lasta. Yhdistysemme johtokunnan jäsenistä oluwat puheenalaissja kokouksessa läsnä kaarti-

pataljoonan pöastori Alfons Lönnroth, johtokunnan myöntämällä matkarahalla, sekä kansakoulujen tarkastaja N. Saapanen, joka muuten oli koulukokoukseen osaa ottanut.

* * *

Niinhywin Lahden vuosikokouksessa kuin myöskin Lutholman yleisessä pyhäkoulukokouksessa oli esillä se tärkeä kysymys, mitkä tekstit pyhäkouluisia olisi käytettävä opetuksen pohjana. Tunnettu on, että Suomessa on yleensä, niinkuakin kuin pyhäkouluja on ollut olemassa, pyhäkouluisia muun sija- ja ulkoluvun opetuksen rinnalla seurattu saarnatekstejä. Niinoastaan wapaakirkolliset kuuluvat seuraamaan muita P. Raamatusta walituuta tekstejä, joita myöskin muutamalla taholla, esim, täällä Helsingissä, kirkollisissa piireissä on ruwettu seuraamaan. Kirkkotekstejä wastaan on, lajoomatta muihin kohtiin, huomautettu pääasiallisesti lahdesta epäkohdasta, ensiksi, että monet niistä owat liiaffi waikat selittää lasten tajuttawalla tawalla, ja toiseksi, että niiden seuraamisesta pyhäkouluisia wähitellen saattaii juurtua se käsitys, että pyhäkouluisia käyminen wapauttaa lapfen walmollisuudesta käyda yhteisessä jumalanpalveluksessa. Wuosikertomuksissa ei sowa ryhtyä tämän asian seikkaperäiseen pohtimiseen. Niinoastaan sen werran olloon tässä mainittu, että Lahden kokouksessa pidettiin asiasta esitelmä, jonka johdosta ei sen enempiä keskusteltu, että Lutholman kokouksessa olivat mielipiteet kowin eriawä ja että viime elokuuksa pidetyssä yleisessä pappeinkokouksessa Sortawalassa, jossa sama kysymys oli käsitteilyn alaisena, kotoontunut papisto käytännöllisistä syistä yksimielisesti päätti säilyttää kirkkotestit pyhäkouluopetuksen alustana.

* * *

Se oka wähäntin on ollut tekemississä

lasten kanssa tietää että kertomusmuodossa esitetty totuus helpoimmin painuu heidän mieleensä ja myöskin parhaiten siellä säilyy. Siitä syystä pidetään tarpeellisena että pyhäkouluopettajain koettaa te-roittaa käsiteltävässä tekstissä sijaltymän totuuden lapsiin liittämällä esitykseensä jonkun kertomuksen. Wutta koska tämänlaisesta sopiwasta kertomuskokoelmasta juomen kiehellä on ollut — jollei oteta lukuun raamatun kauneita ja opetusseu erittäin soweltuwa kertomuksia — suuri puute ja koska Jyväskyläin seminaarin nykyinen naisjohtaja, neiti Anna Pilius ilmoitti yhdistyksen johtokunnalle olewansa halukas semmoisten kertomuskokoelman toimittamiseen, julkaisi johtokunta jo w. 1892 kehoituksen Suomen kristillismieliselle yleisölle, seurakuntien papeille, koulujen uskonnonopettajille ja muille asiaaharvatawille henkilöille, että nämä suosiollisesti lähettäisiwät tarkoitukseen soweltuwa, joko kirjoitettuja tai painettuja kertomuksia, kotoelmaan otettawaksi. Waikka tätä kehoitusta ani harwat noudattiwatin, on kuitenkin sijarusten neitten Anna ja Pili Piliuksen ahlerasta toimenpiteestä kotoelma saatu walmiiksi ja viime vuonna hra W. Ödberström'in kustantamana ilmestynyt painosta nimellä: **Tapahtumia kristillisen elämän alalta.** Lapsille ja nuorisolle kodeisja ja pyhäkouluisia. Koska tässä kirjassa on etupäässä annettu wittautuksia sopiwiin raamatunkertomuksiin ja koska muita kertomuksia tähän on otettu ainoastaan huolellisen punnitsemisen ja tarkkan seulumisen jälkeen, sopii toiwoa, että tämä kirja tyydyttää suuriafin waatimuksia ja saa paljon ostajia pyhäkouluopettajien piirissä.

Sangen tuntuwa on myöskin, kuten tietty, ollut puute pyhäkouluopettajille soweltuwasta tekstiselitys-kirjasta. Kun tekstiselityskokouksia, jommoisia pääkaupun-gissa pidetään kerran wiikossa, ei liene tapana eikä mattojen pituuden tähden mah-

	Kou- luja	Opet- tajia	Opit- laita
VIII. Mikkelin pro- wastitunnusja	207	334	3,498
IX. Juwan	189	278	4,655
X. Savonlinnan . . .	328	371	5,081
XI. Lappeenr:n . . .	241	419	4,502
XII. Haminan	135	190	2,903
XIII. Viipurin	206	250	3,083
XIV. Jäästen	297	350	4,381
XV. Muolan	166	250	4,631
XVI. Kätkälmen . . .	131	221	2,615
XVII. Kurkijoen . . .	204	250	5,248
XVIII. Sortavalan . .	150	204	3,158
Koko hiippakunnasja .	3,367	4,700	68,242
Edellisenä vuonna . .	3,250	4,500	67,205

Kuopion hiippakunnasja:

I. Tuomioprovasti- tunnasja	760	1,211	19,828
II. Ylä-Karjalan pro- wastitunnasja	262	582	7,636
III. Ala-Karjalan . . .	226	428	6,777
IV. Kalajoen	183	288	3,084
V. Kajaanin	196	272	2,228
VI. Raahen	84	150	2,076
VII. Oulun	138	353	3,060
VIII. Kemian	42	66	764
IX. Lapin	8	25	202
Koko hiippakunnasja .	1,899	3,375	45,655
Edellisenä vuonna . .	1,971	3,315	49,248
Koko Suomessa oli näi- den lastujen mukaan .	7,508	11,901	163,482
Edellisenä vuonna . .	7,375	11,299	165,020

* * *

Tavannutkaisia saarnamatkoja on kuluneenakin vuonna toimeenpantu. Totta tyllä on, että semmoiset matkat eivät ai-
neellijesja suhteesja ole näyhtäytyneet edul-
liilta, mutta johtokunta on arvellut niiden
päätarjoituksen olewan sinä, että
pyhäkoulun merkitys kristillisen seurakun-
taelämän palveluksessa tulisi niiden kautta
yhä laajemmissja piireisjä tunnetuksi ja
tunnustetuksi sekä että halua ja rakkautta
syntyisi tekemään työtä tämän kalliin asian
edistämiseksi maassamme. Saarnamiehet
ovat olleet kylwymiehiä ja toivoo sopii,
että se sana, jonka he ovat eri seurakun-
nissa puhuneet, on aikanaanja hedelmän kan-
tama. Sitä paitsi ovat he, varsinkin
semmoisissa seurakunnissa, joissa jo entuu-

destaan on ollut sekä kouluja että rak-
kautta näihin kouluihin, pitämällä lasten-
jumalanpalveluksia ja opettajakokouksia tah-
toneet antaa käytännöllisiä ohjeita työn
järjestämiseksi miten mahdollista yhden-
mukaiselle kannalle. Semmoisilla saarna-
matkoilla ovat käyneet:

1. Pastori **Johannes Borg** Rousiain-
nissa, Vehmaalla, Mynämäellä, Uudessa
kaupungissa, Naantaalissa, Turussa ja Tu-
run Nummella;

2. Pastori, fil. maist. **Hannu Hahn-**
son Merimaskussa;

3. Pastori **Rafacl Sarlin** Miehikkä-
lässä, Luumäellä, Sippolassa, Balkeala-
ssa, Kymissä, Kotkassa ja Anjalassa;

4. Pastori **Johannes Smolander** Kuh-
moisissa, Padasjoella, Tuulokkessa, Hau-
holla, Luopioisissa, Pitäjävvedellä, Lu-
raissa, Saarijärvellä, Lauhaassa, Ty-
väskylän maaseurakunnassa, Korpialahdella,
Sämsässä;

5. Pastori **Alfons Lönnroth** Viipu-
risissa, Lappeenrannassa, Haminassa, Hä-
meenlinnassa, Turussa;

6. Allekirjoittanut **Auwinen** Lohjan
Nummella, Pusulasja ja Rautalammilla.

Wikipittömällä ilolla on tässä tämän
sääti tuumistettava, että erittäin tehok-
kaana waiwuttimena pyhäkouluasian edis-
tymiseen maassamme on epäilemättä ol-
lut se seikka, että kunnia-arwoisat piispat
wiktamatkoillansa ovat lehoittaneet asian-
omaisia perustamaan ja woimassa pitä-
mään pyhäkouluja hiippakunnassa ku-
lumissa seurakunnissa. Kun hiippakun-
tahoillituksen esimiehet täten ovat asettu-
neet pyhäkoulujen suojelejoiksi, on toivot-
tama, että pyhäkouluasia, joka tarkoittaa
Jumalan kunniaa ja lasten iankaittista
parasta, sulkee yhä waloisempaa tulewai-
suutta kohti.

* * *

Paitallisyhdistyksiä on ollut kuluneena
vuonna waiwuttamassa **Haminassa ja**

Behkalahdella, Keiteleellä, Rymisjässä, Lahdesjassa ja Längelmäellä. Niistä tulleet kertomukset viimewuotisesta toiminnasta liitetään tähän vuosikertomukseen erityisenä liitteenä. Koska kokemus on osoittanut, että työ pyhäkouluasian hyväksi yleensä on wirteämpi niillä seuduilla, missä paikallisyhdistyksiä on perustettu, olisi suotavaa, että jemmollisia yhdistyksiä perustettaisiin paljon enemmän kuin mitä tähän asti on ollut asian laita.

* * *

Keskusyhdistyksen johtofuntaan Helsingissä omat kuuluneet: promasti ja tuomiokapitulin asfessori **M. W. Lyyra**, allekirjoittanut arkkiateri **Hjelt**, kansakoulujen ylitarkastaja **M. W. Bloman**, warapuheenjohtajana, kirkkoherra **M. D. Blomberg**, neiti **S. Graustedt**, neiti **B. Laurell**, pastori **M. Lönnroth**, rahastonhoitajana, kansakoulujen tarkastaja **M. Haapanen**, sekä allekirjoittanut **Auwinen** sihteerinä. Puheenjohtajana on toiminut viimeiseen vuosikokoukseen asti promasti Lyyra ja sittenkin hän, joka on ollut yhdistyksen toimeliaimpia perustajia ja alusta alkaen sen johtokunnan esimiehenä, ehdotto-

masi kieltäytyi tätä tointa hoitamasta, walittiin sifii allekirjoittanut **Hjelt**. Johtofunta tuntee erityisen tarpeen lausua sydämmellisen kiitoksen entiselle puheenjohtajalle, joka kuitenkin eteenkinpäin pyyhyy johtofunnassa, siitä ansiokkaasta tawasta, jolla hän yhdistyksen etunenässä on sen asioita ajanut, kuin myöskin hartaalle ja innokkaalle pyhäkouluystämälle, promasti **Sarlin**ille, joka siwulohuuden tähden viime vuosikokouksessa on jäänyt pois johtofunnasta.

* * *

Tässä on annettu ainoastaan muutamia piirteitä siitä ahferasta ja wilkkaasta toiminnasta, jota kuluneenakin vuonna on oiotettu pyhäkoulujen tydalalla. Siementä on kylwetty ja jatoa on saatu. Sentähden emme saata lopettaa waatimatonta esitystämme pyhäkouluasian kehityksestä viime vuonna kiittämättä ja ylistämättä kaiken lahjan antajaa, taiwaallista Siää siitä, että hän on armonsa antanut ja siunauksensa suonut tärkeälle pyhäkoulutoiminnalle maassamme. Suokoon Hän, armon ja rakkauden Jumala, jonka awutta ei mitään työ saata menestyä, myöskin uutena vuonna tälle työlle runsaan siunauksensa

Otto Hjelt.

A. Auwinen.

Cili Ewankelis-Luterilaisen Puhäkouluyhdistyksen tuloista ja menoista w. 1895.

		Debet.				Kredit.	
		<i>Smc.</i>	<i>7/16</i>			<i>Smc.</i>	<i>7/16</i>
1895				1895			
Joulut. 31	Säästö edelliseltä vuodelta 1894	2,244	60	Joulut. 31	Menoja vuoden kuluessa:		
	Tulot vuoden kuluessa:				Sihteerin palkkio	150	—
	Wuosimaksuja	47	—		Mitakauskirjojen toimitus, painattaminen ja lewit- täminen	1,728	27
	Kortto juoksevalle tilille . .	57	08		Yhdistyksen telefooni	100	—
	Tilauksrahaa yhdistyksen ai- takauskirjoista	1,465	36		Kirjoista, joita on ostettu ilmaiseksi jaettavaiksi . . .	19	35
	Myydyistä kirjoista	844	37		Mattarahoja yhdistyksen mattajaarnajille	729	22
	Kolehtia ja satunnaisia apu- rahoja	893	76		Kirjojen toimittamisesta . . .	520	—
		3,307	57		Menoja vuosikokouksesta ja vuosikertomuksesta	74	80
					Postilähettyksestä, janoma- lehdistä y. m.	41	65
						3,363	29
					Säästö tulevalta vuodelta:		
					Juoksevalle tilillä Yhdysp. . .	2,100	—
					Puhdasta rahaa	88	88
						2,188	88
					Summa	5,552	17
		Summa	5,552 17		Summa	5,552	17

Helsingissä 31 p. Joulukuuta 1895.

Alfons Lönnroth.

Tilit tarkastetut ja oikeiksi huomattut, jontawuoksi johtokunnalle ja rahastonhoitajalle puolletaan tilinvapautta. Helsingissä, 27. 1. 1896.

Elis Bergroth.

Ludwig Bengelsdorff.

Paikallisyhdistysten vuosikertomukset.

I.

Haminan ja Wehkalahden Pyhäkouluyhdistyksen vuosikertomus, sen ensimmäiseltä toimivuodelta.

Pyhäkouluja Wehkalahden seurakunnassa on ollut jo likemmä 30 vuoden ajan, rowasti Enckell mainajan ajoilta. Ruusafin lukukunnassa kylänlu'ulla walittu kylänwanhin oli piirissään koulun pääopettaja, apulaisina hänellä oli sitten nuorempia woimia, tawallisesti wasta rippikoulusta päässeitä. Pääasiana näissä kouluisja oli lukutaidon parantaminen, jopa siihen määrään pääasiana, ett'ei useimmissa kouluisja mitään hartauspuolta ollutkaan. Tärkeämpänä syynä tähän oli se, että seurakunnassa siihen aikaan oli kowin harvoja, jotta itsekohtaisesti uskon tietä waelsimat, ja tunnettua on ett'ei jofea woi jofeaa taluttaa. Niissä harwoisja kouluisja, joisja opettaja oli Jumalan sanasta eläwä mies, koetti hän kytynsä mukaan teroittaa itselfeen kalliksi käynnyttä totuutta lapillekin, rowittaen sitä heidän elämäänsä. Näissä kouluisja oli siis hartauspuolenjakin.

Rowasti Korsström mainajan aikoina koetettiin elwoyttää hartauspuolen pitämistäkin ja hankittiin siinä taroituksesja vuonna 1892 joka lukukuntaan opettajien käytettäväksi Uusi Testamentti jeltityksillä ja Flyborg'in Lasten postilla. Rahat tähän taroitukseen kerättiin wapaasehtoisilla lahjoilla.

Wuodesta 1893 on sitten samasja taroituksesja pidetty opettajien harjoituskokouksja. Niitä pidettiin talwena 1893—94 joka toinen lauantai wuorotellen kirkko-

herran ja kappalaisen luona. Seurawana talwena jatkettiin alusia samoin joka toinen woikko, waan kun opettajat rupefiwat harwentamaan käyntiänsä, ainoastaan terran kuukaudesja. Kesäaikoina ei harjoituskokouksja ole pidetty, syystä että opettajain on waikea kiireellisinä työaikoina saapua kokouksiin. Usanotto on, seurakunnan hajallisuuteen nähden ollut jotenkin wilkasta.

Lasten koulun käyntiä on koetettu wilkastuttaa koulunkäynti-luetteloiden ja lapsille palkintoina jaettujen pienten kirjajien kautta. Kumpikin keino on osottautunut tehokkaaksi edistäämään lasten koulunkäyntiä.

Näin olikin pyhäkoulutoimi jo pääasiallisesti järjestetty, kun Pyhäkouluyhdistys perustettiin. Syynä Pyhäkouluyhdistyksen perustamiseen oli etenkin taloudelliset seikat. — Pyhäkoulutoimen edistämiseksi tarwitaan jonkun werran waroja. Missä taas warain kotoaminen tulee kysymykseen siinä on tarpeen olemasja järjestetty toiminta; tarwitaan toimintua, joka määrää warojen käytännöstä, ja tilinelwoillinen rahastonhoitaja. Warat woiwat tosin kyllä tulla muutenkin oikein käytetyiksi, waan parempi on, että lahjain antajat woiwat itse luottamusmiestenä kautta määrätä rahain käytännöstä jeta tarkastaa, josta ne owat heidän määräämällään tawalla käytetyt. Tämä taas woi tapahtua ainoastaan siten, että pyhäkoulujen kannattajat muodostuwat yhdistyksiksi. Ja niin

päätettiin perustaa „Haminan ja Wehtalahden Pyhäkouluyhdistyksen“ pyhäkoulu- toiminnan järjestämiseksi ja elvyttämiseksi mainituissa seurakunnissa, ja liittyy tämä yhdistys paikallisyhdistyksenä Suomen Ewangelis-luterilaiseen Pyhäkouluyhdistykseen, joka sen säännöt vahvisti Tammi- kuun 7 päivänä 1895.

Yhdistys on tänä ensimmäisenä toimintavuotenaan toiminut seurakunnassa ennen alettuun sunntaan.

Yhdistyksen toimikuntaan ovat kuuluneet: w. t. kirkkoherra A. G. Hypén, puheenjohtajana; kappalainen A. Taube, kirjuri ja talollinen R. G. Heijari rahastonhoitajana; toimikunnan muut jäsenet ovat: pastori D. Ingman, opettajat J. Brandstata, J. Saakkola, E. Owisman, E. Toisa ja A. Walli. Toimikunnan kokouksia on pidetty 3.

Opettajain harjoituskokouksia on vuoden kuluessa pidetty 8; ofaanttajain luku on vaihdellut 7—35, keskimäärin tulee joka kokouksen osalle 13. Kuhunkin kokoukseen on edeltäpäin walittu 4 kyselijää, kullakin on määrätty aineensa, joihin seuraavista: 1) ewankeliumi 2) wirsi, 3) historia ja 4) lähtyn valmistus — kouluisia on nimittäin sekä hartaus- että opetuspuolenja. Opettajat kyselivät toisiltaan. Rahdella kerralla on ollut lapsia kyseltävinä. Kokousta johtava pappi on sitten antanut kyselyn johdosta ohjauksia ja itsekin kysellyt milloin mitään ainetta. Huomattavasti ovat nämä harjoituskokoukset edistäneet niissä käyneiden opettajien kyselytaitoa, ehkä menettely onkin ollut yksinkertaista. Se jo paljon vaikuttaa opettajain kehitykseen, että he ainakin sillä kertaa kun heidän muoronsa on opettaa tulevat valmistaneeksi aineensa oivan yhytyskohdissaan. Paitse näitä opetusharjoituksia on näissä kokouksissa toijinaan keskusteltu pyhäkoulua koskewista asioista, toijinaan luettu jotakin kirjaa,

esim. Rohden esitelmiä pyhäkoulusta. On muutamia opettajia, jotka ovat olleet jotenkin jofa kokouksessa, jos on paljon niitäkin, jotka eivät ole koskaan niissä käyneet. Pitkät matkatkin ovat monelle esteenä.

Yhdistyksen vuosijuhla wietettiin sunnuntaina Heinäkuun 7 päivänä. Puoli-päwäsaarnan yhteydessä käsiteltiin pyhäkouluaasia ja lausuttiin kehotusanoja wanhemmille ja opettajille. Sumalanpalweluksen päätyttyä pidettiin lastensaarna kyselwässä muodossa. Sitapäiwällä jaettiin juhlaa ulkona luonnun helmassa; ohjelmaan siellä kuului: esitelmä, puhe, lastenlaulua y. m. Lapsille jaettiin lehtisiä ja annettiin teetä.

Kouluja on vuoden kuluessa ollut toimesja 36, niissä 55 opettajaa, joista suuri osa tekee työtänjää toijesta rakkaudesta Herraan ja siitä johtuwasta rakkaudesta lapsiin. Lapsia on kouluisja käynyt 930, ei tojin kaikki säännöllisesti. Kouluja on papisto tarkastanut. Kaikki eivät ole tulleet tällä wuodella tarkastetuiksi.

Rahastossa oli vuoden alussa waroja *Smf.* 44: 69, tuloja on vuoden kuluessa ollut *Smf.* 47: 64, menoja taas *Smf.* 3, joten jäästö seuraawaan tiliwuoteen tekee *Smf.* 89: 33. Rahastoa on kuluneena wuotena käytetty wähemmässä määrässä.

Wastaiseksi on rahaston käyttämisestä päätetty, että ostetaan pyhäkoulua koskewaa kirjallisuutta, josta muodostetaan lainakirjasto opettajia warten; edistetään Pyhäkoululehtien lewiämistä opettajistolle siten että opettajat yhdistyksen kautta tilaten saawat niitä 25% alennuksella, siis 75 pennillä wuosikerran.

Wehtalahdella Tammiukuun 3 p. 1896.

Pyhäkouluyhdistyksen puolesta:

A. G. Hypén
Puheenjohtaja.

A. Taube
Kirjuri.

II.

Wuosikertomus Keiteleen Pyhäkouluyhdistyksen vaikutuksesta w. 1894—95,
luettu yhdistyksen vuosijuhlasa 6 p. Heinäk. 1895.

Sunnuntaioulu on jatkanut tointansa entiseen tapaan ja yleensä tyydyttävällä menestyksellä. Kouluja on nykyään 19, joissa toimii 24 opettajaa. Oppilasten lukumäärä yhteensä 670. Routajärven sunnuntaioulu on tämän vuoden ajalla laannut vaikutuksesta syystä, että kintereillä walitut opettajat eivät ole pitäneet koulua. Tämä on ikävä asia ja olisi forjattawa. Harjoituskouksia on sitte viime vuosijuhlan pidetty pitemmillä tai lyhemmillä wäliajoilla. Näisjä on tyllä ollut opettajia, mutta usein owat olleet juuri ne poisja, jotka owat määrätty tai owat itse suostuneet tyhjelyksiä pitämään. Ollisi toimottawa, että tässä kohden oltaisiin jäänöllisempiä.

Sunnuntaiouluksaasaan on foottu waroja tarkastuksissa kannetuilla kolleheilla. Näihin kollehteihin supistuinfin yhdistyksen

raharawat, kun yhdistyksen jäsenet eivät ole suorittaneet vuosimaksujaan. Kouluksa on tästä syystä pieni ja kuitenkin olisi se nyt warojen tarpeessa jitäkin warten, että saataisiin kouluihin Lasten postilla 3:n wuosikerran teksteistä, joka tämän wuoden ajalla valmistunee. Ollisi siis fangen toimottawa, että yhdistyksen jäsenet suorittaisiwat vuosimaksunsa. Niin juuri hyöty on sunnuntaiouluista ja niin juuri apu niistä on kotiopetukselle, että ei ole liiaffi jos niiden edistämisefki jottain uhrattaisiin. Mainittujen kirjojen hankkiminen on jinnäfin jufheessa tarpeellinen, että opettajat saisiwat wirtistystä ja uutta innoftusta työstään.

Dok. Wilh. Snellman

Kirkkoherra.

III.

Kertomus Kymin pitäjän Pyhäkouluyhdistyksen vaikutuksesta w 1895.

Pyhäkouluja on Kymin seurakunnassa tämän wuoden kuluesä ollut waiutta-massa 27. Niissä on työskennellyt 69 opettajaa ja oppilaita on ollut 978. Suuremmisä tyllisä on ollut kaksii koulua, pienemmisä yffi. Muutamisä kouluisä on ollut ainoastaan yffi opettaja, mutta toijisä useampia, riippuen opettajien luku etupäässä oppilasten lukumäärästä. Suurin oppilasmäärä yhdesä kouluksa on ollut 65, pienin 10.

Koulujen tarkastuksia on tilaijunden

mukaan pitin wuotta pidetty. Tarkastuksissa huomattu 3 koulua olewan ki-tettävässä kunnossa, 7 tyydyttävässä, 10 auttawassa ja 7 wähemmän tyydyttävässä.

Yhdistyksen vuosijuhla wietettiin Kymin kirkossa torstaina 20 päiwänä kesäkuuta. Juhlasä oli läsnä pastori N. Carlin, joka piti juhlasaarnan ja tukki lasten sijälukutaitoa sekä luetun ymmärtämistä. Lapsia oli pitäjän eri haaroilta saapunut lukuisasti juhlaan.

Yhdistyksen rahastonhoitajan välityksellä on tilattu hengellisiä kirjoja ja sanomalehtiä seuraavat määrät:

Vähetys Sanomat 34, Lasten lehti 64, Sanan Saattaja 14, Lasten Pyhäkoululehti 49, Pyhäkoululehti 6 ja Kristillisiä Sanomia 18 vuosikertaa.

Terveellinen Oppi 18, Todistusten

joukko 2, Pyhä Raamattu 14, Wegeliuksen Postilla 5, Palestiinan matka 6, Wanhurskauttamisesta 12 ja Uusi Katekismus 200 kappaletta. Näiden raharvo yhteensä tekee 576 markkaa 11 penniä.

Rahastonhoitajan tilien mukaan on yhdistyksen käytettävänä ollut varoja seuraavaisesti.

Yhdistyksen rahasto.

Wastattawa:

Säästö w. muod. kirjoisja <i>Smf.</i>	2: 47.
rahassa " "	108: 56.
Tuloja tilivuodella	2: 62
Yhteensä <i>Smf.</i>	113: 65.

Wastaawa:

Menoja tilivuodella <i>Smf.</i>	13: 50.
Kahaa enji tiliin	100: 15.
Yhteensä <i>Smf.</i>	113: 65.

Kirjojen tilausrahasto.

Wastattawa:

Säästö edell. vuosilta kirj. <i>Smf.</i>	66: 90.
wiime tilisiä rahassa " "	115: 31.
Tuloja kirjojen tilaajilta	576: 11.
" korjoja	6: —
Yhteensä <i>Smf.</i>	764: 32.

Wastaawa:

Kirjojen tilaamiseen <i>Smf.</i>	527: 35.
Säästö tulew. tiliin:	
Myymättömiä kirjoja <i>Smf.</i>	110: 55.
Kahaa kassassa	126: 42.
Yhteensä <i>Smf.</i>	764: 32

Toimituntaan owat vuoden kuluessa kuuluneet:

Rowasti J. G. Snellman puheenjohtajana, kirjoherra L. J. Masalin rahastonhoitajana, sanjat. opettaja J. P. Peltosen kirjuriina, opettajatar A. Kolhonen, työmies Johan Drijölä, talolliset Taneli Wanhala ja Sylvester Parila.

Kymissä joulukuun 16 p:nä 1895.

J. G. Snellman.

J. P. Peltosen.

Yhdistyksen varoilla kustannettiin kolmen pyhäkouluopettajan matka viime kefänä Lahdesia pidettyyn pyhäkouluopettajain kokoukseen.

J. G. Snellman.

IV.

Kertomus Tahden Pyhäkouluyhdistyksen vaikutuksesta w. 1895.

Sitte viime vuoden ovat sunnuntai-koulut paikkakunnalla jatkaneet waatimaton ta työtänsä Jumalan sanan opettamisessa lapsille. Kouluja on yhä edelleen ollut 4 ja ovat ne olleet sijoitettuja samoihin koulupaikoihin kuten edellisenäkin vuonna. Näistä kouluista on kuitenkin yksi, nimittäin koulu rullatehtaalla, lakannut toimimasta sitte viime Elokuun. Tähän ikävään seikkaan lienee osaksi syynä opettajassa itsessä mahdollisesti syntynyt laimeus ja väsymys. Toivottavaa on kuitenkin, ettei opettajan puutteessa koulu pitemmän aikaa tarvitse olla lakkautettuna.

Jos kohta koulujen lukumäärä on vähentynyt, niin on sen sijaan opettajien luku lisääntynyt niin että heitä nyt on työskentelemässä 7. Oppilasten luku on myöskin lisääntynyt. Kuskakin koulussa erikseen on oppilaita käynyt keskimäärin 50 ja 60 vaiheella.

Niin kuin on ollut tavallista jo useampana edellisena vuonna wietää joululaitana lastenjuhla joulukuun ääressä, niin pantiin toimeen tällainen juhlallisuus tänäkin vuonna 30 p. Tammikuuta. Wirtistytseksi ja hehoitukseksi asheruuteen waiuttanewat tällaiset juhlat lapsissa.

Harwinainen juhlallisuus oli paikkakunnalla viime Juhannuksena, jolloin täällä wietettiin yleistä sunnuntai-koulujuhlaa. Halentawaiista ja opettawaiista oli tämä kaikille läsnäolewille ja warjinkin sunnuntai-kouluopettajille.

Herra siunatkoon kallista sunnuntai-koulutyötä!

Sahdesja 31 p. Tammikuuta 1895.

S. Winter.

Kappalainen.

V.

Tängelmäen Pyhäkouluyhdistyksen vuosikertomus, luettu vuosikokouksessa Joulukuun 27 p:nä 1895.

Wuoden 1895 kulussa on pyhäkoulu-yhdistys jatkanut työtänsä saman ohjelman mullaan kuin sitä ennenkin. Heiot ovat olleet ne moimat, joita yhdistyksellä on ollut käytettävänä pyhäkoulutyön kallissa toimesa. Sama siunaus, josta yhdistyksellä on ollut syntä kiittää Jumalaa edellisinä vuosina, on tänäkin vuonna tullut pyhäkoulutyön hymäksi. Samat ovat myös olleet ne wastukset ja es-

teet, joita vastaan yhdistys on saanut taistella. Muutamain paikoin ovat pyhäkoulut saawuttaneet yhä wakaamman aseman ja kannatuksen yleisön puolelta, josta on tullut käpittämään tänlaisten kouluihin hyödyn; toisin paikoin on ollut milt'ei mahdotoin säilyttää pyhäkouluja toimesa, wanhemmat kun eiwät ole niihin panneet lapsiansa. Yleisemmin ei ole huomattu että opettajat olisimat haluttomia jatka-

maan työtänjä, ainoastaan kaffi opetta-
jaa Väkipohjasta ovat ilmoittaneet ett'
eivät enään tätä tointa pitkitä. Näiden
ynnä seurakunnasta poismuuttaneiden yh-
distyksen jäsenten sijaan on kuitenkin tul-
lut vastaanava määrä uusia jäseniä, jotta
niiden luku tätä nyhyäiyn nousee toiselle
sadalalle.

Pyhäkoulouppilasten lukumäärää ei voi
tarvoin sanoa, kun eivät kaffi opettajat
ole antaneet oppilas-luetteloja, mutta lie-
nee niiden yhteenlaskettu luku nyhyään
sama kuin edellisenäkin vuonna eli noin
300.

Suurin oppilasmäärä yhdesjä koulusja
on ollut 46.

Opetusta on annettu pääasiallisesti
siisä- ja nkoluuvusja, uskonnosja ja lau-
lusja. Oppikirjoina on yleiseen käytetty:
aapista, uutta kattismusta, lasten raa-
mattua, wiyji- ja ewankeliumi-kirjaa.

Pyhäkouluyhdistyksen kokouksia tulee
tänä vuonna pidettäväksi kuusi, siihen luet-
tuna yhdistyksen suwijuuhla, jota wietet-
tiin Natu Roukan talon wieresjä sijait-
sewasja puistossa Johanneksen päiwän
iltapuolella, yhteydesjä kirkossa pidetyn
lastenjumalanpalveluksen kansja. Yhdis-
tyksen kokouksisja on seurattu samaa oh-
jelmaa kuin ennenkin. Näitä kokouksia on
wuoden aikana pidetty useasja eri pai-
kasja, jonka kautta yhdistys on tahtonut
hankkia wilkkaampaa osanottoa niihin. Että
osanotto siitä huolimatta on ollut lai-

meanpuoleinen, on sitä itäwämpi, koska
nämät kokoukset ovat niitä harwoja ti-
laisuuskia, joita papistolla on päästä jul-
kiseen keskusteluun seurakunnan yleisön
kansja koulua ja seurakuntaelämää koste-
wista asioista ja likemmältä tutustua seu-
rakunnasja liikkuiin henkisiin wirtauksiin.

Pyhäkouluja on allekirjoittanut johto-
kunnan esimies tarkastanut sen mukaan
kuin aifa ja tilaisuus ovat antaneet myöden.

Pyhäkouluyhdistyksen kassaan on wuo-
den aikana karrttunut lisäwaroja 1 m. 70
p:nä, jotka koottiin häisjä Wästilän Ula
Laurilasja, ja nousee kassan warat nyhy-
ään 55 markkaan 70 penniin. Menoja
ei ole tämän wuoden aikana ollut.

Pyhäkouluyhdistys aikoo Jumalan
awulla yhä edespäin jatkaa tärkeätä työ-
tänjä. Maassamme nyhyään keskenään
taistelewat uskonnolliset suunnat ovat wa-
kawana muistututjena itse kullekin ja war-
jintin niille, jotka ovat antautuneet pyhä-
koulutyönkri alalle, koettaa perehtyä Kaa-
matun puhtaaseen oppiin sekä opettaa ja
kaswattaa lapsia ja nuoria aifajin sen
tuntemiseen. Jumala suokoon sentähden
pyhäkouluyhdistyksen opettajille Henkenjä
woimaa, uskollisuutta ja rakkautta työs-
jään ja koto pähäkoulutoimelle armonja
ja siunauksensa.

Wängelmaellä Joulukuun 27 p:nä 1895.

Oskar Bergroth.

Kertomus

Ev.-Luterilaisen Pyhäkoulu-

yhdistyksen

toiminnasta w. 1896.

Helsingissä,

Victor Pettersson ja Kump. Kirjapaino-Viikesehtö, 1896.

Erstausgabe

Die Geschichte der Stadt

Worms

1898

Verlag

Verlag

Verlag

Kertomus Pyhäkoulutoiminnasta w. 1896.

Sallikaa lasten tulla minun tyköni, älkäätkä kieltäkö heitä, sillä senkalttaisten on Jumalan waltakunta, Mark. 10: 14.

Tämän nuhdetta sisältävän käskyn antoi Jeesus Kristus opetuslapsillensa, jotka ymmärtämättömyydestä estiwät äitejä tuomasta lapsiansa Hänen luoksensa. Taiwaan waltakunnan kuninkaana, joka tuntee waltakuntansa perustuslait, hän ilmoittaa, että juuri lapset ja yleensä lastenkaltaiset ihmiset owat otolliset tulemaan taiwaan waltakuntaan. Sentähden ei ole olemassa myöskään mitään syytä, jonka nojalla saatettaisiin heitä kieltää tulemasta taiwaan waltakunnan kuninkaan, lasten parhaan ystävän Jeesuksen Kristuksen luokse.

Kuuliaisuus on lapsen olennainen tunto-merkki. Siinä määräsä kuin lapsi opottaa tätä kuuliaisuutta Jumalalle ja vanhemmille, vastaa hän Jumalan hänelle määräämää tarkoitusta. Mutta kuuliaisuutta saattaa meille parhaiten opettaa Jeesus Kristus, joka oli taiwaalliselle Jäällensä ristin luolemaan saakka kuuliainen. Jeesus tahtookin opettaa kuuliaisuutta kaikille, jotka Hänen luoksensa tulewat. Sentähden tulisi vanhempien tärkeimpänä tehtävänä olla wiedä lapsensa Jeesuksen luokse. Ei minikään pitäisi estää tästä tehtävästä, koska he hywin tietävät, ettei Jeesus ketään, joka Hänen luoksensa tulee, heitä ulos ja koska Hän sitä paiti on luvannut niille, jotka Hänen luoksensa tulewat, antaa ihmishengelle sopiwata hengellistä rawiuttea ja

noessaan, „joka tulee minun tyköni, ei hän suinkaan isoo.“

Pyhäkoulu tahtoo osaltansa olla vanhemmille apuna johdattamaan heidän lapsiansa Herran Jeesuksen luokse, joka opettaa heille kuuliaisuutta Jumalaa ja Jumalan sijaista kohtaan. Tätä ylewää tarkoitusperäänsä muistaen ei pyhäkoulu saata tyyhyä olemaan paljaana läksyjen kuulustelemistokouluna, joten itse lepopäiwä, niin kuin joskus on wäitettykin, tulisi muutetuksi lapsiin nähden seitsemänneksi työpäiwäksi, waan tilaisuutena, jossa lapset tosin oppiwat tuntemaan jumalallisia totuuksia ylipäänsä, mutta ennen kaikkea sitä totuutta, että Jeesuksen luokse tuleminen ja Hänen opetuslapsiansa pysyminen on jokaiselle ihmiselle olewa pyhäinä welwoittisuutena ja kaikkina etuoikeutena.

Semmoisena aikana, jona käsitys pyhäpäiwän oikeasta merkityksestä on harhaan menewä ja jona Herran päiwä laajoissa piireissä on alentunut joko twallisiksi työpäiwäksi tai kaikellaisten nautintojen ja huvitusten päiwäksi, on pyhäkoulun olemassa olo tarpeellinen sentähden, että se puolestansa muistuttaa ihmisiä pyhäpäiwänä pitämään huolta ennen kaikkea sielunsa asioista, eikä niin paljon ruumiin hywinwoinnista ja maallista iloista. Sinä aikana, jona vanhemmat surymielin katselewat, kuinka tottelemattomuus ja tapojen turmio huomattawassa määräsä kaswaa lasten keskuudessa, on pyhäkoulu sopiwana herä-

tyshuutona lapsille, että Jumalan siunaus kohtaa heitä ainoastaan silloin, jos he Jeesuksen kuuliaisina opetuslapsina hänen askeleitanja noudattavat. Ja wihdoin jemmoinena aikana, jolloin surutomuus ja wälinpitämättömyys Jumalan waltakunnan asioista waukuttawat, että Herran päiwänä on Herran huoneissa useinkin paljon tyhjiä istuinpaikkoja, on hywä, että pyhäkoulun jo warhain juurruttaa lasten mieliin, että Herran huone, joka on Jumalan rukoushuone, on pyhäpäiwänä olewa kristityn mieluinen olinpaikka.

Pyhäkoulu tahtoo kaikessa waatimattomuudessaan olla siten apuna kodille, koululle ja kirkolle. Se harvasta wälillä kristillisten kotien aikaansaamista, esittää totuuksia, jotka selittävät Jumalan ja ihmisen wälistä suhdetta ja toiwoo kristillisen rakkauden elähyttämän seurakuntaelämän elpymistä laajoissa ja wäkirikkaisissa seurakunnissamme. Tämä pyhäkouluun jalostawa merkitys on jo kauwan ollut tunnettu rakkaassa iänmaassamme. Sitä todistawat lukuisat koulut, jotka jo wuosikymmenien kuluessa eri seurakunnissa owat waukuttaneet, ne runsaat, wapaaehtoiset työwomat, jotka palkkaa ja kiitosta hakematta työskentelewät tällä alalla, sekä tuo harwinaisen suuri oppilasmäärä, joka nauttii opetusta näissä kouluissa.

Samalla kuin tämä tunnustus on annettawa, on toiselta puolen myhönnettäwä, ettei wälä olla lähestään päästy ymmielisyhteen sittä tawasta, jolla pyhäkoulu tähän tarkoitukseen pyrkii. Hywin monella paikkakunnalla owat nämä koulut saaneet suuressa määrässä lähykoulujen luonteen, toisissa paikoissa taas on niillä enemmän ollut hartaushetkien luonne. Tämä ei ole aiwan niinkuin olla pitäisi. Totta kyllä on, että liianainen työn urjuuttaminen määrättyihin kaawoihin tällä alalla on wältettäwä. Mutta toisaalta on tällä samoin kuin

kaifilla aloilla työ järjestettäwä niin, että työntekijöillä on selwillä tarkoitukseen, jonne pyritään. Tämä osittainen epäwarmuus pyhäkoulussa luettawiin opiaineisiin ja siitä johtuwaan wailinaiseen järjestykseen nähden on ollut suureksi osaksi seurauksena yhteisyystunteen puutteesta. Jos katsomme ympärillemme, niin huomaamme, että saman työn tekijät eri aloilla tawallisesti liittywät toisiinsa. Heitä kehoittaa siihen yhteisyystunne, joka waukuttaa elähyttäwästi ja innostuttawasti kuhunkin yffityseen työntekijään samalla yhteisellä työwainiolla. Meistä on tuntunut sittä, kuin tätä yhteisyystunnetta, jonka herättämiseksi Pyhäkouluyhdistys on perustettu ja jo yhdeksän wuotta toiminut, ei wälä olisi saatu kyllin woimakkaaksi ja eläwäksi työntekijöiden keskuudessa pyhäkoulun alalla. Tämä tietoisuus on omiansa kehoittamaan yhdistystä yhä uusiin ponnistuksiin, että päästäisiin wähitellen niin pitkälle, että pyhäkouluuntönteikijät maamme pohjois- ja etelä-osissa, idässä ja lännessä tietäisiwät toisistaansa, tuntisiwät työskentelewänsä samalla työwainiolla, näkiwiwät korkean päämääränsä, jonne on pyrittäwä, sekä käyttäisiwät hywäseen niitä keinoja, joiden avulla päämäärä on saawutettawissa.

* * *

Tämän yhteisyystunteen synnyttäjäksi ja ylläpitämiseksi on Yhdistys wiime wuonna samoin kuin edellisinäkin wuosina toimittanut „Pyhäkoululehteä“, joka etupäässä on aiottu pyhäkouluopettajille ja muille pyhäkouluystäwille, „Lasten Pyhäkoululehteä“, jota on toimitettu etupäässä pyhäkoulussa käywiä luomenkielisiä lapsia ja „Warnens Söndagsblad“, jota wiime wuoden alusta, monien kehoituksesta, on toimitettu ruotsinkielistä puhuwia pyhäkouluksia warten. Mutta waiikka näiden tilaushinta ei

juinkaan ole katjottawa liian korkeaksi, koska „Pyhäkoululehti“ maksaa yhden markan ja lasten lehdet ainoastaan 50 penniä vuosikerta postimaksuja lukuunottamatta, ja vaikka nämä lehdet saattaisivat olla tarpeellisena yhdyksiteenä maassa työskentelevien pyhäkouluyhdistävien kesken, eivät ne kuitenkaan yleisönsä ole saavuttaneet sitä kannatusta kuin sopii odottaa, jos kiinnittää huomion niinhyywiin pyhäkouluopettajain kuin myös pyhäkoululasten suureen lukumäärään. Ja kun johtokunta huomasi, että oli olemassa kokonaisia seurakuntia, joihin Yhdistyksen toimittamia lehtiä ei oltu tilattu, päätti se kunin jemmoinen seurakunnan pastorinwirastolle lähettää näytteeksi yhden vuosikerran kutakin Yhdistyksen lehteä siinä toiwossa, että näihin tutustuminen saattaisi tuottaa seuraukseksi niiden tilaamisen seuraawina vuosina. Pyhäkoululehden sisältö on, kuten luonnollista onkin, miltei poikkeuksetta kosketellut pyhäkoulualalle kuuluvia kysymyksiä, jota vastoin lasten lehdisissä on pääasiallisesti kuvien ohella ollut lapsille opettawaisia ja hyödyllisiä kertomuksia. Lehtien toimittajina ovat olleet johtokunnan jäsenet, pastori M. Lönnroth ja allekirjoittanut Luwinen.

On myöskin arweltu, että vuosikokouksien yhteydessä maajenduille wietettävät vuosijuhlat saattaisivat elwyttää yhteishyystunnetta pyhäkouluyhdistävien kesken. Eikä tässä arwelussa ainakaan tähän asti ole petytty. Rakki fertaa on näitä juhlia ulkopuolella Helsingiä wietetty, viime keinä Lappeenrannassa, ja kummallakin kerralla on yleisöä ollut runsaasti läsnä. Näissä juhlissa ovat paikkakunnan pyhäkouluopettajat saaneet tilaisuuden esiintyä luokkinaan, joku juhlaan saapunut pappi on pitänyt lastenjumalanpalveluksen ja sitä paitsi on keskusteltu yhteisesti muutamista pyhä-

koulunalaan kuuluwista kysymyksistä. Eritäinkin pyhäkouluopettajat, joista monet vuosikymmeniä ovat antaneet maksutonta opetusta pyhäkouluisissa, ovat olleet sekä hämillänsä että mielisissään siitä, että heidänkin waatimattomaan työhönsä on suurempi huomio kiinnitetty. Suurimmalla kiitollisuudella on tässä mainittawa, että maan hallitus on kumpaneenkin vuosikokoukseen osanottajille myöntänyt 50 prosentim alennuksen matkustuksessa waltion rautateillä, joten vähäwaraiset pitemmänkin matkan takaa ovat saattaneet niihin saapua.

Mutta samalla kuin olisi suotawa, että woimatas yhteishyystunne olisi sitomasissa pyhäkouluyhdistäwiä toisiinsa koko maassa, olisi myöskin toiwottawa, että samallinen tunne yhdistäisi pyhäkoululapset toisiinsa kussakin seurakunnassa. Jos pyhäkouluopettajat työskentelewät ympäri vuoden kulin omalla paikkakunnallaan, omassa kyläkunnassaan, ei seurakunnan pyhäkoululapsilla ole tilaisuutta tawata toisiansa samassa paikassa koko vuonna. Tämän epäkohdan poistamiseksi ja myöskin siitä syystä että Herran huone ja jumalanpalvelus tulisiwat pyhäkoululapsille rakkaiksi, on siellä täällä alettu kesäaikoina pitää n. s. lastenjumalanpalveluksia. Mutta kun oltiin erimielisiä siitä, millä tapaa järjestettihinä ne saattaisivat olla enimmäin tarkoitustaan vastaawia, ja kun sitä paitsi maajenduilta käsin oli lausuttu toiwomuksia jonkunlaisen ohjeen aikaansaamiseksi tässä suhteessa, asetti Helsingin kaupunkilähetyksen pyhäkouluopettajisto keskuudessaan komitean perusteellisemmin harjitsemaan tätä asiata. Neuwoteltuansa asiasta useissa kokouksissa, otettuun selkoa Saksaan ewankeelisien kirkon hywäkysmistä lastenjumalanpalvelusohjelmista ja kuulustettuaan Helsingin pap-

piiskonferenssin jäsenten mielipiteitä asiassa, valmisti komitea monikuntautiisen tuumimisen perästä ehdotuksen, jossa se koetteli wälttää kahja jyrkästi toistansa wastustawaa mielipidettä, toista, joka waatii rikasta liturgiaa näihin jumalanpalveluksiin, ja toista, joka arwelee kaitenlaisista liturgiaa näissä jumalanpalveluksissa tarpeettomaksi, wieläpä wahingolliseksi. Ja koska olisi suotawa, että maamme korkearwoisat tuomiokapitulit lausuisiwat ajatuksensa tästä tärkeästä kysymyksestä, pyytää Yhdistykseen johtokunta nöyryydessä liittää tähän wuosikertomukseensa sanotun komitean valmistaman ohjelman lastenjumalanpalveluksia warten siinä toiwossa, että tuomiokapitulit juofiollisesti antaisiwat niille hiippakuntansa papeille, jotka sitä haluawat, luwan seurata kysymyksenalaisista ohjelmaa, jos se tuomiokapitulien mielestä on sen arwoinen. Katso liite N.

* * *

Crithyisellä mielihywallä on tässä mainittawa, että hiippakuntiemme kaikki piispat wiime syksynä pidetyissä hiippakuntakokouksissa juurella myötätuntoisuuudella puhuiwat wirallisissa kertomuksissaan myöskin pyhäkouluasiasta. Arkipiispa ilmoitti, että pyhäkouluja on arkkhiippakunnassa melkeen joka seurakunnassa, jollei Ahvenanmaan ja Raaseporin läntistä prowastikuntaa oteta lukuun; Kuopion piispa sanoi pyhäkoulutyön tulleen paremmin järjestetyksi ja Porwoon piispa teki asiallisessa ja lämpimässä esityksessä selkoa pyhäkoulujen tilasta hiippakunnassansa. Kun sitä paitfi otetaan lukuun, että kussakin

hiippakuntakokouksessa sen lisäksi oli nostettu joku pyhäkoulualaan kuuluwa kysymys keskustelun alaiseksi, waikka sitä ajan wähyhyden tähden ei Porwoossa keritty käsitellä, on tästä huomattawissa, että papiston huomio näissä julkisissa tilaisuuksissa oli tarpeeksi kiinnitetty pyhäkoulun kalliiseen asiaan.

* * *

Pyhäkouluyhdistys semmoisenaan ei ole kuluneena vuonna kirjallijella alalla toimittanut muuta kuin edellämäinittuja lehtiä painosta. Sitä wastoin on pyhäkouluasiaa harrastawien ystäwien, etupäässä Ylä- ja Matarjalan pappien kiitettävästä toimenpiteestä wiime wuoden kuluessa herra W. Söderström'in kustannuksella ilmestynyt painosta: „Lasten postilla eli kolmannen wuosikerran ewankeliumitekstien yksinkertainen selitys. Pyhäkoululle ja kodille toimittiwat kirjassa mainitut seurakuntain opettajat.“ Itäwällä on tämän kirjan ilmestymistä odotettu ja ilolla on se epäilemättä vastaanotettu, koska sen kautta lasten käsityksiammalle joweltuwampi ja yhdenmukaisempi kirjotekstien selitystapa on toiwottawissa. Kun wielä selityskirja toisen wuosikerran teksteille, jota paraitaa puuhataan, on walmiiksi saatu, on pyhäkouluja warten olemassa selityksiä kaikkien wuosikertojen jaarnateksteille.

* * *

Pyhäkoulujen, pyhäkouluopettajain ja niissä käywien lasten lukumäärän eri hiippakunnissa ja kussakin eri seurakunnassa ojottawat seuraawat taulut:

Pyhäkouluilasta.

Turun arkkihippakunnasta vuonna 1895.

I. Turun tuomiokouluilasta.

	Koululuja	Opettajia	Oppilaita
1. Kaarina	2	2	50
2. Raksferia	1	1	10 ¹⁰
3. Piikkiö	6	6	92
4. Kuisisto	1	1	30
5. Painio	6	6	179
6. Sauvo ¹	0	0	0
7. Karuna ²	6	6	100
8. Paraisien pi- tää ³	0	0	0
9. Korpo ⁴	0	0	0
10. Nauvo ¹	0	0	0
11. Houtskär	0	0	0
12. Naantalim tau- punti	0	0	0
13. Naantalim maa- seurakunta	1	1	10
14. Merimäski	1	1	20
15. Raijio	5	7	100
16. Maaria	3	5	200
17. Raattisten j.-f.	2	3	45
18. Sieto	18	36	540
19. Pruntala	1	1	25
Yhteensä	53	76	1,401

II. Wynnämän kouluilasta.

1. Mäski	3	6	50
2. Rusko	1	1	30
3. Waho	1	1	50
4. Wynnämäki	16	19	293
5. Karjala	5	13	140
6. Lemu	0	0	0
7. Wskaijet	0	0	0
8. Rynnättylä	10	19	250
9. Koujiaisten j.-f.	13	20	267
10. Pöyhtä	20	60	420
11. Orhipää	7	20	190
12. Mäne	2	5	50
13. Mietoiset (ei ole annettu tietoja)			
Yhteensä	73	156	1,610

III. Wehmaan kouluilasta.

1. Pyhämaa	10 ¹⁰	20	200
2. Eurajoki	3	6 ¹⁰	115.
3. Rauma ²	4 ¹⁰	8	230
4. Wehmaa	8	16	160
5. Lohjalampi	8	16	120
6. Welkua	3	6	35
7. Kustaawi	0	0	0
8. Lujiifirko	14	24	300

Koululuja Opettajia Oppilaita

9. Lujiifaupunti	4	4	340
10. " maa- seurakunta	4	4	40
11. Laitila	26	52	637
12. Hinnerjoki ⁵	5	7	181
13. Lappi	2	4 ¹⁰	40
Yhteensä	91	167	2,398

IV. Porin alinen kouluilasta.

1. Ilwila	1	2	30
2. Porin kaupunki ⁶	7	18	300
3. " maa- seurakunta	0	0	0
4. Kulla	0	0	0
5. Raiffila	7	18	366
6. Roormarkku	2	4 ¹⁰	60
7. Mhlainen	0	0	0
8. Romarkku	2	4 ¹⁰	20 ¹⁰
9. Meritarwia	7	12	305
10. Siitainen	7	14 ¹⁰	210
11. Luwia	3	5	128
12. Eura	9 ¹⁰	18	290
13. Kinkkaisten j.-f.	7 ¹⁰	13	350
14. Kontilampi	6	12	217
Yhteensä	58	120	2,276

V. Porin yläkouluilasta.

1. Klyli	5	11	120
2. Huittinen ⁶	26	60	610
3. Wampula	9	9	180
4. Kauwatsa	0	0	0
5. Pinfaladun	14	14	457
6. Voimaa	22	32	559
7. Metjamaa	7	14	120
8. Mästaro	6	10	130
9. Sätylä	13	21	266
10. Karjavalta ⁷	3	4	56
11. Kokemäki	10	12	150
Yhteensä	115	187	2,648

IV. Tyrwään kouluilasta.

1. Tyrwää	36	198	921
2. Riiffa	17	95	342
3. Riiftoisten seurak. ⁵	13	58	383
4. Karffu	3	5	50
5. Suoniemi	9	12	150
6. Moushijärwi	28	33	432
7. Suobenniemi	17	19	261
8. Lavia	14	17	300
9. Rantaanpää	15	20	300
10. Kontajoki	13	24	340
11. Karwia	18	22	400
12. Partano	0	0	0
13. Staalinen	45	48	675

	Konttija	Opettaja	Oppilaita
14. Jämijärvi ⁶ . . .	9	18 ¹⁰	250
15. Hämeenkyrö ² . . .	19	24	450
16. Viljakkala . . .	2 ¹⁰	3	50
17. Pirkkala . . .	4	4	90
18. Ilöjärvi . . .	1	1	25
19. Vesilampi . . .	21	23	507
20. Tottijärvi . . .	9	9	196
Yhteensä	293	633	6,122

VII. Tampereen rowastifunta.

1. Lempäälä . . .	7	9	143
2. Keuru ⁷ . . .	54	62	745
3. Pihlajavesi . . .	3	4	30 ¹⁰
4. Kuorehovi . . .	9	20	160
5. Kuru . . .	18	18	180
6. Vängelmäki . . .	25 ¹⁰	50	300
7. Vitain seuraf. . .	5 ¹⁰	10	150
8. Orhovi . . .	4 ¹⁰	7	40 ¹⁰
9. Ovajärvi . . .	3	3	60
10. Ruovesi . . .	29 ¹⁰	58	720
11. Mesjuhä . . .	0	0	0
12. Teisto . . .	3	3	45
13. Tampere . . .	9 ¹⁰	17	700
14. Kuhmalampi ⁶ . . .	10	18	100
15. Kangasala ⁵ . . .	42	44	604
16. Aijäri . . .	43	43	430 ¹⁰
17. Multia . . .	3	3	85
Yhteensä	267	369	4,492

VIII. Sattulan rowastifunta.

1. Maa	10	22	188
2. Kynäfoski . . .	6	10	90
3. Sääksmäki . . .	17	51	357
4. Pälkäne . . .	18	54	180 ¹⁰
5. Sahalampi . . .	12	15	211
6. Sattula . . .	6 ¹⁰	12	139
7. Tyrväntö . . .	2 ¹⁰	3	30
8. Kalvola . . .	23	46	400
9. Urjala . . .	7	10	107
Yhteensä	101	223	1,702

IX. Hämeenlinnan rowastifunta.

1. Tammela ⁵ . . .	40	62	1,004
2. Humppila ⁶ . . .	6	9	160
3. Jokiöisten seuraf. . .	5	8	120
4. Perttula . . .	12	32	288
5. Hämeenlinnan kaupunki . . .	8	11	260
6. Hämeenl. maa-seuraf.	3	5	38
7. Wanaja . . .	5	9	120
8. Kento ⁵ . . .	14	34	473
9. Janakkala . . .	20	25	280

	Konttija	Opettaja	Oppilaita
10. Hausjärvi . . .	27	52	870
11. Somero . . .	9	9	354
12. Someroniemi . . .	7	7	199
Yhteensä	156	263	4,166

X. Raaseporin itä-rowastifunta.

1. Siuntio . . .	2 ¹⁰	4 ¹⁰	23
2. Espoo . . .	0	0	0
3. Kirkkonummi . . .	0	0	0
4. Pyhäjärvi . . .	9	12	150
5. Vihti . . .	1 ¹⁰	2	50
6. Loppi . . .	22	22	400
7. Riihula . . .	7 ¹⁰	14	130
8. Nummi . . .	1 ¹⁰	2	40
9. Lohja . . .	7	10	110
Yhteensä	49	66	903

XI. Raaseporin länsi-rowastifunta.

1. Pohja	3	3	30 ¹⁰
2. Intoo	0	0	0
3. Karja	1	3	25
4. Tammihaaren t. . .	7	7	120
5. maa-seuraf.	0	0	0
6. Hentola	0	0	0
7. Santoniemi . . .	1	4	140
8. Risto	18	22	275
9. Suomusjärvi . . .	12	24	160
10. Karjalohja . . .	0	0	0
11. Sammatti . . .	1		12
Yhteensä	43	63	762

XII. Perniön rowastifunta.

1. Halikko	1	2	50
2. Angeniemi . . .	1	2	50
3. Riikala	5	5	125
4. Kemis	44	59	387
5. Dragsfjärd . . .	9	14	129
6. Westanfjärd . . .	9	17	70
7. Hiittinen . . .	12	18	139
8. Perniö	7	13	154
9. Jimby	3	3	50
10. Pertteli	5	11	140
11. Ruusjoki	5	9	120
12. Iistela	2	9	185
13. Muurta	6	23	130
14. Marttila	10	15	243
15. Koski	10	14	100
16. Cura	3	3	80
Yhteensä	132	217	2,052

XIII. Ahvenanmaan rowastifunta.

1. Brändö	7 ¹⁰	14	144
2. Hammarlanti . . .	2 ¹⁰	4	80

	Kouluja	Opettajia	Oppilaita
3. Wårdö	2 ¹⁰	4	37
4. Finström	0	0	0
5. Öta	0	0	0
6. Jöglö	0	0	0
7. Kökar	0	0	0
8. Kottunga	0	0	0
9. Sömlinge	0	0	0
10. Lemlanti	0	0	0
11. Lumparlahti	0	0	0
12. Eckerö	1	1	12
13. Somala	0	0	0
14. Saltwif	0	0	0
15. Sund	1	1	25
Yhteensä	13	24	298

XIV. Waajan ala-rowastifunta.

1. Nikolainkaupunki (Waaja)	3	12	322
2. Mustajaaari	6	6	200
3. Kaippaluoto	6	8	295
4. Koiwulahti	6	6	225
5. Maalahti ¹	5	5	200
6. Petalahti	0	0	0
7. Bergö	1	3	53
8. Sulva	2	2	85
9. Närpiö	24	24	700
10. Kasfinen	1	4	85
11. Korsnäs	2	2	40
12. Övermarktu	1	1	30
13. Pirttitylä	4	6	140
14. Teuva	38	84	1,100
15. Lapmärtti	12	41	400
16. Kristiinan kaup. seuraf.	2	9	130
17. " maaseuraf.	2	4	48
18. Eideby	12	21	223
19. Jiojoki	24	103	750
20. Karjoki	9	34	200
Yhteensä	160	375	5,226

XV. Waajan ylä-rowastifunta.

1. Peräseinäjoki	9	9	200
2. Jänäjoki	24	30	480
3. Seinäjoki	3	6 ¹⁰	75
4. Kaahajoki ⁶	8	15	369
5. Kurikka	5 ¹⁰	9	400
6. Jalasjärvi	21	21	400
7. Jiojyrö ⁸	20	6	600
8. Ylistaro	31	49	885
9. Wähätjärvi	14	28 ¹⁰	400
10. Laihia	12 ¹⁰	24	360
11. Juvva	7	14 ¹⁰	431
Yhteensä	154	211	4,600

XVI. Pietarjaaren rowastifunta.

	Kouluja	Opettajia	Oppilaita
1. Pietarjaaren maaseuraf.	13	13	400
2. Pietarjaar. kaup.	1	1	30
3. Kurmo	5	14	100
4. Ahtämä	2 ¹⁰	3	70
5. Luoto ¹	0	0	0
6. Nujsaareleppymnt.	3	5	40
7. maaseuraf.	2	2	100
8. Sepua	1	1	85
9. Munjala ¹	15	30	300
10. Oravaissten j.-f.	11	11	350
11. Wöyri	12	12	315
12. Mafamaa	1	2	15
Yhteensä	66	94	1,805

XVII. Lapuan rowastifunta.

1. Ewijärvi	40	80	200
2. Ylshärnä	13	21	375
3. Kuortane	34	52	749
4. Lapua	6	10	210
5. Kurmo	14	28 ¹⁰	584
6. Kaahava	4	4	200
7. Alahärnä	12	12	480
8. Korttesjärvi	14	52	140 ¹⁰
9. Lappajärvi	36	62	559
10. Wimpeli	19	23	279
11. Alajärvi	42	73	485
12. Soini	25	40	312
13. Lehtimäki	8	16 ¹⁰	90
14. Töyhä	8	12	281
15. Alamuus	26	36	704
Yhteensä	301	521	5,648

¹ Satunnaisia kouluja silloin tällöin.

² Opettajain harj. kokouksia pidetty.

³ Sen sijaan pidetty raamatunselityksiä ja jatun. kouluja.

⁴ Lastenjumalanpalveluksia, joissa myös on lapsia kuulusteltu.

⁵ Kouluja tarkastettu; opett. harj. kokouksia pidetty.

⁶ Kouluja tarkastettu.

⁷ Kesällä lastenjumalanpalvel. tyhjehineen

⁸ Ainoastaan kesällä; talvella kiertokouluja.

⁹ Kouluja tarkastettu; opettajien harj. kok. pidetty; pyhäkoulujuhla joulun aitana.

¹⁰ Ainoalta määrätty luku jiten, että on pantu yksi koulu kahja opettajaa ja 10 oppilasta tutafin koulua kohji.

XVIII. Koffolan rowastifunta.

	Kouluja	Opettajia	Oppilaita
1. Lehtijärvi	5	5	50
2. Himanto	18	19	190
3. Yliskannus	26		328
4. Ruununhyliä	3	4	218
5. Terijärvi	12	30	275
6. Veteli	7	21	200
7. Halsua	0	0	0
8. Perho	2	2	22
9. Kaustinen	16	58	300
10. Koffolan maaj.	6	10	240
11. " faup.	1	9	170
12. Mäveteli	0	0	0
13. Kälviö	18	36	250
14. Ullava	8	8	110
15. Lohtaja	28	28	560
16. Toholampi	26	40	300
Yhteensä	176	260	3,213

1. Tuomiorowastifunta	53	76	1,401
2. Mynämäen rowastifunta	73	156	1,610
3. Wehman	91	167	2,398
4. Porin ala	58	120	2,276
5. " ylä	115	187	2,648
6. Tyrivään	293	683	6,122
7. Tampereen	267	369	4,492
8. Sattulan	101	223	1,702
9. Hämeenlinnan	156	263	4,166
10. Raaseporin itä	49	66	903
11. " länki	43	63	762
12. Berniön	132	217	2,052
13. Ahvenanmaan	13	24	298
14. Waajan ala	160	375	5,226
15. " ylä	154	211	4,600
16. Pietarjaaren	66	94	1,805
17. Lapuan	301	521	5,648
18. Koffolan	176	260	3,213
Turun koto hiippakunnassa yhteensä	2,301	4,075	51,322
Edellisenä vuonna	2,242	3,826	49,585

¹ Kouluja tarkastettu; opettajain harj. kof. pidetty; pyhäkoulujuhla joulun aikana.

Porwoon hiippakunnassa vuonna 1896.

I. Tuomiorowastifunta.

	Koulu.	Opett.	Oppil.
Porwoon kaupunki	2	?	121
" maaseurafunta	11	?	350
Yhteensä	4	?	128

	Koulu.	Opett.	Oppil.
Puffila	7	14	150
Borneesi	4	7	37
Bernaja	4	4	50
Sijjendal	0	0	0
Loviijan kaupunki	1	1	30
Lappträski	2	2	35
Artjärvi	12	42	377
Myrskylä	11	45	219
Yhteensä	58	115	1,497

II. Helsingin rowastifunta.

Helsingin juomal.-ruotjal.-seurafunta	82		1,503
Helsingin kaffal.	1		30
Wiaporin	0		0
Kaartin	1		15
Helsingin maaseurat.	5		200
Nurmijärven	30		560
Mäntylän	20		326
Dunjalan	10		351
Sipoon	4		120
Yhteensä	153		3,105

III. Jitin rowastifunta.

Jitin seurafunta	36	90	700
Saalan	0	0	0
Elimäen	21	21	535
Anjalan	2	2	30
Ruotfin-Pyhään	10	18	135
Drinattilan	19	21	476
Yhteensä	88	152	1,876

IV. Kollolan rowastifunta.

Sauho	28	66	480
Tuopioinen	12	24	288
Tuulos	13	28	202
Lampi	27	31	665
Hiffala	31	55	731
Kollola	30	66	1,200
Rastola	30	60	662
Kärkölä	10	15	295
Rosti	15	30	300
Yhteensä	196	375	4,823

V. Jämsän rowastifunta.

Jämsä	66		1,716
Kuhmoinen	33	33	534
Korpilahti	32	?	726
Padasjoki	?	?	?
Pettäjävesi	?	?	?
Yhteensä	65	99	2,976

VI. Jyväskylän rowastifunta.

	Henk.	Opett.	Oppil.
Jyväskylän kaupunki	11	16	290
" maaseurafunta	30	46	960
Laukaa	68	73	1,496
Sumiainen	18	25	400
Hurainen	23	25	370
Saarijärvi	54	63	1,723
Karstula	66	114	1,000
Kivijärvi	9	12	110
Viitasaari	32	60	941
Konginkangas	11	22	129
Pihlkipudas	0	0	0
Yhteensä	322	456	7,419

VII. Heinolan rowastifunta.

Heinolan kaupuntiseurat	3	6	133
" maa	21	26	250
Syvä	22	33	200
Luhanka	14	18	203
Joutsa	10	8	200
Zeinonmäki	10	26	382
Hartola	26	35	120
Yhteensä	106	152	1,488

VIII. Mikkelin rowastifunta.

Anttola	13	?	170
Hirvenjalmi	30	65	450
Kangasniemi	30	?	480
Mikkeli	60	110	1,000
Mäntymarju	62	52	840
Ristiina	31	39	650
Yhteensä	196	266	3,590

IX. Juwan rowastifunta.

Pietäjämäki	78	98	1,114
Jäppilä	18	29	264
Joroinen	41	90	825
Juwa	6	6	?
Puumala	29	64	485
Haukivuori	19	25	685
Yhteensä	191	312	3,373

X. Sawonlinnan rowastifunta.

Nantafalme	80	98	973
Kangaslampi	8	10	96
Sulfawa	22	28	300
Sääminki	80	120	1,300
Sawonlinna	2	2	50
Heinävesi	30	40	675
Merimäki	102	162	1,389
Uronoski	11	21	266
Sawonranta	11	17	244
Yhteensä	346	498	5,283

XI. Lappeenrannan rowastifunta.

	Henk.	Opett.	Oppil.
Lappeenranta ja Lapvesi	40	80	716
Lemi	33	63	422
Taipalsaari	20	30	450
Savitaipale	32		594
Suomenniemi	15	18	152
Yhteensä	140	191	2,334

XII. Haminan rowastifunta.

Hamina	2	?	50
Behkalahti	36	?	930
Sippola	21	65	624
Virolahti	16	16	232
Miehillikälä	16	16	300
Kymi ja Kotka	25	64	895
Pyhtää	0	0	0
Suursaari	2	9	91
Yhteensä	118	170	3,122

XIII. Viipurin rowastifunta.

Viipurin maaseurat	?	?	?
" kaupunki	?	?	?
Johannuksen seurakunta	47	114	?
Kuolemajärvi	15	45	300
Luujärvi	95	192	1,300
Sätkijärvi	?	?	?
Koivisto	0	0	0
Yhteensä	157	351	2,100

XIV. Jääskän rowastifunta.

Joutjono	24	48	350
Jääski	40	?	780
Kirvu	48	52	520
Kuopolahti	76	134	1,150
Kautjärvi	34	?	?
Antrea	74	92	946
Yhteensä	296	326	3,746

XV. Muolan rowastifunta.

Muola	44	?	1,640
Wäljälä	24	?	468
Rautu	30	?	700
Heinjoti	16	?	462
Kivennapa	53	127	1,315
Yhteensä	167	127?	4,585

XVI. Kätkälän rowastifunta.

Kätkälä	18	35	320
Salkola	60	120	1,550
Pyhäjärvi	23	37	420
Kätkälän kaupunki	1	2	20
" maaseurafunta	?	?	360
Kautola	15	38	?
Yhteensä	117	232	2,670

	Koul.	Opett.	Oppil.
5. Saapajevä ¹	26	60	1,100
6. Kärjämäki	25	27	256
7. Puhjajärvi	40	75	500
8. Saapajärvi	10	10	?
9. Keisjärvi ¹	22	35	330
10. Sievi	10	13	200
11. Nivala	34	75	400
12. Ilivieska	15	35	300
13. Mävieška	6	12	150
14. Merijärvi	4	4	40
Yhteensä	234	415	3,856

VI. Dulun rowastifunta.

1. Taimvalkoski	—	—	—
2. Kuuajamo	54	116	500
3. Pudasjärvi	42	70	300
4. Hautipudas	4	5	60
5. Ilkkininki	10	25	200
6. Kiiinki	10	25	200
7. Kuivaniemi	13	24	150
8. Ji	13	13	200
9. Utajärvi ¹	12	15	350
10. Muihos	9	12	250
11. Dulinjalo ¹	4	8	120
12. Dulun kaupunki ²	24	24	500
13. „ maaseuratunta	20	24	200
14. Kempelä ¹	2	4	40
15. Lemmes	5	7	70
16. Tyrvänä	4	16	60
17. Lumijoki	8	16	182
18. Liminta	10	13	130
Yhteensä	244	417	3,512

VII. Rajaani rowastifunta.

1. Kuhmoniemi	47	67	700
2. Sottamo ¹	18	18	200
3. Suomensalmi	32	36	350
4. Syyrynsalmi	12	18	120
5. Nisijärvi	6	8	80
6. Puolanka	23	46	325
7. Säresniemi	30	30	400
8. Paltamo	5	5	100
9. Rajaani	24	30	100
Yhteensä	197	258	2,375

VIII. Kemiu rowastifunta.

1. Kolari	—	—	—
2. Turvola	—	—	—
3. Ilitorio	—	—	—
4. Karunki	1	1	68
5. Alatorio ²	4	10	150
6. Kemi	9	14	196
7. Simo	1	2	12

	Koul.	Opett.	Oppil.
8. Termola	11	13	110
9. Rowaniemi	10	18	128
10. Kuolajärvi	—	—	—
Yhteensä	38	58	654

IX. Lapin rowastifunta.

1. Sodankylä perustettu	12	12	140
2. Kittilä	3	6	50
3. Nuonioniska	3	5	36
4. Enontekiö	3	3	45
5. Snari ¹	4	8	70
Yhteensä	25	34	341

1. Tuomiorowastifunta	800	1,113	19,601
2. Ylä-Karjalan rowastif.	288	606	9,625
3. Ala-Karjalan	232	433	6,541
4. Raahen	93	167	1,808
5. Kalajoen	234	415	3,856
6. Dulun	244	417	3,512
7. Rajaani	197	258	2,375
8. Kemiu	38	58	664
9. Lapin	25	34	341
Kuopion hiippakunnassa yhteensä	2,151	3,501	48,323
Edellisellä vuonna	1,899	3,375	45,655

¹ Harjoituskokouksia pidetty.
² Testimvalmistus joka viikko.
³ Lastenjuhla keuhalla.
⁴ Tartastuksia tässä, sanovintuin useassa muussa seurakunnassa joku kerta vuodessa.

* * *

Taivassalossa saarnamatkoilla pyhäkouluasiain edistämisiksi ovat yhdistyksen toimesta käyneet:

1. Pastori E. Bengelsdorff Janakkalassa;
2. Pastori Johannes Borg Dragsfjärdissä ja Kemiuässä;
3. Pastori M. Cederberg Koivulahdella ja Raippaluodolla;
4. Pastori A. A. Sildén Hausjärvellä.
5. Pastori A. Lönnroth Haminaassa, Wiipurissa, Hämeenlinnassa ja Turussa;
6. Pastori R. Sarlin Johanneksessa, Kuolemajärvellä, Koivistolla, Ruokolahdella ja Miehikkälässä sekä Uudella Kirkolla;

7. Pastori A. Tanbe Saarijärvellä, Karstulassa, Alajärvellä, Kuortaneella ja Uuraisilla; sekä

8. Allekirjoittanut Auwinen Wefilahdella, jossa, samoin kuin muutamissa muissakin edellämainituissa paikoissa, samaan aikaan wietettiin myöskin muita eri tarkoitusta warten toimeenpantuja, kristillisiä juhsia.

Yhdistyksen asiamiehistä ovat hyväntahoisesti ruvenneet: Brändön kirkkoherra Fr. W. Sipilä, Someron kappalainen T. Brandt, Hartolan kirkkoherra kontraktiwanasti C. B. Juslin ja Kuopolahden pyhäkoulunopettaja Matti Peltonen. Koska yhdistyksen toimittamien lehtiä lewiäminen, uusien jäsenien yhdistykselle hankkiminen ja yleensä pyhäkouluun juurtuminen on suuremmassa määrässä mahdollinen ainoastaan siinä tapauksessa, että kullakin paikkakunnalla on oma asiamiehensä, jota walwoo paikkakunnan pyhäkouluharrastuksia, olisi sangen suotawa, että yhä useampia kansalaisia semmoisiksi asiamiehistä yhdistyksen johtokunnalle ilmoittautuisi.

Paikkakunnallisten pyhäkouluharrastusten walwominen ja edistäminen on myöskin ollut toimenä paikallisyhdistyksillä. Niiden ohjeena ovat keskusyhdistyksen johtokunnan wahwistamat säännöt ja niiden etunenässä erityinen johtokunta, joten asiamiehen tehtävät ovat siten tulleet jaetuiksi useampiin käsiin. Semmoisia paikallisyhdistyksiä on viime vuoden aikana ollut waiuttamassa Haminas ja Wehtalahdella, Keiteleellä, Kymissä, Lahdessa ja Längelmäellä. Niistä tul-

leet kertomukset¹ seuraawat tätä yhdistyksen antamaa kertomusta eri liitteinä. Uusia paikallisyhdistyksiä ei ole vuoden kuluessa perustettu, waikka olisikin ollut toiwottawa.

Keskusyhdistyksen johtokuntaan Helsingissä ovat kuuluneet: allekirjoittanut arkkiateri Hjelt puheenjohtajana, kansakoulujen ylitarkastaja, A. W. Floman warapuheenjohtajana, tuomiokapitulin asseessori A. W. Pyra, kirkkoherra A. O. Blomberg, opettajatar, neiti H. Graustedt, kansakoulujen tarkastaja, maisteri A. Haapanen, koulunjohtaja, neiti B. Laurell, pastori Alfons Lönnroth rahastonhoitajana sekä allekirjoittanut Auwinen sihteerinä.

Näistä ovat wuorossa erota herrat Floman, Blomberg ja allekirjoittanut Auwinen.

Johtokunnan kokouksia on tarpeen waietessa pidetty.

Kiitollisina Jumalalle siitä runjaasta armosta, jota Hän kulumenakin vuonna on osottanut maamme pyhäkouluja ja niiden hymäksi työskentelewää yhdistystä kohtaan, ja siinä warmassa toiwossa, että Hän, joka lasten ja inewäisten suusta on itsellensä kiitoksen walmistawa, on wast' edestin siunaawa jokaisen, wähäisimmänkin työn, jota tehdään Hänen ijanikaikkisen waltakuntansa lewittämiseksi ja juurruttamiseksi maan päällä ihmisten keskuudessa, lopetamme tämän lyhyen ja hajanaississa pirteisissä esitetyn kertomuksen vaatimattomasta työstä maamme pyhäkoulujen työwainiolla.

¹ Keiteleestä ei ole tullut vuosikertomusta.

Otto Hjelt.

A. Auwinen.

Oili Ewankelis-Luterilaisen Puhäkuvulnhydistyksen tuloista ja menoista w. 1896.

		1896				1896	
		Fmg. 74				Fmg. 74	
		Debet.				Kredit.	
1896	Joulut. 31	Säästö edeltä vuotta		1896	Joulut. 31	Menoja vuoden tuloista :	
		1895	2,188 88			Ulkafauskijojen toimitus, painattaminen ja lewittä- minen	2,342 —
		Tulot vuoden tuloista :				Sihteerin palkkio	150 —
		Wuosimaksuja	71 —			Yhdistyksen telefooni	100 —
		Kortti juoksewalle tilille	49 54			Mattarahoja yhdistyksen mattajaarnaajille	283 —
		Tilauksrahaa yhdistyksen ai- kafauskijojista	1,994 —			Painosta toimitetusta tir- jallisuudesta	305 45
		Wyyhyistä tirjoista	79 —			Menoja wuositouluudesta ja wuositouluudesta	71 35
		Kolehtia ja jätumajia apu- rahoja	1,018 44			Postilähetystistä y. m.	26 33
			3,211 98				3,278 13
			5,400 86			Säästö tulewaksi wuodeksi :	
			5,400 86			Juoksewalle tiillä pankissa	2,000 —
			5,400 86			Puhdasta rahaa	122 73
			5,400 86				2,122 73
		Summa	5,400 86			Summa	5,400 86

Helsingissä 31 p. Joulukuuta 1896.

Tilit tarkastetut ja oikeiksi huomattut, puolletaan tiliwapautta. Helsingissä, 3. 2. 1897.

Olli Bergroth.

Alfons Lönnroth.

Ludwig Bengelsdorff.

johtawuoksi johtotunnalle ja rahastonhoitajalle

Paikallisyhdistysten vuosikertomukset.

I.

Gaminan ja Wehkalahden Pyhäkouluyhdistyksen vuosikertomus.

Yhdistyksen toimintatavassa ei vuoden kuluessa ole mitään muutosta tapahtunut, waan on se jatkunut entiseen tapaan.

Wuoden kuluessa ovat yhdistyksen johtokuntaan kuuluneet: w. t. kirkkoherra N. G. Hyypén, esimiehenä; talollinen Kalle Kustaa Heijari, rahastonhoitajana; tappalainen Matto Taube, kirjuriina; sekä pastori D. Ingman, opettajat Johannes Brandstata, Johannes Saakkola, Topias Tolja, Teodor Dwißman ja Antton Walli.

Opettajakokouksia on vuoden kuluessa pidetty 7. Osanottajia on niissä ollut enintään 30, vähintään 9, keskimäärin 17. Kokouksissa on, kuten ennenkin, opettajat vuorotellen toisiaan kyselleet. Edellisessä kokouksessa on aina walittu ne, jotka seuraawalla kerralla kyselivät. Sitäpaitsi on vuoden kuluessa otettu tawaksi keskustella silloin käsiteltävän ewangeliumitekstin johdolla, joka tapa on tuottanut enemmän wirkeyttä kokouksiin. Sen lisäksi on kuten ennenkin luettu jellaista kirjallisuutta, joka on omiansa kehittämään opetustaitoa, siten on vuoden kuluessa jatkettu edellisenä vuonna aloitetun Rohden esitelmien lukemista, sekä niiden päätyttyä luettu: N. W. Öhran Biblian historian opettaminen sekä wä-

hän C. F. Zellerin Kaswatusoppia. — Niin yksinkertaista kuin menettely näissä kokouksissa on ollutkin, owat ne edistävästi ja wirkistävästi vaikuttaneet niihin osaanottaviin opettajiin. Tämän edistyksen woi huomata sekä harjoituskokouksissa, että kouluntarkastuksissa.

Erittäin ilahuttawa seikka on, että meillä on jotenkin monilukuisen joukko kunnollisia opettajia, jotka tekewät työtänsä Jeesuksen rakkauten elähyttämänä ja owat ahkeralla harjoituksella opettajalahjojansa niin kehittäneet, että ilokhensa kuulee heidän opetustansa ja näkee sitä edistystä, minkä se oppilaisja vaikuttaa. Ja tämä antaa syytä toivoon, että Suomala edelleentkin on meidän työtämme siunaawa ja lähettämä yhä uusia työmiehiä eloonja.

Pyhäkouluja on vuoden kuluessa ollut toimesja 31 ja niissä 53 opettajaa; lapsia on koulussa käynyt 1,009, niistä ahkerasti 536, wälttävästi 250 ja harwoin 223.

Yhdistyksen rahastossa	Smt.
oli tiliwuoden alussa	89: 33
tuloja vuoden kuluessa	96: 10 185: 43
menoja	33: —
joten siis jää jäästöä tulewaan wuoteen.	152: 43

Pyhäkoululehtiä on vuoden kuluessa lewitetty 22 vuosikertaa, ja ovat opettajat niitä saaneet yhdistyksen välityksellä 75 pennillä vuosikerran. Lasten Pyhäkoululehteä on lewitetty 70 vuosikertaa. Sitäpaitsi on yhdistyksen välityksellä myöty 200 kpl. Uutta Katekismusta.

Pyhäkoulufirjasto on perustettu, ja on siihen aluksi hankittu 17 kirjaa. Tarpeen

vaatimaa olisi, että suomentielistä kirjallisuutta pyhäkoulualalla, jotenkin saatisiin kartutetuksi, sen vähyyden tulee juuri tällaisen kirjaston perustamisessa niin selvästi huomaamaan.

Wehkalahdella, Tammikuun 9 päivä 1897.

A. G. Hyppén.

Natto Taube.

II.

Rymin Pyhäkouluyhdistyksen vuosikertomus.

Pyhäkouluja Rymin seurakunnassa on vuoden kuluessa ollut vaikuttamassa 28. Niissä on työskennellyt 73 opettajaa ja oppilaita on ollut 1,046. Pienemmissä kylissä on ollut yksi koulu, mutta suuremmissa kaksi; opettajien lukumäärä kussakin koulussa on etupäässä riippunut lasten luvusta, niin että muutamissa kouluissa on ollut 1, toisissa 4, 5 jopa 6 opettajaa. Korkein määrä oppilaita 135 on ollut Hallan sahan pyhäkoulussa.

Koulujen tarkastuksia on tilaisuuden mukaan pidetty pitkin vuotta sekä opettajain harjoituskouluksia kerta kertaan.

Yhdistyksen vuosijuhla wietettiin sunnuntaina elokuun 2 p:nä kirkossa ja ulkona jumalanpalveluksen päätyttyä. Lapulta kyteltiin eri ryhmissä päivän tehtiä. Lukuksiasti lasten vanhempia sekä muuta yleisöä oli saapunut juhlaan. Tilaisuudessa kannettiin kolehti pyhäkouluyhdistykselle.

Yhdistyksen rahastonhoitajan välityksellä on jamaoin kuin edellisinäkin vuosina, tilattu hengellisiä kirjoja ja sanomalehtiä.

Rahastonhoitajan tilien mukaan on yhdistyksen käytettävänä ollut waroja seuraavajesti:

Yhdistyksen rahasto.

Rahaa edell. vuodelta	100: 15
Tuloja tilivuodella	16: 75
<u>Yhteenjä Smf.</u>	<u>116: 90</u>

Säästö ensi tiliin:	
Rahaa	116: 90
<u>Yhteenjä Smf.</u>	<u>116: 90</u>

Kirjojen tilausrahasto.

Säästö:

Kirjoja y. m. edell. vuodelta	110: 55
Rahaa " " "	126: 42

Tuloja:

Kirjojen tilauksesta	365: 42
Korkoja	5: —

Yhteensä Smk. 607: 39

Menoja:

Kirjojen tilaamiseen	345: 12
Muita menoja	28: 41

Säästö tulew. vuoteen:

Kirjoja	74: 41
Rahaa	159: 45

Yhteensä Smk. 607: 39

Toimikuntaan ovat vuoden kuluessa kuuluneet: rowasti J. G. Snellman puheenjohtajana, kirkkoherra J. J. Majalin rahastonhoitajana, kansat. opettaja J. P. Pelttonen kirjuriina, pastori E. Lamppu, työmies Johan Yrjölä, talolliset Taneli Wanhala ja Eylli Parila.

Hiljaisista ja waatimatonta on tänäkin vuonna yhdistyksen toiminta ollut, mutta merkitykseltä se ei kumminkaan ole. Nyt, kun yhdistys päättää 6:nen wauutus wuotensa, on yhdistyksen rahastonhoita-

jan wälityksellä tällä ajalla ostettu 3,000 markan edestä hengellistä kirjallisuutta, joka on kylläkin kaunis tulos. Elon Herra siunatkoon sen kylwön, mikä tämänkin työn kautta on hiljaisuudessa kaun-
saamme kylwetty.

Hymissä, 12 p:nä Jouluk. 1896.

J. G. Snellman.

J. P. Pelttonen.

III.

Längelmäen Pyhäkouluyhdistyksen vuosikertomus.

Olemme ästen wietäneet kristikunnan kalleinta riemujuhlaa, Wapastajamme Jeesuksen Kristuksen syntymäjuhlaa. Kun Herran profeetta ennustuksen sanassa kuwaa tätä aikaa, niin hän todistaa: „korwet ja erämaa pitää iloitseman ja se autia sia pitää iloimen oleman ja niinkuin kulkainen kutoistaman. — Silloin awataan sofiain silmät ja kuwoin korwat aukenewat; Silloin rannat hyppääwät niinkuin peurat ja mylläin kieli pakahtuu kii-
tofseen“. „Wahwistakaat wahyneet kädet ja tuetkaat nääntyneet polwet“, kehoittaa hän sentähden. „Sanokaat heittomieli-

sille: olkaat turwassa ja älkää peljättö; Rakko teidän Jumalanne tulee“ — huudahtaa hän, herättääksensä kärsiwällisyttä; toiwoa ja luottamusta. — Eupauksen aika lähestyi: ja silloin profeetta hengesä ylistää tulewan Messian jumalallisia töitä, sanoen: Sinä lisäät kansaa ja lisäät hänelle iloa; Sinun edessä iloitaa, niinkuin elon aifana iloitaa, niinkuin saaliin jaosia iloitaa“. Näin todistaa profeetta, että Jeesus oli saawa kaikista kansoista monta ystäwää ja tunnustajaa jotta ilolla ottawat Hänen vastaan, ja uskossa omistawat Hänen ijanlaittiseksi

autuudekseen. Tämä ilo kuvataan siihen iloon, mikä on elon aikana ja saaliin jaosia. Ja eivätkö nyt kaikki murheelliset, särjettyt ja ahdistetut sydämet iloitse, koska Hän kaikille niille, jotka Hänen ottivat vastaan, antoi voiman Jumalan lapsiksi tulla. Jeesuksen maailmaan tulon tarkoituksena oliin juuri, että me tulisimme Jumalan lapsiksi ja taitaamaan valtatumman perilliksi ja omistajiksi. Siihen tahtoo Jeesus saattaa jokaista niin suurella halulla, että Hän wakuuttaa: „Minun ruokani on se, että minä teen Hänen tahtonsa, joka minun lähetti, ja täytän Hänen tefonja.“ Ja kun Hän näkee kansan joukon lähestyvän Häntä sanoo kuulemaan, huudahtaa hän opetuslapsillensa: „nostakaat silmänne ylös ja katsokaat wainioita, sillä ne owat jo waltiat elon ajaksi“. „Koko maan päällä näkee Herra jo wainioiden walkeneman elon ajaksi: Koko maailma on olewa elowainio, josta ijankaikkisuuden lyhteitä korjataan. Kaikista kansoista sulkunimista ja kielistä on Hän kokoowa itselensä palkan työstänsä ja waiwastansa, juloisen hedelmän meri- ja tynnelkylwöstänsä. Näin ihanilla elon ja saaliin toiveilla ilahuttaa Jeesus opetuslapsiansa, joiden piti tuleman työmieheksi hänen elowainiollansa, Sillä heitä ja heidän jälkeisiänsä tarkoittaa Hän sanoesjaan: „Joka niittää, hän saa palkan, ja kooto hedelmän ijankaikkiseen elämään, että kylwäjä ja niittäjä ynnä iloitseiwat. Sillä tässä on se sana tosi: Toinen on, joka kylwää ja toinen, joka niittää. Minä lähetin teidät niittämään, jossa ette ole työtä tehneet, muut owat työtä tehneet, ja te olette heidän työnensä päälle tulleet.“ Herra on se, joka on työtä tehnyt ja kylwännyt tulewaisten aikain waralle. Nyt lähettää Hän opetuslapsensa ja muita heidän jälkeensä niittämään hedelmiä Hänen työstänsä. He kokoowat ijankaikkiseen elämään, niinkuin peltomies kooto

elon latoihinsa, ja siellä kaikki kootut sielut, niittäjät ja kylwäjä saawat yhdistyä; ja näin saa Hän, joka täällä kylwi, ynnä niittäjäin kansia iloita elosta.

Herran elowainiolla on Längelmäen pyhäkouluyhdistys työskennellyt nyt loppuun kuluwana wuonnakin heikoilla waimillaan. Auringon walaisemat ja pilwien peittämät päiwät owat tämän työn aikana waihdeelleet. Toisin paikoin on työ menestynyt paremin, toisin paikoin on siitä ollut enemmän waikeuksia. Kun ensimmäisen innostuksen aika pyhäkoulu-työn alalla jo täällä on mennyt ohitse, ja waiwat ja waikeudet monessa kohden owat ruwennet tuntumaan rasittawilta, ja opettajat saaneet osaksi pilkkaakin työnensä palkaksi, niin on ollut tarwe ryhtyä tehokkaampiin toimiin taantumisen estämiseksi ja innostuksen herättämiseksi. Wuosi takaperin päätettiin sentähden jataa seurakunta wiiteen pyhäkoulupiiriin, ja kuhunkin piiriin walittiin piiritarkastaja. Tämän tehtäwänä on pitää piiriinsä kuuluwia pyhäkouluja silmällä; käydä usein niitä tarkastamassa, ja misjä hawaitsee taantumisen oireita, koettaa poistaa epäkohdat ja kehoittaa nuteen intoon. Tällaisissa tapauksissa on myös ilmoitus tehty esimiehelle, joka yksissä neuwoin piiritarkastajan kanssa on koettanut pitää järjestystä womasassa ja koulun harrastusta wireillä. Yleensä on piiritarkastaja-toimesta hawaittu olewan paljon hyötyä. Esimiehelle antamassaan wuosikertomuksessa kirjoittaa yksi piiritarkastajista, eräs torppari, tähän tapaan: „Loppuksi saan mainita siitä; mikä on ollut tapana useassa koulussa. Kun he kuulewat, että minä tulen kouluun, niin silloin saapuu wäkeä kofolta, joutosja talojen haltijoita, wieläpä naapuriseurakunnankin puolelta, ja owat ne warustetut wirsikirjoilla.“

Pyhäkouluyhdistyksen jäsenten luku nousee nythäänkin toiselle sadalle; muutamia

on seurakunnassa muuttamisen tähden eronnut, toisia on tullut sijaan.

Piiritarkastajain antamain vuosikertomusten mukaan on pyhäkouluolettajain luku nykyään 49, oppilasten luku 355, ja koulujia on 24. Kaikki piiritarkastajaa ovat sitä paitsi ilmoittaneet, että heillä on kummallakin piirisäänsä yksi koulu jota, eivät vielä matkan pituuden tähden ole voineet tänä syksynä tarkastaa, ja josta eivät siis ole voineet antaa mitään tietoja vuosikertomukseen. Suurin oppilasmäärä yhdessä koulussa on ollut 45.

Opetus on pääasiallisesti koskenut sijaja ulkolukua, uskontoa (katekisminusta, raamatunhistoriaa ja päivän tekstin selitystä) ja laulua. Oppikirjoina on käytetty: aapista, uutta katekismusta, virsija ewankeliumi-kirjaa sekä syksyyn asti lasten raamatua. Syksystä alkain, jolloin Sundwallin Raamatun historia otettiin seurakunnassa käytäntöön, on tätä oppikirjaa käytetty. Jott'ei tämä oppikirjan muutos tulisi köyhimmille lapsille liian rasittawaksi, ostettiin pyhäkouluyhdistyksen varoilla 139 kp. Sundwallin Raamatun historiaa, jotka jaettiin pyhäkouluihin köyhimpään oppilasten käytettäväksi.

Pyhäkouluyhdistyksen kokouksia tulee tänä vuonna pidettäväksi kuusi, ja on niissä seurattu samaa ohjelmaa kuin ennenkin. Sitäpaitsi wietettiin yhdistyksen suwijuuhla Sühannuksen päivän iltapuolella fikon läheisyydessä sijaitsewassa luonnonihanassa puistossa. Paitsi lastensaarnaa pidettiin tässä tilaisuudessa useita kehoituspuheita, ja pyhäkoululapset lauloivat wirsiä ja hengellisiä lauluja. Sanotto tähän juhlaan seurakuntalaisten

puolelta oli, kuten edellisinäkin vuosina, runsas.

Pyhäkouluyhdistyksen rahastoon on vuoden kuluessa kertynyt lisäwaroja 18 m:kaa 24 p:ää; menoja on ollut 100 m:kaa, joka summa käytettiin Sundwallin Raamatun historiain ostoon. Kunnasäästö edelliseltä wuodelta teli: 55 m:kaa 76 p:niä, niin on kassa nykyään 26 markan welassa.

Se menestys, millä Jumala on suunnanut pyhäkoulutyön rakkaassa isänmaassamme ja meilläkin, kehoittaa pyhäkouluyhdistystä, katkomatta waiwoja ja waikeuksia, yhä edeskinpäin jatkamaan waatimatonta työtänsä. Olkoon meidän halumme ja ruokamme palwella Häntä, joka on uhrannut itsensä meidän edestämme ja tahtoo palwella meitä autuudeksi. Ruokoilkaamme elon Herraa lähettämään työwäkeä tällekäin elowainiollensa sekä wahwistamaan ja warjelemaan niitä, jotka Hän on saanut lähettää. Uskäämme katsoa puuttuwaijuuttamme, waan pitäkäämme armona, että Herra tahtoo käyttää meitä palwelukseensa. Työ on Hänen, ja kunnia tulee Hänelle. Painaakaamme mieleemme apostolin kehoitus: „Olkaa kärjiwällijet, rakkaat weljet, Herran tulemiseen asti: Katso peltomies odottaa kallista maan hedelmätä, ja on kärjiwällinen siihen asti, kuin hän saa warhaisen ja hiljaisen sateen. Niin olkaat te myös kärjiwällijet ja wahwistakaat sydämenne; sillä Herran tulemus lähestyy.“

Vängelmäellä, Soulikuun 28 p:nä 1896.

Oskar Bergroth.

Kirkkoherra.

IV.

Lahden Pyhäkouluyhdistyksen vuosikertomus.

Nyt kohta tulevina, niinkuin edellisnäin vuosina on pyhäkouluyhdistys paikkakunnalla saanut iloita osanotosta yleisön puolelta. Uusia opettajia on ilmoittautunut ja joku vanhoista eroneista on lausunut taipauksensa entisestä rakkaasta toiminnastansa pyhäkoulussa. Myöskin on kauppalan Hallitus näyttänyt myötätuntoisuutta kannattamalla vuotuisesti yhdistyksen toimintaa rahallisella avulla.

Kouluja on paikkakunnalla nytään 5, joissa työskentelee 9 opettajaa. Näistä luitenkaan eivät kaikki ole vakinaisia opettajia syystä, että jonkun aikaa vuodesta ovat estettyinä ottamasta osaa koulun toimintaan. Oppilaita on käynyt runsaasti kouluissa, yhteensä noin 250.

Silloin tällöin ovat opettajat kokoontuneet keskustelemaan koulua koskevista asioista. Joku kerta on myös pantu toimeen opettajien harjoituskokous. Tammikuun lapsenjuhla joulukuun ääressä päätettiin viettää 2 p. tulevaa Tammikuuta.

Toivossa Jumalan siunausta tulevalle toiminnallensa aikoo pyhäkouluyhdistys jatkaa vaatimatonta työtään.

Lahdessa, 21 p. 1896.

H. Winter.

Kappalainen.

Ehdotus lasten jumalanpalvelus-järjestykseksi.

Helsingin kaupunkilähetyksen pyhäkoulunopettajain asettaman komitean valmistama.

Virsi.

Pappi sanoo: Isän Jumalan ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen. Amen.

Näin sanoo Herra: Sallikaat lasten tulla minun tyköni ja älkää kieltäkö heitä, sillä senkaltaisten on taimaan waltakunta.

Kun me nyt Hänen käskynsä ja lupauksensa seuraten olemme saapuneet Hänen pyhien kaswojensa eteen, niin nous-laamme tunnustamaan syntimme ja pyytämään armoa Herralta itsekukin näin sanoen: (Tämän esipuheen sijasta saattaa pappi puhua wapaastikin lapsille).

Pappi ja lapset lukewat ääneen: (Ps. 51: 3, 12, 13) Jumala, ole minulle armollinen Sinun hywyytesi tähden ja pyyhi pois minun syntini Sinun suuren lapeutesi tähden. Jumala, luo minun puhdas sydän ja anna minulle uusi wahwa henki! Älä heitä minua pois kaswojesi edestä ja älä ota minulta pois sinun Pyhää Henkeäsi! Amen (joka luetaan).

Pappi ja lapset laulawat yhdesjäsä: Runnia olfoon Jumalalle korkeudessa ja maassa rauha, ihmisille hywä tahto.

Pappi ja lapset lukewat ääneen apostolisen uskontunnustuksen.

Virsi, joka sisältää rukouksen.

Tekstin lukeminen (pappi lukee ylsin).

Yhyhtselitys (korkeintaan 20 min.).

Saarnan jälkeen joko seuraawa tai

wapaa rukous: Me kiitämme Sinua, rakas taimaallinen Isä, että pyhän lasteen kautta olet meidät lapsiksesi ottanut ja armosi osallisuuteen kutsunut sekä pyhän sanasi meille antanut! Mutta meitä laifesta sydämeistä Sinua pelkäämään ja rakastamaan ja Sinuun turvaamaan, Sinun sanasiasi aina pyyhymään ja sitä seuraamaan, wanhempiamme kunnioittamaan, lähimmäisillemme kaikkea hywää tekemään ja säilyttämään usko ja hywä omatunto; Jesuksen Kristuksen meidän Herramme kautta. Amen.

Pappi ja lapset laulawat: Pyhä, pyhä, pyhä Herra Jumala Zebaoth j. n. e.

Isä meidän — Herran siunaus (jotka pappi lukee).

Loppu wirsi.

Jos saarnan sijasta pidetään tavallisen pyhäkoulukuulustelu, niin tapahtuoon se siten, että lapset jos mahdollista, jo ennen jumalanpalveluksen alkua, jaetaan eri opettajien kesken osastoihin, joissa kukin opettaja luettaa ja kyselee päivän tekstin, tämä kestääköön korkeintaan puoli tuntia. Sen jälkeen tekee pappi muutamia kysymyksiä koko lapsijoukolla, tutkiaaksensa siten, owatko he käsittäneet selitetyn raamatunpaikan, ja antaa muistowärsiä. Sellainen kuulustelu älköön kuitenkaan kestääkö enempiä, kuin 10 min. (Tuollaisen kyselemisen saattaa jättää poisikin, jos asianhaarat sen waatiwat).

Stenomas

Em.-Luterilaisten Pyhäkoulu-

nhdistysten

toiminnasta w. 1897.

Printed in

the office of the printer, No. 10, N. 2nd St., St. Paul, Minn.

Kertomus

Ev.-Luterilaisen Puhäkoulu-

yhdistyksen

toiminnasta w. 1897.

Helsingissä,

Viktor Pettersson ja Kump. Kirjapaino-Osakeyhtiö, 1898.

Kertomus Pyhäkoulutoiminnasta w. 1897.

Jo pitempi aika on kulunut siitä, kuin josjatin Nuotšinmaan kirkollisessa lehdesä oli luettavana, että eräs fikäläinen piispa, ollessansa, tarfastusmatkalla muutamassa seurakunnassa, warrotti wanhempia lähettämästä lapsiansa pyhäkouluihin, koska muka nämä koulut muuttawat lepopäiwän lapsille rasittawaksi työpäiwäksi. Tämä käsitys pyhäkoulusta, joka ei liene aiwan wieras meidänkään maassamme, johtuu epäilemättä siitä wäärästä olettamuksesta, että pyhäkoulu kaikissa suhteissa on pidettävä tawallisten koulujen weroisena. Totta kyllä onkin, että pyhäkoulu siinä suhteessa muistuttaa muita kouluja, että siinä yleensä annetaan opetusta kirjain ja vastauksen muodossa. Totta on myöskin, että pyhäkoulu alkuaikoina, puhuaksimme ainoastaan oman maamme kouluista, pääasiallisesti lienewät olleet läskiäjen lukukouluja semmoisia lapsia warten, jotka eiwät kodissa eiwätkä koulussa saaneet tarwittawaa opetusta. Mutta pyhäkoulun tarkoitus on kokonaan toinen. Se tahtoo johdattaa lapsia persoonalliseen elämänyhteyteen Herran Jeesuksen kanssa. Tämän tarkoituksen saawuttamiseksi on hetki pyhäkoulussa olewa jotakin muuta kuin läskiäjen kuuluslehmishetki; se on olewa lapsille rakentawa hartaushetki, jossa opettajan sanat lähtewät sydämeistä ja menewät sydämeen. Rytyiset pyhäkoulumme, joista useimmissa hartaushetken ohella luetaan läskiäkin, owat

wielä kehitystilassa. Melkeen kaikkialla alkaa kuitenkin jo tarkoituswera, jonne on pyrittävä, olla jesiwillä. Mutta siinä tapauksessa, että pyhäkoulu edes johonkin määrään on järjestetty wastaamaan tarkoitustansa, se ei suinkaan alenna lepopäiwää miiskitään lapsia raskittawoksi työpäiwäksi.

Pyhäkoulu tahtoo päinwastoin korottaa pyhäpäiwän siitä alennustilasta, johon se on joutunut, Herralle pyhytyksi lepopäiwäksi. Jokinainen tunnollinen huomaa, että lepopäiwä todellakin on alennustilassa sangen monessa paikassa sekä kaupungeissa että maalla. Puhumattakaan siitä, että tätä päiwää hywin usein käytetään toimettomuuteen. on se sangen monessa tapauksessa muuttunut synnin päiwäksi, jona ihminen autettuun himojensa orjana heikallisuuteen ja irstaijuuteen. Rapakat ja pahuhunden pesät saawat, warrinkin suuremissa kaupungeissa, siinä päiwänä suurimmat woittonsa. Mitä erittäin lapsiin tulee, owat useimmat heistä juuri siinä päiwänä tarpeellisen hoidon ja kaswatuksen puutteessa. Harwassa owat ne kodit, joissa lapset kootaan hartaushetkeen Jumalan sanan ympärille tai joissa lapset wanhempiensa seurasä säännöllisesti saawat käydä kirkossa seuranau yhteisessä jumalanpalweluksessa. Suuri osa heistä wietträä lepopäiwän näin ollen joutilaisuudessa eikä harwoin pahosten tapojen oppimisessa. Tämmöisille lapsille pyhäkoulussa opetetaan,

että lepopäivä on pyhitettävä Herralle kiitoksen, rukouksen ja Sumalan sanan lukemisen kautta. Mutta niillekin lapsille, joilla on uskovaiset vanhemmat ja hyvä kotikasvatus, on pyhäkoulu pyhäpäivänä samasta merkityksestä kuin seurakunnan yhteinen jumalanpalvelus tähyttävälle ihmisille; se yhä uudelleen muistuttaa heitä kokoomaan kaiken huomionsa siihen yhteen, joka jokaiselle ihmiselle on väistämättömän tarpeellinen.

Asia ei kuitenkaan ole käsitettävä siten, että opetus pyhäkoulussa rajoittuisi ainoastaan pyhäpäivän merkityksen terottamiseen. Opetuksen sijällisyydenä on oleva kaikki se, mitä Jeesus Kristus on kastettujen kästenyt pitämään, jos he hänen opetuslapsinansa tahtovat pysyä. Pyhäkoulussa lapset saavat kuulla, että heillä on taivaassa Isä, joka pitää huolen heistä ja jota he lapsen luottamuksella saattavat puutteisiensa ja tarpeisiensa lähestyä. Tässä koulussa opetetaan heille, että Jeesus Kristus on heidän uskollisin ja paras ystävänsä, joka Henkensä kautta tahtoo olla heidän oppaanansa iankaikkisen elämän tiellä. Täällä selkenee heille, että vanhemmat, olivatpa ne kuinka köyhät ja alhaiset tahansa, ovat Sumalan sijaiset maan päällä ja että heidän kunnioittaminen tuottaa lapsille ajallisen ja iankaikkisen siunauksen. Ja mikä erittäin tärkeätä on: täällä pyhäkoulussa oppivat lapset tuntemaan, rakastamaan ja käyttämään Sumalan pyhää sanaa, joka sitten pyhyä heidän luotettavana neuvonantajansa elämän läpi kujausten ja koetusten vaikeimpinaikin hetkinä. Suuren edesvastauksen ottaa siis päällensä se isä ja äiti, joka ei tahdo laskea lapsiansa näihin pöytäluihin, joissa opetetaan kristillisyyden päätoimuksia ja joissa tahdotaan kasvattaa lapsista kristillisiksi ihmisiä henkilöitä. Korkea on ihmisen

tarvoitusperä, ja jokainen välikappale, joka tahtoo ihmistä auttaa hänen pyrinössönsä tätä tarvoitusperää kohti, pitäisi hänelle olla hywinkin tarpeen vaatima ja tervetullut.

Melkeen yhtä juuri hyöty kuin lapsille on pyhäkoulusta myöskin opettajille. Jokainen tunnollinen opettaja valmistuu pyhäkouluun rukouksen ja Sumalan sanasta otetun tekstin tutkistelemisen kautta. Rukoileminen, keskusteleminen Sumalan kanssa ja Sumalan sanan ahtera wileleminen tulewat siten wähitellen sijälliseksi tarpeeksi hänelle. Hänen omatuntonsa ei anna hänelle rauhaa, jos hän alkaa laiminlyödä näitä. Rukouksen kautta hän ilmaisee Sumalalle kaikki tarpeensa ja raamatusta hän etsii Sumalan vastauksia tyshmyksiinsä. Raamattua lukiesonsa hän huomaa, että Jeesus Kristus on sen päähenkilö ja sen keskus. Mitä selwäpiirteisemmän ja tähdellisemmän kuwan hän sentähden tahtoo lapsille antaa tästä raamatun päähenkilöstä, sitä tähdellisemmästi ja sywemmästi hänen tulee tutkia raamattua. Ja mitä tähdellisemmän kuwan hän saattaa lapsille Jeesuksesta antaa, sitä enemmän oppiwat lapset rakastamaan Jeesusta. Ja jos he kerran rakastawat häntä, niin he myöskin tahtowat seurata häntä. Mutta samalla kertaa kun opettaja täten wähitellen taivuttaa oppilaansa Jeesuksen seuraajiksi, hän itse oppii yhä enemmän rakastamaan ja seuraamaan häntä. Tämä on yhtenä syynä siihen, minkäwuoksi opettajat, jotka vuosikymmeniä ovat maksuttomasti pyhäkoulussa työskennelleet, eiwät wanhemmiksi tultua tahdo luopua tästä heille rakkaaksi käyneestä työstä.

Mutta, sanotaan, pyhäkoulu heikontaa wanhemmissa welvollisuuden tunnetta lapsiin nähden. Jos pyhäkoulu todellakin tätä tekee, on se hyljättävä, sillä se jottii silloin Sumalan tahtoa was-

taan, joka on antanut vanhemmille lapset siinä tarkoituksessa, että he kasvataisivat nämä pienokaiset taitwaan valtakuntaa warten. Erittäin edeswastauksellinen ja arkaluontoinen on tämä tehtävä, sillä Wapahataja on sanonut, että, „joka pahentaa yhden näistä pienemmistä, jotka uskowat minun pääl- leni, parempi hänen olisi, että mylly- kivi ripustettaisiin hänen kaulaansa ja hän upotettaisiin meren syvyyteen“. Uni- harwat vanhemmat onnistuivat tässä waikeassa tehtävässä. Hurstaimmatkin isät ja äidit näkewät monesti mielitar- waudella, että tuloksetki heidän ahkerasta ja moniwiutisesta työstänsä on tullut ainoastaan orjantappuroita ja ohdak- keita. Eikä näin ollen olisi kiitollisuu- della vastaanotettava jokainen, pienin- kin apu, joka tarjotaan tässä arkaluon- toisessa tehtävässä. Ja pyhäkoului- kesä waaatimattomuudessaan tahtoo tar- jota wähäistä apuansa lasten wanhem- mille. Siinä toimivat, kristillisen rak- kauden elähyttämät henkilöt koettawat ohjata kofemattomia lapsia kapealle tielle, jonka päässä on ijantikkainen elämä. Täältä kannalta katsottuna pyhäkoului- ei juinkaan heikonna, waan mieluummin wahwistaa wanhemmissa welwollisuuden tunnetta lapsia kohtaan. Tunnotiset wanhemmat saawat siten pyhäkoulusta uutta tehoitusta waikean tehtävänsä täyttämiseen, ja ne wanhemmat taas, jotka owat welwollisuutensa laiminhyö- neet ja jotka eiwät ole opettaneet lap- siansa Jumalaa rukoilemaan ja hänen sanaansa wiljelemään, saawat kuulla omilta lapsiltaan, jotka epäilemättä ker- towat heille, mitä owat pyhäkoulussa kuulleet ja oppineet, sanoja, jotka tulewat sydäimestä ja jotka panewat heitä ajat- telemaan wakawia, ijantikkaisuutta kos- kewia kysymyksiä.

Pieni lapsi ei ujustele tunnustaesäsaan Sejusta Wapahatajajensa. Sydämmen

tyllyydestä hänen suunsa puhuu. Ja kun Herra sanasansa on sanonut, että hän on lasten ja imewäisten suusta itfellsensä kiitoksen walmistanut, niin on luonnollista, että tämä Herran sana koskee myöskin niitä lapsia, jotka pyhä- kouluisia käywät. Toiwottawa on, että ainakin monet heistä kantawat wilpit- tömästä sydäimestä Herralle kiitosta. Niin eiwät tee yleensä täyfishawaneet jäsenet. Yleisen wälinpitämättömyyden wuoksi uskonnollisissa asioissa monikin häpee tunnustaa suhdettansa Jumalaan. Monessa perheessä sitä paitsi owat sem- moiset ihmit kuin walhetteleminen, ki- roileminen y. m. löytäneet itfellsensä turwakodin. Semmoisesta kodista läh- tenyt pyhäkoululapsi saattaa olla kaikki- waltiaan Jumalan kädesä wälitappa- leena waiuttamassa hywää koko kodin perhe-elämään. Herra on wieläkin ih- meitä tekewä Jumala, emmekä me, jotka ymmärrämme puolittain, aina saata panna täyttä arwoa niille wälitappa- leille, joita Jumala kaikkiiwijaudessaan käyttää tarkoitustensa toteuttamiseksi.

Pyhäkoulusta saattaa sitä paitsi olla hyötyä koko sille kyläkunnalle, jossa pyhäkoulua pidetään. Warjinkin on asianlaita tämmöinen, jos kylä sijaitsee pitemmän matkan päässä kirkosta. Kyl- mät kirkot ja pitkät matkat owat san- gen monelle, etenkin wanhuksille ja lap- sille, esteenä saapumasta, niin usein kuin halua olisi, seurakunnan yhteisiin jumalanpalveluksiin. Mutta jos joku wakawa kristitty kokoo kylän lapset ym- päriillensä johonkin lämpimään tupaan, silloin monet lasten wanhemmat sekä muutkin kyläläiset kokoontuwat samaan tilaisuuteen yhdessä lasten kanssa kiit- tämään ja rukoilemaan Jumalaa sekä kuulemaan hänen sanaansa, joten pyhä- koului- muutamissa tapauksissa muodostuu kylän jumalanpalvelus-tilaisuudeksi. Semmoisella hartaushettellä saattaa olla

terweellinen vaikutus niihinkin kylän asukkaihin, jotka eivät itse ole olleet hartaushetkessä läsnä. Kewymieliset huwit ja muut julkiset, ehdolliset hynnin harjoitukset eivät oikein tahdo viihtyä sen paikan läheisyydessä, josta kiitoswirret kaitumat Herralle kunniaaksi. Esimerkkejä onin olemassa siihen, että pyhäkoulun vaikutuksesta on yleinen tapain turmio kyläkunnasta saatu poistetuksi.

Lopuksi vaikuttaa pyhäkoulu siunaukselta tuottavasti koko seurakuntaelämään. Sangen yleinen on se mielipide, että pappi yksin on olewa toimiwana seurakuntaelämän elvyttämisessä ja ylläpitämisessä ja että kaikki muut seurakuntalaiset ovat ainoastansa toimettonia, hänen vaikutuksensa alaisia jäseniä. Yhä suuremmalla voimalla on kuitenkin se mielipide alkanut tuntea esille, että jos mahdollista, kaikkien seurakuntalaisten tulee panna voimansa liikkeelle seurakunta-elämän elvyttämiseksi ja että pappi on ainoastaan yksi työvoima toisten rinnalla, jos kohta työn järjestäjä ja ohjaaja. Kun siis pyhäkoulu kokoo wapaiehtoisia työwoimia piiriinsä, niin se itse asiassa panee käytäntöön woimia, joita kylläkin tarwitaan meidän laajoissa ja wäkirikkaisissa seurakunnissamme ja jotka muuten mahdollisesti jäisiwät käyttämättömiksi. Sa kettä saataisiwatkaan olla uskollisemmat ja luotettawammat papin auttajat hänen waikeassa tehtävässään kuin nämä palkkaa hafemattomat työmiehet Heiran wiinimäessä.

Jos siis pyhäkoulu edes johonkin määrään wastaa tarkoitustansa eikä ole sen irwikuwa, on sen merkitys suuri, katjottakoonpa asiaa miltä kannalta tahansa.

Tätä pyhäkoulun merkitystä filmällä pitäen on Pyhäkouluyhdistys koettanut

toimia yhä suuremman harrastuksen aikaansaamiseksi, yhteisinteen herättämiseksi sekä työn järjestämiseksi ja kehittämiseksi pyhäkoulun alalla. Peittelemättä saatetaan tunnustaa, että Yhdistys on tarkoitusperänsä saawuttamiseksi toiminut warowaisesti. Ehytähän on ollut osittain periaatteellinen osittain käytännöllinen. Waikka pyhäkoulut monessa paikassa ulkomailla, esim. Englannissa ja Pohjois-Amerikassa, wieläpä Saksassakin, ovat kehittyneemmällä ja tarkoitustansa paremmin wastaawalla kannolla kuin meidän maassamme, on Yhdistys kuitenkin periaatteellisesti asettunut sille kannalle, että maamme pyhäkouluja on kehitettävä tarkasti filmällä pitäen historiallista kehitystä tällä alalla omaassa maassa, eikä ole woinut hywätshä sitä mielipidettä, että ulkomaiset tawat ilman muuta olisimat sowitzettawat ja siirrettävät meidän pyhäkouluihimme. Käytännöllisenä syynä taas tähän warowaisuuteen on ollut werrattain heikko aineellinen kannatus yleisön puolelta, josta on ollut seurauksena, että Yhdistys ei tähän asti ole ollut tilaisuudessa lewittämään ja monipuolijentamaan toimintaansa edes niin paljon kuin olewaiset olot olisimat jallineet ja waatineet.

Tämä on vaikuttanut, että Yhdistys luonnollisesti ei wielä ole päässyt toiwettensa perille. Harrastus ei ole kewinnyt lewitä kaikille, koska maassamme wielä on koko joukko seurakuntia, joissa ei ole yhtään pyhäkoulua, yhteisunne ei ole herännyt niin wöimalliseksi kuin suotawa olisi, eiwätkä pyhäkoulut edes sielläkään, misjä niitä on olemassa, ole aina järjestetyt tarkoitujennukaisella tawalla.

Totta kyllä on, että monessa paikkunnassa, esim. Helsingissä, pyhäkoulut ovat niin järjestetyt, että ne muistutawat, niinkuin niiden tarkoitus onin,

enemmän hartaushetkeä kuin koulua, mutta pastoriinwiraktojen kertomuksista näkee, että löytyy jemmaifiakin paikkakuntia, joissa pyhäkoulut ovat alentuneet yksinomaan tawaus- ja sisälukukouluiksi.

Useimmisissa paikkakunnissa, ellemmme erheidy, lienerwät kuitentkin nämä koulut järjestetyt siten, että niissä on, kuten Cero Hywäriksen käsikirjassa on osotettu, ensin pidetty hartaushetki, jossa tarwallisesti päivän saarnateksti on selitetty ja jossa paikoittain aitaismifiäkin on ollut saapumilla, sekä sitten lyhyen loma-ajan jälkeen warfinainen koulu, jossa opetusta on annettu sisälukussa, piplian historiasa, katekismuksen opinkappaleissa ja laulusja.

Siitä seikasta, että toinen puoli pyhäkoulun ajasta saugen monessa paikassa on käytetty suoranaiseen läshjen kuulustelemiseen ja antamiseen, on luonnollisesti seurannut kshymys pyhäkoulujen ja munden koulujen keskinäisestä suhteesta toinen toisiinsa. Jotenkin warmana sopinee pitää, että oppikoulujen oppilaat yleensä eiwät ole pyhäkouluisja käyneet, koska he eiwät ole luulleet woiwansa pyhäkoulussa oppia mitään uutta. Raasakoulujen oppilaat sitä wastoin lienerwät, poikkeuksia lukuunottamatta, tähän asti käyneet pyhäkoulussa. Wasta viime aikoina on alettu waatia, että kansakouluoppilaat kokonaan wopauttataisiin pyhäkoulua käymästä. Sitä sowa kieltää, että tässä waatimuksessa on perää, niin lauan kuin pyhäkoulumme joko kokonansa tai osittain owat läshykouluja. Mitä enemmän ne muuttuwt hartaushetkiksi, sitä wastustamattomammin astuu esiin waatimus, ett'ei ainoastaan kansa-, waan myös oppikoulujen oppilaiden siweellinen welwollisuus on käyda näisjä puheenalaisissa pyhäkouluisja. Toistaiseksi lienee wiisainta, niinkuin pyhäkouluystävät viime wuosiko-

kouksessa arwelitwat, järjestää koulunpito niin, että kansakouluoppilaat owat läsnä ainoastaan silloin, kun päivän teksti rukouksen ja laulun ohessa selitetään.

Mitä niihin kirjoihin tulee, joita pyhäkouluisjamme käytetään, on tunnustaminen, että Yhdistyksen wälittömästä toimenpiteestä on syntynyt ainoastaan neiti Lilinстен kirjoittama ja hra W. Söderström'in kustantama: „**Lapshumia** kristillisen elämän alasta“ niminen kirja, joka sisältää opetuksen sowluwtuwia, osittain raamatusta otettuja, osittain muualta kerättyjä kertomuksia. Muut pyhäkouluisjamme käytetyt kirjat owat syntyneet pyhäkouluystävien omasta toimenpiteestä. Opettaja warten löytyy sitä paitsi kirjallisuutta, joka ei ole aiottu yksinomaan pyhäkouluja warten.

Tästä kirjallisuudesta on ensin mainittawa, että koulut owat järjestetyt pastori Cero Hywäriksen ja kirkkoherra M. D. Blombergin käsikirjojen sekä osaksi pastori Rafael Sarlin'in „**Käytännöllinen ohjejäntö Suunnataikoulun opettajille**“ nimisessä pienessä wihkosessa annettujen ohjeiden mukaan. Warfinin past. Hywäriksen käsikirja, jonka omistusoikeus nythään on Yhdistyksen hallussa, on laajalle lewinnyt. Kuitentkin on koko joukko pyhäkouluja, joissa ei mitään erityistä käsikirjaa ole ohjeena käytetty.

Millä tapaa piplian historiaa on lapsille opetettava, siitä on tuomiof. asessori M. W. Pyra kirjassansa „**Piplian historian opettaminen**“ antanut walaisewia ja huomiota ansaitsewia ohjeita, jotka owat aiorut pyhäkouluopettajienkin seurattawiksi. Warfinaisia selityksiä owat viime aikoina uskonnon opettaja warten toimittaneet Waaranen wanhan ja Karl Erwaft uuden testamentin kertomuksiin; jälkimmäisen teos, joka ilmes-tyy kahdeksassa wihkosessa, ei kuitenkaan vielä ole kokonansa walmis. Koska

pyhäkouluopettajat, katsoen siihen että he useimmissa tapauksissa ovat varattomia, eivät luullakseenme ole, ainakaan suuremmissa määrässä, woineet hankkia näitä kirjoja itsellensä, sopii tässä lausua hartaana taiwomuksena, että seurakuntiin, miten mahdollista, perustettaisiin, niinkuin jo nykyään muutamissa paikoissa on asianlaita, erityisiä pyhäkoulukirjastoja, joihin muun pyhäkoulualalle kuuluwan kirjallisuuden ohessa hankittaisiin myös tässä puheena olemat kirjat, jotta halullisilla opettajilla olisi tilaisuus niihin tutustua.

Katkismuksen opetusta warten on äsketen painosta ilmestynyt Waarafen „Fohdatus Lutherin Pienen Katkismuksen opettamiseen“ ja kirkkoherra Krogeruksen „Rehittäjä“ niminen kirjanen, edellinen laajempi ja perusteellisempi, jälkimäinen lyhempi ja helppohintaisempi. Koska nämä kirjat ovat wasta wähemmän aikaa olleet yleisölle tarjona, ei ole mitään tietoa siitä, missä määrin niitä on joutunut pyhäkouluopettajien käsiin. Mutta kaikissa tapauksissa ovat nämäkin pyhäkoulukirjastoihin kuuluwaa kirjallisuutta.

Tekstinä, jota pyhäkouluissa on selitetty, on käytetty kirkossa selitettäviä ewankeliumitekstejä. Ainoastaan muutamissa kaupungeissa on alettu seurata erityisiä wanhasta ja uudesta testamentista otettuja tekstisarjoja, joiden walinnassa on enimmäkseen filmällä pidetty historiallista kehitystä wanhan ja uuden testamentin aikana. Kirkkotekstien ensimmäistä vuosikertaa warten on olemassa Flyborg'in ja kolmatta vuosikertaa warten ylä- ja alakarjalan pappien toimesta ilmestyneitä selityksiä, jotka hra W. Söderström'in kustantamina lienevät lewinneet laajalle pyhäkouluolettajien keskuuteen. Selityskirjaa toisen vuosikerran teksteihin ei vielä ole olemassa, mutta sitä hommataan par-

aikaa. Wapaita tekstisarjoja warten ei sitä wastoin ole vielä ryhdytty mihinkään selityskirjan hommaan, joten ne edellyttävät, että jokainen teksti on opettajien kokouksessa valmistettava, ennenkuin opettaja, warsinkin toimeensa wähemmin perehtynyt, tykenee sitä keltwolijesti lapsille selittämään.

Niistä laulukirjoista, joita wirsikirjan ohella on pyhäkouluissa käytetty, on Reichäsen „Pyhäkoulu laulukirja“ tietääsemme enimmäkseen juojittu. Kuitenkin on pyhäkouluolettajien keskuudessa muutamain paikoin semmoimentin mielipide olemassa, ettei pyhäkoululapsille ole opetettava mitään muuta kuin wirsikirjan wirsiä. Miten laajalle tämä mielipide, jota ainakin Itä-Suomesa on olemassa, on lewinnyt, on waikkea sanoa.

Opettajina näissä kouluissa ovat toimineet kristillismieliset henkilöt, miehet ja naiset, useimmissa tapauksissa tosin ilman palkkiota, mutta jostus, waikka ani harwoin, erityistä palkkiota wastaan. Mitä säätyyn tulee, ovat opettajat yleensä olleet opettajatoimeen erityisesti valmistumattomia. Jostus ovat kuitenkin tähän työhön ottaneet osaa säätyhenkilöt, kansa- ja kiertokouluolettajat sekä ainakin pääkaupungissa monet pappis- ja opettajakokelaat.

Mikään nähden on huomattawa, että harwoissa paikoissa pidetään pyhäkoulu ympäri vuoden. Kaupungeissa lienee tapana pitää niitä samoina aikoina kuin muitakin kouluja. Maaseuduilla sitä wastoin ovat tawat aiwan erilaiset. Itä-Suomesa on totuttu pitämään näitä kouluja pääasiallisesti talwisaitana, jota wastoin Länsi-Suomesa näkyy se tapa juurtuneen kansaan, että pyhäkoulu on pidettävä ainoastaan kewaästä syksyyn.

Kirkolliset pyhäkoulut, joista tässä yksinomaan puhutaan, ovat papiston

wälittömän tarkastuksen alaisina. Pa-
pit walitsawat tavallisesti yksisä neu-
moin kyläläisten kansja kylänluvuilla
kuhunkin kouluum opettajan tai opetta-
jat, pitävät silloin täällöin, muntamisja
paikoisja terran kuusja, pyhäkouluo-
petajafokouksija sekä käymät vuosittain,
tavallisesti sejän aikana, näitä kouluja
tarkastamasja. Yhä usemmasja pai-
kassa on sitä paitsi papiston toimenpi-
teesstä alettu lämpimänä vuoden aikana
pitää joko yhteisjä lastenjumalanpalwe-
luksia seurakunnan kirkossa, johon seu-
rakunnan kaikilla lapsilla, mutta etu-
päässä pyhäkoululapsilla, on tilaisuus
tulla, tai hengellisiä lastenjuhlia luonnon
helmasja wapaan taiwaan alla. joisja
tilaisuuksisja luonnollisesti heagellinen
rawittseminen, Jumalan sanan wiljele-
minen on ollut pääasiana. Wälistä
owat nämä jumalanpalwelukset ja las-
tenjuhlat olleet yhdistetyt. Lasten ju-
malanpalweluksisja ei ole noudatettu
mitään yleisesti hywäksytytä ohjelmaa,
kuten ulkomailla, esim. Sakassja, on
asianlaita, waan on kutin semmoisen
jumalanpalweluksen toimeenpanija jär-
jestännyt jumalanpalweluksen parhaan
hmmärryksenä mukaan. Se ehdotus
lasten jumalanpalwelusjärjestykseksi, jon-
ka julkaisimme wiimeisessä vuositer-
tomuksessamme, on kuitenkin ainakin
periaatteellisesti muutamilla tahoilla saa-
wuttanut tunnustusta. Mihinikään lail-
lisesti määrättyyn kaawaan eiwät nämä
wapaat lasten jumalanpalwelukset ole-
kaan, ainakaan johtokunnan mielestä,
sidottawat.

Yhdistyksen vuosikokous wietettiin täl-
lä kertaa elokuum alkupäiwinä Karjalan
keskussessa Joensuun kaupungisja. Yh-
teydesjä tämän vuosikokouksen kansja
pantiin toimeen pari päiwää kestäwä,
yleinen pyhäkoulujuhla, johon kuului

useampia jumalanpalweluksia aikaihni-
siä ja erityinen jumalanpalwelus lap-
sia warten, näytekatekijatsiooni paikka-
kunnan pyhäkouluolettajien puolelta,
keskustelufokouksija pyhäkoulualalle ku-
luwista kyhmyksistä sekä muuten yh-
desjäoloo Jumalan sanan ympärillä.
Yleisjä oli nyt, samoin kuin parina
edellisellä kertana, jolloin vuosikokousta
on pidetty sejänaitana ulkopuolella Hel-
sinkiä, runsaasti koolla; ja näkywät py-
häkoulunystawät eri paikkakunnilla ole-
wan johtokunnan kansja samaa mieltä,
että puheenalaiseen tapaan järjestetyt
yleiset juhlat owat omiansa herättämään
harrastusta pyhäkouluasian hywäksi kuin
myös elwyttämään yhteistunnetta pyhä-
koulunystawien keskuudesja.

Yhdistyksen äänenkannattajina owat
kuluneenakin vuonna olleet: Pyhäkoulu-
lehti, Lasten Pyhäkoululehti ja Barnens
Söndagsblad, jotka owat ilmestyneet
terrann kuukaudesja ja joiden kustanta-
jana on ollut Yhdistys itse sekä toimit-
tajina johtokunnan jäsenet Önnuroth ja
Anwinen. Ensin mainittu lehti on pää-
asiallisesti kääntynyt pyhäkouluolettajien
puoleen ja käsitellyt semmoiksi melkeen
yksinomaan pyhäkoulua koskewia asioita.
Kuitenkin on lehdessä johtawina kirjoj-
tussina ollut semmoisiatin kyhäelmiä,
joita on woitu lukea hartauspetkinä
perheen keskuudesja, kuin myös ilmoit-
tussija semmoisista kirjoista, joita hy-
wällä omallatunnolla saattaa suosittelaa
pyhäkouluolettajien luettawaksi. Lasten
lehdet sitä mastoin, jotka owat olleet
kuuilla warustetut ja sijältäneet pääasial-
lisesti lapsille hyödyllisiä ja opettawaisia
kertomuksia, owat, kuten nimi ilmoittaa,
aiotut etupäässä pyhäkoulua käywillle
lapsille. Waikka lehtien tilaajamäärä
ei olekaan vielä niin suuri kuin pyhä-
kouluolettajien ja pyhäkoululasten luku-

määrään nähdon sopii odottaa, on kuitenkin pidettävä ilahuttavana merkinä, että se on ollut mieluummin nousemaan kuin laskeutumaan päin. Koska seurakuntia löytyy, joihin näitä lehtiä on tilattu useita kymmeniä, ja toisia, joissa lehdillä ei ole ainoatakaan tilaajaa, nähty tästä, että tilaajamäärän paljous suuressa määrässä riippuu siitä, onko paikkakunnalla olemassa toimeliasta ja harrasta pyhäkouluystävää vai ei.

Tavanmukaiisilla saarnamatkoilla yhdistysten asiamiehinä ovat käyneet:

1. Pastori R. A. Schildén: Westalahdella.

2. Pastori Felix Lujanen: Terwo-
lassa, Rowaniemellä ja Kemijärvellä.

3. Pastori Knarlo Sahlberg: Sahalahdella, Luopioisissa, Kuhmalahdella, Eräjärvellä, Längelmäellä, Luhangosssa, Korpilahdella ja Sääksmäellä.

4. Pastori J. W. Wartiainen: Kymmäköstellä.

Muutamissa tässä luetelluissa paikoissa, esim. Kymmäköstellä ja Westalahdella, oli pantu toimeen warsinainen juhlanvietto, jossa muutamien muidenkin seurojen asiamiehet olivat asiansa hyväksi puhumassa ja Jumalan sanalla ihmisiä ravitsmassa. Itäwänä tosiasiassa on vielä mainittava, että johtokunta ei onnistunut saamaan ketään saarnamiestä muutamaa paikkaa, joihin jemmoina oli pyhdytty.

Päikällisyhdistyksiä on kuluneenafin vuonna Yhdistyksellä ollut Haminaassa ja Westalahdella, Keiteleellä, Kymissä, Lahdesja ja Längelmäellä sekä viime vuonna perustettu yhdistys Ruokolahdella. Niistä tulleet kertomukset seuraavat tätä vuosikertomusta eri liitteinä.

Kuten edellisinä vuosina olemme nyt-
kin Tuomiokapitulien suosiollisella välityksellä saaneet vastaanottaa pyhäkoulujen kustavia tilastollisia tietoja eri hiippakunnista. Nämät tiedot, joista seikkaperäisemmät saulut jällempänä ovat nähtäwänä, osottawat, että w. 1896 oli Turun arkkihiippakunnassa 1,711 pyhäkoulua, 3,002 pyhäkouluopettajaa ja 36,789 pyhäkoululasta, Porvoon hiippakunnassa w. 1897 1,415 pyhäkoulua, 1,843 pyhäkouluopettajaa ja 29,971 pyhäkoululasta, Savonlinnan hiippakunnassa samana vuonna 2,875 pyhäkoulua, 5,158 pyhäkouluopettajaa ja 61,237 pyhäkoululasta sekä Kuopion hiippakunnassa 1,564 pyhäkoulua, 2,425 pyhäkouluopettajaa ja 32,143 pyhäkoululasta. Koko Suomessa oli siis näiden tietojen perustuksella olemassa 7,565 pyhäkoulua, 12,428 pyhäkouluopettajaa ja 160,140 pyhäkoululasta.

Näistä numeroista, joita tosin wäilinaisten ilmoitusten wuoksi on osakki tähtynyt parsia, käy selwille, että pyhäkoulun alalla tehdään wirkeitä työtä rakkaassa itämaassamme, ja toiwoo sopii, että Jumala on siunaawa tämänkin työn, jota tehdään hänen nimellensä kunniaaksi ja hänen waltakuntansa lewitämiseksi ja juurruttamiseksi maan päällä. Totta kyllä on, että epäkohtia wielä on olemassa, mutta ne wähenewät toiwotsemme wähenemistänsä, kun työ wähitellen on opettawa tekijöitänsä, kun papisto entistä juuremmalla harrastuksella on ottawa pyhäkouluasiansa omaksi asiaksensa ja kun Yhdistyksen puolestansa toiwoo jaattawansa tehokkaammin kuin ennen ottaa osaa pyhäkoulutyöhön sen jälkeen kuin se 1898 wuoden alusta on, pyhäkouluystäwien useammassa eri tilaisuudessa lausuttua toiwomusta noudatetaan, hankkinut yliaisiamiehensä erityisen papin, jonka tehtäwiiin muun muassa kuuluu käyda wähintäin 50 eri seura-

Pyhäkouluilasta.

Turun arkkihiippakunnassa w. 1896.

Prowastikunta	Kouluja	Opettajia	Oppilaita
1. Turun tuomio	115	143	2,659
2. Mynämäen . . .	66	112	1,416
3. Wehmaan . . .	96	157	2,270
4. Porin alinen . . .	84	112	1,792
5. Porin ylä . . .	113	180	2,570
6. Tyrmään . . .	226	591	4,746
7. Perniön . . .	119	195	1,800
8. Ahvenanmaan . . .	25	46	456
9. Raajan alinen . . .	151	346	4,516
10. Raajan ylä . . .	126	193	3,506
11. Pietarihaaren . . .	84	129	2,025
12. Lapuan . . .	329	537	6,017
13. Kotkolan . . .	177	261	3,016
Yhteensä	1,711	3,002	36,789

Porvoon hiippakunnassa w. 1897.

1. Porvoon tuomio-	87	179	2,132
2. Helsingin . . .	151	?	3,307
3. Jitti . . .	110	179	1,900
4. Hollolan . . .	191	347	4,082
5. Jämsän . . .	163	?	3,302
6. Jyväskylän . . .	302	439	6,757
7. Tampereen p. kunnasta on tul- lut tietoja ainoas- taan 6:sta p:stä, joissa: . . .	120	147	1,722
8. Hattulan . . .	123	241	2,422
9. Hämeenlinnan . . .	168	311	4,347
10. Raaseporin itäi- jestä pr. k:sta *)			
11. Raaseporin läni- tijestä pr. k:sta *)			
Yhteensä	1,415	1,843	29,971

Suom. Minkämerran Porvoon nyhinen hiippakunta on menettänyt pyhäkouluun alle 100 oppilasta.

kuin uuden hiippakuntajaon kautta osa Savon ja suurin osa Suomenpuolista Karjalaa niitä erotettiin, jen huomaa, jos ylläolevia numeroita mertaan vastaaviin numeroihin viimeisessä vuosikertomuksessa. Ne olivat silloisessa Porvoon hiippakunnassa: 3,062 4,188 63,036.

Savonlinnan hiippakunnassa w. 1897.

Prowastikunta	Kouluja	Opettajia	Oppilaita
1. Tuom. prowastif.	276	+ 11	6,075
2. Juuan . . .	225	429	3,544
3. Mikkelin . . .	201	365	3,464
4. Heinolan . . .	118	146	1,891
5. Lappeenrannan.	266	524	4,311
6. Haminan . . .	109	223	3,428
7. Viipurin . . .	260	581	5,428
8. Muolan . . .	167	329	4,526
9. Kätiläisen . . .	132	204	3,235
10. Jääskén . . .	294	409	+ 450 3,604
11. Kurkijoen . . .	204	468	5,717
12. Sortavalan . . .	145	212	3,089
13. Matarjalan . . .	234	440	6,066
14. Matarjalan . . .	244	511	6,409
Yhteensä	2,875	5,158	61,237

Kuopion hiippakunnassa w. 1897.

1. Tuom. prowastif.	740	1,133	19,333
2. Raahen . . .	107	195	2,148
3. Kalajoen . . .	257	437	3,960
4. Oulun . . .	193	296	2,950
5. Rajaamin . . .	202	271	2,643
6. Kemian . . .	41	59	764
7. Lapin . . .	24	34	345
Yhteensä	1,564	2,425	32,143
Yhteensä k. maassa:	7,565	12,428	160,140

*) Ei ollut tietoja saapunut T:liin vielä 1/2 1898.

Oili Ewankelis-Luterilaisen Pyyhäkouluyhdistyksen tuloista ja menoista w. 1897.

1897		1897	
Debet.		Smc.	7 ^{1/2} ä.
31	Säästö edelliseltä vuodelta	2,122	73
Tulot vuoden kuluessa:			
	Uuosmaksuja	34	—
	Korke juoksevalle tilille . . .	40	15
	Tilausrahaa yhdistyksen ai-		
	katauskirjoista	1,813	70
	Myydyistä kirjoista	26	79
	Kolehtia ja satunnaisia apu-	953	82
	rahoja		
		2,868	46
	Summa	4,991	19

1897		1897	
Kredit.		Smc.	7 ^{1/2} ä.
31	Menoja vuoden kuluessa:		
	Sihteerin palkkio	150	—
	Mitatuskirjojen toimitus,		
	painattaminen ja lewit-	2,034	05
	täminen		
	Yhdistyksen telefooni	100	—
	Mattarahoja yhdistyksen		
	mattajarnaajille	343	11
	Menoja vuosikokouksesta ja		
	vuosijuttomuudesta	44	—
	Postilähetyksestä, ilmoituf-		
	ista y. m.	49	50
		2,720	66
	Säästö tulewaksi vuodeksi:		
	Juoksevalle tilillä Yhdysp.	2,200	—
	Puhdasta rahaa	70	53
		2,270	53
	Summa	4,991	19

Helsingissä 31 p. Joulukuuta 1897.

Alfons Lönnroth.

Tarkastetut ja oikeiksi huomattut, jontavuokii johtokunnalle ja rahastonhoitajalle puoletaan tilinvapautta. Helsingi, 5. 2. 1898.

Oili Bergroth.

Udwig Bengelsdorff.

Paikallisyhdistysten vuosikertomukset.

I.

Gaminasta ja Wehkalahdelta.

Yhdistys on kuluneenakin vuonna toiminut entiseen tapaan.

Wuoden kuluessa ovat yhdistyksen johtokuntaan kuuluneet: pastori Overt Ingman, puheenjohtajana, talollinen Kalle Kustaa Heijari, rahastonhoitajana, allekirjoittanut kappalainen M. Taube, kirjuriina; muut johtokunnan jäsenet ovat: opettajat Johannes Brandstaka, Johannes Saakkola, Teodor Oviistman, Saakko Lolu ja Wille Läätä.

Opettajien harjoituskokouksia on wuoden kuluessa pidetty 11. Osanottajia on niissä ollut enintään 35, vähintään 16, keskimäärin 27. Huomattavaa wirtetta näihin kokouksiin on tuonut se, jo wiime wuoden lopulla käytäntöön otettu tapa, että harjoitusten ohella keskustellaan käsiteltävän ewankeliumitekstin johdolla. Nämä keskustelut ovat usein olleet hywiin wilkkaita ja elähtäviä, ja ewit siten wätäneet kokouksiin yhä useampia osanottajia. Niinpä onkin kokouksissa läsnäolleiden luku jontekin suuri siihen nähden, että monella opettajalla on pitkä matka kulettawanaan; on opettajia, jotka ovat kokouksissa käyneet, waikka asuwat kahdenkin penikulman päässä kirkolta. On useita opettajia, jotka ovat joka kokouksessa saapuwia olleet, jos on niitäkin, jotka eivät ole koskaan niissä käyneet. Useimilla lienee syynä matkan pituus — onhan meillä opettajia, jotka asuwat yllin kyllä penikulman matkan päässä, ja

niin kaukaa ei tule kokoukseen lähteneeksi, waikka harrastus suurikin olisi.

Pyhäkouluja on wuoden kuluessa ollut toiminnassa 35, ja niissä 63 opettajaa. Lapsia on kouluissa käynyt 1,126, niistä 617 ahkerasti, 267 wälttävästi ja 242 harwoin. Korkein määrä, mitä koulua samassa koulupiirissä on pidetty, on 46 ja alin 10. Keskimäärin on koulua pidetty 28 kertaa kussakin koulupiirissä. Papiisto on kouluja tarkastanut, ja on tarkastustilaisuuksissa kehottanut lapsille jaettu Sortawalan Ewankeelisen seuran kustantamia „aamurusto“ lehtiä.

Sunnuntaina keuhkuun 27 päivänä pidettiin pyhäkoulujuhla. Juhlasaarnan kirkossa piti Miehitälän kirkkoherra J. Efr. Snellman, ja lastensaarnan jumalanpalveluksen päätettyä allekirjoittanut yhdistyksen kirjuri. Iltapuoleen jatkettiin juhlaa Mullinkoskella, jossa lasten wanhemmille puhui rowasti J. Koschier, opettajille allekirjoittanut M. Taube; lapsilta kyselivät pyhäkouluopettajat Wille Läätä ja Viktor Seppälä; oppilas Brandstaka luki Kaswatusoppilaisista Sanomisista leptomuksen „Lutherus pikkulintujen asianajajana.“ Wäliajoilla lauleliwat lapset wirsikirjasta ja pyhäkoululaulukirjasta. Lapsille jaettiin kirjasia ja teetä.

Yhdistyksen rahastossa oli wuoden alussa:

waroja	152: 48	Smt.
tuloja wuod. kuluessa	57: 12	209: 60.
menoja	89: 78	
jäästöä siis seuraamaan wuoteen.	119: 82	209: 60.

Pyhäkoululehtiä on vuoden kuluessa lewitetty 31 vuosikertaa; opettajat ovat tänäkin vuonna saanneet niitä 75 pennillä vuosikerran. Lasten Pyhäkoululehtiä 54 vuosikertaa. — Yhdistyksen wälityksellä on sitäpäiäsi myyty 50 kpl. Lutta katekismusta. Myymättä on warastossa 250 kappaletta.

Opettajajirjastoa emme vuoden kuluessa ole woineet lisätä, kun opettajille sopiwaa erikoiskirjallisuutta on niin vähän.

„Ei se mitään ole, josta istuttaa, eikä se, joka kasvaa, waan Jumala, joka kasvun antaa.“ 1 Kor. 3: 7.

Wekilahdella Tammiikuun 8 päivänä 1898.

O. Odert Ingman.

A. Laube.

II.

Keiteleltä.

Sunnuntai koulu on nyt kaluneella vuodella eli viime vuosijuhlasta asti jatkanut työtäänä entiseen tapaan. Koulua on nykyään 20, joissa toimii 28 opettajaa, oppilaita on 737. (Etelä Sulkanwajärwen koulu, jota sen opettajat Hiskias Saastamoinen ja Abel Mittonen, edellinen useampia vuosia, ovat menestyksellä pitäneet, on nyt, opettajain menthä kansanopistoon, laannut eikä ole tähän luetteloon merkitty). Sunnuntai kouluopettajain kanssa on vuoden ajalla pappilassa pidetty keskustelufokouksia, joissa on lyhyesti tutkisteltu ewangeliumin tekstejä. Tarfästuksia on pidetty kouluissa wiime kesäwä ja syyskuunä. Lapsille kehoitusljetji on joulun aikana jaettu Lasten Joulujanoma, joita sunnuntai kouluksaan waroilla on ostettu. Kouluksaan on waroja koottu tarfästusella ja wiime talwen kintereillä yhteenä 67

markkaa. Antakoon Herra edestinpäin junaustanja sunnuntai kouluillemme ja herättäköön myös yhä enemmän opettajawoimia sen palwelukseen!

Keitele 3 p:nä Heinäk. 1897.

Osk. Wils. Snellman.

III.

Kymistä.

Pyhäkouluja Kymin seurakunnassa on vuoden 1897 kuluessa ollut waikutussassa 28:ssä lukukunnassa. Niissä on työskennell 94 opettajaa ja 1,100 on ollut oppilasta. Pienimmisissä lukukunnissa on ollut 1 koulu, mutta suuremmisissa 2 ja 3:kin. Opettajain lukumäärä kuskakin koulussa on etupäässä riippunut lasten luvusta, niin että muutamissa kouluissa on ollut 1, toisissa 4, 5, jopa 6, ja 8:kin opettajaa. Korkein määrä oppilaita, 155, on ollut Hallan jahan pyhäkouluissa.

Koulujen tarfästuksia on pidetty pitkin vuotta; ja näihin tarfästuksiin on kuitettävällä ahteruudella osaa ottanut kappalaisen apulainen, maisteri Fr. Heiskanen.

Pyhäkoulun opettajain harjoituksia on läpi vuoden pidetty kerta kuukaudessa.

Yhdistyksen vuosijuhla wietetiin kirjastamijien Sunnuntaina, elokuuun 1 p:nä kirjossa, jumalanpalweluksen päätettyä. Lapsilta kyselivät pyhäkouluopettajat eri ryhmissä päivän teksiä. Lukuijasti lasten wanhempia sekä muuta yleisöä oli saapunut juhlaan. Tilaijuudessa kannettiin kokehti pyhäkoulu yhdistykselle.

Yhdistyksen rahastonhoitajan wälityksellä on, samoin kuin edellisinäkin vuosina, tilattu hengellisiä kirjoja ja sanomalehtiä. Rahastonhoitajan tilien mukaan on yhdistyksen käytettävänä ollut waroja seuraawaisesti.

Yhdistyksen rahasto.

Rahaa edell. vuodelta . . . 116: 90
Tuloja tilivuodella . . . 31: 36

Yhteenjä Smf. 148: 26

Säästö ensi tiliin, Rahaa . . . 148: 26

Yhteenjä Smf. 148: 26

Kirjojen tilausrahasto.

Säästö:

Kirjoja y. m. edell. vuodelta 74: 41
Rahaa . . . 159: 45

Tuloja:

Kirjojen tilauksista . . . 402: 25
Korjoja ei.

Yhteenjä Smf. 636: 11

Menoja;

Kirjojen tilauksiin . . . 363: 45
Muuta menoja . . . 5: 77

Säästö tulew. vuoteen:

Kirjoja . . . 105: 91
Rahaa . . . 160: 98

Yhteenjä Smf. 636: 11

Tilaja oli tutkineet kapp. apul. Jr. Heiskanen ja yhdistyksen jäsen Taneli Wanhala, ja huomattiin ne kaikin puolin huolella ja tarkkuudella tehdyksi.

Pyhäkoulu-yhdistyksen vuosikokouksessa 5. 12 1897 myönnettiin täydellinen tilinpäästö kasjanhoitajalle pastori J. J. Masalin'ille, jota yhdistyksen jäsenet yksimielisesti pyysivät eteenpäinkin hoitamaan yhdistyksen kasjaa, ilmoittaen sydämellisimmät kiitoksensa kasjan tarkalle ja kunnolliselle hoitajalle J. J. Masalin'ille.

Toimikuntaan ovat vuoden alla kuuluneet: J. G. Snellman, rowasti, puheenjohtajana; J. J. Masalin, kappalainen, rahastonhoitajana; Jr. Heiska-

nen, kapp. apul., yhdistyksen jäsenenä; Joh. Orjola, työmies, samana; Taneli Wanhala, talollinen, samana; S. P. Pelkonen, kans. k. opet., yhdistyksen kirjurina; joka kumminkin vuoden alla on toimestaan eronnut, koska on paikallannalta poismuuttanut. Kirjuriksi Pelkonen jälestä valittiin kanttori E. G. Pihlainen.

Hiljaisista ja vaatimatonta on tänäkin vuonna yhdistyksen toivinta ollut, mutta merkitykseltä se ei kumminkaan ole. Nyt kuin Yhdistys päättää 7-nen waiutusvuotensa, on yhdistyksen rahastonhoitajan wälityksellä tällä ajalla ostettu kappaleen neljättä tuhannen markan edestä hengellistä kirjallisuutta, joka on kylläkin kaunis tulos. Eron Herra suunnatkoosen kylwön, mikä tämänkin työn kautta on hiljaisuudessa kansaamme kylwetty. (Mark. 10: 14).

Kymissä, 9 p. Joulukuuta 1897.

J. G. Snellman.

IV.

Lahdelta.

Yhdistyksen toimintatavassa ei wuoden ajalla ole mitään muutosta tapahtunut, waan on se edelleen työskennellyt vaatimattomassa hiljaisuudessa entiseen tapaan.

Yhdistyksen toimikunnassa ovat wuoden ajalla olleet: pastori H. Winter, tehtailija S. Johanson, maalarimestari M. W. Heinonen, rouwa Lotta Heinonen, emäntä Ida Pippo ja opettaja W. Wuorinen, viimeksi mainittu toimikunnan puheenjohtajana ja kirjurina.

Yhdistyksen toimintaa on warmaantin osaksi lamannut se, että sen puheenjoht-

taja on koko vuoden ollut matkoilla. Siitä syystä on ainakin vuosikokous jäänyt pitämättä vuoden lopussa ja tulee pidettäväksi vasta piakkoin. Samasta syystä on niinkään tänä vuotena jäänyt pitämättä niin sanottu kuusjuhla. Toivotaan sen sijaan pidettäväksi kevät- tai kesäjuhla.

Yhdistyksen alueella eli Lahden seuduilla, kylässä ja kaupassa ynnä Tornatorin tehtaalla, on yhteensä ollut toimessa wiisi pyhäkoulua, joissa opettajia on ollut 7 miestä ja 2 naista yhteensä 9. Oppilaita on näissä kaikissa ollut noin 290. Suurin osa oppilaita on käynyt koulua innolla ja ahkeruudella, mutta muutamat ovat olleet weltompia, joten ei voi sanoa, että yllä mainittu joukko kaikin olisi ollut joka kerta koulussa, kun koulua on pidetty. Samassa juhteessa on myöskin oppilasten edistys. — Raikista puutteistaan huolimatta, ovat pyhäkoulut olleet siunauksena paikakunnalle. Siitä on kiitos lausuttava koulujen opettajille, jotka rakkaudesta ovat tehneet palkatonta työtä ja suurin kiitos on lausuttava sille Wälkeuden isälle, joka rakkaudesta on lähettänyt Ainojentytisenpoikansa maailmaan rauhaa ja rakkautta hynnyttämään ja yhä elähyttämään.

Sattuneesta syystä eivät Lahden kauppalaiset ole tänä vuotena yhteisistä varoistaan voineet antaa yhdistykselle rahallista apua. Mutta sitä voidaan vastaisuudessa siltä odottaa.

Yhdistyksellä on vuoden ajalla ollut tuloja 211 Smk 95 p. ja menoja 30 Smk. Siis on jäännös Smk 181: 95 p. Lahdessa tammikuun 7 p. 1898.

W. Wuorinen.

Fängelmäeltä.

Jesus sanoi opetuslapillensa: „Te olette maailman wälkeus; ei sitä kaupunkia taideta peitetää, joka wuorella on; eikä kynttilätä sytytetä ja panna wakan alle, mutta kynttilälajalkaan, wälkejemaan kaikfia, jotka huoneessa owat“ (Matth. 5. l. 14 & 15 w.)

Wälkeus on paras, ilahuttawin ja tarpeellisin lahja, minkä Jumala on meille antanut. Ilman wälkeutta olisi kaikki ympärillämme pelkkää pimeyttä, kuolemaa ja kylmyyttä. Jesus kutsuu itsensä maailman wälkeudeksi. Mutta koska maailma tarvitsee wälkeutta, min-kälaijessa tilassa se niinmuodoin on? Se on pimeydessä. Pimeydellä tarkoitetaan syntiä, usottomuutta, jumalattomuutta ja taitamattomuutta. Syntiint-lankeemuksen kautta tuli pimeys maailmaan, samassa kuin elämän yhteys wälkeuden lähteen — Jumalan — ja ihmisen välillä katkesi. Jesus tahtoo kuitenkin olla tämän pimeän maailman wälkeutena. Tosin tämä kirkas wälkeus antoi waiwuttua itsensä alas kuoleman pimeyteen, mutta ei siellä pysyäkensä, waan Hän on „wankeuden wangiksi wienyt“, Hän on woittajana nousnut ylös haudasta ja tuonut elämän ja ka-toomattomuuden wälkeuteen. Hän on mennyt taiwaalliseen kunniaansa ja kirk-kauteensa; mutta Hän ei sentähden ole jättänyt meitä pimeyteen ja ekytykseen. Hän on antanut meille wälkeuden, niin ettei meidän tarvitse ekyä. Sinun sa-nas on minun jalkaini kynttilä ja wäl-keus minun teilläni“, sanoo jo wanhan testamentin pyhä; weisaaja. Ja Hän on antanut meille vielä enemmän, Hän on antanut meille pyhät sakramenttinsa: kasteen ja Herran Ehtoollisen. Näillä tahtoo Hän Pyhän Henkensä kautta wa-

laista meitäkin, tehdä meistä walkeuden lapsia ja walon lewittäjiä maailmassa.

Jesús ei kutsu ainoastaan itseänsä maailman walkeudeksi, waan Hän sanoo myös opetuslapsistaan: „te olette maailman walkeus j. n. e.“ Jesuksen opetuslapset owat siis kynttilöitä, joiden tehtävä ja welvollisuus on walaista maailman pimeydessä. Me olemme Kristukseen kastetut, me olemme kutsutut olemaan Hänen opetuslapsiansa. Emme elä turhan päälle maailmassa. Katso kaamme että olemme walaissewia kynttilöitä, niin että Kristuksen kirkkauus meidänkin kauttamme saisi paistaa, pimeys hajaantuiksi, synti, uskottomuus, jumalattomuus ja taitamattomuus poistuiksi. Ei kenkään ole liian halpa olemaan kynttilänä Herralle. Tämä on korkea kutsuunufsemme.

Mutta kuinka tulemme osalliseksi tästä walkeudesta? Ewankelista Johannes todistaa „sanasta“ j. o. Kristuksesta: „Hänessä oli elämä, ja elämä on ihmisten walkeus.“ Niinkuin Sillä on elämä itsesjansä, niin antoi Hän myös elämän Pojalle itjesjansä olemaan.“ Missä Kristus taas on tullut ihmiselle elämäksi, missä ihminen todella woi sanoa: „Kristus on minulle elämä“, missä hän Paawalin kanssa woi tunnustaa: „minä elän, en sillen minä, waan Kristus elää minussa, sillä jota minä nyt elän lihassa, sen minä elän Jumalan pojan uskoissa, joka on minua rakastanut ja antoi itsensä minun edestäni“, siinä on tämä elämä tullut ihmisen walkeudeksi. Kun sydän löytää elämän, niin ymmärrys myös tulee walaistuksi. Herra, „sinun tykö-näs on elämä lähde, ja sinun walkeudessaas me näemme walkeuden.“ Totista walkeutta ei woida nähdä, ennenkuin on saatu elämä Jesuksessa. Herra auttafoon meitä ymmärtämään, että elämä on ihmisten walkeus. Moni

oppimaton, jolla on elämä Jumalan pojassa, woi sentähden selwästi nähdä ja käsittää sen, mikä maailman oppineille, jos heitä puuttuu tämä elämä, jää käsittämättömäksi salaisuudeksi. Joka uskoo „walkeuden päälle“, se tulee itse „walkeuden lapseksi.“ Tämä on auttuaallijena seurautjena walkeudesta siinä ihmisyhdämessä, joka on itsensä sille awannut. Sentähden omistaa Herra uskowaijillensa saman nimen, kuin mikä hänellä itsellä on: „te olette maailman walkeus.“ O mikä korkea kutsuunus tämä on Jesuksen uskowaijille maailmassa, että heidän sanoilla ja elämällä tulee tunnustaa ja todistaa Wapah-tajansa ja kynttilöinä walaista tämän maailman pimeydessä. Koska tämä walkeus johruu elämästä, niin on se „elämän walkeus“, ja sitä tahtoo Herra omainsa kautta jakaa muille. Elämän walkeus sytytty ja saa rawintonja Jesuksen rakkaudesta ja on sentähden elämän autama walkeus, joka sulattaa sydämen jään ja kaswattaa hengen hedelmiä. „Elämä on ihmisten walkeus.“ Kun annamme itsemme Jesukselle, niin että Hän saa ajua sydämisjämme, niin Hän wuodattaa siihen rakkauttansa, rauhaansa, kuulitaijuuttansa ja muita hengen hedelmiä. Maailma on suuri huone, johon Jesús tahtoo asettaa kynttilänjä walaissamaan kaikkia, jotka huonessa owat. Jotainen rakkaudesta Jesukseen wuotawa työ, jota tehdään kanssalu-nastettujen hengellisen pimeyden ja ajallisen kurjuuden poistamiseksi, ilmaisee muutamia säteitä siunatusta auringosta itsestä, todistaa Jesuksen hellästä wapahtaja-rakkaudesta tässä kylmässä maailmassa. O että aina antaisimme Jesuksen elämän, walkeuden ja rakkauden täyttää sydämemme; silloin olisi meillä jotain muillekin annettawaa, jotain, millä walaissimme ja lämmittäisimme muuidenkin sydämiä.

Pyhäkoulutoimi on kynttiläjalka, johon Herra armossaan on tahtonut asettaa meitäkin walaisemaan. Heikot ovat kyllä meillä olleet sen lewittämät walon läteet, heikot, ihmisiilmin nähden, sen kaswattamat hedelmät. Toiwossa että Herra, joka kaswun antaa, antaisi sen tapahtua waltakuntansa eduksi, on Sängelmäen Pyhäkouluyhdistys nyt loppuun kuluwana vuonna jatkanut ja aikoo, Sumalan awulla, yhä edestinpäin jatkaa waatimatonta työtään. Mitään huomattawampia muutoksia ei ole pyhäkouluyhdistyksen toiminnan alalla wuoden kuluesssa tapahtunut. Piiritarkastaja-toimesta on yhä hawaittu olewan pyhäkouluasiaille hyötyä, koulut ja opetus kun sen kautta tulee olemaan tarkemman walvonnan alla. Yhdistyksen jäsenyydestä ei ole wuoden aikana ketään erinnyt; uusia jäseniä on tullut muutamia, ja nousee niiden luku nytkin toiselle sadalle.

Piiritarkastajain wuositkertomusten mukaan on pyhäkouluopettajain luku nytyään 46, pyhäkouluu käywäin luku 366, ja pyhäkouluja on 25. Suurin oppilasmäärä yhdesä koulussa on ollut 43.

Opetusaineina ovat olleet pääasiallisesti: sija- ja ulkoluku, uskonto (katekismus, raamatun-historia ja päivän tekstin selitys) ja laulu. Oppikirjoina on käytetty: aapinen, uusi katekismus, Sundwallin raamatunhistoria sekä wirsija ewankeliumikirja.

Saadaksensa enemmän vaihtelewaijuutta ja wirkeyttä pyhäkouluihin ja herättääksensä yleisönsä suurempaa harastusta sen toimintaan, tilasi pyhäkouluyhdistys tänä vuonna yhdistyksen waroilla 27 kpl. Pyhäkoululehteä ja Lasten Pyhäkoululehteä kouluihin jaetawiksi, ja ovat useimmat koulut niitä hywäksensä käyttäneetkin. Tarwallisuuden mukaan wietettiin tänäkin vuonna yh-

distyksen suwijuha: ensin lastenjumalanpalveluksella kirkossa ja sitten luonnonihanassa puistossa kirkon läheisyydessä, jossa useita tilaijuuteen soveltuwia puheita pidettiin, ja lopset lauloiwa wirsiä ja hengellisiä lauluja. Omanotto tähän juhlaan oli nytkin suuri. Pyhäkouluyhdistyksen kokouksia tulee, kun mainittu juhlatofous siihen luetaan, tänä vuonna pidettäväksi kuusi, ja on niissä seurattu samaa ohjelmaa kuin ennenkin.

Pyhäkouluyhdistyksen rahastoon on wuoden aikana foottu kufusijoilla: 19 ml. 1 p. sekä wapaachtoisilla lahjoilla ja kolehdeilla kirkossa yhteen: 53 ml. 56 p., joten on ollut tuloja kaikkiaan: 72 ml. 57 p. Menoja on ollut pyhäkoululehdistä postimaksuineen yhteen 37 ml. 95 p. Kun kaswasja oli edelliseltä wuodelta welkaa 26 ml., niin jää, edellä olewan laskun mukaan, rahastoon säästöä tulemaan tiliin: 8 ml. 62 p.

Ilahuttawaa on ollut hawaita, että pyhäkoulutyö useille opettajille on tullut rakkaaksi työksi; he tahtowat mielellänsä panna kynttilänsä kynttilälalkaan walaisemaan kaikkia, joita huoneessa ovat. Palwelija, joka laumon kuuluu huonekuntaan, rupee wähitellen kuulumaan perheeseen. Hän oppii rakastamaan tätä huonekuntaa, isäntäänsä ja palwelustansa. Ei mielestään mitään muu woi tulla tyfymyfsentkään, kuin että hän tekee, mitä huonekunnassa on tehtävä; hän tahtoo hyödyttää sitä perhettä, johon kuuluu. Ja silloin ei tunnu palweleminen rasakaalta; palwelija ei tee sitä palosta, ei pidä itseänsä orjana, waan wapaana, joka wapaasta tahdosta tekee tehtävänsä ja tuntee itsensä siinä onnelliseksi. Olkaamme mekin senlaisia onnellisia Sumalan palwelijoita. Tehtäämme ilolla woi-maimme jälkeen työtä Herran wiinamäessä. Uskollisen palwelijan tahtoo Sumala antaa olla huoneesjansa lapsena, jolla on

1891
 Koulolopella Zouluun 31 päivä
 Summa 96: 93

1891
 Koulolopella Zouluun 1 p. 1891
 Summa 96: 93

Yhteensä

IV

Koulolopella.

Yhteensä
 Koulolopella Zouluun 1 p. 1891
 Summa 96: 93

1891
 Koulolopella Zouluun 1 p. 1891
 Summa 96: 93

1891
 Koulolopella Zouluun 1 p. 1891
 Summa 96: 93

Yhteensä

Yhteensä
 Koulolopella Zouluun 1 p. 1891
 Summa 96: 93

Kertomus

Ev.-Luterilaisen Pyhäkoulu-

yhdistyksen

toiminnasta w. 1898.

Helsingissä,

Viktor Pettersson ja Kumpp. Kirjapaino-Osakyhtiö, 1899.

Kertomus Pyhäkoulutoiminnasta w. 1898.

Kohta umpeen menewä vuosijatomme on monessa suhteessa ollut suuresta merkityksestä Jumalan valtakunnan historiaan nähden. Huomattavimpiin ilmiöihin sisälähettyksen alalla on warmaan luettava laajalti ulottuwa pyhäkoulu-toimi. Pienestä kipinästä syttyen, on pyhäkouluaste sadan vuoden kuluessa woittanut jalansijaa ja kannattajia melkein kaikkialla maan päällä. Moneen miljoonaan nousewat jo ne lapsilaumat, jotka pyhäpäivinä kokoontuwat Herraa heikoilla kielillään kiittämään ja rukoukseen sekä Jumalan sanaa kuulemaan ja oppimaan. Ja Herra on myös aikojen kuluessa silminnähtävällä tavalla tukenut ja siunannut tätä työtä. Hän on sitä paitsi käyttänyt pyhäkoulutointa välikappaleensa herättämään, parantamaan ja uudistamaan Kristuksen kirkkoa maan päällä. Ne woimat ja lahjat, jotka kristillisessä seurakunnassa ennen suuremaksi osaksi jäiwät käyttämättä Kristuksen ruumiin rakennukseksi, owat nyt pyhäkoulun alalla saaneet itselleen sopiwan ja tarpean työvainion. Pyhäkoulu on täten kirkolle kasvattanut hurskaan ja uskollisen maallikkojoukon, joka etuwartiana walwoo Sionin muureilla, walmiina uskonsa awuja ojoittamaan aläikäisten holhoomiessa.

Pyhäkoulu on sitä paitsi suuresta määräsä estännyt hengellistä ja siweellistä rappeutumista sekä kodeissa, kouluissa että seurakunnissa. Se on ojoittanut, mikä onni ja siunaus siitä lähtee, kun jo warhain opetetaan lapsia pyhänä pitämään lepopäiwää ja rakastamaan Jumalan sanaa.

Wiimeksi on pyhäkoulu monella tavalla näyttänyt toteen, että lasten sydämet usein owat otollisemmat ja alttiimmat kuin täysikäisten vastaanottamaan ijanlaittujen elämän siemenen. Kaiten tämän johdosta woimme kutsua pyhäkouluu kulkapareeksi Jumalan valtakunnan usein kiwisen ja kowan wainion keskellä. Siihen joweltu hywin wertaus: „Miin on Jumalan valtakunta, kuin jos ihminen heittäisi siemenen maahan, ja makaisi, ja nousisi yöllä ja päiwällä: ja siemen puhkeisi ulos ja kasvaisi ylös, koska ei hän tiedäkään.“ (Mark. 4: 27).

* * *

Kulunut wuosi 1898 ei ole mennyt ohi tuottamatta menestystä ja siunasta Suomenkin pyhäkoulutoimelle. Arw. tuomiokapitulein antamien tilastollisten tietojen mukaan on pyhäkoululasten luku wiime wuonna koko maassa yhtenä nousnut **167,643**. Edellisenä wuonna eli w. 1897 oli niiden luku noin **160,140**. Tämä luku woisi ehkä olla paljon korkeampi, ellei löytyisi seurakuntia warinkin ruotsinkielisiä, joille pyhäkouluaste vielä on aiwan wieras eikä myöskään jellaisia suomenkielisiä seurakuntia, missä käytännössä owat pyhäkoulut owat taantumiseen päin. Sitäpaitsi mainittuun vielä Lappi kuten esim. Kuolajarwi ja Kittilä, missä wallitsewa laestabilaisuus ei tunnu juosiwan näitä kouluja. Kuitenkin ei tämäkään kunnis pyhäkoululasten luku saata olla aiwan tarffa, sillä tähän on luettu myöskin paljon jellaisia

lapsia, jotka eivät fäännöllisesti ole käyneet pyhäkoulussa.

Kaikkia neljästä hüppämuunnasta kuuluu usein walitus: „ei saa sopiwia ja kykenewiä opettajia“ ja „syhy laimenteen on sopiwien opettajien punte.“ Tämän johdosta on luultawasti Kuopion tuomiokapituli päättänyt Suomen Pyhäkouluyhdistyksen 1897 vuoden kertomuksen johdosta lausua olewanja sitä mieltä, „että juhlain wietot ja saarnamatkat woinewat aiwan wähän waukuttaa pyhäkoulunajan edistämiäseksi, waan että yhdistyksen olisi koetettava wälittömästi waukuttaa itse pyhäkoulupettajain kehittämiäse tointansa warten ja että yliasiämiehen toiminta järjestettäisiin silmällä pitäen sanottua tarkoitusta.“

Pyhäkouluyhdistyksen johtokunta on wakinajiselle yliasiämiehelle sitä wastoin määrännyt seuraawat tehtäwät: Käydä yhdistyksen asioissa wähintään 50 eri seurakunnassa, toimittaa yhdistyksen lehtiä: Pyhäkoululehteä, Lasten Pyhäkoululehteä ja Barnens Söndagsbladia sekä olla yhdistyksen sihteerinä. Käyntinsä seurakunnissa on yliasiämies järjestänyt siten, että ensin on pidetty fikossa saarnantapainen puhe pyhäkoulun merkityksestä. Sen jälkeen owat paikkakunnan pyhäkoulupettajat esiintyneet opettamalla kukiin oman luokkansa lapsia. Sitten on yliasiämies pitänyt malliopetuksen lasten kanssa kuorisissa, jolloin lasten wirsiä on laulettu. Kaikkein viimeksi on pyhäkoulupettajain kanssa pidetty keskustelufokousta, jossa tilaisuudessa on annettu heille ohjeita ja neuvoja heidän opetuksessaan.

Kun maassamme nykyään on yli 13,000 pyhäkoulupettajaa, niin on yhdelle aiwan mahdotonta wälittömästi kehittää näitä tähän toimeen Saarnamatkoillaan woipi yliasiämies kyllä wälittömästi herättää ja wirtistää pyhäkoulupettajia ja Pyhäkoululehden kautta woi hän sittemmin josjakin määräsä wälillisesti kehittää heitä, mutta seurakuntien pappien tehtäwä on opettajafokouksissa ja pyhäkoulutarfakustuksissa y. m.

wälittömästi kehittää omia pyhäkoulupettajiaan kykenewiksi toimeensa. Myöskin siten woisi seurakunnan papit walmistaa itselleen kelpo pyhäkoulupettajia, että he, niinkuin jo eräässä seurakunnassa on tehty, ripillä käyneelle nuorisolle panisiwat toimeen raamatunfestsu-
telufokouksia. Samalla kun nuorisjo näissä fokouksissa sai muistutusta ja kehoitusta kristilliseseen elämään, sywentyisiwät he myös Jumalan sanaan ja walmistuisiwat siten pyhäkoulutoimeen.

On sanottu että myöskin pyhäkoulujuhlat aiwan wähän waukuttaa pyhäkoulunajan edistämiäseksi. Uein kuulee pyhäkoulupettajien walittawan, että lasten wanhemmat ylönkatsowat heidän työtään eiwätkä pane lapsiaan pyhäkouluun. Mutta kun pyhäkoulujuhla pannaan toimeen seurakunnassa ja sinne kokoontuu eri haaroilta paljon kansaa jotain pyhäkoulunajan kuulemaan ja näkemään, silloin astuu pyhäkoulun korkeat tarkoitukset ja siunaus niin eläwästi jokaisen lösnäolijan eteen, ettei kukaan enää tahdo wastustaa tai wälinpitämättömästi katella sitä. Pyhäkoulujuhlat owat sitä paitsi suureksi herätyskeksi ja wirtistyskeksi sekä pyhäkoulupettajille että heidän lapsilleen. Sellaiset juhlat kaswattawat yhteistunnetta ja kehottawat yhteistyöhön asian hywäksi.

Myös lastenjumalanpalwelukset, jotka Sakassa ja viimeisinä aikoina Tanskassa (erittäin Köpenhaminassa) owat kukoistuksessaan, waukuttawat usein tehokkaasti pyhäkoulun edistämiäseksi. Pyhäkoulun alkajaisissa ja päättäjaisissa olisi nimittäin fikossa pantawa toimeen yleinen lasten jumalanpalwelus, johon kaikki lapset ja seurakunnan aikaihmitsetkin olisiwat kutsuttawat läsnäolemaan. Tilaisuudessa olisi ehkä parasta noudattaa määrättyä lastenjumalanpalwelusjärjestystä. Tällaisia lastenjumalanpalweluksia onkin paikka paikkoin hywällä menestyksellä pidetty warsinkin Helsingin kaupungissa, missä niitä on tawallisesti pidetty koulujen loma aikana joulun ja pääsiäisen pyhinä.

Yhdistyksen vuosikokous wietettiin kesäkuun 19—20 päivänä Tampereella. Yhteydessä tämän vuosikokouksen kanssa pantiin toimeen jumalanpalveluksia kirkkoissa sekä suomen että ruotsin kielellä aikahymisiä ja erityinen suomalaisen jumalanpalvelus lapsia warten, näytelatekisarionia paikkakunnan pyhäkouluopettajien puolelta, keskustelukoukkuja pyhäkoulualalla kuuluwista tyymykyistä, ulkona luonnosja hartauspuheita y. m. Yleisöä oli runsaasti saapuwilla. Monesta etäämmästäin seurakunnasta oli pyhäkouluopettajia ja opettajattaria saapunut. Erittäin kiitettävä ja kaunis on tapa seurakunnan pyhäkouluwaroista antaa motkarahaa palkinnoksi wanhemmille ja etewämmille pyhäkouluopettajille yhdistyksen vuosikokoukseen pääsemistä warten. Näin tapahui ainakin monelle Tampereen vuosikokouksessa läsnä olewalle pyhäkouluopettajalle ja opettajattarelle. Nämät wuosijuhlat, sijoitetuina eri wuosina eri paikkoihin maotamme, warkuttawot warmaan monessa suhteessa ja yhä laajemmissä piireissä harrastusta ja rakkautta pyhäkoulutoimintaan.

Tämän yhteydessä mainittakoon vielä että 26—29 p. kesäkuuta pidettiin Norjassa, Kristianian kaupungissa wiides yleinen pohjoismainen pyhäkoulukokous, johon Suomenkin pyhäkouluyhdistäwät oluwat saaneet kutsun. Yhdistyksen johtokunta myönsi yliaftamiehelleen matkarahan woidassensa kokouksessa edustaa Suomen pyhäkoulua ja antaa kokoukselle kertomuksen maamme pyhäkoulujen waiheista viime kuluneena kolmena wuotena. Kokouksessa käwi selwille, että pyhäkoulutoimi Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa ja Suomessa on kolmen wuoden kulussa ollut suuresti kaswamassa. Keskimäärin on Tanskassa pyhäkoululasten luku nousnut 13 1/2 %—17 %. Ruotsissa on se niin suuresti edistynyt eriuskolaisten innokkaan harrastuksen kautta, että jota kolmas lapsi kaisista koulukäytisistä lapsista sanotaan siellä käywän pyhäkoulussa. Norjassa oli 50,000 kappaleen

painoksessa kehoitus lähetetty pyhäkoulu-
lapsille kookoomaan waroja jairaalan rakentamiseksi Madagaskarin spitoalifia lapsia warten. Kehous moitti juuren kannatuksen loppisja. Wuodelta 1897 on Ruotista, Norjasta ja Tanskasta seuraawat tilastolliset tiedot: Ruotissa: 252,679 pyhäkoululasta ja 15,000 pyhäkouluopettajaa; Norjassa: 749 pyhäkoulu, 3,311 pyhäkouluopettajaa ja 65,311 pyhäkoululasta; Tanskassa: 850 pyhäkoulu, 4,500 pyhäkouluopettajaa ja 75,000 pyhäkoululasta.

* * *

Yhdistyksen äänenkannattajina owat kuluneenakin wuonna olleet: Pyhäkoululehti, Lasten Pyhäkoululehti ja Barnens Söndagsblad, jotka owat ilmestyneet kerran kuukaudessa ja joiden kustantajana on ollut Pyhäkouluyhdistys itse sekä toimittajana yhdistyksen yliaftamies pastori Rob. Hernberg. Pyhäkoululehti, jota pääasiallisesti on käänthnyt pyhäkouluopettajien puoleen on sisältänyt puhtaasti uskonnollisia hartauskirjoituksia ja erittäin tietoja ja uutisia kotimaasta ja ulkomailta pyhäkoulua koskewista asioista, esitelmiä ja historiallisia tietoja pyhäkoulutyön edistymisestä eri maisso, kaswatusoppillisia neuwoja, tekstijelityksiä ja kirjailmoituksia y. m. Tilajien määrä oli viime wuonna noin 1,700 — hywin alhainen werraten niihin 13,102 pyhäkouluopettajiin, jotta nykyään maassamme työskentelewät pyhäkoulualalla. Kun lehden tilaushinta on niin perin pieni (1 mk wuodelta), jopifi odottaa että juurin este sen lewämiseen olfi poistettu. Tunnettu asia on myöskin, että niillä paikkakunnilla, misjä Pyhäkoululehteä on enemmän tilattu, siellä se myöskin juuremmissa tai wähemmissä määräsissä on ksennyt ylläpitämään harrastusta pyhäkouluasiaan. — Lasten Pyhäkoululehti, jota kuwalehtenä ilmestyy kerran kuukaudessa, on sitä wastoin viime wuonna tilajamäärässä nousnut merkkoisesti. Kun tilajain luku edellisenä wuonna oli paljon alle kahden tu-

hannen, nousi se viime vuonna 2,450. Barnens Söndagsbladın tilaajamäärä on ollut melkein sama kuin edellisinä vuosina. Sitä paitsi on yhdistyksen omalla kustannuksella painetut seuraavat 5 pientä kirjasta:

1. Pyhäkoulun merkitys seurakunnan palveluksessa, kirjoittanut A. Luvinen, Komministeri. Hinta 10 p. (2,000 kpl.)

2. Kiinalaiset lapset kodisjaan (kuvalla) kirj. Florence M. Reid. Suomennoš englannin kielestä. Hinta 5 p. (2,000 kpl.)

3. Pyhäkoulu eli Lasten hartaus-hetki jota Suomen kylään. Kirj. Emilia. Toinen painos. Hinta 15 p. (3,000 kpl.)

4. Hyvä Paimen (kuvalla) kirj. H—a täti. Hinta 3 p. (3,000 kpl.)

5. Jeesus kinnaa lapsia, (kuvalla). Hinta 2 p. (3,000 kpl.)

Muiden kustannuksella toimitettua pyhäkoulukirjallisuutta on tietoomme tullut seuraavat:

Ortenblad: „Khattele Luojaasi nuoruudessaasi.“ Saarnoja lapsille ja nuorisolle. Suomenki Matto Taube. 100 siv. Hinta sid. mk. 1: 20. Vänelän kustantama Jyväskylässä.

Opas sunnuntaikoulujen opettajille, toisen vuosikerran ewankeliumitekstien käsitteitä warten, kirjoittanut M. E. Jyväskylässä 1897. Hinta wk. 60 p. Kaittiaan 4 wihkoa, Tekijän kustantama.

Lundgren, Jr., Tervehdys kouluopettajalta. Suomennoš. Kaarlo Werkon toimittamia kirjasia. Robin ja Koulun yhteiswakituksesta 1. Helsinki 1898.

Pyhäkouluyhdistyksen yliafamies pastori Rob. Hernberg on wiimi vuonna käynyt seuraamisja 54 seurakunnasja: Kotkasja Haminasja (2 kertaa), Lahdesja, Hollolasja, Hämeenlinnasja (2 kertaa), Tampereella, Porwoosja, Sahalahdella, Luopioisissa, Padasjoella, Pälkäneellä, Säätsmäellä, Hauholla, Voimaalla, Hattulasja, Tuuloskessa, Lamilla, Suoniemellä, Keuruulla, Multiasja, Pyllönmäellä, Saarijärvellä, Kar-

tulasja, Anjalasja, Elimäellä, Rymisjä, Jitisjä, Hausjärvellä, Kylmäkoskella, Kuolemanjärvellä, Uudellakirkolla, Riwenawalla, Muolasja, Walkjärvellä, Raudusja, Metjäpirtisjä, Sakkolasja, Puhjärvellä, Räijäläsja, Kaukolasja, Kätkälmesja, Hiitolasja, Kurkijoella, Jaattimassa, Kirmusja, Utreassa, Jääskesjä, Lemisjä, Nastolasja ja Raahessa sekä Inferinmaalla: Tuuterisja, Pietämäellä, Stuuritasja ja Slawanlasja.

Sitä paitsi on pastori J. Sahlberg käynyt yhdistyksen puolesta Punkalaitilla, Wehtjärvellä ja Kuhmosisissa. Muutamisja näisjä seurakunnista oli pantu toimeen warfinaisja lasten juhlia esim. Hämeenlinnasja, Kylmäkoskella, Karstulasja, Haminasja ja Wehtalahdella, Rymisjä, Jitisjä, Hollolasja, joisja muutamien muidenkin seurojen asiamieshet oliwat asianta hyvässi puhumasja. To:siin juhliin taas esim. Wehtlahdelle täytyi yliafamiehen ajan ja tilaisuuden puutteesta kieltäntyä menemästä.

* * *

Paikallisyhdistysjä on kuluneena vuonna yhdistyskellä ollut 7 nimittäin Haminasja ja Wehtalahdella, Keiteleellä, Rymisjä, Lahdesja, Längelmäellä, Ruokalahdella ja Mikkelisjä. Wiimekki mainittu on monta vuotta ollut lähettä-mättä vuosikertomustansa, mutta tänä vuonna on kaitista tullut kertomukset, paitsi Keiteleeltä. Ne seuraawat tätä vuosikertomusta eri liitteenä.

* * *

Kuten edellisinä vuosina olemme nytin Tuomioskopitulein suosiolijella wäli-tyksellä saaneet vastaanottaa pyhäkouluja koskewia tilastollisja tietoja eri hiippakunnista. Nämät tiedot, joisja seikka-peräisemmät taulut jälempänä owat nähtäwinä, osottawat, että w. 1897 oli Turun arkkihiippakunnasja 1,820 pyhäkoulua, 2,898 pyhäkouluopettajaa ja 38,466 pyhäkoululasta; Porwoon hiippakunnasja w. 1898 1,659 pyhäkoulua 2,462 pyhäkouluopettajaa ja 35,142

pyhäkoululasta; Sawonsinnan hiippakunnassa samana vuonna 2,944 pyhäkoulua, 5,247 pyhäkouluopettajaa ja 61,990 pyhäkoululasta sekä Kuopion hiippakunnassa 1,529 pyhäkoulua, 2,495 pyhäkouluopettajaa ja 32,045 pyhäkoululasta. Koko Suomessa oli siis näiden tietojen perustuksella olemassa 7,952 pyhäkoulua, 13,102 pyhäkouluopettajaa ja 167,643 pyhäkoululasta.

Nämät numerot, jotka kuitenkin eivät ole aiwan täysin tarkkoja, osoittavat selvästi, että Suomessa jo kaikkialla kannatetaan ja virkeästi paikottain tehdään työtä pyhäkoulun alalla. Paljon on kuitenkin vielä niitä paikkoja, joissa lapset eivät vielä saa nauttia pyhäkoulutoimen siunausta, paljon on niitäkin, missä pyhäkoulut tytenemien ja asiaa harrastavien opettajien puutteesta ovat lamaantuneet. Yhdistys toivoo vastaisuudessa yhä tehokkaammin toimivansa ryhtyä niitä epäkohtia poistamaan, joita vielä toisella tai toisella tavalla löytyy pyhäkouluisiamme. Luottaen kaikkivaltiaan apuun ja pyhäkouluystävään juosittoliseen myötäväikutukseen onkin pyhäkouluyhdistys tänäkin uutena vuonna taas alkanut vaikutuksensa.

* * *

Keskusyhdistyksen johtokuntaan Helsinkiin ovat kuuluneet: allekirjoittanut

arkkiateri D. A. G. Hjelt puheenjohtajana, kansakoulujen ylitarkastaja A. W. Bloman warapuheenjohtajana, tuomiokapitulin asesjori A. W. Lyyra, sotarowasti A. Lönnroth rahaston hoitajana, kirkkoherra A. D. Blomberg, kansakoulujen tarkastaja A. Haapanen, kirkkoherra A. Nuwinen, opettajatar, neiti S. Graustedt, koulunjohtaja, neiti W. Laurell.

Näistä owat erowuorossa: tuomiokapitulin asesjori A. W. Lyyra, sotarowasti A. Lönnroth ja kansakoulujen tarkastaja A. Haapanen.

* * *

Olemme tässä ainoastaan lyhyesti ja muutamissa pääpiirteisissä kosteneet pyhäkoulun vaiheita kuluneena vuonna. Ilolla ja sydämen hartaalla kiitoksella Jumalan, taiwaallisen Isämme puoleen olemme huomanneet että se maassamme on edistymässä. Me lopetamme täten vuosikertomuksemme toiwossa ja rukouksesja ettei Hän, joka on eilen, tänäpäinä ja ijankaikkisesti sama kaikkivaltias ja armollinen Herra taiwaassa, hylkäisi kallista pyhäkoulutyötämme vastaisuudessaakaan, waan ojentaisi woimallisen läsiwartensa pyhäkoulun työmiehiä tulemaan, auttamaan ja siunaamaan, niin että Jumalan waltakunta pienokaisissa lisääntyisi ja Herra lasten ja imewäisten suusta saisi kiitoksen ja ylistyksen.

Pyhäkouluyhdistyksen johtokunnan puolesta:

Otto A. G. Hjelt.

Rob. Hernberg.

Yhäkoulutilasto.

Turun arkkihiippakunnassa w. 1897.

	Rowastituntia	Kouluja	Opettajia	Opyilaita
1. Turun tuomio row.	85		118	2,473
2. Mynämäen . . .	78		115	1,790
3. Wehmaan . . .	124		185	2,395
4. Porin alinen . . .	52		84	1,846
5. Porin ylä . . .	160		180	2,718
6. Tyrvään . . .	257		465	4,928
7. Perniön . . .	156		261	2,601
8. Ahvenanmaan . . .	24		43	539
9. Waajan alinen . . .	188		420	5,477
10. Waajan ylä . . .	128		146	3,233
11. Pietarjaaren . . .	86		110	1,864
12. Lapuan . . .	304		487	5,666
13. Kockolan . . .	178		284	2,936
Yhteensä	1,820		2,898	38,466

Borvoon hiippakunnassa w. 1898.

1. Borvoon tuom. row.	80	116	1,833
2. Selsingin . . .	149	172	3,328
3. Sittin . . .	116	225	2,183
4. Kollolan . . .	187	348	4,613
5. Jämjän . . .	168	130?	3,442
6. Jyväskylän . . .	317	460	7,020
7. Tampereen . . .	256?	315?	4,083
8. Hattulan . . .	120	231	2,365
9. Hämeenlinnan . . .	176	311	4,626
10. Naaseporin itä- jestä . . .	73	104	1,166
11. Naaseporin lä- timestä . . .	17	50	483
Yhteensä	1,659	2,462	35,142

Sawonlinnan hiippakunnassa w. 1898.

	Rowastituntia	Kouluja	Opettajia	Opyilaita
1. Tuom. rowastitf.	350		572	5,885
2. Juvan . . .	217		274	3,095
3. Mikkelin . . .	238		398	4,158
4. Heinolan . . .	109		148	1,764
5. Lappeenrannan . . .	268		509	4,305
6. Haminan . . .	108		252	3,415
7. Wiipurin . . .	260		573	4,974
8. Neulan . . .	168		245	4,656
9. Käikjalmen . . .	101		195	2,793
10. Jäästen . . .	290		475	3,164
11. Kurkijoen . . .	209		473	6,183
12. Sortavalan . . .	141		204	3,168
13. Matarjalan . . .	233		391	6,368
14. Ylätarjalan . . .	252		538	8,372
Yhteensä	2,944		5,247	61,990

Kuopion hiippakunnassa w. 1898.

1. Tuom. rowastitf.	753	1,133	18,583
2. Raahen . . .	118	230	2,326
3. Kalajoen . . .	249	423	4,600
4. Oulun . . .	154	334	2,728
5. Rajaanin . . .	193	271	2,677
6. Kemian . . .	53	89	1,009
7. Lapin . . .	9	15	122
Yhteensä	1,529	2,495	32,045
Yhteensä k. maaaja:	7,952	13,102	167,643

Paikallisyhdistysten vuosikertomukset.

I.

Saminasta ja Wehkalahdelta.

Kulunut vuosi Yhdistyksen toiminnassa on mennyt entiseen hiljaiseen taapansa.

Vuoden kuluessa ovat Yhdistyksen **Johtokuntaan** kuuluneet: Rowasti J. Roschier puheenjohtajana, talollinen Kalle Rustaa Heijari rahastonhoitajana, kappalainen M. Taube kirjuriina; muut johtokunnan jäsenet ovat olleet pastori D. Jugman, opettajat J. Brandstata, J. Saakkola, Th. Ouwistman, W. Väätä ja A. Posti.

Opettajien harjoituskokouksia on pidetty talvisaikana milloin kirkkoherran milloin kappalaisen luona, aina sen papin johdolla, jonka luona kokous kulloinkin on ollut. Näitä kokouksia on vuoden kuluessa kaikkiaan pidetty 11. Opettajia niissä on ollut läsnä enintään 27, vähintään 4, keskimäärin 17; paitti opettajia on näissä kokouksissa ollut muitakin osanottajia. Kokouksien ohjelmaan on kuulunut opetusharjoituksia ja keskustelua. Opettajat ovat niissä toisiaan kyselleet, kokousta johtava pappi on toisinaan pitänyt näytekyjelyä. Kyselyaineena ovat olleet: seuraavan sunnuntain ewankeliumiteksti, joku raamatunhistorian kertomus ja joku virsi. Sitäpaitti pidettiin muutamia harjoituskokouksia Raamatunkertomusten wapaassa kertomisessa, joka olisi tarpeellista lasten ensimmäisellä kehitys-asteella, waan kun wapaautuminen kirjan sanojen orjallisuudesta noudattamisesta näyttää olewan hywin waikeata, on ollut keskustelun alaisena raamatullisten kuvien hankkiminen, joiden avulla toivomme edistywämme haawaannollisessa opetuksessa. — Keskustelua ewankeliumin johdolla on ollut,

ja on se, kuten ennentin suuresti wirtkastunut kokouksiamme. Mianhaaraan mukaan on näissä kokouksissa fitten wielä toisinaan ollut keskustelua pyhäkoulua ja sen järjestystä koskewista asioista.

Pyhäkouluja on vuoden kuluessa ollut toiminnassa 34, opettajia niissä 51; lapsia käwi kouluissa 978, niistä 612 ahkerasti, 242 wälttämästi ja 124 harwoin. Korkein määrä koulua on pidetty Kannusjärven kären koulupiirisä 40 kertaa, alin määrä Mäntylahden koulupiirisä 10 kertaa; 30 kertaa ja sitä yli on pidetty 10:sä koulupiirisä, keskimäärin on koulua pidetty 27 kertaa kusjakin koulupiirisä, joka on pidettävä hywin tyydyttwänä tuloksena, kun waikeat maikat ja luminen talwi tekivät monin paikoin esteitä. Kouluja on papisto tarkastanut, aiwan kaikki koulut eiwät kuitenkaan ole tulleet tarkastetuiksi. Tarkastustilaisuuksissa on niille lapsille, jotka ovat ahkerasti kouluissa käyneet, jaettu Sortawalan Ewank. seuran „Namurusko“-lehtiä.

Yhdistyksen **Wuosijuhla** pidettiin P. kolminaisuuden sunnuntaina, kesäkuun 5 päivänä. Juhlasaarnan piti Suomen Ewank.-luterilaisen Pyhäkoulu-Yhdistyksen asiamies, pastori Hernberg puoli-päiwä-jumalanpalveluksen yhteydessä, ja lastensaarnan pastori A. Wallenius Math. 5: 44—45 johdolla. Sitapäiwällä jatkettiin juhlaa entisellä paikalla Mullinkosen rannalla, jossa nuorisolle puhui pastori Wallenius, lapsia kyseli pyhäkoulun tapaan pastori Hernberg ja opettajat Taneli, Mä-Jääski ja Antton Walli; lasten wanhemmille puhui wapaaherra K. A. Wrede, wälillä laulettiin wirsjiä ja hengellisiä lauluja pyhäkoululaulukirjasta. Juhlan päätti yhdistyksen kirjuri rukouksella. Lapsille jaettiin kirjasia. Jumala antoi juhlallemme erinomaisten kauniin ilman.

Yhdistyksen rahastosja oli vuoden alussa:

waroja	Smk. 119: 77	Smk.
tuloja muod. kuluesja	53: 52	173: 29.
menoja „ „	33: 25.	
jäästöä jää siis tulemaan	vuot. 140: 04.	

Pyhäkoululehtiä on vuoden kuluesja lewitetty 25 vuosikertaa ja Lasten Pyhäkoululehtiä 128 vuosikertaa.

Näin on tänäkin pieni kylwö toivosja tehty. Sumala sillekin siunauksensa antafoon!

Wehtakahdella tammikuun 14 p. 1899.

Jul. Koskier.

Puh. johtaja.

A. Taube.

II.

Symista.

Pyhäkouluja Kymin seurakunnassa on vuoden kuluesja ollut waihattamassa kolmeenkymentä. Näitten koulujen tarkastuksia on pidetty lukufikereillä ja tilaisuuden mukaan wielä pitkin vuotta pyhäpäiwinä ynnä raamatunselityksien keralla.

Pyhäkouluopettajain harjoituskokouksia on pidetty sääntilleen jokaisena ensimmäisenä sunnuntaina kuukaudessa, ja on niistä hawaittu olewan suuri hyöty. Päiwän tekstiä on joku pyhäkouluopettaja lapsilta tutkinut, ja sen perästä on tutkimusta sitten, lasten poistuttua, kriitiseerattu ja siitä tehty muistutuksia asianhaarain mukaan. Näisjä pyhäkouluisja on työskennellyt päälle 90 opettajaa ja oppilaita on ollut päälle 1,000 joku 100 (= 1,100). Pienemmisjä kylisjä on ollut yksi koulu, mutta suurimmisja kaksi ja kolme. Opettajain lukumäärä kusjakin koulussa on etupäässä riippunut lasten luvusta, niin että muutamisja kouluisja on ollut 1, toisissa 4, 5 jopa 6:kin opettajaa. Korkein määrä oppilaita 150 on ollut Hallan sahan pyhäkoulussa.

Yhdistyksen vuosijuhla wietettiin Kymin kirkossa festiwiikkona 8 p. Kesäkuuta 1898, jossa juhlassa oli saapuwilla pyhäkoulujen yliafiamies pastori Hernberg, joka ilmoitti tyytymyksensä ja mielihywanä lasten käytöksestä, lukujasta läsnäolosta ja taidosta. Lapsia kyseltiin eri ryhmisjä päiwän tekstistä. Lukuisasti oli saapunut juhlaan (wainka oli arkipäiwä) lapsia, lasten wanhempia sekä muuta yleisjää. Tilaisuudessa kannettiin kolehti pyhäkouluyhdistykselle.

Yhdistyksen rahastonhoitajan wälityksellä on samoin kuin edellisinäkin wuosina tilattu hengellisjä kirjoja ja sanomalehtiä.

Rahastonhoitajan tilien mukaan on yhdistyksen käytettävänä ollut waroja seuraawaisesti:

Yhdistyksen rahasto:

Säästö edell. muodelta . . .	148: 26.
Tulo tiliwuodelta	15: 15.
Yhteen	163: 41.

Meno:

Säästö tulewaksi wuodeksi . .	163: 41.
-------------------------------	----------

Kirjojen tilausrahasto:

Säästö kirjoja y. m.	105: 41.
Rahallista rahaa	160: 98.
Tulo tiliwuodella	761: 95.
Yhteen	1,028: 34.

Meno tiliwuodelta	714: 95.
Kirjoja jäästösjä	178: 36.
Rahallista rahaa	135: 3.
Yhteen	1,028: 34.

Toimikuntaan owat vuoden kuluesja kuuluneet: rowasti J. G. Snellman puheenjohtajana, kappalainen J. J. Majalin rahastonhoitajana, lukkari E. G. Pihtlainen kirjuriina, työmies Johan Drjölä, talollinen Taneli Wanfela ja Sylwi Parila. Johtokuntaan tulee tästä lähtien myös kuulumaan kappalaisen apulainen Wilho Hyyrö. Hiljaista ja waa-

timatonta on tänäkin vuonna yhdistyksen toiminta ollut, mutta merkitykseltä se ei kumminkaan ole. Nyt kun Yhdistys päättää 8:nen vaikutusvuotensa, on yhdistyksen rahaston-hoitajan välityksellä tällä ajalla lähes 4,000 markan edestä hengellistä kirjallisuutta, joka on kylläkin kaunis tulos. — Elon Herra suunnatkoosen kylwön, mikä tämänkin työn kautta on hiljaisuudessa kansaamme kylwetty! Rymisjässä 19 p:nä Joulukuuta 1898.

S. G. Snellman.

III.

Lahdelta.

Yhdistyksen toimikunnassa ovat vuoden ajalla olleet: pastori S. Winter, tehtailija J. Johansson, maalarimestari M. W. Heinonen, rouwa Lotta Heinonen, emäntä Ida Pippo ja opettaja W. Wuorinen, viimeksi mainittu toimikunnan puheenjohtajana ja kirjuriina. — Vuosikokous pidettiin jouluk. 27 p. 98.

Toimikunnasta vuorossa erosivat pastori Winter ja emäntä Pippo, jotka valittiin uudelleen. Kuoleman kautta erosi tehtailija J. Johansson ja muitten toimien estämänä opettaja Wuorinen. Heidän sijaansa valittiin neiti Hilja Toiwola ja työmies Kalle Malinen, kumpikin nykyisiä pyhäkouluopettajia.

Tämä toimikunta keskuudestaan valitti puheenjohtajakseen herra M. W. Heinosen, w. p. johtoj. pastori Winterin, kirjuriin neiti Toiwolan, rahastonhoitajaksi K. Malisen ja rahainkantajaksi J. Pipun.

Yhdistyksen alueella: Lahden kauppalaissa, kylässä ja Tornatorin rullatehtaalla on vuoden ajalla ollut toimesta neljä pyhäkoulua, joissa on opettajia 7 miestä ja 2 naista, yhteensä 9. Oppilaita on ollut liki 300. Useimmat oppilaat käyvät koulua innolla ja ahkeruudella. Heissä on myöskin kehitys ollut huomattavampi.

Koulujen opettajat ovat tehtävänsä suorittaneet mielihyvällä ja rakkautesta lapsiin ja lasten Ystävään Jeesukseen, josta heille kiitos! Mutta korkein kiitos hänelle, josta kaikki oikea todellinen rakkautus saapi alkunsa!

Yhdistyksen varoilla ostettiin pyhäkouluille lehtori Hougbergin (Vaarafen) toimittamat ohjeet katekismuksen opettamiseen. Yhdistyksen toimesta pidettiin kewällä Tornatorin juressa juhlapäivänsä kaikkein Lahden pyhäkoululasten kansa yhteinen juhlaisuus. Samoin kolmantena joulupäivänä yhdistyksen omassa kokoussalissa Lahden kauppalaissa wietettiin yhteinen joulukuujenjuhla, jossa lastentajuisten henkisen ohjelman ohessa tarjottiin yhdistyksen puolesta oppilaille nifuleipää ja makeisia.

Yhdistyksellä on ollut vuodenajalla tuloja 188 markkaa 50 penniä ja menoja 67 markkaa 50 penniä. Siis jääpi maroja seuraawalle wuodelle Smf. 121.

Yhdistyksen toiminta on vuoden kuluessa kaikkiin puolin ollut hiljaista, waatimatonta. Mutta kun se on hänen työtään, jonka hartioilla herraus on ja jonka nimi on „Shmeellinen, Neuwon antaja, wäkwä Jumala, ijankaikkinen Jä ja rauhan Päämies“, niin saattaa se kaikesja heikkoudestaankin tehdä otollista palmelusta Jumalan waltakunnalle.

Lahdella joulukuun 28 p. 1898.

W. Wuorinen.

IV.

Längelmäeltä.

„Lasten on taiwaan waltakunta.“ Näin wakuuttaa meidän ja kaikkein ihmisten rakas Wapahtaja ja lasten parhain ystäwä Herra Jeesus Kristus Matt. 19: 14. Kallis ja ihana todistus lapsistamme! Lapset ovat kyllä synnissä syntyneitä, synnin turmelemia ja kadotuksen alaisia; mutta pyhässä fasteesja ja siinä uudesja syntymisesjä ovat he tulleet Jumalan lapsiksi ja taiwaan waltakunnan perillisi-

fikki. He kuuluvat taiwaallisen waltakunnan kansalaisiin. Ja niinkauan kun he lapsina pysyvät on heidän taiwaan waltakunta. Paitti Herramme Jeesuksen Kristuksen kallista kärsimistä ja kuolemaa eli koko hänen lunastustyötänsä, joka on meidän autuutemme ainoa ehdoton perustus ja syy, on tässä waukuttawasta merkityksestä lasten oimituisset luontaiiset ominaisuudet, joita Jeesus warmaan ajateli antaessaan lapsista noin jalon todistuksen. Sillä ne ominaisuudet ovat juuri sitä laatua, että ne enemmän kuin mitään muu wastaawat sitä waatimusta, joka tekee meidän otollisiksi ja soweliaiksi taiwaan waltakunnalle. Taiwaan waltakunta woi yhdistyä niihin ja niillä woi daan se wastaanottaa. Ne ovat **lapsen usko, lapsen rakkauts** ja **lapsen luottamus**. Lapsi, joka wialä on yksinkertaisen wiaton ja turmeltumaton, usfoo isäänsä ja äitiinsä. Hänelle ei johdu mieleenkään että nämät walehtelisiwat. Heitä hän rakastaa enemmän kuin muita, ja heihin hän luottaa kaikissa. Heissä on hänen warma turwanja. Näitä lapsille ominaisia hywiä ominaisuuksia on juojeltawa ja warjeltawa niin kauan kuin mahdollista. Ja ne ovat kohdistettawat taiwaalliseen Jhään ja Wapahatajan Jeesukseen. Mutta ne ovat kohdistettawat juuri silloin, sillä iällä, kun ne lapsissa wialä ovat. Jo silloin on heille annettawa tieto, että heillä on myös Jhä taiwaassa ja Jeesus heidän paras ystäwänjä. Sillä silloin he yhtä lapsellisen yksinkertaisesti uskawat ja luottawat häneen ja rakastawat häntä kuin maallisiakin wanhempiaan. Silloin on laskettu hywä perustus, joka elämän myrskyissä on ollut tarpeen. Moni onkin siitä wialä wanhanakin kiitollisena muistellut äitiänsä. Mutta jos lapsi jo sitä ennen on turmeltunut ja pahennettu niin että hänen uskonsa, rakkautensa ja luottamuksensa isäänsä ja äitiinsäkin on heikentynyt, silloin ei hänessä niinkään äkkiä enää woi syntyä sitä lapsellista suhdetta Jumalaan. Silloin tulee lasketuksi horjuwa pohja. „Kyllähän minäkin uskoisin, mutta kun

en woi“, kuullaan usein murheellisen waltittawan. Monessa tapauksessa on tämä sen seuraus. Suuri pahennus on tehty silloin. Suottakos Jeesus puhuu myllynkivistä.

Lapset owat siis pysyttettävät ja säilytettävät lapsina, se on: nuot heidän ominaiiset luontaiiset ominaisuutensa owat pysyttettävät ja säilytettävät heissä luonnollisen yksinkertaisina ja puhtaina, lapsellisinä ja wiattona. Tämä on kaswattajain ensimmäinen ja kallein tehtäwä. Tämä se on pyhäkoulunkin kallis ja painawa työ. Ja misjä turmelus jo on päässyt niitä häwittämään ja pilaamaan, siinä on kaikella muotoa koetettava päästä takaisin entiseen tilaan. Sellaisiksi lapsiksi täytyy kaikkein tulla. Sillä senkaltaisten ja wain senkaltaisten on taiwaan waltakunta. Pyhäkouluopettajan tulee siis puhua lapsille heidän taiwaallijesta Jhästään ja Jeesuksesta Wapahatajasta yksinkertaisen wakuuttawasti sekoittamatta siihen mitään wäittelystä eli polemiiikia kieltäjiä vastaan. Se on parempi ettei lapset tiedä sellaisista mielpiteistä mitään. Eikä ole tarpeellista selittää heille uskottomain jumalattomuutta todistukseksi siitä, etteiwät nämät uskokaan Jumalaan ja Jeesukseen. Sillä sehän wain herättää lapsesäfin epäilystä. Hywä olisi jos woi sinne eli oiaisiimme puhua heille niistä asioista niinkuin koko maailma uskoisi. En tietysti tarfoita, että meidän pitää sanoman heille, että kaikki uskawat, sillä silloin walehtelisiimme. Tarfoitan wain, ettei meillä opettaesjamme lapsia ole mitään tekemistä maailman kanssa, waan wiemme heitä juoraan Jeesuksen tykö. Kyllä aika sitten opettaa heidän tuntemaan maailman pahunta ja epänskoa. Mutta kun heidän lapsenuskonsa, lapsenrakkautensa ja lapsen luottamuksensa on kohdistunut Jumalaan ja saanut siinä wastineensa, niinkuin se on suhteessa isään ja äitiinkin, niin silloin ei maailma aiwan helposti woi heitä turmella. Taitoa waatii Jumalan sana opetuslapsilta, niinkuin kaswatuskin. Ja waukeutta lisää

jeffin, että pyhäkoulussa on niin erilaisella ikäasteella olevia lapsia, joten esitämäni periaate käy kylläkin vaikeaksi toteuttaa. Mutta jos me olemme persoonallisesa suhteessa Wapahitajaamme ja elämme hänesä, niin hän antaa meille kyllä wiisautta, niin paljon kuin tarwitsemme.

Lapsien johdattaminen Jesuksen tykö on Längelmäenkin pyhäkouluyhdistyksen tarfotusperänä ollut tänäkin kuluneena wuotena. Witen se siinä on onnistunut sen tietää Herra yksin. Siljaisuudessa on työtä tehty; heikkouudessa kylwetty ja kasteltu. Herra siunatkoon työn hedelmälliseksi!

Sen mukaan kuin opettajat owat ilmoittaneet on kaikkiaan 12 pyhäkoulua ollut waukuttamassa, joissa on työskennellyt 26 opettajaa ja lapsia on niissä käynyt 202. Useassa koulussa on pidetty koulua yli wuoden, wainkin misjä on ollut useampia opettajia. Mutta onpa kouluja, joissa waan yksi opettaja on koko wuoden antanut opetusta; sellainen harrastus ja wäsymättömyys ansaitsee kiitosta. Muutamain paikoin misjä ennen on koulua pidetty, on se lakannut opettajain puutteen tähden. Toiwomme että tämä puute poistuisi, että Herra herättäisi henkilöitä, waukuttamaan hänen waltakuntansa hyväksi. Toisin paikoin misjä ei koulua ole ennen ollut on se saatu toimeen. Suurin luku oppilaita on nytkin ollut Uuhiniemen koulussa 38 ja opettajia 5. Kouluisa on annettu opetusta sisä- ja ulkoluwussa, uskonossa ja laulusa. Toisin paikoin on koulutoimi muodostunut wain hartaus-toimintukseksi, joka on aiwan paikallaan. Oppikirjoina on käytetty aapista, uuttakatekismusta, Sundwallin raamatunhistoriaa, wirsi- ja ewankeliumikirjaa. Koulua on pidetty keskimäärin 2 tuntia kerrallaan. Seurakunta on ollut jaettuna wiiteen koulupiiriin ja lienewät piiritarkastajat käyneet piirinsä kouluja tarkastamassa. Sitä paitsi on yhdistyksen esimies raamatunselityksiä pitäessään myös-

kin pitänyt pyhäkoulutarkastuksia milloin misjään.

Pyhäkouluyhdistyksen kokouksia on tänä wuonna pidetty wain kaksi tämän wuosiskokouksen kanssa. Sääntöjen mukaista määrää ei ole siis tullut pidetyksi, osaksi siitään syystä, että kahteen kuulutettuun kokoukseen ei jaapunut niin paljon jäseniä, että olisi woitu kokousta pitää. Sunnuntaina 14 p. ekokuuta pidettiin yhteisen juhla pyhäkoulu- ja diakonattiasian hyväksi Hakojalmen Latu Poulalla, jolloin useita raamatunselityksiä ja hengellisiä puheita pidettiin näiden asiain walaisemiseksi.

Yhdistyksen rahatilat osoittawat tuloja 52 mk. 70 p., menoja ei ensinkään, joten säästö ensi wuoteen tekee 52 mk. 70 penniä.

Esimiehenä oli alkuwuodesta kirkkoherra Oskar Bergroth, sittemmin allekirjoittanut. Poiswuuton tähden kadotti pyhäkouluyhdistys hartaan ja innokkaan esimiehensä kirkkoherra Oskar Bergrothin, jota yhdistys kaipauksella muistelee.

Längelmäellä 27 p. Joulukuuta 1898.

R. K. Rallio.

V.

Ruokolahdelta.

Yhdistys on toiminut entiseen tapaan kannattaen kallista pyhäkouluaasiaa.

Niin laskekaamme tuo tärkeä kysymys itsellemme: olemmeko ahkeroinneet „pitämään Hengen yhteyttä rauhan siteen kautta“ totuuden Hengesä rauhaa kuin yksi henki, yksi mieli Pyhässä Hengesä. Sillä olemmekan me kuin yksi ruumis, jäsenet samassa Kristuksen ruumiissa (seurakunnassa), jonka Hänen yksi ja sama P. Henkensä on eläwäksi tehnyt ja meidän kaikkein sydämihimme samankaltaisen kunnian toiwon sytyttännyt. Kristus on meillä kaikilla, sama usko tähän ainoaan Herraamme, sama kaste tämän uskon ja P. Hengen saamiseksi. „Te olette kaikki Jumalan lapsia uskon kautta

Jesukseen Kristukseen. Sillä niin monta kuin teitä Kristukseen kastettuja on, niin olette Kristuksen päällenne pufeneet.“ Sama ykfi Jumala on meidän rakas Isämme, meidän hallitsijamme ja holhoojamme; joka myös meidän kauttamme vaikuttaa: Jesuksessa, joka päänä meidän, jäsentensä kautta, vaikuttaa tässä kalliissa pyhäkouluasiassa, ja Isä ja Poika myös meissä ajuu Pyhän Hengen kautta. Moninaiset hengelliset armonlahjat antaa Kristus kullekin jäsenellensä Hänen viijaan lahjamittansa mukaan keskinäiseksi hyödyksi. Tätä kallista pyhäkouluasiata auttaa jefin, joka tässä yhdistyksessä (seurakunnassa) „käsilään palvelee“ j. n. e., sillä yhdistyksen jäsenet tarvitsevat toinen toijensa apua, esimerkiksi tarvitsee se, jolla on kirkaampi hengen silmä ja suurempi opinlahja, sitä joka „käsilään palvelee“ j. n. e. Ei ykfikään jäsen yhdistyksessä (seurakunnassa), joka totinen on, ole halpana pidettävä, waikka se olisi alhaisin ja heikkolahjaisin. Kaikki jäsenet ovat ruumiisjakin tarpeelliset ja toinen toijellensa avuksi. Niin on myös Kristus kristikunnan, seurakuntansa pää. Hän on yhteydessä seurakuntansa kanssa, niin että se on Hänen ruumiinsa ja kaikki kristityt, alhaisemmat niinkuin jaloinmatkin, sen jäseniä, joille kullekin hän antaa määrätyn lahjansa ja toimituksensa. „Mutta te olette Kristuksen ruumis ja jäsenet, jokainen osansa jälkeen.“ Mutta muistakaamme: kaikki lahjat saavat arvonsa rakkaudesta.

Toimikunnan jäseniä vuoden kuluessa ei ole muutettu.

Wuosijuhla wietettiin Heinäk. 24 päivänä. Se alettiin kirkossa kello 3 i. p. jumalanpalveluksella, jonka toimitti Rowasti D. Nurén. Juhlaa jatkettiin Musikkaniemellä, laulua johdi Kanttori K. G. Nieminen, kyläkunnista oli pyhäkouluopettajat oppilaineen ja opettajat oppilaita kyselivät, puheita pidettiin neljä, ja juhla päättyi rukouksella.

Harjoituskokouksia vuoden kuluessa on pidetty kirkolla 12 ja syrjäkylissä 11.

Yhdistyksen kirjastoon on vuoden ku-

luessa kirjaston hoitaja hankkinut lisää 81 uudesta.

Rahaston hoitajan hallussa on tullemaan tiliin 63 markkaa, 8 penniä, ja wuosikokous antoi tiliwapauden.

Kuolalahdella Joulukuun 26 päivä 1898.

Matt. Wilkko.

Toimikunnan kirjuri.

Tämä vuosikertomus luettiin vuosikokouksessa Joulukuun 26 päivä 1898.

Kokouksen puolesta:

Oskar Nurén.

VI.

Mittelistä.

Tämän vuoden kuluessa on seurakunnassamme ollut toimesa 62 pyhäkoulua, joissa on työskennellyt 119 opettajaa ja käynyt noin 1,000 lasta. Kolla tulee mainita, että monessa kylässä mekein joka pyhä- ja juhlapäivänä kylän lapset jofseentkin tarffaan kofoontuvat opettajansa ympärille opin alkeita saamaan kristinuskon kalliissa opisssa. Tämä tietysti tapahtuu sellaisissa paikkakunnissa, missä opettajat itse ovat yhdämeensä vastaanottaneet Jumalan armon Kristuksessa Jesuksessa ja tuntewat itsensä welvollisiksi jakamaan tätä hengen rikkautta niille lapsille, jotka heidät ovat lastensa opettajiksi walinneet. Suuressa määrin kehoittamaa on näille ollut harjoitus-kokoukset opettajia warten, joita kunkausittain — paitfi nyt heinä- ja elokuulla — täällä kirkolla on pidetty. Ne, jotka näissä ahkeraan käywät, kofoomat itselleen hengellistä tietoa ja myöskin kokemusta lasten opettamiseen. Toivotawaa waan olisi että pyhäkouluttajat vielä suuremmissa määrässä kuin tähän asti näihin harjoituksiin osaa ottaisiwat. Sillä jos sananparsi: „opettaja tekee koulun“ yleisesti on tosi, niin totentuu tämä erittäinkin pyhäkouluun nähden.

Meensä voimme sanoa, että pyhäkoulu-
asia seurakunnissamme viime kuluneena
vuonna on ollut virkeämpi ja voittanut
enemmän kannatusta kuin edellisinä
vuonna. Ne muutamit kinkerit, joissa
pyhäkoulu edellisinä vuonna oli lakannut
harrastuksen puutteessa, ovat tänä
vuonna jälleen saaneet pyhäkoulunsa
toimeen ja vähemmän kuin ennen on
tänä vuonna kuulunut — waikkei sitä
nytkään ole puuttunut — walitusta siitä,
etteiwät vanhemmat pane lapsiansa kouluun.
Kentiesi tähän on osaksi syynä se
seikka, ettei yksikään lapsi ole tarwinnut
olla oppikirjain puutteessa, kun pyhä-
kouluyhdistyksen waroilla olemme woineet
näitä sekä lahjoittaa että aiwan halvasta
hinnasta myydä. Vuoden kuluessa on
nimittäin pyhäkoulukassalla hankittu
seurakuntaamme 600 Waarafen piplia
historiaa, 300 nutta katkismusta ja 300
pienää kirjettä. Tämän lisäksi on vuoden
kuluessa opettajia warten pyhäkoulun
waroilla hankittu 12 kapp. koraalikirjettä
ja 10 kapp. J. Misserin keskustelua Raamatun
historiasa

sekä 25 vuosikertaa Pyhäkoululehteä.
Näihin werrattain suuriin kustannuksiin
on yhdistys kyennyt sen kautta, että
viime vuonna pyhäkoulu-juhlaa wietettiin
suuremmalla tavalla kuin ennen, kun
seurakuntalaiset hywäntahtoisesti yhdistykselle
toivat lahjoja, joita vuosijuhlassa
myytiin yhdistyksen eduksi. —
Puhdas woitto viime vuoden juhlassa
olikin kaikkiaan 483 mk. 66 penniä. Tänä
vuonna emme ole ryhtyneet tänkaltaisiin
suuriin puuhin, mutta jos Jumala suo,
on aikomuksemme ensi vuonna (kesänä)
seurakuntalaistemme suosiollisella avulla
ja kannattamisella uudelleen wietää samantapaista
juhlaa. —

Lopuksi saan yhdistyksen puolesta kiittää
kaikkia pyhäkouluttajia ja erittäin
niitä 32 opettajaa, jotta wuodesta 1892
saakka ovat toimesa olleet, sekä muita
tämän koulun harrastajia ja toiwottaa
heille tästä heidän rakkaudesta ja työstään
Herran runjasta siunausta ajassa ja
ijanlaskijuuksessa.

Pyhäkouluyhdistyksen puolesta:

A. L. Gulin.

Kertomus

Ev.-Luterilaisen Puhäkoulu-

yhdistyksen

toiminnasta w. 1899.

Helsingissä,

Helsinki, Wäkeystie Kauppatorjapaino, 1900.

Kertomus Tyhkökonkultuorinnasta w. 1899.

„Jesús kutsui tykönsä lapsen ja asetti sen heidän keskellensä.“ (Math. 18: 2.)

Näin kertoo ewankelista Wapahtajan tehneen, kun opetuslapset eivät keskenänsä sopineet kuka heistä Jumalan waltatunnassa suurin olisi. Mettaen pienen lapsen heidän keskellensä oioitti Jesús että tämä lapsi oli heitä suurempi wieläpä juurin tawaan waltatunnassa. Mutta samalla oli tuo lapsi opetuslapsille efiuwanana, millaisiksi heidän tuli muuttua ja minäkaltaisina olla päästäksensä tähän waltatuntaan.

Kun on tyhjymys lasten myötäsyntyneestä taipumuksesta syntiin, ovat he tyllä muiden ihmisten wertaiset. Mutta omituisen lapellisen mielenlaatunsa puolesta he suuresti eroowat aikalaisista. Wilpittömyys, yksinkertaisuus, wälittömyys, nöyryys, kuuliaisuus ja luottamus owat muuttamat niistä monista ominaisuuksista, jotka telemät lapsen olennon niin ylewäksi ja miellyttäväksi. Samoja ominaisuuksia huomaamme myös siinä lapsessa, jonka Jesús kutsui tykönsä. Lapsi oli kohta Jesuksen kutsumiselle kuulainen. Se antoi Jesuksen asettaa itsensä opetuslasten keskelle. Lapsi ei myöskään wastustanut, kun Jesús otti sen syliinsä (Mark. 9: 36). Ei se hetkeäkään epäillyt, waan oli kohta walmis tottelemaan, ja antamaan Jesuksen turwiin, sillä se tunsi olewansa awuton ja ymmärtämätön ja huomasi että Jesús oli häntä kohtaan ystäwällinen ja hywä. Kaiken tämän tähden antaa nyt Jesús lapsille kunniaojjan waltatunnassaan. Ja hän on myös asettanut lapset meidänkin keskellämme, perheenme ja seurakuntamme

keskelle, että mekin samoin kuin ylhäinen Wastarimme antaisimme lapsillemme sen arwon, kunnian ja rakkauden, kuin heille Wapahtajan sanain jälkeen tulee.

Maallisesfakin suhteessa owat lapset perheen sydämenä ja kansan tulewaisuuden toiwona. Perheessä panewat lapset kaikki sen jäsenet liitteesen ja toimintaan. Ilman lapsia olisi perheelämä ilotonta ja tyhjää. Myös yhteiskunta tekee kaiken woitawansa kaswattaaksensa lapsista walistuneita, siwistyneitä ja uskollisia kansalaisia ja tässä ponnistuksessa tehdään yhä suurempia uhrauksia, sillä kansan ja isänmaan menestys ja onni riippuu lapsista.

Wielä suuremmissa määrässä on perheen siunaus ja seurakunnan hengellinen elämä ja waurastus riippuwainen lapsista. „Hän, joka korkeudessa ja pyhyudessa asuu, on niiden luona, joilla on nöyrä sydän.“ Juuri näiden pienten, nöyrien ja heikkojen lasten keskeltä löydät itsekin helpommin kuin muitten seurasta Jumalaksi. Niinkuin tie äidin sydämeen läy hänen lapsensa sydämen kautta, niin wie sama tie myös Herran tykö. „Joka holhoo sentkaltaisen lapsen minun nimeeni, hän holhoo minun“, ja „joka korjaa minun, hän korjaa sen, joka minun lähetti“ (Joh. 13: 20). Ja ihanasti kuuluwat sanat Heprealaisepistolain 13:sta luwusta 10:stä wärjyksiä: „Sillä ei Jumala ole wäärä, että hän unhoitaisi teidän tekonne ja työnne rakkaudessa, jonka te hänen nimellensä osoititte, koska te pyhiä palwelitte ja wielä palwelitte.“

Lasten sielut owat werrattawat luffakseen nuppuihin, jotka odottawat wain au-

ringon paistetta voidaksensa puhjeta. Herra on määrännyt meitä saattamaan nämät lasten sielut armon auringon kirkaasen paisteeseen ja luin me tämän teemme tulemme itsen tästä armosta osalliseksi. Kaikkein tärkein ja sopivin aika tämän tehtävän suorittamiseksi on tietysti pyhäpäivä. Pyhäkoulu eli lasten-jumalanpalvelus on siis tässä suhteessa oivallinen välikappale. Sen työ nähtäessä kyllä vähäpätöiseltä, mutta sen voima ja siunaus on sitä juurempi. Siwät opettajat ainoastaan pyhäkoulussa opeta lapsiaan, vaan lapset myös esiluvina vaihtuvat opettajiin. Herra asettaa lapset keskelemme, että hän meitä lasten kautta saisi nöyrytymään hänen edessään ja häneen lapsellisesti luottamaan. Niin kuin hän meidän kauttamme tahtoo laswattaa ja suojella lapsia Jumalan waltakuntaa warten, niin hän myös lasten kautta tahtoo koota meitä aikaihmiisiä tähän samaan waltakuntaan. Pienolaiset tahtoo Herra Jumala käyttää pieninä puolina eli lähteen suonina, joista ijäkkäiden elämän wesi kokoontuu kuitumattomaksi elämän wirraksi, joka tuntee Kristuksen ruumiin luowiin ja hedelmätömiin jäseniin ja tekee hänen seurakuntansa kukoistawaiseksi yrittäjänsä.

* * *

Kuluneena vuonna 1899 on pyhäkoulutointa jatkettu Suomen seurakunnissa entiseen tapaan. Urw. tuomiokapitulein antamien tilastollisten tietojen mukaan oli pyhäkoululasten luku viime vuonna koto maassa yhteenä noin 158,602. Edellisenä vuonna 1898 oli niiden luku noin 167,643. Tästä käy siis selwäksi että pyhäkoulutoimi Suomessa on ainafin siinä suhteessa taantumasssa, että viime vuonna on käynyt noin 9,041 lasta vähemmän pyhäkouluisssa kuin edellisenä vuonna. Ja taantumista se warmasti osoittaa. Pyhäkoulutilaston mukaan on taantuminen tapahtunut suuremmissä määrässä Turun ja Sawonlinnan hiippakunnissa, joista edellisessä pyhäkoululasten luku on

tullut 4,504 vähemmäksi edellisen vuoden lukua ja jälkimmäisessä noin 3,252. Mutta pyhäkoulutoimen edistymistä tai taantumista maassamme ei kuitenkaan vielä tarkoin voi tilastollisten tietojen kautta ratkaista, niin lauan kuin tuomiokapitulein antamat tiedot papiston wailinaisten ja epämääräisten ilmoitusten kautta ei wät ole täysin luotettawat. Paljon on nimittäin maassamme pyhäkouluja, jotka ovat tinerillä tai muissa tilaisuuksissa asetetut ja paperille kirjoitetut, mutta joita ei papisto käy tarkastamassa eikä myöskään tutkimassa, jos ne säännöllisesti toimivat. Yhtenä tai parina sunnuntaina woiwat ne olla käymässä ja sitten ehkä lakkaawat toimestaan koto wuodeksi. Jos kaikkien nimellisten ja epä-säännöllisten pyhäkoulujen luku otettaisiin tilastollisista tiedoista, niin supistuisi waiwan warmaan nuo korkeat lumut suuresä määrässä. Tämän epäkohdan poistamiseksi on Kuopion tuomiokapituli tehnyt uuden järjestyksen papiston wuosilertomusten laatimillemle ja lähettämillemle tuomiokapituliin. Tämän mukaan tulee papiston Kuopion hiippakunnassa antaa selwät wastaukset pyhäkouluasiasssa seuraawiin kysymyksiin: 1. Kuinka monta: a) sunnuntaiouluu, b) opettajaa, opettajatarra c) oppilaita?

2. Kuinka säännöllisesti lapset kouluisssa käywät?

3. Kuinka usein papisto on käynyt näitä kouluja tarkastamassa?

4. Onto sunnuntaiouluopettajien kanssa pidetty harjoituskokouksia ja kuinka usein?

5. Kuinka usein sunnuntaiouluu pidetään?

Tämä olisi aikaan saatawa laittissa hiippakunnissa. Wasta filloin woiimme saada tarfat ja luotettawat tilastolliset tiedot maamme pyhäkouluissta ja todellisen kuvan niiden tilasta.

Pyhäkoulujen edistyminen tai taantuminen riippuu ensi sijassa ja pääasiallisesti papistosta. Helppo on perustaa pyhäkouluja ja asettaa niihin opettajia, mutta ei niitä yhtä helposti woi ylläpitää. Siihen tarwitaan

papiston puolelta paljon rakkautta, huolenpitoa ja ajan ja voimien uhraamista. Missä tämä papistossa puuttuu, siellä menettäjä pyhäkoulu ainoan ja parhaan tufeensa ja tulee siten kituakki kunnes se wihdoin kokonaan lakkaa.

Papistolla on kuitenkin monta keinoa käytettävänään woidaksensa pyhäkouluharrastusta ylläpitää seurakunnissaan. Yksi tehokkaimmista ja wälttämättömmistä keinoista on **opettajain harjoituskokousten pitäminen**. Tällaisia kokouksia kaipaawat warjinkin nuoret ensialkawaiiset opettajat, sillä näissä he saawat lehoitusta, ohjausta ja tuka papistolta ja wanhemmilta, kokeneilta wirtaweljiltään. Samalla tänkaltaiset kokoukset kaswattawat opettajissa yhteistunnetta ja lähentäwät heitä seurakunnan papistoon. Tunustettava on että laajaperäiset maaseurakunnat waikeuttawat tänkaltaiisten kokousten pitämistä ja paikottain on miltei mahdotonta saada yhtäkään sellaista kokousta toimeen kirkolla lauantailltana tai sunnuntaina jumalanpalvelusten päätyttyä, mutta sellaisissa paikakunnissa jaettaoon seurakunta piireihin ja asetetaoon kuhunkin piiriin erityinen tarkastaja tai johtaja, joka omassa piirilunnaassaan pitää opettajien kanssa tällaisia harjoituskokouksia. Tänkaltaisiksi johtajiksi sowlutumat usein hywin kristillismieliset kansakouluopettajat ja kiertokouluopettajat.

Pyhäkoulun taantumiseen waikeuttaa myös paljon kansan wäärä käsitys pyhäkoulun tarkoituksesta ja siitä johtuwa ennakkoluulo ja wälinpitämättömyys. Tämä este saapi parhaiten poistetuksi pyhäkoulufirjalisuuden lewittämiselä, yleisten lastenjumalanpalvelusten ja pyhäkoulujuhlain toimeen panemisella paikakunnalla. Tässä suhteessa on esim. Perniön rowastikunta Turun arkkihippakunnassa käyttänyt sitä tapaa, että terran wuodessa pidetään aina säännöllisesti pyhäkoulujuhlaa wuorotellen kuskatin rowastikuntaan kuuluwassa seurakunnassa. Erittäin sowliaasta olisi kaupungeissa

käyttää samaa tapaa kuin suuremmissa kaupungeissa Saksanmaalla käytetään rakkauden ja harrastuksen herättämiseksi pyhäkoluasielle, että pannaan toimeen niin kutsutut perheiltamat, joihin kututaan wanhemmat heidän lastensa kanssa. Tällä teroitetaan lasten kristillisen kaswatuksen suurta merkitystä ja siunausta wanhempain mieliin.

Pyhäkoulun taantumiseen waikeuttaa myös, jos Jumalan sanan opetus pyhäkoulussa on huonolla kannalla. Paras käsitirja maaseurakuntien pyhäkouluille on nykyään Hywärisen telemä. Tämän mualan on pyhäkoulu pidettävä: ensin hartaushetki ja sitten luwun harjoituksia. Jos tätä käsitirjaa oikein käytetään, woi pyhäkoulu hywinkin wastata tarloitusta. Mutta useimmiten pidetään pitää lapsille käsitämätöntä ewangeliumin selitystä jättämällä lukuosaston tai pidetään wain tauun ja sisäluwun harjoituksia ja kakkismuksen ulkolukua ja itse hartaushetki, joka on pääasiana koulussa, jää pitämättä. Koska kiertokoulu ja kansakoulu jo alawat suuremmissa määrässä kuin ennen waikeuttaa melkein jokaisessa seurakunnassa, niin olisi jo aika jättää ainakin sisäluwun harjoitukset ja osaksi myös kakkismuksen opetus näiden suoritettawaksi ja annettaisiin pyhäkouluille enemmän warjinaisen hartaushetken luonne. Siinä tapauksessa olisi luwan taitamattomille lapsille opetettava suullisesti ja raamatullisten kuwien avulla ylsinkertaisimmat ja lapsille ymmärrettäwimmät raamatunhistorian kertomukset ja laulut; luwun taitawille taas päiwän ewangeliumin lyhyine selityksineen ja sowlitukseineen piiplian historian ja kakkismuksen oheella. Siten ei pyhäkoulu tule lapsille niin ikäwästyttävän pitkäksi, se kuin nyt kestää 3 tai 4 tuntia ja telee pyhäpäiwän lapsille waiwaloiseksi työpäiwäksi. Sitä wastoin tulisi yhä enemmän ja ahleremmin pitää opettajille harjoituskokouksia että he kehittyisimat taitawasti, lyhyesti ja lapsen tajuisesti esittämään Jumalan sanaa. Pyhäkoulu-

jen järjestämisestä ja opettajain harjoituskokousten pitämisestä annetaan Porwoon tuomiokapitulin kiertokirjeessä N:o 170 erityisessä liitteessä hywin warteen otettawat ohjeet.

Helsingin kaupunkilähetysseura ei ole pyhäkouluisiaan käyttänyt kirkon ewankeliumitekstejä, waan omaa laatimaansa nelivuotista tekstisarjaa, jonka mukaan syyslukufundella tutkitaan Wanhasta testamentista ja kewätlukufundella Uudesta testamentista. Sitä paitsi on se toimeenpannut paitsi tawallisia lasten jumalanpalveluksia juhlapäivinä myös muutamain kerran „lasten lähetysjumalanpalvelusta“ kirkossa, jota on festännyt noin tunnin ajan ja jonka osia owat olleet: wirsi, rukous, lähetysasiaa koskevan tekstin selitys, joku pyhäkouluu warten fomitettu laulu, kertomus lähetysalalta, rukous ja wirsi. Kokehti näisiä tilaisuuksissa on koottu lähetysseuran hywäksi. Jos nämä lähetysjumalanpalvelukset otetaan huomioon maaseudulla, voitaisiin ne parhaiten panna toimeen kesäkuukausina, mieluummin lähetysjuhlien yhteydessä.

* * *

Yhdistyksen vuosikokous, 13:ta lauantuaan, wietettiin heinäkuun 2—3 päivänä Jywäsylässä. Yhteydessä vuosikokouksen kanssa pantiin toimeen jumalanpalveluksia sekä Jywäsylän maaseurakunnan että kaupunkiseurakunnan kirkossa sekä erityinen lastenjumalanpalvelus ulkoilmasa, näytekatekisaatiooni sekä keskustelukokouksia pyhäkoulualalla kuulumista tyhmyyksiä, ulkona luonnossa hartauspuheita, laulua y. m. Osanottajia oli runsaasti kokoontunut etäijumilätän seuduilta. Mitä launein ja suwesti kiitettävä on tapa, että seurakunnat kiitollisuuden osoitteeksi antawat jollekin uskolliselle pyhäkouluopettajalle tai opettajattarelle matkarahaa vuosikokoukseen pääsemistä warten. Tätä tapaa oli tällä kerralla vielä useampi seurakunta noudattanut kuin edellisessä vuosikokouksessa. Tämän kautta oli usea, etwä ja kokenut

pyhäkouluopettaja tilaisuudessa olemaan läsnä kokouksessa. Sentähden nousikin kokouksessa läsnä olewien pyhäkouluopettajien ja opettajattarien luku yli sadan. Pyhäkouluyhdistyksen vuosijuhlat tulewat näin wiktaimmiksi ja enemmän tarfotustaan vastaawiksi ja siten woivat ne wäliittömästi waukuttaa pyhäkouluopettajien walmistukseen ja kehitykseen toimeensa. Matkarahan saaneet pyhäkouluopettajat saawat siten kotiseurakuntansa pyhäkouluopettajille tehdä selkoa matkastaan ja hamainnoistaan.

Tämän yhteydessä mainittakoon vielä että Breslau'ssa Saksanmaalla pidettiin 2—4 toukokuuta w. 1899 kymmenes pyhäkoulukokous, jossa kuului pyhäkoulunharastajia pastori P. Zoulet Bremenistä piti yleistä huomiota herättävän esitelmänsä: „Mitte esitämme lapsille pelastuksen tien?“ Berlinin konfessorion jäsen D. Dalton loi silmäyksen Saksan pyhäkouluoloihin vuonna 1898 ja sen mukaan löytyi siellä 1,647 (ryhmä) pyhäkouluu, joissa työskenteli 18,279 opettajaa ja opettajattaria ja joissa käwi 391,394 lasta. Sitä paitsi löytyy vielä ryhmittömiä pyhäkouluu luwultaan 4,261, joissa käwi 335,845 lasta. Yhteensä löytyy siis Saksassa 5,908 pyhäkouluu (Kindergottesdienst) ja 727,239 pyhäkoululasta. Nämät laskut sanotaan olewan hywin tarfat ja luotettawat, sillä Saksan sisälähetysseuran keskuswalioikunta on ne suurella huolella ja waiwalla koornut.

* * *

Yhdistyksen äänenkonnattajina owat kuluneenakin vuonna olleet: Pyhäkoulu-lehti, Lasten Pyhäkoulu-lehti ja Barnens Söndagsblad, jotta owat ilmestyneet kerran kuukaudessa ja joiden kustantajana on ollut Pyhäkouluyhdistys itse sekä toimittajana yhdistyksen yliaiamies, pastori Rob. Hernberg. Lehtien tilaajamäärä on viime vuonna ollut kaswamassa. Pyhäkoulu-lehti, jonka tilaajamäärä oli noin 1,800, on pääajalliseksi toimitettu samaan suuntaan kuin en-

nenkin. Lehteä ovat pyhäkoulupettajat runsaammin kuin ennen avustaneet kirjoittajilla omista havainnoistaan pyhäkoulualalla. Täten on lehti ollut yhdysfiteenä pyhäkoulupettajien välillä samalla kuin se on ollut heidän neuvonantajana ja ohjaajana heidän työnsään. Suotawa olisi että lehti vielä suuremmissa määrässä lewiäisi herättäen harrastusta kalliille pyhäkouluasialle. — Lasten Pyhäkoululehdellä on ollut noin 3,200 ja Barnens Söndagsblad'illa noin 800 tilaajaa. Sitä paitsi painettiin erityinen joulunumero Lasten Pyhäkoululehdestä ja Barnens Söndagsblad'ista. Halvan hintansa tähden (4 p. kappaaleesta) saivat nämät lehdet niin suuren menekin, että niitä täytyi painattaa lähes 8,000 kappaletta. — Sitä paitsi on yhdistysten omalla kustannuksella painetut entisten kirjaksi seuraavat kirjaset:

1. **Pyhäkoulun oikens ja tärkeys.** Esitelmä Pohjoismaiden neljännessä Pyhäkoulukokouksessa Dutholmassa w. 1895, pitänyt Teol. Sc. H. Usfing. Suomenos. Hinta 10 p. (3,000 kpl.)

2. **Kiinalaiset lapset kodissaan** (kuwalla) kirj. Florence W. Reid. Suomenos englannin kielestä. Toinen painos. Hinta 5 p. (3,000 kpl.)

3. **Jesus sinua lapsia** (kuwalla). Toisen painos. Hinta 2 p. (3,000 kpl.)

* * *

Pyhäkouluyhdistysten yliasiamies, pastori Rob. Hernberg on vuoden kuluessa täpnyt seuraawissa 52 seurakunnassa: Hantoniemellä, Pohjassa, Mustiolla, Pohjalla, Siuntiossa, Kirkkonummella, Espoossa, Säkylässä, Honkilahdella, Hinnerjoella, Lappeella, Eurassa, Raumalla, Eurajoella, Riikalaisissa, Kokemäellä, Injalassa, Kuokolahdella, Rautjärwellä, Parikkalassa, Sortawalassa, Joensuuassa, Polvijärwellä, Liperissä, Kaakkylässä, Samonrannalla, Rantasalmella, Sorosisissa, Wirtasalmella, Hautimuorella, Mäntyhajussa, Kylmäkoskella, Wefilahdella, Längelmäellä, Wiialassa, Turussa, Pit-

kiössä, Sauwossa, Remiössä, Finbyssä, Berniössä, Ristossa, Salossa, Uskelassa, Berttelissä, Riikalassa, Suomusjärwellä, Nummella, Pusulassa, Wihdisä, Lappeenrannalla, Taipalsaarella, Sawitaipaleella. Muutamissa näistä oli pantu toimeen warjainaisia pyhäkoulujuhla nimittäin Anjalassa, Kuokolahdella, Parikkalassa, Sortawalassa ja Liperissä. Toisissa taas wietettiin pyhäkoulujuhlaa yhteydessä pafanalähetysjuhlan kanssa nimittäin: Kylmäkoskella, Wefilahdella, Längelmäellä ja Wiialassa.

Paikallisyhdistyksiä on tuluneena vuonna yhdistyksellä ollut 7 nimittäin Haminaassa ja Wehtalahdella, Lahdesä, Längelmäellä, Kuokolahdella, Mittelisissä Rymissä ja Keiteleellä. Wiimeksi mainittu paikallisyhdistys on lahtena wiimeisenä vuonna jättänyt lähettämättä wuosfertomusta.

Kuten edellisinä vuosina olemme nytkin saaneet Tuomiopapitulein suosiollisella wälittyksellä vastaan ottaa pyhäkouluja koskevia tilastollisia tietoja eri hiippakunnista. Nämät tiedot, joista seikka-peräisemmät taulut jalempänä ovat nähtäwänä, osottawat, että vuonna 1898 oli Turun arkhiippakunnassa 1,573 pyhäkoulua, 2,813 pyhäkoulupettajaa ja 33,952 pyhäkoululasta; Porwoon hiippakunnassa w. 1899 1,697 pyhäkoulua, 2,607 pyhäkoulupettajaa ja 34,801 pyhäkoululasta; Sawonlinnan hiippakunnassa samana vuonna 3,076 pyhäkoulua, 5,623 pyhäkoulupettajaa ja 58,738 pyhäkoululasta sekä Kuopion hiippakunnassa 1,551 pyhäkoulua, 2,322 pyhäkoulupettajaa ja 31,111 pyhäkoululasta. Koko Suomessa oli siis näiden tietojen mukaan olemassa 7,897 pyhäkoulua, 13,365 pyhäkoulupettajaa ja 158,602 pyhäkoululasta.

Näistä numeroista näemme, kun wvertaamme ne edellisen vuoden numeroihin,

että viime vuonna pyhäkoulujen ja pyhäkoululasten luku on melkoisesti vähentynyt, kun sitä vastoin pyhäkouluopettajien luku on vähän noussut. Tämä taantumisen oire pyhäkoulualalla ei tuitentaan pidä lamauttaa mieltämme ja tehdä meitä toimettomiksi, vaan päin vastoin olla sekä maamme papistolle että Suomen Pyhäkouluyhdistykselle kehoituksena yhä tuuremmalla harastuksella ja uutteruudella nyt alkaneella vuodella ryhtymään kaikkivaltiaan avulla pyhäkouluja edistämään etenkin niillä paikkakunnilla, missä ei niitä vielä ole olemassa tai missä ainakin ovat enemmän tai vähemmän lamautsissa.

* * *

Restusyhdistyksen johtotuntaan Helsingissä ovat kuuluneet: allekirjoittanut arftaatteri D. A. G. Hjelt puheenjohtajana, kansakoulujen ylitartastaja A. W. Floman warapuheenjohtajana, tuomiokapitulin asjessori, rowasti A. W. Lyra, so-

tarowasti A. Lönnroth rahastonhoitajana, kirkkoherra A. D. Blomberg, kansakoulujen tartastaja A. Haapanen, kirkkoherra A. Numinen (jai pyynnöstä eron), pastori A. Wallenius (kirkkoherra Numisen sijaan) sekä neidot, opettajat J. Granstedt ja koulunjohtaja W. Laurell.

Näistä owat erowuorossa: kansakoulujen ylitartastaja A. W. Floman, kirkkoherra A. D. Blomberg ja pastori A. Wallenius.

* * *

Me olemme tällä wuofikertomuksella ainoastaan muutaman filmäyksen luoneet pyhäkoulutyön waiheisiin kuluneena wuonna laajasja maassamme. Ilkin laiffitietävä Sumala woipi täydellisesti arwostella sen työn, jola on tapahtunut pyhäkouluisamme lasten hywäksi ja hänen nimensä kunniaksi. Hän on warmaan myös wastaisuudessakin wäkewällä kädellään tukewa ja edistäwä pyhäkoulutyötä maassamme.

Pyhäkouluyhdistyksen johtotunnan puolesta:

D. A. G. Hjelt.

Rob Hernberg.

Yhdistyneiden Nuorisliiton

Turun arkkhiippakunnassa w. 1898.

Rovastituntta	Kouluja	Opettajia	Oppilaita
1. Turun tuomio row.	70	127	2,155
2. Mynämäen	92	139	2,306
3. Wehmaan	103	175	2,278
4. Porin alinen	56	70	1,159
5. Porin ylä	85	130	1,846
6. Tyrvään	250	523	4,605
7. Perniön	115	195	1,976
8. Ahvenanmaan	15	30	365
9. Waajan alinen	166	404	4,945
10. Waajan ylä	118	246	2,759
11. Pietarijaaren	72	113	1,685
12. Lapuan	248	339	4,812
13. Kottolan	183	322	3,061
Yhteensä	1,573	2,813	33,952

Borvoon hiippakunnassa w. 1899.

1. Borvoon tuom. row.	77	85	2,006
2. Helsingin	149	166	3,240
3. Jittin	118	243	2,300
4. Hollolan	189	365	4,498
5. Jämsän	166	194	3,350
6. Jyväskylän	329	478	7,004
7. Tampereen	258	332	3,796
8. Hattulan	130	259	2,327
9. Hämeenlinnan	166	292	4,231
10. Raajeporin itä- jesta	79	114	1,332
11. Raajeporin länti- jesta	36	79	717
Yhteensä	1,697	2,607	34,801

Savonlinnan hiippakunnassa w. 1899.

Rovastituntta	Kouluja	Opettajia	Oppilaita
1. Savonlinnan tuo- mio row.. . . .	339	509	5,126
2. Juman	233	361	3,580
3. Mikkelin	259	428	4,400
4. Heinolan	98	132	1,581
5. Lappeenrannan	291	579	4,461
6. Saiminan	112	254	3,545
7. Viipurin	272	552	4,944
8. Muolan	124	110	2,708
9. Kätkijälmen	131	267	3,345
10. Jääskin	323	611	4,143
11. Kurkijoen	203	545	5,728
12. Sortavalan	152	221	3,293
13. Ulfatarjalan	226	373	6,188
14. Ylätarjalan	313	681	5,696
Yhteensä	3,076	5,623	58,738

Kuopion hiippakunnassa w. 1899.

1. Kuopion tuomio row.	797	1,074	18,989
2. Raaben	99	189	2,240
3. Rajaanin	197	207	1,602
4. Kemian	46	80	830
* 5. Kalajoen w. 1898	249	423	4,600
6. Dulun w. 1898	154	334	2,728
7. Lapin w. 1898	9	15	122
Yhteensä	1,551	2,322	31,111
Yhteensä koko maassa:	7,897	13,365	158,602

*) Kuopion hiippakunnassa määrättiin „Nuosilähetykset nimisen, tuomiokapitulien tekemän määräh- ja ohjelmien kautta 1/3 p:stä 1899 alkaen uusi järjestyksessä vuosikertomusten laatimiseksi ja lähettämiseksi tuomiokapituliin. Tästä ja tun vain alusta luetelluista 4:jästä kontraktikunnasta ennätti vuosiluonnitukset entiseen malliin tulla ennen „Nuosilähetyksen“ papistolle joutumista, johtui se, että viimeksi luetteluissa mainituista 3:sta rovastitunnasta ei niitä ilmoitettuja tullut eikä waadittu, vaan lähettävät kaikki enni toukokuulla täydellisen, täsmällisen vuosikertomuksen ajalta 1/3 1899—1/3 1900. Sitä on edellä noiden 3:n viimeisen summat pantu ajanlaidan mukaan w. 1898.

Paikallisyhdistysten vuosikertomukset.

I.

Haminasta ja Wehkalahdelta.

Wuoden kuluessa ovat yhdistyksen johtokuntaan kuuluneet; rowasti S. Roschier, puheenjohtajana, talollinen Kalle Kustaa Heijari rahastonhoitajana, kappalainen G. M. Taube kirjuri; muut johtokunnan jäsenet ovat: pastori D. Ingman, opettajat J. Brandstake, S. Saattola, Th. Owisman, W. Lähti ja A. Posti.

Opettajien harjoituskouffia on vuoden kuluessa pidetty 10; opettajia on näissä kouffissa ollut läsnä keskimäärin 12, paitti opettajia on niissä ollut muitakin osanottajia. Harjoituskouffissa on menetelty entiseen tapaan, se waan on tänä vuonna tullut lisäksi, että on harjoitettu kuvien avulla kertomaan Raamatun kertomuksia. Tämä ei kuitenkaan ole tahtonut onnistua, kun ei kouffissa ole ollut pieniä lapsia, joille olisi kerruttu, sillä tahtoo tuntua oudolta puhua tähyitäisille ihmisille niin lapsellisesti kuin tässä pitäisi. Harjoituskouffet on pidetty kirkkoherran ja kappalaisen luona, ja on kouffusta aina johtanut se papeista, jonka luona kouffusta on pidetty.

Pyhäkouluja on vuoden kuluessa ollut toimesa 34; lapsia kävi niissä 991, joista ahkerasti 650, wälttävästi 214 ja harwoin 127. Useimmin on koulua pitänyt Juho Hietala Haapalan kylässä, nimittäin 44 kertaa; 30 kertaa ja sitä useammin on koulua pitänyt 10 opettajaa, keskimäärin on koulua pidetty 27 kertaa kussakin koulussa. Kouluja on papisto tarkastanut ja on tarkastustilaisuuksissa lapsille jaettu „Mamurisko“ lehtiä. Jotaisessa koulussa on entiseen tapaan pidetty päiväkirjaa, johon on merkitty kunkin lapsen koulussa käynti ja poisja olo. Sitseen saa huomata mi-

ten ilmaantuu yhä uempia opettajia, jotta rakkautella ja taidolla tekewät työtä kouluisansa, ja joiden kouluisa on hedelmäätin työstä nähtävänä.

Minatin yhdesä koulussa on warjinaisen pyhäkoulun jälkeen alettu pitämään lauluharjoituksia ripille päässeen nuorisou kanssa. Toiwottamaa olisi, että tämä tulisi yleisemmäksi, sitä woisi paljon siunausta koitua nuorisolle, jopa muutamissa paikoissa aiwan luonnollisesti muodostua nuorisou kristillisiä yhdistyksiä.

Wuosijuhla pidettiin sunnuntaina, heinäkuun 28 päivänä, ja piti silloin juhlaaarnan pastori Arwid Wallenius, lastensaarnan piti kappalainen Taube. Sitäpäivällä jatkettiin juhlaa entisellä juhlapailla Mullinkosten rannalla. Lapsille puhui siellä pastori Wallenius, wanhemmille pastori D. Ingman ja esitelmän pyhäkoulun merkityksestä piti A. Taube; pyhäkoulun tapaan lapsia tseli opettaja Esa Kärti. Wälajoilla laulettiin wirsia ja hengellisiä lauluja. Wirkistävän juhlan päätti pastori G. Marnio rukouksella. Lapsille jaettiin kirjasia.

Yleiseen pyhäkouluopettajakouffeseen Jyväskylästä antoi yhdistys kolme pienempää matkarahaa, ja oli mainitusja kouffessa opettajat S. Brandstake, K. Mäkelä ja Onnea Laitinen.

Jotaiseen koulun hankittiin neiti M. Eriksonin „Dyas sunnuntaikouluopettajille“ 3:nen vuosikerran teksteihin.

Pyhäkoululehtiä on vuoden kuluessa lemitetty 15 vuosikertaa ja Lasten Pyhäkoululehtiä 70 vuosikertaa.

Yhdistyksen rahastosja oli vuoden alussa:

waroja Smf. 140: 04
tuloja wuod. kuluessa 193: 05 333: 09
Menoja oli 153: 35
joten jäännös tulewaan wuot. 179: 74

Waatimatonta on tosin työmme ollut, waan Jumalan siunaamana moi sekin hebelmän kanta, awaten lasten sydämiä Jumalan waltakuntaa vastaanottamaan.

Yhdistyksen puolesta:

Jul. Koschier.

G. A. Laube.

II.

Lahdelta.

Yhdistys on kuluneen vuoden ajalla jatkanut waatimatonta työtänsä toiwossa, että Jumala siunaisi tämän työn. Koulu on myöskin saanut nauttia Jumalan ylläpitämää armoa. Opettajat owat uskolisesti pitäneet koulua ja owat myöskin useimmat oppilaat ahkerasti käyneet koulua.

Lahden koulualueella työskentelee nykyään 5 koulua, joista kaksi kauppalaissa, kaksi Lahden kylässä ja yksi rullatehtaalla. Opettajistossa on tapahtunut muutamia muutoksia. Kuitenkin jatkawat useimmat wanhat opettajat toimintaansa. Tähän toimintaan ottawat osaa kaikkiaan 8 opettajaa. Oppilaiden luku on ollut lähes 300.

Wuoden lopussa on eri kouluisissa wietetty joulukuusen juhlia, jotka hywin paljo näkyvät innoistuttawan lapsia.

Yhdistyksen omaisuus vuoden lopussa oli 114 mk 45 p:ä ja menot 65 mk 12 p:ä, siis jäännös 49 mk 33 p:ä.

M. W. Heinonen.

III.

Längelmäeltä.

En minä häpee Kristuksen ewankeliumia. Rom. 1: 16.

Eihalliselle mielelle ja maailmalliselle miisaudelle on Jumalan sana hulluutta. Se on sille siihen määrään järjetöntä,

että se häpee sitä; siihen määrään petollista, että se on liian rebellinen uskoakseen sitä. Saarna ristiinnaulitusta ja ylösnousseesta Kristuksesta on maailman mielestä tyhmyyttä. Kuwaama on fariseusten tsjymys palweltoilleen: „Onko joku päämiehistä taikka fariseutista uskonut hänen päällensä?“ Joh. 7: 48. Eikä ainoastaan ylhäiset, waan alhaisetkin, ei yllin rikkaat, waan köyhätkin, laiksi, jotka eivät ole Jumalan hengeltä walaistuja, häpeewät ewankeliumia. Mutta apostoli sanoo: „en minä häpee Kristuksen ewankeliumia, sillä se on Jumalan woima itsekullekin uskomaiselle autuudeksi.“ Hänkin oli sitä tyllä aitoinaan häwennyt, häwennyt niin kauan kuin suomukset olivat filmisissään, niin kauan kuin hän oli hengellisesti sokea. Mutta kun ewankeliumin totuus walteni hänelle, niin häpeeminentin katofi.

Ewankeliumi on Jumalan woima, jota tawuttaa ja lämmitää luonnostaan kanteen ja kylmän sydämen, rohkaisee aran ja häpeämän mielen Jumalaa palwelmaan. Se on tultu huomaamaan pyhäkoulunkin waatimattomassa työssä. Jloffeni olen saanut hawaita, että Herra käyttää pyhäkouluaikin wälitappaleena waltakuntansa lewittämissessä. En nyt tarkoita niitä lapsia, jotka pyhäkouluissa saawat Jumalan hengen wäikutuksia sydämeensä. Tarkoitin sitä iloista tokemusta, että pyhäkoulu on ollut wälimenä wetämään täytsikäihäkin yhä lähemmäksi Jumalaa. Se on tapahtunut näin itään: Kun yksi opettaja ei aina ole jalkanut eikä joutunutkaan pyhäkouluun pitämään, niin hän on houkuttellut jotakin toista mielestänsä sopiwaa sijaisehen. Arkana, häweten ihmisiä, peljäten mitä puhuisi ja estellen on hän ryhtynyt opettamaan. Ja kuintas on käynyt? Mitä woiitteen on rohkeus kaswanut, häpeäminen kadonnut ja taito sanan käsitämisesä ja selittämisesä wartunut. Hänelle on pyhäkoulu tullut mieluiseksi. Jesuksesta puhuminen ei häntä enää häweta. Jumalan nimi ja Suma-

lan kiitos on hänenkin suksaan saanut sijan. Ewankeliumi on tullut hänesäkin Jumalan voimaksi ja elämäksi.

Meille kaikille, jotka Jumalan waltakunnassa tawalla taikka toisella työtä teemme, työtä, jota maailma häpee, on ihanata muistella apostolin sanoja Korinttiläisille. „Puhe rististä on niille hulluus, jotka fadotetaan; mutta meille, jotka autuaaksi tulemme, on se Jumalan woima.“ „Sillä ettei maailma wiisauden kautta taitanut tuntea Jumalan wiisaudesta, niin telpasi Jumalalle tyhmän saarnan kautta niitä wapahtaa, jotka sen uskowat.“ „Sillä Jumalan hulluus on wiisaampi kuin ihmiset ja Jumalan heikkous on wälewämpi kuin ihmiset.“ Olkoon jokaisen pyhäkouluopettajankin tunnuksanana: „en minä häpee Kristuksen ewankeliumia.“

Kuluneena wuotena on 12 pyhäkoulua ollut toimesa. Niissä on ollut 20 opettajaa ja käynyt 205 lasta. Koulua on pidetty muutamain paikoin yli wuoden, kun taas toisin paikoin on pidetty loma-aikojain. Opetusaika on kestänyt keskimäärin 2 tuntia kerrallaan. Opetusta on annettu siinä- ja ulkolomussa, uskonnoissa ja laulusa. Oppikirjoina on käytetty aapista, uutta katekismusta, Sundwallin raamatunhistoriaa, wirsija ewankeliumikirjoja. Toimitukset on aljettu ja lopetettu waijuulla ja rutouksella.

Pyhäkouluyhdistyksen kokouksia on pidetty 4. Ne omat aljetut ja lopetut rutouksella. Niissä on pidetty opetus-harjoituksia, keskusteltu opetuksen johdosta sekä muistatin tyshymyksistä. Opettajille on yhdistys kustantanut 15 wuofilertaa Pyhäkoulu- ja Lasten Pyhäkoulu-lehteä. Jotta pyhäkouluopettajat saisiwat laajempaa kokemusta alallaan, tutustuiwat maamme muittenkin pyhäkoulujen toimintaan ja wirtaweljiirijä, walitti yhdistys yhden opettajistaan käymään Pyhäkouluyhdistyksen kokouksessa Jymäskylässä heinääl. 2 ja 3 päivänä. Sitki walittiin J. Hirwelä, joka sitten matlastaan ja hawainnoistaan tefi selkoa

yhdistykselle. Matkarahat kustansi yhdistys. Toiwottawasti walitaan taas seuraamaan toisempaa harrastusta yleisössä pyhäkoulusaan sekä saattaakseen pyhäkoulu-aatteen tunnetuksi laajemmistaan piireistä pidettiin tänäkin wuonna heinäkuun 23 päivänä pyhäkoulujuhla, yhteydessä lähetysjuhlan kanssa, Hatosalmen Adolf Poutalla, jossa useita puheita pidettiin. Wäkeä olitin juhlassa runsaasti. Wuiden muassa oli myöskin läsnä Suomen Pyhäkouluyhdistyksen yliasiamies pastori N. Hernberg.

Yhdistyksen rahatili osoittaa tuloja 92 mk. 82 penniä, menoja 36 mk. 15 penniä, joten säästöä on jäänyt 56 mk. 67 penniä.

Vängelmäellä 26 p. Joulukuuta 1899.

R. R. Kallio.

IV.

Kuokolahdelta.

Wuosikokous Joulukuun 26 p. 1898 walitti uudelleen entiset jäsenet toimintuntaan.

Harjoituskokouksia on pidetty wuoden kuluessa noudattaen samaa tapaa kuin edellisenä wuodena.

Pyhäkoulu-paifallisyhdistyksen wuosijuhla wietettiin yliasiamiehen johtamana ja siinä kootut tulot tuliwat pääyhdistyksen hywäksi niin kuin Pyhäkoululehdessä n:o 7 nähdään.

Säästö:

Kirjastossa kirjoja edelliseltä wuodelta fata nidoista.

Tiliwuodelta 34 nidoista.

Kirjastossa on yhtenä siis 134 nidoista.

Raamatun lauseita kuwilla warustettu ei ole yhtään kappaletta. Kirjaston arwo rahassa Smk. 305: 20.

Rahaa edelliseltä vuodelta. . . 63: 8.
Tuloja tilivuodelta. . . 141: 9.

Yhteensä Smf. 204: 17.

Menoja tilivuodelta. . . 68: 75.

Rahaston jäästöä tulevaan
tiliin. . . 135: 42.

Kirjaston ja Rahaston jäästöä
yhteensä Smf. . . 440: 62.

Tilit on tarkastettu ja hawaittu kaikin
puolin huolella ja tarkuudella tehdyksi.

Lauri Keltanen. Matti Keltanen.

Pyhäkouluyhdistyksen vuosikokouksessa
tänään luettiin tämä vuosikertomus ja
myönnettiin täydellinen tilinpäästö pas-
tori D. W. Sohlmanille ilmoittamalla
sydämellisimmän kiitoksen pastorille.

Ruokolahdella Jouluk. 31 p. 1899.

Matt. Wilko.

Toimikunnan kirjuri.

Tämä vuosikertomus on luettu pyhä-
kouluyhdistyksen vuosikokouksessa Ruoko-
lahden kirkkoherran kansliassa 31 p:nä
Joulukuuta 1899.

Oskar Aurén.

V.

Mittelistä.

1. Pyhäkouluja on maaseurakunnassa
62, suuremmissa kirkereissä 2—3 ja pie-
nemmissä yksi, jotta koloontuvat siihen
tylän taloon, mihin kulloinkin pyydetään.

2. Opettajia näissä kouluissa on
yhteensä 119, miehiä sekä naisia, 1—4
kussakin, sitä myöten, mikäli halullisia ja
tylenewiä henkilöitä paikallunnasta on
onnistuttu löytämään.

3. Kouluissa läppiä lapsia on noin
1,025, jotka eivät kuitenkaan kaikki ole
säännöllisesti koulua käyneet, mikä puut-
tuwasta halusta, mitä kylmänä aikana
puuttuvan waatteuksen wooksi.

4. Opetusjärjestys on ollut: Ru-
kous wirren weisuun keralla, sunnuntai

tekstin selitys, lyhempi tai laameampi
opettajan kylmä myöten, piipiahistorian
ja katekismen lähtyn kuulustelu, selittä-
mien kysymysten kanssa, kirkkowiirien laulu
koraali-wiirikirjan ja kantelein awulla
tai ilman näitä apettajan forma-nuo-
tin mukaan, ja sisäluwun harjoitustakin,
jota oppilaat vielä nylgisiin tarwitsewat.
Lasten iän mukaan on 2—3 läshykun-
taa. Läten koulun pitoa tawallisesti
kestääin 3—4 tuntia, tietysti tarpeelli-
silla lomilla.

5. Kouluissa on myös olemassa tar-
peellinen, aluksi vähäinen kirjasto, opet-
tajien opetustywyn kehittämistä warten.
Lätä halutaan lisätä mikäli waan wa-
roja saadaan. Harjaantuneimmat opet-
tajat owat itse hanklineet lisiä.

6. Pyhäkoulun kassa on myös al-
kuun saatu ja on jo wakinajella kannalla
muutaman 1,000 markan lahjoitusten
kautta, jonka korkoja wain käytetään!
Kassan jäästö on nyt 263 markkaa 5
pennia. Kassan waroilla on hankittu
opettajille opetus-kirjoja ja köyhille lap-
sille luku-kirjoja, joto ilmaiseji tai huo-
tealla hinnalla.

7. Harjoitus kokouksia pyhäkoulut-
tajien kehittämistä warten on säännöllii-
sesti pidetty noin kerta kuulaudessa kun-
nan huoneessa, lauantai tai sunnuntai
illoin 3—4 tuntia kerrallaan. Näitä
owat kaikki papit täällä mielellään joh-
taneet, ja näissä harjoitetaan tekstiin,
piipiahistorian ja katekismen selitystä
ynnä laulua ja jostus keskustelua. Mi-
käli opettajat owat näissä ahferasti käy-
neet, sitäli owat myös nähtävästi edis-
tyneet ja wirkistyneet taidolla toimimaan.
Niille, jotka kaiten aikaa koulun aljettua
7 vuotta sitten owat säännöllisesti kou-
lua pitäneet, annettiin lahja-palkkioffi 4
suurta 4:0 Raamattua, 8 Surun piipia-
seuran painattamaa 8:0 Raamattua ja
20 suurta 8:0 Uutta Testamenttia psal-
tarin kanssa, jotka pyhät kirjat täkäläi-
nen piipia-seura suojioilisesti oli lahjoit-
tanut heille kehioitukseji jatkamaan rat-
kouden-työtä. — Ne taas, jotka ani har-

moin näihin harjoituksiin saapuvat, jäävät tietysti jotenkin allinaiselle kannalensa, eitä niistä suurtalaan hyötyä ole; eivät myös kestä monta vuotta ammatissaan, vaan luopuvat siitä. Joll'ei tämmöisiä harjoituksia toimeen panna, jää pyhäkoulun hyöty vähäarvoiseksi nykyisissä oloissa. Opettajien perjoonallisuuteen on näissä harjoitus-kokouksissa samoin kuin tarkastus-retkillä y. m. tilaisuus kasvattavasti vaikuttamaan.

8. Pyhäkoulun tarkastuksia on tänäkin kesänä pidetty, tai vielä pidetään ympäri seurakuntaa, pyhä illoin kirkkumissä kouluisia ja arkipäivinä, useampina perätysten, pitkillä pohjilla. Siellä ovat seurakuntalaiset suostuneet tarkastajaa lyydyttämään kylästä kylään. Myös lukufinkereillä talwella on pyhäkoulun toimesta puhetta pidetty.

9. Kaupungissa on myös yksi pyhäkoulu samalla tarkoituksella työskennellyt koto 8 vuotta ja on siihen onnistuttu saada siivistyneitäkin henkilöitä työskentelemään. Tätä työtä on tehty kansakouluhuoneistoissa sunnuntai aamuin k. llo 8—10 menestyksellä.

Mittelisä Lokakuun 26 p:nä 1899.

B. Sarlin.

VI.

Rymistä.

Pyhäkouluja Rymin seurakunnissa on ollut vaikuttamassa 32. Niissä on työskennellyt 82 opettajaa ja oppilaita on ollut 1,000 leutuwille. Pienemmissä kyllissä on ollut 1 koulu, mutta suuremmissa 2 ja 3; opettajain lukumäärä kussakin koulussa on etupäässä riippunut lasten luvusta, niin että muutamassa koulussa on ollut 1, toisissa 4, 5 jopa 6:kin opettaja. Korkein määrä oppilaita on ollut Hallan sahan pyhäkoulussa, nim. 150.

Koulujen tarkastuksia on pidetty pitkin

wuotta, raamatun selityksien keralla; sekä opettajain harjoituskokouksia kerta kuussa, paitsi joului-, tammi- ja helmikuussa.

Yhdistyksen wuosi-juhla wietettiin 13 p. Elokuuta 1900, joka oli 3 rukouspäivä. Kun rukouspäivän jumalanpalvelus oli päätetty, alettiin juhla wirren waisuulla ja puheella saarnatuolista; sitten alkoivat pyhäkouluopettajat ryhmittäin tutkia lapsia, kufin piirissä. Tutkinto pidettiin ulkona, kirkon mäellä. Tutkinnon loppu tuo, lauloivat lapset hengellisiä lauluja, ja juhla päätettiin puheella kuorista ja Herran siunauksella ynnä wirren wärshyllä; loppuwärshä wiesattaisa kannettiin kolehti pyhäkoulu-yhdistyksen hymäksi. Kolehti tefi 18 markkaa.

Yhdistyksen rahastonhoitajan wälityksellä, on samoin kuin edellisinäkin wuosina, tilattu hengellisiä kirjoja ja sanomalehtiä.

Rahastonhoitajan tilin mukaan on yhdistyksen käytettävänä ollut waroja seuraawaisesti:

Yhdistyksen rahasto:

Wastattawaa:

Eäästö wiime tiliwuodelta:	
Kirjoja ja sanomalehdissä	178: 36
Rahallista rahaa	135: 03

Tulo tiliwuodella:

Kirjoja ja sanomalehtiä, edestä 399: 20	
Rahallista rahaa	217: 91

Summa 930: 50

Wastattawaa:

Menoja	352: 45
Eäästö: kirjoja ja sanomalehtiä:	
W:ta 1891	8: 62
„ 1892	12: 64
„ 1893	7: 15
„ 1894	2: —
„ 1795	4: 80
„ 1896	9: 27
„ 1897	33: 70
„ 1898	79: 10

W:ta 1899	75: 70
Rahallista rahaa	345: 07
	<hr/>
	Summa 930: 50

(Pohjoismaiden Bankin Kottassa tal. tod: 634:59.)

Nyt kun yhdistys päättää 9:nen wai-
tutusmuotensa, on yhdistyksen rahaston-
hoitajan wälityksellä tällä ajalla ostettu
monen tuhannen markan edestä hengel-
listä kirjallisuutta; vielä sitten on ra-
haa kassassa 345: 07. Eron Herra ju-
nattoon sen kylwön, mitä tämänkin työn
kautta on hiljaisuudessa lanseamme kyl-
wetty.

Toimifuntaan owat vuoden luluessa
kuuluneet rowasti J. G. Snellman, pu-
heenjohtajana, pastori J. J. Masalin,

rahastonhoitajana, kanttori E. G. Pih-
lainen, kirjuriina, työmies Johan Drjölä,
jäsenenä. talol. Taneli Wanhala, jäsenenä,
talol. Sylli Parila, jäsenenä.

Sittenkuin pastori Masalin oli otta-
nut eron rahastonhoitajan toimesta ja
kanttori Pihlainen walittu rahastonhoi-
tajaksi, muodostuu tulewalle wuodelle
toimifunta, seuraawalla tapaa:

Row. J. G. Snellman, puheenjohtaja,
kanttori E. G. Pihlainen, rahastonhoitaja,
kanttori E. G. Pihlainen, kirjuri, pastori
J. J. Masalin, jäsen, (wakinainen), työm.
Tuomas Marttila, jäsen, työm. Paawo
Samolainen, jäsen, talol. Taneli Wan-
hala, jäsen, talol. Taneli Simola, jäsen.

Kymissä 17 p. joulukuuta 1899.

J. G. Snellman.

Kertomus Pyhäkoulunhdistuksesta v. 1900.

Kertomus

Ev. Luterilaisen Pyhäkoulunhdistuksen

toiminnasta w. 1900.

Hämeenlinna,

Hämeen Sanomain kirjapaino, 1901.

Kertomus Pyhäkoulutoiminnasta v. 1900.

Kokonainen vuosijata on vierinyt ajan loppumattomaan mereen. Tämän ajan kulussa on ihmiskunta jättäisäskelin edistynyt kaikilla elämän aloilla. Tästä edistymisestä on paljon puhuttu ja juuresti sitä on kiitetty. — Erityistä huomiota ja kiitosta ansaitsee myöskin yksi tärkeimmistä edistyneen ihmiskunnan viime vuosijadalla.

19:ttä vuosijataa on joskus hyvillä perusteilla kutsuttu **lasten aikakaudeksi**. Tänä aikakautena on nimittäin varsin kirkon ja koulun alalla paremmin kuin ennen ymmärretty antaa lapsille oikeutettu arvo ja asema ihmiskunnan juuresä elimistönsä.

Jumalan Sana tosin antaa meille tässä juhteessa oikeita ohjeita ja Jeesus Kristus käsitti täydellisesti lasten juuren merkityksen jettä teroitti sitä usein opetuslapsilleen. Mutta tässä samoin kuin monessa muussa ajassa, jonka Jeesus on ihmisille opettanut, kului vuosijatoja ennenkuin ihmisjuku taisi käsittää ja uskoa sen, minkä Jeesus oli puhunut.

Aitana, jolloin kirkko oli melkein kokonaan unhottanut juuren Mestarinjanat lapsista, nousi oppijämme Luter pontewasti waatimaan lasten uskomon opetuksen ja kristillisen kasvatuksen parantamista. Itse hän kävi etunenäsä räiwaten tietä muille tässä uudistustyössä. Herra oli lahjoittanut hänelle lapsellisen mielen, niin että hän mestarillisella tawalla jaattoi lapselli-

isesti puhua lasten kansja. Hän on myös antanut pusywan päämuodon lasten kristilliselle opetukselle. Sepitämällä lasten wirsiä oiwalsi hän myös laulun juuren waikutuksen lapsen hengellisen elämän elwoyttämiseksi.

Protestanttinen kirkko on kyllä sittemmin jatkanut tätä työtä, mutta kun lapsen usko ja luottamus Jumalaan tuli harvinaiseksi kirkon täysikäisissä jäsenissä, poistui lasten opetuksesta myös lapsitajuinen muoto.

Mutta juuri käännepohja tässä juhteessa tapahtui 19:n vuosijadan alusja. Rousseau, Pestalozzi, Grudtwig y. m. antoivat koko vuosijadan kaswatusopille uuden juunnan, jonka pääwäitimuksena oli että meidän tulee **lapsia opettaesjamme ajettua lasten käsityskannalle**.

Kulunut vuosijata on siis jättänyt meille perimöksi kallian kokemuksen. Se on opettanut meitä antamaan lapsille juuren arwon, sillä se on ojottanut meille niitä rikkaita taipumuksia ja kykyjä, jotka uinailewat lapsen yhdämessä ja jotka meidän tulee kehittää oikeaan, raittiiseen ja juunausta tuottawaan juuntaan.

Mutta kokemus kulumeelta vuosijadalta ei ole ainoastaan opettanut meitä tuntemaan korkeaa tehtäwäämme, se on myös ojottanut meille tien, millä tehtäwämme warmasti on menestymä. Tämä tie on Kristus, sillä yksin Jeesus Kristus woipi lapsesja oikein puhdistaa, ke-

hittää ja jäilyttää kasteessa saadun uuden sydämen ja mielen.

19 vuosijata on siis jättänyt meille kalliin perinnön, josta meidän tulee suuresti kiittää Jumalaa. Kiitollisuutta Jumalalle me kuitenkin parhaiten siten osoitamme että me hoidamme tätä perintöä niin, että se tälle uudelle vuosijadalle ja sen sukupolville tuottaisi runsaan siunauksen.

Myös pyhäkoulu on saanut perinnöksi menneen vuosijadan kalliin kokemuksen lasten kristillisen opetuksen ja kasvatuksen alalta. Siinä määrässä kuin se omistaa ja hyväksensä käyttää tätä perittyä kokemusta, siinä määrässä se myös on edistynyt ja tuottava siunausta sekä lapsille että koteille ja opettajille. Ensimäinen ja tärkein ehto tässä suhteessa on kuitenkin että tie Kristus on tullut pyhäkouluopettajille kalliiksi ja rakkaaksi ja että he itse kulkewat tätä tietä. Paljon löytyy kuitenkin maassamme pyhäkouluopettajia, jotka eivät voi tätä ensimmäistään ehtoa täyttää. Seuraus tästä on ollut, että pyhäkoulu on paikakunnalla joutunut huonoon huutoon. Sitä on pidetty epähyväksyttävänä ja se on lopullisesti kokonaan lakannut, kun se on menettänyt uutuuden viehättyksen.

Ainoastaan kristillismieliset, Herran pyhän hengen walaisemat henkilöt, jotka eivät nutuudesta eivätkä ihmisten kunnian ja kiitoksen tähden, vaan rakkaudesta owat antautuneet tähän toimintaan, owat myös osottaneet kestä-

vyhtyä ja uskollisuutta. Mutta pyhäkoulutoimi ei waadi opettajalta ainoastaan kristillisyyden harrastusta ja uskollisuutta vaan myös taitoa. Papiston afiana on walwoa että ainoastaan wakaawat ja kristillisyyttä harrastawat henkilöt asetetaan pyhäkoulutyöhön, ja papiston tehtävänä on myös kehittää heitä toimeensa taitoiksi. Jos sopivia henkilöitä ei löydy, on parempi tyytyä muutamaaan pyhäkouluun, kuin hankkia useampia, jotka eivät tarkoitusiaan täytä.

Suurin osa maaseurakuntiemme pyhäkouluista on järjestetty „Gero Hyvärin sen kirkossa“ mainitun suunnitelman mukaan. Pyhäkoulun tarkoitus on sen mukaan ensiksi olla lasten hartausshetkenä ja toiseksi lasten luku-aidon parantajana. Pyhäkouluopettajan tulee siis tähän kahteen tarkoitukseen nähden valmistaa itsensä. Niin oikeata ohjausta ja valmistusta tekee hän itsensä pian syypääksi kahteen suureen erehdykseen. Hän voi ensiksi hartausshetkeä pitäessään puhua niin sywästi ja selittää niin waikean tajuisesti päivän ewankeliumitekstiä, etteivät lapset sitä ollenkaan voi käsitellä ja itsellensä omistaa.

Toiseksi voi hän (lasten) ulkoluvun opettamisessa harjoittaa lapsia koneelliseen ulkolukuun, josta seuraa etteivät lapset ollenkaan tai ainakin hyvin vähän ymmärtävät luettua. Mitä pyhäpäivän ewankeliumitekstin selittämiseen tulee, löytyy maassamme aniharwa pyhäkouluopettaja, joka tykenee lapsitajuisesti ja hartautta herättävällä tavalla wapaasti sitä selittämään. Sentähden onkin parasta noudattaa

tässä suhteessa Gero Hyvärisen Käsi-
kirjassaan antamaa neuvoa, että py-
häkoulupettaja kyseli käsilä olewan
ewankeliumin sanahmmärrystä, käyttä-
en kyselyksen ohjeena lasten postil-
loita.

Kysymys: „miten ajattelematon ulko-
luku on poistettava?“, oli keskustelu-
aineena Pyhäkouluyhdistyksen vuosii-
kokouksessa viime kesänä Mikkelissä.
Kysymys hynnytti wilkkaan keskustelun,
joka jälkeen yhdyttiin seuraavaan
ponsilauseeseen: „ajattelemattoman ul-
koluvun poistamiseksi pidetään par-
hainpana keinona hawainto-opetus
raamatullisia kuvia käyttämällä lasten
ensimmäisellä kehityksasteella (wsta 5—7)
ja mitä vastaisella kehityksasteella ul-
koa luettavaksi annetaan, on luetun
sijallista lause lauseelta ahkerasti ja
tarkasti kysyttävä ja elämään sowi-
tettava.“

Jos nämä edellämäinitut epäkohdat
tulawat pyhäkouluiistamme poistetuiksi,
on pyhäkoulu maassamme ottanut pit-
kän askeleen edistymiseen päin ja siten
arwossa pitänyt ja kartuttanut sitä kal-
lista perintöä, jonka kuluneelta woosi-
sadalta olemme saaneet.

Mutta näiden epäkohtien poistami-
seen tarwitaan paljon uhrausta ja rak-
kautta asiaan seurakuntien papiston
puolelta. Kirkkoherrain wirtatoimet
warjinkin suuremmissa ja wäkirikkaim-
missa seurakunnissa owat niin moni-
puoliset ja juuret, että heillä tuskin
enään on aikaa eikä woimia wapaeh-
toisen rakkauden toimeen, mutta seura-
kunnan kappalaisen pitäisi sitä enem-
män toimia näissä. Ahkerien pyhä-
koulutarkastusten ja opettajain harjoi-

tuskokousten kautta epäkohdat pyhä-
kouluisissa wähitellen poistuwat ja siten
onnistuu pyhäkoulutoimi yhä parem-
min kalliissa ja korkeassa tehtävässään.

Kuluneena vuonna 1900 on pyhä-
koulutointa jatkettu Suomen seurakun-
nissa entiseen tapaan. Arw. tuomio-
kapitulein antamien tilastollisten tie-
tojen mukaan oli pyhäkoululasten luku
viime vuonna yhtenä noin 164,296.
Edellisellä vuonna 1899 oli niiden luku
158,602. Tästä käy siis selwille, että
pyhäkoulutoimi Suomessa mahdolli-
sesti taas olisi wirtistymään päin, jos
tilastollisiin tietoihin wähänkin woi-
luottaa. Vielä löythy monta seura-
kuntaa Turun arkkihiippakunnassa, war-
sin Ahwenanmaan rowastikunnassa,
missä pyhäkouluaate on vielä hywin
wähän jalansijaa saanut sekä paikoit-
tain Pohjanmaan seurakunnissa ja
Lapin maan rajoilla.

Yhdistyksen vuosikokous, 14:s laa-
tuaan, wietettiin $\frac{30}{6}$ — $\frac{1}{7}$, 1900 Mik-
kelissä. Yhteydesä vuosikokouksen
kanssa pantiin toimeen jumalanpalwe-
lufia sekä Mikkelin maaseurakunnan
että kaupunkiseurakunnan kirkossa sekä
erityinen lastenjumalanpalwelus, kes-
kustelukokouksia pyhäkoulualalle kuu-
luwista kysymyksistä, katekijatiooneja,
ulkona luonnossa hartauspuheita, lau-
lua y. m. Osanottajia oli runsaasti
saapuwilla, joiden joukossa oli toista
jataa pyhäkouluopettajaa. Moni heistä

oli saanut matkaraaha kotiseurakunnaltaan.

Yhdistyksen äänenkannattajina ovat kuluneenakin vuonna olleet: „Pyhäkoululehti“, „Lasten Pyhäkoululehti“ ja „Barnens Söndagsblad“, jotka niinkuin ennen ovat ilmestyneet kerran kuukaudessa ja joiden kustantajana on ollut Pyhäkouluyhdistys itse, sekä toimittajana yhdistyksen yliajiamies p:ri Rob. Hernberg.

Viime vuonna toukokuusta asti ovat lehdet ilmestyneet Hämeenlinnassa, johon yhdistyksen yliajiamieskin on muuttanut. Lehtien tilaajamäärä oli viime vuonnakin kasvamassa. Pyhäkoululehdellä on ollut noin 1,800, Lasten Pyhäkoululehdellä noin 3,300 ja Barnens Söndagsbladilla noin 900 tilaajaa. Sitä paitsi painettiin erityinen joulunumero Lasten Pyhäkoululehdestä ja Barnens Söndagsbladet'ista yhteenjä 12,000 kappaletta.

Yhdistyksen kirjavarastoissa löytyvät seuraavat kirjat:

1. **Uuinen**, Pyhäkoulun merkitys seurakunnan palveluksessa. Hinta 10 p.

2. **Emilia**, Pyhäkoulu eli Lasten hartaushetki joka Suomen tyllään, 2:nen painos. Hinta 15 p.

3. **Hyvärinen, Cero**. Käsitirja Maaseurakuntiemme pyhäkouluille, 3:mas painos. Hinta 30 p.

4. **Usting H.** Pyhäkoulun oikeus ja tärkeys, Esitelmä Pohjoismaiden 4:sjä pyhäkoulukokouksessa Tukholmassa w. 1895. Suomenmos. Hinta 10 p.

5. **Florence M. Reid**, Kiinalaiset lapset kodissaan. Suomenmos. Hinta 5 p.

6. **Pieniä kertomuksia lapsille**, Wikho I, Hinta 5 p.

7. **Jeesus sinua lapsia** 2:nen painos. Hinta 2 p.

Edistääksensä pyhäkouluisja raamatun historian havainnollista opetusta raamatullisten kuvien avulla on yhdistys hankkinut Saksasta myytäväksi 20 sarjaa:

8. **Kaiserswerth'in Koulukuvaramattu**, sijältään 41 selvää 31 cm. korkeata ja 26 cm. leveätä kuvaa sekä vanhasta että uudesta testamentista. Hinta 10 mk.

Muiden kustannuksella toimitettua pyhäkoulukirjallisuutta on tietoomme tullut seuraavat:

Toisen vuosikerran ewankeliumitetstin käsitteyä warten kirjoittanut M. G. Ilmestynyt Jyväskylästä A. J. Gummeruksen kustannuksella.

Kuwaetos „Raamatullisia Kuwia“, käsitteyä 697 hienoa, vanhan ja uuden testamentin tekstiä walajewaa kuvaa.

Samoin Gummeruksen kustannuksella Jyväskylästä.

* * *

Pyhäkouluyhdistyksen yliajiamies p:ri Rob. Hernberg on vuoden kulussa käynyt seuraawassa 53 seurakunnassa: Dulussa, Kempeleellä, Vimingassa, Kottolassa, Pietarsaaressa, Kruununtylässä, Waajasassa, Forssassa, Tywännössä, Urjalassa, Wiipurissa, Anjalassa, Turussa, Quittisissa, Punkalaitumella, Mastarossa, Hämeenlinnassa, Orimattilassa, Artjärwellä, Lapträskissä, Myrskylässä, Viljendalissa, Pyhtäällä, Ruotijnpyhtäällä, Lo-

viisassa, (2:si kertaa) Pernajassa, My-
nämällä, Karjalan kappelissa, Mie-
toisissa, Koussiaisissa, Maskussa, Le-
mussa, Taiwasalossa, Wetelissä, Käl-
wiällä, Sepualla, Laihialla, Jurwas-
sa, Öfvermarkissa, Kerpiössä, Kymissä,
Längelmäellä, Westlahdessa, Nauta-
lammella, Westannolla, Keiteleellä, Pie-
lawedellä, Maaningassa, Kerimäellä,
Pieksämäellä, Haukivuorella, Mikkelis-
sä, Kymin tehtaalla.

Muutamissa näistä oli pantu toi-
meen warjainia pyhäkoulujuhlia ni-
mittäin Dulussa, Hämeenlinnassa, Lap-
träskissä, Koussiaisissa, Taiwasalossa,
Längelmäellä, Westlahdessa, ja Ker-
imäellä. Toisissa taas wietettiin py-
häkoulujuhlaa yhteydessä pakanalähe-
tysjuhlan kanssa nimittäin Wetelissä
ja Kymissä. Kälwiällä pidettiin py-
häkoulujuhlaa kontraktikokouksen yhtey-
dessä.

* * *

Paikallisyhdistyksiä on kuluneena
vuonna yhdistyksellä ollut 7 nimittäin
Gaminassa ja Westlahdella, Lahdessa,
Längelmäellä, Kuokolahdessa, Mikkelis-
sä, Kymissä ja Keiteleellä. Kaikista on
tullut vuosikertomukset. Ne seuraawat
tätä vuosikertomusta eri liitteenä.

* * *

Kuten edellisinä vuosina olemme
nytkin tuomiokapitulein suojellisella
välityksellä saaneet vastaanottaa py-
häkouluja koskewia tilastollisia tietoja
eri hiippakunnista. Nämät tiedot, jois-
ta seikkaperäisemmät taulut jälsempänä
owat nähtäwinä, osottawat että w.

1899 oli Turun arkkhiippakunnassa
1,604 pyhäkouluja, 2,797 pyhäkoulu-
opettajaa ja 34,148 pyhäkoululasta;
Porwoon hiippakunnassa w. 1900 1,694
pyhäkouluja, 2,766 pyhäkouluopettajaa
ja 34,700 pyhäkoululasta; Sawonlin-
nan hiippakunnassa samana vuonna
3,175 pyhäkouluja, 6,026 pyhäkoulu-
opettajaa ja 63,935 pyhäkoululasta
sekä Kuopion hiippakunnassa 1,592 py-
häkouluja, 2,665 pyhäkouluopettajaa
ja 31,513 pyhäkoululasta. Koko Suo-
messä oli siis näiden tietojen perus-
tufsella olemassa 8,065 pyhäkouluja,
14,254 pyhäkouluopettajaa ja 164,296
pyhäkoululasta.

Nämät numerot, jotka kuitenkin ei-
wät ole aiwan tarffoja, osottawat sel-
wästi, että Suomessa jo kaikilla
kannatetaan ja wirkeästi paikoittain
etenkin Sawonlinnan hiippakunnassa
tehdään työtä pyhäkoulun alalla. Pal-
jon on kuitenkin vielä niitä paikkoja,
joissa lapset eiwät vielä saa nauttia
pyhäkoulutoimen siunausta, paljon on
niitäkin, misjä pyhäkoulut kykenewien
ja asiaaharrastawien puuttees-
sa owat lamauksissa. Yhdistys toiwoo was-
taisuudessa yhä tehokkaammin woi-
wansa ryhtyä niitä epäkohtia poista-
maan, joita vielä löytyy pyhäkoulu-
samme. Vuottaen kaikkialtiaan apuun
ja pyhäkouluystävään suojelliseen myö-
täwäikutukseen onkin pyhäkouluhydis-
tyks tänäkin uutena vuonna ja vuosij-
atana taas alkanut wäikutuksensa.

* * *

Keskusyhdistyksen johtokuntaan Hel-
singissä owat kuuluneet: allekirjoitta-

nut Arkiaatteri D. A. G. Hjelt puheenjohtajana, kansakoulujen ylitarkastaja A. W. Floman warapuheenjohtana, tuomiokapitulin asesori A. W. Lyra, Sotarowasti A. Lönnroth rahastonhoitajana, kansakoulujen tarkastaja, maisteri A. Haapanen, pastori A. Wallenius, allekirjoittanut pastori Rob. Hernberg, opettajatar neiti S. Granstedt ja koulunjohtaja neiti W. Laurell.

Näistä ovat erowuorossa: arkiaatteri D. A. G. Hjelt sekä neidit S. Granstedt ja W. Laurell.

Pyhäkouluyhdistyksen johtokunnan puolesta:

D. A. G. Hjelt.

Rob. Hernberg.

Pyhäkoulutilasto.

Turun arkkihiippakunnassa w. 1899.

Rowastifunta	Kouluja	Opettajia	Oppilaita
1. Turun tuomio row.	57	127	2,224
2. Wynnämäen.	88	115	1,783
3. Behmaan.	73	156	2,354
4. Porin alinen.	51	60	995
5. Porin ylä*.)	85	130	1,846
6. Tyrwään.	299	709	4,674
7. Perniön.	110	172	1,775
8. Ahvenanmaan.	40	40	505
9. Waajan alinen.	161	358	4,988
10. Waajan ylä.	95	140	2,957
11. Pietarjaaren.	89	111	1,526
12. Lapuan.	254	336	5,175
13. Koffolan.	202	343	3,346
Yhteensä	1,604	2,797	34,148

Sawonlinnan hiippakunnassa w. 1900.

Rowastifunta	Kouluja	Opettajia	Oppilaita
1. Sawonlinnan tuomio row.	323	508	5,142
2. Juwan.	215	348	3,644
3. Miffelin.	270	515	5,097
4. Keinolan.	105	135	1,487
5. Lappeenramman.	282	538	4,653
6. Saminan.	163	339	3,946
7. Wiipurin.	259	550	4,822
8. Wuolan.	174	370	4,921
9. Käitälmen.	126	258	3,379
10. Jääskén.	360	577	4,494
11. Kurijoen.	98	510	4,496
12. Sortavalan.	152	218	2,963
13. Ala-Karjalan.	232	457	6,271
14. Ylä-Karjalan.	316	703	8,620
Yhteensä	3,175	6,026	63,935

Porvoon hiippakunnassa w. 1900.

1. Porvoon tuomio row.	66	99	1,803
2. Helsingin.	144	173	3,183
3. Titin.	121	252	2,464
4. Hollolan.	195	398	4,479
5. Jämjän.	144	193	3,112
6. Jyväskylän.	331	527	6,462
7. Tampereen.	309	448	5,116
8. Hättulan.	130	257	2,520
9. Hämeenlinnan.	142	243	3,647
10. Raaseporin itään.	77	103	1,204
11. Raaseporin länt.	35	73	713
Yhteensä	1,694	2,766	34,700

Kuopion hiippakunnassa w. 1900.

1. Kuopion tuomio row.	782	1,233	20,095
2. Raahen.	121	216	2,106
3. Rajaanin.	228	280	2,252
4. Kemín.	31	66	688
5. Kalajoen.	256	539	3,953
6. Oulun.	139	250	2,217
7. Lapin.	35	81	202
Yhteensä	1,592	2,665	31,513
Yhteensä koko maassa	8,065	14,254	164,296

*.) Kun Turun tuomiokapitulista ei ole saatu pyhäkouluista Porin ylä rowastifunnassa vuodelta 1899 tilastollisia tietoja, on vuoden 1898 tilastolliset tiedot merkitty uudelleen.

Paikallisyhdistysten vuosikertomukset.

I.

Hamina—Westfalsheden pyhäkoulu-yhdistyksen vuosikertomus sen kuuden-
nelta toimintavuodelta 1900.

Yhdistyksen johtokuntaan on wuo-
den kuluessa kuulunut allekirj. puheen-
joht. ja pastori M. Taube kirjuriina sekä
jamat henkilöt kuin edellisenä vuonna.

Opettajien harjoituskokouksissa, joita
on pidetty 9, on käynyt milloin juu-
rempi, milloin vähempi määrä opet-
tajiä, keskimäärin noin 14, sekä muu-
takin pyhäkouluin opettajiä. Menettely
on niissä ollut sama kuin emmentin, ja
papit ovat vuoroonsa niitä johtaneet,
paitsi vuoden lopulla, jolloin pastori
Taube on sairauden tähden ollut estet-
tyinä olemasta niissä läsnä.

Pyhäkouluja on vuoden kuluessa ol-
lut 34 eli jamat kuin edellisenäkin
vuonna toimesja, ja oppilaiden luku-
määrä on niissä ollut lähes 1,000.
Epäjäännöllisyyttä koulunkäynnissä on
havaittu ja tarkastusmatkoilla mih-
deltu. Immolla, rakkaudella ja ahte-
ruudella ovat opettajat hoitaneet toi-
ntaan, ansaiten siten kiitoksen yhdistyk-
sen ja koko seurakunnan puolesta. Crit-
täin on Haapalan piirin opettaja Juho
Hietala mainittava, hän kun on pitä-
nyt koulua joka sunnuntai vuoden um-
peen.

Pyhäkoulujuhla wietettiin 2:na he-
lmiinpäivänä. Tähän oli paljon kan-
jaa kokoontunut, ja lapsille puhui wa-
paaherra R. A. Brede.

Suimausta on warmaanfin tämä työ,
jolle Herra on itsensä tunnistanut, tuot-
tawa, ja Hänelle kiitos annettakoonfin.

Yhdistyksen puolesta:

Jul. Koskier.

II.

Lahdesta.

Lahden Pyhäkoulut owat Jumalan
avulla toimineet niinkuin ennen.

Yhdistyksen toimikunnassa on wuo-
den ajalla ollut pastori H. Winter,
maalari M. B. Heinonen ja rouwa C.
Heinonen, emäntä Ida Pippo, rouwa
M. Johansson, neiti H. Toivola ja
warajäsenenä R. Koskanen.

Yhdistyksen alueella eli Lahden seu-
dulla on toiminut 4 pyhäkouluä. Opet-
tajiä on ollut 8, ja oppilaita 260.

Lahden kauppalan yhteisestä kas-
jasta on yhdistykselle lahjoitettu 50
markkaa.

Tuloja on yhdistyksellä ollut 134
mk. 66 pen. ja menoja 40 mk., siis
jäännös 94 mk. 66 pen.

Lahdesja 8 p:nä Tammiukuuta 1901.

M. B. Heinonen.

III.

Längelmäeltä.

Längelmäen pyhäkoulu-yhdistyksen
vuosikertomus vuodelta 1900.

Kuluneena vuotena on pyhäkoulutyö seurakunnassa jatkunut entiseen tapaan. Sama päämaali, jama sijältö ja muoto on sen toiminnassa vallinnut nyt kuin ennenkin. Jumalan tunteminen ja uskonelämän herättäminen pienokaisissa on ollut korkeimpaa silmämääränä; sitä lähimä on painoa pantu puhtaasti sijäluvun oppimiseen. Sen mukaan kuin Herra on voimia, rakkautta ja aikaa opettajille luonut, on pyhäkoulu pidetty paikoin yli vuoden, mutta myös vähemmänkin aikaa. Näin on hiljaisuudessa Herraa palveltu 12 pyhäkoulussa, joissa 25 opettajaa on pappeina hengellisiä uhreja uhrannut, jotka toivon mukaan, ovat Jumalalle Jesuksen Kristuksen kautta otollisia olleet. 1 Piet. 2: 5, 9. Jlm. 1: 6. Seurakuntana näissä tilaisuuksissa on ollut, paitsi joku määrä vanhempia ihmisiä, 205 lasta, joista toiset ovat käyneet säännöllisesti koulua, mutta toiset enemmän tai vähemmän laimeasti. Kun kaikista kouluista ei ole kertomusta annettu, niin lisääntyvät edelläänainitut luvut vielä muutamalla numerolla.

Yhdistys on pitänyt vuoden kuluessa 4 kokousta. Ojanotto niihin on ollut ylipäänsä laimea.

Yhdistys on perustanut itselleen kirjaston ja määrännyt sitä varten nyt ensi aluksi varoistaan 100 markkaa. Kirjasto tulee sijältämään pyhäkouluja koskevaa kirjallisuutta, etupäässä semmoista, jota opettajat voivat käyttää pyhäkoulunpidossa apunaan. Laulun harrastuksen edistämiseksi ja paremman taidon saavuttamiseksi siinä, on seurakunnan luffari tarjoutunut antamaan pyhäkoulun opettajille opetusta laulusja.

Tänäkin vuonna kustansi yhdistys kahdelle pyhäkouluopettajalle — tällä kertaa S. Helander'ille ja R. Wigren'ille — vapaan matkan ja päivärahana Pyhäkoulukokoukseen Mikkeliin. Tällainen uhraus kantaa varmaankin hyötyä pyhäkoulutyölle paikkakunnalla.

Heinäkuun 29 p:nä pidettiin pyhäkoulujuhla. Kaunis ilma luosi juhlaa, johon oli kokoontunut erittäin runsaasti kansaa, m. m. myöskin yliajanies pastori R. Heruberg. Useita puheita pidettiin ja pyhäkoulun kallista asiaa walaisttiin. Crityisesti mainittakoon päivän ohjelmasta muuten lästenjumalanpalvelus, joka kirkossa pidettiin alttaritoimituksella ja jaarnalla. Saarnan piti pastori Heikki Ekman Helsingistä. Lappia olisin kerääntynyt koko joukko opettajainja saattamina. Paljon oli myöskin aikuista wäkeä jaapuvilla. Mieltä wirkistäwä oli päivän työ, ruumis ja henki jai ravintonsa — Jumalalle kunnia ja ihmisille rauha. —

Opettajia warten on yhdistyksen waroilla edelleenkin tilattu 15 wuosiwerta Pyhäkoulu- ja Lastenpyhäkoulu-lehteä.

Yhdistyksen esimiehenä on ollut kirkoherra A. E. Ekroth; kirjuriina ja rahastonhoitajana on toiminnut allekirjoittanut.

Yhdistyksen rahatili osoittaa tuloja 232 mk. 40 penniä, menoja 87 mk. 55 p., joten säästö seurawaan tiliin tekee 210 mk. 55 penniä.

Längelmäellä 21 p. jouluf. 1900.

R. S. Kallio.

IV.

Nuokolahdelta.

Nuokolahden Pyhäkoulu-Paikallis-yhdistyksen vuosikertomus w. 1900.

Pyhäkouluja on 124. Opettajia naisia kouluisja on yhteensä 138. Kouluisja käyppiä lapsia on 917.

Wakinaisen yhdistyksen kokous Huh-tikuun 7:nä päivänä valitsi rahaston ja kirjastonhoitajaksi p. k. o. Matti Peltonen, joka toimi avonaiseksi tuli pastori D. W. Sohlman'in täältä pois muuttamisen tähden ja samalla antoi kokous tilivapauden pastori D. W. Sohlman'ille. — Kokous 17:nä päivänä Kesäkuuta päätti antaa jollekin pyhäkouluopettajalle yhdistyksen kasjasta matkarahaa 15 marffaa pyhäkoulujuhalle Mikkelin 30 päivänä Kesäkuuta—1 päivänä Heinäkuuta ja samalla valitsi kokous p. k. o. Matti Peltonen sinne menemään.

Wuorijuhla pidettiin 12:nä päivänä Elokuuta, joka aloitettiin lasten saarnalla kirkossa. Saarnan piti pastori J. H. Snellman. Juhlaa jatkettiin Mustikkaniemellä, esitelmää pitivät: toimikunnan kirjuri: hyväntekewäisyydestä, p. k. o. M. Peltonen: juhlan tarpeituksesta, maisteri T. Helenius: lasten vanhempain ja opettajain toisiensa kehittämisestä ja tukemisestä, sekä kunnan tuvasja p. k. o. M. Hintanen piti puheen ja rowasti D. Nurén päätti juhlan sydäntä lämmitättävällä puheella ja rukouksella. Pyhäk. opet. Matti Koffonen johti laulua.

Harjoituskokouksia opettajien kehittämiseksi on pidetty kerta kuukaudessa kirkolla ja jomoin syrjätylisisä.

Toimikunnassa ei ole muita muuttoksia tapahtunut.

Säästöä edelliseltä tilivuodelta yhteenjä Smf. 440: 62.

Rahaa tilittäjän huos-

rasja tulewaan tiliin Smf. 95: 55

Kirjasto Smf. 355: 70

Säästöä yhteenjä Smf. 451: 25

Wuoden tuloista ja menoista en voi yffityiskohdissa kertoa, koska tilittäjä ei ole niitä eri postisja tilittänyt; waan kasja on lisääntynyt kaiffiaan tilivuodesja Smf. 10: 63.

Nuokolahdella Tammi. 5 p:nä 1901.

Matt. Wilkko.

Toimikunnan kirjuri.

Näin tehdyksi todistaa:

Oskar Nurén.

Yhdistyksen puheenjohtaja.

V.

Mikkelistä.

Kertomus pyhäkouluisja Mikkelin seurakunnassa 1899—1900.

Pyhäkoulujen luku viimeksi tehdyu lastun mukaan on 63, 2—3 koulua suurimmisja ja 1 koulu pienemmisjä lukufunkereisjä.

Opettajia naisia kouluisja on yhteenjä 160 miehiä sekä naisia, 1—4 kusjakin, sitä myöten kun halullisja ja fykenewiä paikkaumasta on löydetty.

Kouluisja käyppiä lapsia on noin 1,100, jotka eiwät kuitenkaau kaiffi ole jäämöllisesti käyneet, mittä puuttuwan halun, mittä taas puuttuwan waate-tuksen wuoksi talwisaitana. Parempia kouluja pidetään jäämöllisesti pian joka sununtai, heikoinnisja käyhdään

toisiin pyhiin, muutamisja harvoisja ei ole keijällä pidetty, josta epäkohdasta on rakkauksessa huomautettu.

Opetusjärjestys on edelleen ollut: rukous virren weijum keralla, jumuntai-tekstin jeltitys, lyhyempi tai laueampi opettajan tytyä myöten. Piiplian historian ja katekismus-läfsyn kuulustelu jeltittävien tyhymysten kansja, sijäluvun harjoitus ja kirkkoverrien laulu, koraali-wirjifirjan ja kanteleen awulla, tai ilman näitä opetuskeinoja opettajan formamuotin mukaan. — Vasteten ijan mukaan on 2 tahi 3 läfhykuuntaa. Täten koulupito tavallijesti festääkin 3—4 tuntia, tietysti tarpeellijilla lomilla tuntien välillä.

Kaikkisja pyhäkouluisja on myös olemasja vähäinen kirjasto opettajien opetustyyn kehittämistä warten, johon tietohaluisset opettajat itse owat hankkineet kirjia. Erään lahjoituksen kautta on tänä wuonna kirjastojen kirjia saatu 36 kapl. M. Eriksjon'in **Opasta** Jumuntai-kouluopettajille, 2:nen tai 3:mas wuofikerta, ja 10 kapl. „**Raamatullijia kuvia**“ kansjin sidottuja. Ja yhä enemmän aiotaan kirjajyitä tehdä.

Pyhäkoulukassa on myös alulle saatu ja tulee se pyjyväksi jitten kun eräs hywäntahtoinen mies lahjoitti siihen 1,000 markan pääoman, jonka korot wuofittain käytetään. Näillä y. m. waroilla on hankittu opettajille yllä mainittuja opetuskirjoja, muuden muasja myös tänä wuotena 40 kapl. Pyhäkoululehteä, jekä köyhemmille lapsille lukufirjoja, joko ilmaijeksi tahi halvalla hinnalla.

Harjoituskoukkuja pyhäkouluopettajien kehittämistä warten on jäännöllijesti pidetty noin ferta kuukaudesja pitäjän tuwasja lauantai- ja jumuntai-illoin, 3—4 tuntia ferrallaan. Näitä owat kaikki papit edelleen mielujasti johtaneet. Näisjä harjoitetaan ewankeliumi-tekstin, piiplian historian ja katekismun jeltitystä, ynnä laulua ja keskustelua. Mitkä opettajat näisjä ahkerasti käjwät, owat nähtävästi edistyneet ja wirtistyneet taidolla toimimaan. Näitä on jo ihastuttawa waliojoukko. Ne taas, jotka harwoin saapuwat, jääwät jotenkin alkuinjelle kansalle, eikä niistä paljon hyötyjä ole, eiwätkä festäkään monta wuotta ammatissjaan. Opettajien perjoonallijumteen on näisjä, kuten muisjakin tilajumkissja, koetettu kaswattawasti wirtuttaa. Hyvän kehittäwän wirtutuksen toiwomme myös tänä keijänä täällä pidetyn Pyhäkoulu-yhdistyksen wuofikouksen tehneen, jekä meikäläisjin että muista seurakunnista tänne saapuneisjin opettajijn, kaskapa wirtistyneinä ja nyytywäisjinä näyttiwät eroawan.

Pyhäkoulu tarfakassja on myös tänä wuotena pidetty keijäin ympäri seurakuntaa 40 lukufikereisjä, pyhäiltoin kirjenummissjä, ja arkipäiwinä pitkillä pohjilla, joisja seurakuntalaiset kyyditjewät tarfakassjaa kylästä kylään. — Myös talwijilla lukujyjoilla on tietysti pyhäkouluasiasta puhetta pidetty.

Kaupungisja on myös yfji pyhäkoulu samallajella ohjelmalla. Siihen on saatu jäätyhentilöitäkijn opettajijy, ja oppilaina on enimmäkseen ollut kansakoulun läpikäyneitä pojia ja tyttöjä.

Mikkeli, marraskuun 21 p:nä 1900.

B. Sarlin.

VI.

Kymistä.

Pyhäkoulu yhdistyksen vuosikertomus Kymistä w:ta 1900.

Pyhäkoulu yhdistys Kymissä on ollut vaikuttamassa samassa järjestyksessä kuin tähänkin saakka. Pyhäkouluja on ollut vaikuttamassa 30 paikalla. Niissä on työskennellyt 80 opettajaa ja oppilaita on ollut 1,000 seuruille. Pienemmissä kylissä on 1 koulu, mutta juuremmissa 2 ja 3; opettajain lukumäärä kussakin koulussa on etupäässä riippunut lasten luvusta, niin että muutamassa koulussa on ollut 1, toisissa 4, 5 jopa 6:kin opettajaa. Korkein määrä oppilaita on ollut Halan jahan pyhäkoulussa, nim.: 150.

Koulujen tarkastuksia on pidetty pitkin vuotta, raamatun selityksiä keijällä; sekä opettajain harjoituskokouksia kerta kuussa, paitii jouluis, tammis ja helmikuussa.

Yhdistyksen vuosijuhla vietettiin 7:na jummuntaina Kolminaisuuden päivästä (eli 22 p:nä Heinäkuita 1900.) — Silloin oli myös saapuvilla pyhäkoulu yhdistyksen yliaiamies hra pastori Robert Hernberg, jota lapsille pitkehoittawan ja mieltä ylentävän puheen, sekä kyseli lapsilta luetun tekstin johdolla. Lapsia oli koolla paljon. — Tutkimon loputtua lauloivat lapset hengellisiä lauluja, ja juhla päätettiin rukouksella ja Herran jumankiella ynnä wirren wärsjyllä; loppuwärsjyä waijattaessa kannettiin kolehdi Pyhäkoulu yhdistyksen huwäffi. —

Yhdistyksen rahastonhoitajan wälityksellä on, samoin kuin edellisinäkin wuo-

sinä tilattu hengellisiä kirjvoja ja sano-malehtiä.

Rahastonhoitajan tilin mukaan on yhdistyksen käytettävänä ollut waroja seuraawaisesti:

Yhdistyksen rahasto:

Wastattawaa:

Kirjawarvoja jäästösä edellisiltä wuosilta	585: 43	
Rahaa Pohjoispanksisa	345: 07	— 930: 50
Korvoja nostettu	12: 53	
Wyyty kirjajia	2 15	— 14: 68
Wyyty 6 pyhäkoulu leht.	5: —	— 5: —
		<u>Yhteenjä 950: 18</u>

Wastattawaa: menot

Pyhäkoulu lehdistä	25: —	
„ Päiwäkirvoja	5: 65	
Amuruskoišta	10: 50	— 41: 15
Jäännös ensi tiliin		
Rahaa Pohjoisn. pant. 300: —		
Tilit. tyfönä kasjasja	20: 75	— 320: 75
Pyhäkoulu lehdistä	5: —	— 5: —
		<u>Yhteenjä 950: 18</u>

Kymissä, Joulukuun 13 p. 1900.

E. G. Pihlainen.

Tili luettiin ja huwäfyttiin Kymin pyhäkoulu yhdistyksen vuosikokouksessa 16, 12, 1900.

To distaa J. G. Snellman.

Nyt kuu yhdistys päättää 10:nen waiikutuswuotensa, on yhdistyksen rahastonhoitajan wälityksellä tällä ajalla ostettu monen tuhannen markan edestä hengellistä kirjallisuutta; wielä jitten on rahaa kasjasja: 325: 75. — Elon Herra jumattoon jen kylwön, mikä tämänkin työn kautta on hiljaisuudesja kanjaamme kylwetty.

Toimikuntaan owat wuoden kulussa kuuluneet: row. J. G. Snellman, pu-

heenjohtajana, pastori J. J. Masalin, waf. jäsenenä, kanttori E. G. Bihlainen, rahastonhoitajana ja kirjuriina, tal. Taneli Wanhala, tal. Taneli Simola, tal. Sylwe Parila ja työmies Tuomas Marttila, jäseninä. —

Toimikunnassa tulee edelleen olemaan seuraavaisesti: rov. J. G. Snellman, puheenjohtaja, p:ri J. J. Masalin (wafin. jäsen), p:ri Emil Arnio, jäsen, työm. Tuomas Marttila, jäsen, tal. Taneli Simola, jäsen, tal. Taneli Wanhala, jäsen, työmies Paavo Sawolainen, jäsen.

Kymissä 16 p. Joulukuuta 1900.

J. G. Snellman,
r:ti.

VII.

Keiteleestä.

Wuositertomus, luettu Keiteleen Sunnuntaikouluyhdistyksen vuosijuhlassa 7 p:nä Heinäkuuta 1900.

Sunnuntaikoulujen toiminnassa ei sitte viime vuosijuhlan ole janottavampia muutoksia tapahtunut. Viimeksi kuluneena kesänä ja syksynä pidettiin tarkastuksia kaikissa kouluissa, jotka yleiseen olivat tyhdyttävässä kunnossa. Opettajain muutoksia on tapahtunut muutamia; useimmat vanhemmat opettajat ovat kuitenkin pysyneet toimensessaan, joka on kiitettävä ja vastedeskin päin toivottava. Opettajia on nykyisin 37, kouluja 21 ja oppilaita 720. Vänsi-Hammulan kouluista on yksi

opettajain puutteen tähden lakannut toimimasta, niin että Hammulan kylässä nykyisin on ainoastaan 2 koulua. Etelä-Sulkawajärven kylässä on tullut yksi koulu lisää. On toivottava, että nuoria miehiä ja naisia yhä enemmän antautui tähän työhön, joka, jos se nöyryydessä ja rukouksen hengessä tehdään, tuottaa runsaasti siunausta sekä oppilaille että opettajille.

Sunnuntaikoulu-opettajain kansja on pidetty keskustelukoufusia vuoden ajalla yhteensä 6 kertaa. Näissä on Raamatunhistorian kertomuksia lyhyesti läpi käyty ja tutkisteltu. Suotawa waan olisi, että opettajat ja ainakin ne, jotka lähempänä kirkkoa asuwat, lukuisemmin saapuisivat näihin keskustelukoufuihin, jotka siinäkin suhteessa ovat hyödylliset, että ne vaikuttawat wirkistävää yhteistunnetta opettajissa. Jumala antakoon Keiteleen sunnuntaikouluille ja niiden työlle runsaasti siunausta!

Sunnuntaikoulufasjan wawoilla ostettiin joulukki w. 1999 sunnuntaikouluoppilasten joululehti „Joulujanoma lapsille“ 200 kappaletta. Tawannukainen lastenjuhla pidettiin kirkossa Heinäkun ensimmäisenä lauwantaina. Sunnuntaikoulutarkastuksissa ja niiden yhteydessä pidetyissä raamatunselityksissä on koottu niinkuin ennenkin kolehtia, joilla sunnuntaikoulun menot on saatu suoritetuiksi. Kassassa on 7 p:nä Heinäk. 1900 säästöä ensi tiliin 8 mk. 75 p.

Keitele, 7 p:nä Heinäk. 1900.

Os. Wilh. Snellman.

K e r t o m u s

Sw. Luterilaisen Pyhäkouluyhdistyksen

toiminnasta w. 1901.

Hämeenlinna,
Osakeyhtiö Hämmäläisen kirjapaino, 1902.

Kertomus Ev. luterilaisen Pyhäkouluyhdistyksen toiminnasta vuonna 1901.

Luonnossa taistelevat elämä ja kuolema alituisesti keskenään. Toisin ajoin on elämä edistymässä ja kuolema taantumassa, toisin taas päinvastoin. Luonnossa olevan elämän edistymistä huomaamme selvästi keskellä kesää, jolloin luonnon kauneus on ihannimmallaan. Koska sen jälkeen alkaa tämä elämä taantua. Jo syksynä puhuvat kellastuneet lehdet ja kylmät tuulet voimakkaasti kuolemasta ja turmeluksesta. Löytyy kuitenkin elämä, joka ei sammu eikä joutu ajallisen kuoleman hävittävän wallan alaiseksi. Tämä elämä on se **hengen kipinä**, jonka Jumala on puhaltanut ihmiseen ja jonka kautta ihminen on saanut **kuolemattoman sielun**. Taiwas ja maa hukkuvat, ruumiimme ja maailiset tavaramme turmeltuvat, mutta sielumme elää iankaikkisesti. Mutta tietämättömyys iankaikkisuudesta, tulee se meille onnelliseksi tai onnettomaksi, synnyttää kuitenkin heränneissä sieluissa levottomuutta ja vakavaa murhetta. Wasta silloin haihtuu murhe mielestämme ja rauha ja ilo täyttää sydämemme, kun varmasti tiedämme, että kuolematon sielumme siirtyy kerran autuaalliseen iankaikkisuuteen. Gläwä toivo tästä onnellisesta iankaikkisuudesta syntyy meissä ja elähyttää meitä silloin kun täällä maan päällä elämme **uskon yhdeydessä Jeesuksen**

Kristuksen kanssa, sillä Hän on wakuuttanut: „**Minä olen ylösnousemus ja elämä, joka uskominuun, hänellä on iankaikkinen elämä**“.

Jos nyt itse olemme löytäneet elämän ja autuuden Kristuksessa, niin toivomme että kaikki ihmiset tulisivat samasta onnesta osalliseksi kuin me. Meissä syntyy nyt suuri halu saattaa onnettomat ihmiset Kristuksen tykö. Meille awaantuu **suuri tehtävä ja laaja työwainio**. Näemme ympärillämme tuhansia ihmisiä, pieniä ja suuria, nuoria ja wanhoja, jotka eivät vielä tunne autuutta Kristuksessa. Kaikki tarvitsevat he Kristusta ja hänen armonaan, sillä kaikki owat syntisiä. Kuka aikaisemmin he tulewat hänen tykönsä, sitä onnellisemmat he owat. Onnellisin on se, joka jo aikaisemmassa nuoruudessaan on oppinut tuntemaan Luojansa ja ajattelemaan häntä, sillä nuoruuden aika on kylwön aika.

Jankaikkisen elämän siementämistä lasten sydämiin on pyhäkoulu ottanut wارفinaiiseksi tehtäväkseen. Että tämä työ on tuottanut suurta siunausta, sen huomaa sitäkin, että pyhäkoulu pieneistä alkaen on lewinnyt kaikkiin kristillisiin maihin, niin että kaikkein pyhäkoululasten luku on arvioitu noin 20 miljoonaksi. Puolen wuosifadan koke-
mus omassa maassamme on myöskin

ofottanut että se on tuottanut siunausta Suomen lapsille ja kirkolle.

* * *

Kuluneena vuonna 1901 on pyhäkoulutointa jatkettu Suomen seurakunnissa entiseen tapaan. Mrv. tuomiokapitulien antamien tilastollisten tietojen mukaan oli pyhäkoululasten luku viime vuonna koko maassamme yhteensä noin **160,000**. Edellisenä vuonna 1900 oli niiden luku **164,296**. Sitä edellisenä vuonna 1899 oli tämä luku **158,602**. Tämä säännöttömyys pyhäkoulussa käypien lasten luvussa ei warjainaisesti synny siitä että pyhäkoulun harrastus maassamme olisi ajottain vähenemässä ja ajottain taas kasvamassa, sillä Suomen kirkon laajalla alueella saattawat pyhäkoulut jamaana vuotena toisiin paikoin olla wirkistymässä ja toisiin paikoin taas lamaan-tumassa. Tilastollisten lukujen säännötön nouseminen ja laskeminen riippuu pääasiallisesti monen kirkkoherraviraston antamista piutteellisista tiedonannoista. Tätä epäkohtaa ei voi sil-läkään poistaa että tuomiokapitulit lähettävät kirkkoherravirastoihin tarikat tilastolliset kaavat, joiden nojalla waaditaan seikkaperäiset tiedot pyhäkouluista ja niiden toiminnasta, sillä niin kauan kun suuri osa Suomen papistosta ei vielä tahdo lähemmin tutustua pyhäkoulutyöhön, walwoa ja kehittää sitä seurakunnissaan pyhäkoulutarikastustien, pyhäkouluopettajain harjoituskokousten ja pyhäkoulujuhlienkin kautta, ei säännöllisyyttä woi toivoa pyhäkoulutilas-ton luvuissa. Säännöttömyyksiä synnyttää wälttämättä sekä pyhäkouluopettajain koulunpidossa että lasten koulun

käynnissä siitakin, etteivät pyhäkoulut ole papiston alituiseen huolenpidon ja walvonnun alaisina.

Että vielä monessa maamme seurakunnassa ei ainoastaan tehdä laimeasti pyhäkoulun hyväksi työtä, waan ollaan vielä silläkin kannalla että pidetään tällainen toimi tarpeettomana vielä jostus wahingollisenakin, ofottaa seikka, että maassamme löytyi vuonna 1901 **56 seurakuntaa**, joissa pyhäkoulutointa ei vielä tunneta tai joissa se joutui ajan toimesa oltua kokonaan on lakannut. Turun arkkihippakunnassa löytyy sellaisia seurakuntia vielä **33** nimittäin: Korpo, Nauwo, Parainen, Paimio, Kuusisto, Raskerta, Lemu, Askainen, Rusko, Wahto, Inio, Welkua, Lappi, Eurajoki, Wampula, Kauwatsa, Wiljakkala, Parkano, Askela, Halikko, Angelniemi, Euran kappeli, Finström, Geta, Saltwik, Eckerö, Somala, Lemland, Jöglö, Rökar, Sottunga, Peräseinäjoki ja Perho. Porwoon hiippakunnassa 10 seurakuntaa: Askola, Helsingin maaseurakunta, Jaala, Jokioinen, Janakkala, Siuntio, Espoo, Karja, Mustion tehdasseurakunta ja Karjalohja. Kuopion hiippakunnassa 13 seurakuntaa: Paawola, Warkaus, Rajaanin maaseurakunta, Simo, Mitornio, Turkola, Kolari, Muonionniska, Gnontekiö, Utäjoki, Temmes, Tyrnävä ja Utajarwi. — Meisesti sanotaan syhyksi, miksi pyhäkouluja ei ole waikuttamassa seurakunnissa se, ettei ole olemassa henkilöitä, jotka tämänkaltaiseen toimeen olisivat halukkaita ja kytenewiä. Harwat lienerwät kuitenkin Suomessa ne seurakunnat, joissa ei löytyisi edes joitakuita kristillismielisiä henkilöitä, joilla on sekä

aikaa että kytyä antautua pyhäkoulutoimeen. Syy miksi heillä ei ole halua ryhtyä toimeen on se ettei kukaan heitä kutsu, innostuta eikä ohjaa heitä tässä toimesa. Pyhäkoulukin alkaa pienessä niinkuin kaikki Jumalan valtakunnan työ. Motetetaan siis seurakunnassa tätä työtä waikkapa wain yhdellä opettajalla ja yhdellä koululla ja laajennetakaan sitten työtä sen mukaan kuin harrastus kasvaa ja Herra antaa eloonsa enemmän työtä. -- On wäitetty toiselta taholta taas että pyhäkoulu on tarpeeton siinä seurakunnassa, missä kiertokoulut ja pienten lasten koulut owat hywin järjestetyt. Tämä wäite osottaa, ettei vielä oikein ymmärretä pyhäkoulun warsinaista tarpeitusta olla hartausketkenä lapsille ja opettaa heitä jo aikasin pyhittämään oikein lepopäivää. On myös sanottu että koska seurakunnassa on wanha, totuttu tapa että lapset tulewat vanhempainsa kera sunnuntaipäiwin kirkkoon, niin ei ole syytä perustaa kyläkuntiin pyhäkouluja. Ja onhan se hyödyllinen ja kiitettävä tapa että lapset joskus seuraawat vanhempiaan kirkkoon, mutta se ei suinkaan tee pyhäkoulua tarpeettomaksi. Lapset eivät niimitäin woi käsitää kaikkia aikaimisten kokemuksia hengellisissä asioissa eivätkä myöskään raamatun sywempiä käsitteitä, jotka saarunassa esitetään.

Huomaamme siis kaikesta tästä, että waikka pyhäkouluun alalla on maassamme tehty työtä jo puolen vuosikadan, niin löytyy kuitenkin vielä paljon raiwaamatonta maata. Pyhäkoulu yhdistys koettaa sek in woinainja ja warainja mukaan olla suorittamassa tätä tien-

raivaamista pyhäkoulun laajalla työllä wainiolla.

* * *

Yhdistyksen vuosikokous, 15:s lauantaan, wietettiin Turussa 3--4 p:nä Elokuuta. Yhteydessä vuosikokouksen kanssa panttiin toimeen jumalanpalveluksia aikaimisille ja lapsille sekä Suomen että ruotsin kielellä. Sitä paitsi oli keskustelukokouksia pyhäkoulualalle kuuluvista kysymyksistä, katekisasiouneja, hartauspuheita y. m. Osanottajia oli runsaasti saapuvilla, joiden joukossa lähemmäksi sata maaseudulta tulleita mies- ja nais-pyhäkouluopettajia. Moni heistä oli saanut matkara-haa kotiseurakunnaltaan. Tällaiset vuosijuhlat, sijoitettuina eri vuosina eri paikkoihin maatamme, waikuttawat warmaan monessa suhteessa ja yhä laajemmissa piireissä harrastusta ja rakkautta pyhäkoulutoimintaan.

Tämän yhteydessä mainitetaan vielä että **9—11 p. Elokuuta pidettiin Tanskassa, Kööpenhaminan kaupungissa, kuudes yleinen pohjoismainen pyhäkoulukokous**, johon oli kokoontunut **1,440** pyhäkouluopettajaa ja ystävää, joiden joukossa oli **10** osanottajaa Suomesta. Yhdistyksen johtokunta myönsi Helsingin kaupunkilähetysen saarnaajalle N. Waleniukille matkarahan woidaksensa kokouksessa edustaa Suomen pyhäkouluja ja antaa kokoukselle kertomuksen maamme pyhäkoulujen waiheista viime kuluneena kolmena wuotena. Kokouksessa käwi selwille että **Ruotsissa on 250,000 ***) pyhäkoululasta ja **16,000** pyhäkouluopettajaa; **Norjassa: 50,000** py-

*) Näistä ainoastaan noin 50,000 lasta käywät kirkollisissa pyhäkouluisa.

häkoululasta ja 5—600 pyhäkoulua; **Tanskasja: 61,409** pyhäkoululasta, **3,767** pyhäkouluopettajaa ja **750** pyhäkoulua.

Yhdistyksen äänenkannattajina ovat kuluneenakin vuonna olleet: „**Pyhäkoululehti**“, „**Lasten Pyhäkoululehti**“ ja „**Barnens Söndagsbladet**“, jotka niinkuin ennen ovat ilmestyneet kerran kuukaudessa ja joiden kustantajana on ollut Pyhäkouluyhdistys, sekä toimittajana ylläsi-

mies pastori Rob. Hernberg. Lehden tilaajamäärä oli viime vuonnakin sama kuin edellisenä vuonna. Pyhäkoululehdellä on ollut noin **1,700**, Lasten Pyhäkoululehdellä **3,000** ja Barnens Söndagsblad'illa noin **1,000** tilaajaa. Sitäpaitsi painettiin myös joulunumero Lasten Pyhäkoululehdestä ja Barnens Söndagsblad'ista yhteenjä noin **11,000** kappaletta.

Yhdistyksen kirjavarastossa löytyy seuraava määrä kirjoja:

N:o	tpi.		
1	65	Kaiserwerth'in Koulukuvaraaattu à 7: 25	471: 75
2	960	Ranke, F. J., Lapsen ensimmäinen opetus Jumalan Sanassa à 75 p.	720: —
3	467	„Pyhäkoululehti“, vuosikerrat 1890—1901 à 50 p.	233: 50
4	936	„Lasten Pyhäkoululehti“, vuosikerrat 1890—1894, 1897, 1899—1901, à 25 p.	234: —
5	79	„Söndagsöföbladet“, vuosikerrat 1891—1893 à 50 p	39: 50
6	463	„Barnens Söndagsblad“, vuosikerrat 1896—1901 à 25 p	115: 75
7	102	Uuvinen, Pyhäkoulun merkitys seurakunnan palveluksessa à 10 p.	10: 20
8	2,190	Emilia, Pyhäkoulu joka Suomen kylään à 15 p.	328: 50
9	2,700	Syvärinen, G., Käsitirja maaseurakuntiemme pyhäkouluille, 4:s painos, à 30 p.	810: —
10	1,071	Uelsing, S., Pyhäkoulun oikeus ja tarveys à 10 p.	107: 10
11	1,276	Pyhäkoululuetteloita à 4 p.	51: 04
12	5,050	Pieniä kertomuksia lapsille, wihko I à 5 p.	252: 50
13	6,000	„ „ „ „ II à 5 p.	300: —
14	6,000	„ „ „ „ III à 5 p.	300: —
15	4,000	Mötkiläistyttö Johanna S. à 10 p.	400: —
16	4,000	Kirje rakkaalle Vapahtajalle y. m. à 10 p.	400: —
17	2,495	Reid, F. M., Kiinalaiset lapset kodissaan à 5 p.	124: 75
18	870	„ „ De kinesiä barnen i hemmet à 5 p.	43: 50
19	9,500	Syvä Paimen à 3 p.	285: —
20	9,500	Enkelien Warjelus à 3 p.	285: —
21	9,500	Jeesus siunaa lapsia à 2 p.	190: —
22	9,500	Lapsen rakkautta à 2 p.	190: —
23	9,500	Lapsuufiset rakastakaa toisianne à 2 p.	190: —
24	3,000	Farmor j. n. e. à 5 p.	150: —
25	3,000	Englawaft j. n. e. à 5 p.	150: —
26	3,000	Esäd i god jord j. n. e. à 5 p.	150: —
27	3,000	Det lilla ordet j. n. e. à 5 p.	150: —

Kirjavaraston arvo yhteenjä 6,682: 09

Pyhäkouluyhdistyksen yli-asiamies pastori Rob. Hernberg on vuoden kuluessa käynyt seuraavassa **47** seurakunnassa: Raikkila, Ulvila, Tyrnäväntö, Lovisa, Liljendal, Lappträsk, Nastola (2:si kertaa), Mäntyharju, Kuopio (2:si kertaa), Raumo, Wiipuri, Sippola, Kotka, Jitti, Lahti, Anjala, Itäveri, Töysä, Mawus, Laihia, Karttula, Suomenjoki, Leppävirta, Puumala, Kuokkalahti, Messukylä, Nöjärvi, Hämeenkyrö, Wiljakkala, Itälinen, Jämijärvi, Kankaanpää, Poornark, Noornark, Puntalaidun, Wesilähti, Hattula, Kalvola, Orivesi, Längelmäki, Kirwi, Heinjoki, Johannes, Koivisto, Säkijärvi, Miehikkälä ja Wirolahti.

Muutamissa näistä oli pantu toimeen warsinaisia pyhäkoulujuhlia nimittäin: Nastolassa, Anjalassa, Laihiassa, Karttulasaa, Kuokolahdella, Messukylässä, Wesilahdessa, Längelmäellä, Kirwussa ja Wirolahdella.

* * *

Kuten edellisinä vuosina olemme nytkin tuomiokapitulien suosiollisella välityksellä saaneet vastaanottaa pyhäkouluja koskevia tilastollisia tietoja eri hiippakunnista. Nämät tiedot, joista seikkaperäisemmät taulut jäljempänä ovat nähtävänä, osoittavat että w. 1900 oli **Turun arkkihiippakunnassa 1,576** pyhäkouluja, **2,827** pyhäkouluopettajaa ja **33,030** pyhäkoululasta; **Norwoon hiippakunnassa** w. 1901 **1,631** pyhäkouluja, **2,553** pyhäkouluopettajaa ja **32,283** pyhäkoululasta; **Sawonlinnan hiippakunnassa** samana vuonna **3,157** pyhäkouluja, **5,794** pyhäkouluopettajaa ja **62,526** pyhäkoululasta sekä

Kuopion hiippakunnassa 1,584 pyhäkouluja, **2,679** pyhäkouluopettajaa ja **32,161** pyhäkoululasta. Koko Suomessa oli siis näiden tietojen perustuksella olemassa **7,948** pyhäkouluja, **13,753** pyhäkouluopettajaa ja **160,000** pyhäkoululasta.

* * *

Paikallisyhdistyksiä on kuluneena vuonna yhdistyksellä ollut 10, nimittäin: **Haminassa ja Wehkalahdella, Lahdessa, Längelmäellä, Kuokolahdessa, Mikkelissä, Kymissä, Keiteleellä, Humpvilassa, Wirolahdella ja Antreassa.** Haminaasta ja Wehkalahdella, Lahdesta, Längelmäeltä, Kuokolahdella, Mikkelistä ja Kymistä on tullut vuosikertomukset. Humpvila, Wirolahti ja Antrea yhtyivät vasta vuoden lopussa paikallisyhdistyksiiksi, niin ettei niistä vielä ole voitua saada vuosikertomusta. Vuosikertomukset seuraavat tätä vuosikertomusta eri liitteenä.

* * *

Keskusyhdistyksen johtokuntaan Helsingissä ovat kuuluneet: allekirjoittanut tuomiokapitulin afessori A. W. Lyra (nykyistä puheenjohtajana), kansakoulujen ylitarkastajan apul. A. W. Floman warapuheenjohtajana, Arkiaatteri D. A. E. Hjelt, Sotarowasti A. Lönnroth rahastonhoitajana, kansakoulujen tarkastaja, maisteri A. Haapanen, pastori A. Wallenius, allekirjoittanut p:ri Rob. Hernberg, koulun johtaja neiti W. Laurell sekä opettajatar neiti H. Granstedt. Eroamiswuoroissa olemat arkiaatteri D. Hjelt ja neiti W. Laurell walittiin vuosikokouksessa Turussa uudestaan

toimikuntaan, kuin sitä vastoin neiti H. Granstedt'in sijaan, joka oli kivuloisuuden takia pyytännyt päästä vapaaksi, valittiin koulunopettajatar neiti B. Hermansson. Sotarowasti A. Lönnroth'in sijaan, joka poismuuton tähden oli pyytännyt eron, valittiin opettaja K. Rahikainen. Arkkiaatteri D. Hjelt on myös jälkeen päin terveydellisistä syistä pyytännyt saada eron toimikunnasta.

Erovuoroissa ovat: tuomiokapitulin asseessori A. W. Lyrä, opettaja K. Rahikainen ja kansakoulujen tarkastaja A. Haapanen. Sitä paitsi on arkkiaatteri D. A. G. Hjeltin sijaan valittava uusi jäsen toimikuntaan.

* * *

Olemme tässä ainoastaan lyhyesti ja muutamissa pääpiirteisissä koskeneet pyhäkoulun vaiheita kuluneena vuonna. Me lopetamme täten vuosikertomuksemme toivosssa ja rukouksessa ettei Hän, joka on eilen, tänäpäinä ja iankaikijaisesti sama kaikkivaltias ja armollinen Herra taiwaassa, hylkäisi kallista pyhäkoulutyötämme vastaisuudessaakaan, vaan ojentaisi voimallisen käsiwartensa pyhäkouluun työmiehiä tukemaan, auttamaan ja siunaamaan, niin että Jumalan waltakunta pienokaisissa lisääntyisi ja Herra lasten ja inewäisten suusta saisi kiitoksen ja ylistyksen.

Ev. lut. Pyhäkouluyhdistyksen puolesta:

A. W. Lyrä.

Rob. Hernberg.

Pyhäkoulutilasto.

Turun arkkihiippakunnassa w. 1889—1900.

Rowastikunta.	Kouluja.	Opettajia.	Oppilaita.
1. Turun tuomio- row.	63	134	2,143
2. Mynämäen	51	75	857
3. Wehmaan	89	154	2,130
4. Porin alinen	52	72	1,290
5. Porin ylä	78	123	1,862
6. Tyrvään	274	618	3,731
7. Perniön	108	197	1,900
8. Ahvenanmaan	23	33	381
9. Waasan alinen	160	364	4,659?
10. Waasan ylä	148	225	4,301
11. Pietarsaaren	60	87	1,590
12. Lapuan	288	414	5,063
13. Kokkolan	182	331	3,123?
Yhteensä	1,576	2,827	33,030

Porwoon hiippakunnassa w. 1900—1901.

1. Porwoon tuo- mio-row.	71	154	1,451
2. Helsingin	119	156	2,940
3. Jitin	115	231	2,595
4. Hollolan	202	404	4,232
5. Jämsän	107	178	2,465
6. Jyväskylän	338	488	6,146
7. Tampereen	342	445	5,021
8. Hattulan	129	194	2,618
9. Hämeenlinnan	112	172	2,993
10. Raaseporin itäin.	73	94	1,164
11. Raaseporin länt.	23	37	658
Yhteensä	1,631	2,553	32,283

Savonlinnan hiippakunnassa w. 1900—1901.

Rowastikunta.	Kouluja.	Opettajia.	Oppilaita.
1. Savonlinnan tuomio-row.	337	528	4,988
2. Juwan	211	257	3,306
3. Mikkelin	276	517	5,609
4. Heinolan	99	131	1,603
5. Lappeenrannan	309	612	4,565
6. Haminan	177	393	4,244
7. Viipurin	208	456	4,112
8. Muolan	168	321	4,668
9. Käfilalmen	159	279	2,419
10. Jääskén	318	553	5,246
11. Kurkijoen	220	574	4,558
12. Sortavalan	159	236	3,443
13. Matkarjalan	233	416	6,108
14. Ylätarjalan *)	283	521	7,657
Yhteensä	3,157	5,794	62,526

Kuopion hiippakunnassa w. 1901.

1. Kuopion tuom. row.	795	1,343	18,094
2. Raahen	84	155	1,620?
3. Rajaanan	177	224	2,294?
4. Remin	35	64	1,097
5. Kalajoen	252	487	4,655
6. Oulun	209	360	4,106
7. Lapin	32	46	295
Yhteensä	1,584	2,679	32,161
Yht. koko maassa	7,948	13,753	160,000

*) Romantfin seurakunnasta ei ole ilmoitettuja vuodelta 1900, jonka muokki ilmoitukset ovat otetut vuodelta 1899.

Kaikallis-yhdistysten vuosikertomukset.

I.

Saminan ja Wehkalahden Pyhäkouluyhdistyksen vuosikertomus sen 7:ltä toimintavuodelta 1902.

Wuoden kuluessa ovat yhdistyksen johtokuntaan kuuluneet: rowasti J. Koschier puheenjohtajana, taloll. Kalle Ruusaa Heijari rahastonhoitajana, kaupalainen G. A. Taube kirjuriina; muut johtokunnan jäsenet ovat: pastori D. Ingman, opettajat J. Brandstaka, J. Jaakkola, E. Oviistman, W. Läätä ja A. Posti.

Opettajien harjoituskokouksia on wuoden kuluessa pidetty ainoastaan 4 — syynä tähän on ollut kiwuloisuus kokouksien pitäjissä. Samasta syystä ei ollut vuosijuhlaakaan.

Pyhäkoulut ovat kuitenkin toimineet entisellä tavallaan. Kouluja on Wehkalahdella ollut toiminnassa 31, ja on kutakin koulua pidetty keskimäärin 29 kertaa. Useammin kuin 30 kertaa on koulua pidetty seuraawissa paikoissa: Haapalassa 44 kertaa, Kitulassa 43, Kolsilan Pousilla 39, Kannusjärwen Rären piirisjä 36, Kannusjärwen Tykän, Kolsilan Forsselin ja Väädin sekä Nennottoman Mäkelän 33 kertaa kussakin piirisjä.

Lapsia on koulussa käynyt 901, niistä 610 ahkerasti, 198 tyydyttävästi ja 93 harwoin.

Saminan kaupungissa on ollut 6 koulua ja niissä noin 100 lasta.

Kouluja on papisto tarkastanut ja on tarkastustilaisuuksissa entiseen tapaan ahteroille lapsille jaettu „Naurusko“ lehtisiä.

Yhdistyksen rahaston tili käsittää täällä kerralla wuodet 1900—1901, ja oli rahastossa tiliajan alussa:

Säästöä	Smf. 179: 74
Tuloja	„ 258: 89
	<hr/>
	Smf. 438: 61

Menoja	Smf. 253: —
Säästö ensi wuoteen . .	Smf. 185: 61

Tänä aikana on pyhäkouluille hankittu m. m. 34 kpl. R. J. Gummeruksen kustannuksella ilmestyneitä Raamallisia kuvia 5 mk. ja harjoituskokouksia warten 1 kpl. Kaiserwerthin raamatullisia kuvia.

Wehkalahdella Helmikuun 16 p:nä 1902.

Sul. Koschier.

G. A. Taube.

II.

Lahdelta.

Tammik. 4 p:nä 1902.

Pyhäkouluja on Sumalan avulla pidetty niinkuin ennenkin, 2 kauppalassa ja 3 kauppalan lähellä. Opettajia näissä kouluissa on yhteensä ollut 10 ja lapsia 250 ja 300 wälillä.

Pastori S. Winter on muutamia kertoja luonaan pitänyt opettajien kanssa harjoituksia, jotka ovat olleet opettajille suureksi siunaukseksi ja opiksi.

Kuusen juhlaa on myös muutamissa kouluissa pidetty, vaikka kassasta siihen ei ole varoja otettu.

Opettajille jaettavaksi tilattiin 10 kpl. Pyhäkoululehteä ja 1 kpl. Kasvatusopillisista lehteä.

Yhdistyksen kassassa oli vuoden lopulla 152 mk. 66 p. ja menot 62 mk. 53 p.; siis jäämäs 90 mk. 13 p.

M. B. Seinonen.

III.

Längelmäeltä.

Längelmäen Pyhäkouluyhdistyksen vuosikertomus v:sta 1901. (Luettu vuosikokouksessa 27 p. jouluk. 1901).

Längelmäen Pyhäkouluyhdistys on työskennellyt entiseen tapaan, kuitenkin yhä enemmän muuttaen pyhäkoulut lastenjumalanpalvelukseksi eli hartaushetkeksi. Niin on tekstin selitys, katekismuksen ja raamatunhistorian kuulustelu ja selittäminen laulun ohessa tullut pääasiaksi, jos kohta sisä- ja ulkolukiakin on harjoitettu. Työ on jatkunut vaihtelevalla innolla ja menestyksellä läpi vuoden. Opettajat ovat voimiansa ja kyhynsä mukaan koettaneet täyttää heille uskottua kallista tehtävää, tahtomatta kätkeä kynttiläänsä wakan alle tai leiviskäänsä maahan. Serwasta siunaus tulee. Mutta on yhdistyksen puolestaan koettant hankkia jäsenilleen ja etenkin opettajille suurempaa menestyksen mahdollisuutta heidän työsäään. Se kustansi matkarahat Py-

häkouluyhdistyksen kokoukseen Turkuun 3 ja 4 p. elokuuta 5 opettajalle, joiden kertomuksen mukaan se kokous teki heille erittäin edullisen waiikutuksen. Sanomattakin hymmävämme, että siitä waiikutuksesta, innostuksesta ja opetuksesta minkä siellä saivat, laukee pyhäkouluilemmekin osa. Suureksi hyödyksi on epäilemättä myöskin ollut Pyhäkouluyhdistykselle perustettu kirjasto opettajia warten. Siitä tehtiin päätös 23 p. jouluk. 1900, ja on siihen hankittu sopiwaa kirjallisuutta, melkein yksinomaan opetuksessa käytettävää, niinkuin Lasten postilloja, pyhäkoulun käsi-kirjoja ja raamatullisia kuvia. Kirjain siddeluku on nykyään 55 ja niiden kirjakauppahinta 142 mk. 85 p. Kiitollisuudella tulee myöskin mainita se apu, jonka seurakunnan kanttori on pyhäkouluille antanut pitämällä lukuisia lauluharjoituksia eri paikoissa. Niissä ovat opettajat, oppilaat sekä muukin yleisö saaneet hyvää opetusta.

Opettajia warten on tilattu 15 wuosik. Pyhäkoulu- ja Lasten Pyhäkoulu-lehteä sekä 10 wuosik. Kasvatusopillisia sanomia. Yhdistys on vuoden ajalla pitänyt 6 kokousta. Niissä on keskusteltu paitsi juoksewista asioista myöskin seuraawista kysymyksistä: „Älkää kootko itsellenne tawaraa maan päällä“, „Mitä hymmävetään ahtaalla portilla ja kaidalla tiellä?“, „Pyhäkoulun tarkeituksesta“, „Oliko Pyhäkoululehden suhteen jotakin toiwottawaa?“ — Sitä paitsi on kirjastowalioikunta ollut kolmesti koolla. Yhdistyksen kustannuksella jaettiin lapille koulujen lopettajaisissa pieniä kirjasia kehotukseksi. Pyhäkoulujuhlaa pidettiin tänäkin wuonna lähetysjuhlan yhteydessä 11 ja 12 p. elo-

kuuta. Raunis ilma suofi tälläkin kertaan juhlaa. Väkeä olikin ensimmäisenä päivänä hyvin runsaasti. Mutta erittäin kiireelliset työt estivät kansaa toisena päivänä samassa määrässä koontumasta.

Pyhäkouluja on ollut 14; niissä on ollut 20 opettajaa ja noin 200 lasta.

Rahavarain summittainen tila on: tuloja, edellisen vuoden säästön kanssa 386 markkaa 42 p. ja menoja 264 mk. 81 p., joten säästöä jää ensi vuoteen 121 mk. 61 p.

Yhdistyksen puheenjohtajana on ollut kirkkoherra M. E. Ekroth ja rahavarain hoitajana sekä kirjuriina allekirjoittanut.

Längelmäellä 27 p. jouluk. 1901.

K. K. Kallio.

*

L ä n g e l m ä e n Pyhäkoulu yhdistyksen 10 vuosijertomus. (Luettu yhdistyksen kokouksessa 3 p. Helmik. 1902.)

Kymmenen vuotta on Längelmäen pyhäkoulu yhdistys nyt toiminnut lasten hengellisen kasvamisen eteen. Sillä 16 p. Tammi. 1892 kokoontui muutamia pyhäkoulun opettajia sekä kansakoulun opettaja allekirjoittaneen kehoituksesta keskustelemaan pyhäkoulua koskevista asioista. Pyhäkoulua oli jo sitä ennen pidetty noin vuoden ajan. Mutta tahdottiin saada yhtenäisempää järjestystä koulun pidosja ja tutustua toisten opetustapaan ja saada kehoitusta ja neuvoa toinen toiseltaan. Sitä warten pidettiin tarpeellisena ja hyödyllisenä silloin tällöin kokoontua mielipiteitä vaihtamaan kaikille yhteisessä kalliissa asiassa. Jo ensi kokouksessa huomattiin kuitenkin edullisimmaksi perustaa warjainen

pyhäkoulu yhdistys. Ja valittiin yhdistykselle sääntöjä laatimaan w. t. kirkkoherra K. K. Kallio, talollinen Osk. Mattila, taloupoika M. Prjölä ja kansak. opettaja K. Tiitola. Seuraawassa kokouksessa 30 p. jamaa kuuta hyväksyttiin säännöt, jotka sitten Suomen ewank. lutherilaisen Pyhäkoulu yhdistyksen johtokunta 8 p. toukok. samaa vuotta walmisti. Yhdistys liittyi nim. haaraosastoksi yleiseen pyhäkoulu yhdistykseen.

Lyhyt filmäys yhdistyksen toimintaan näinä 10 wuotena osoittaa sitä taroituspervää ja työtapaa, joka yhdistyksen päämääränä on ollut. Kokouksia on pidetty yhtenä 51, niissä ovat opettajat pitäneet 46 opetusharjoitusta katekismuksesta ja raamatunhistoriasta. Yleisiä keskusteluyhmyyksiä on ollut 7; on pidetty luentoja diakonaattiasiaista ja lastenkasvatuksesta sekä muutamia lyhyempiä tai pitempiä puheita. Pyhäkoulujuhlia on pidetty 4, diakonaattija lähetysjuhlain yhteydessä, nekin yhdistyksen toimesta. Yhdistyksen awustamana on 8 pyhäkouluopettajaa käynyt yleisissä pyhäkoulukokouksissa. Neljänä vuonna on yhdistys joka koululle kustantanut Pyhäkoulu- ja Lasten Pyhäkoululehdet sekä viime vuonna myös Kasvatusopilliset Sanomat. Yhdistyksellä on myös kirjasto, sisältäen etupäässä opetuksessa käytettävää kirjallisuutta opettajien tarpeeksi. Tulot, joita yhdistys on saanut vastaan ottaa lahjoina, kolehteina, juhlista y. m., nousawat 800 markkaan. Niitä on käytetty yhdistyksen tarpeisiin, mutta on myöskin annettu pää-yhdistykselle 100 markkaa, sekä juhlissa sitä warten kootut kolehdit.

Tällä lyhyellä ajalla on jo ehtinyt monta pyhäkouluopettajaa muuttaa Her-

ran iloon; toiset ovat käyneet voimat-
tomiksi ja vanhuuden heikoiksi; mutta
on Herra herättänyt uusiaakin työmie-
hiä ajan kuluessa, niin että yhdistyksen
toiminta on voinut jatkua Jumalan
nimen kunniaksi.

Längelmäellä 30 p. tammik. 1902.

K. K. Kallio.

IV.

Ruokolahdelta.

Ruokolahden Pyhäkoulu-paikal-
lisyhdistyksen vuosikertomus, vuodelta
1901.

Yhdistyksen johtokuntaan on viime
vuoden kuluessa kuulunut, allekirjoittaja
puheenjohtaja, rowasti D. Auren ja
pastori D. W. Sohlman, sekä rahaston-
ja kirjaston hoitajana pyhäkouluopettaja
Matti Peltonen ja kirjuriina kiertokou-
lunopettaja N. Huhtanen, muut johto-
kunnan jäsenet ovat samat kuin edelli-
sinäkin vuosina.

Pyhäkoulujen luku seurakunnassamme
on, viimeiseksi tehdyn laskun mukaan
79. Opettajia näistä kouluissa on 156,
miehiä sekä osaksi naisiaakin. Koulussa
käyviä lapsia on noin 1,080 paikoilla,
jotka ei kumminkaan kaiffi ole aiwan
säännöllisesti käyneet pyhäkouluissa. Ue-
ammisissa kylissä pidetään koulua tal-
wen aikana joka sunnuntai; toisissa
waan kahden wikon perästä. Harvem-
missä kylissä ei ole kesän aikana pidetty
koulua; josta epäkohdasta on koulua
suosinwa ja harrastawa papisto tarkas-
tusmatkoilla sekä kylän lukusilla, rak-
kaudessa muistuttanut. Jumalan ja
Herramme Jesuksen Kristuksen tuntemi-
nen, kuin myös hengellisen elämän he-

rättäminen lapsukaisissamme, on ollut
tärkeimpänä pääatarkoituksemme pyhä-
kouluissa, sekä samalla puhtaana siinä-
ja ulkoluvun harjoitus ja laulun ope-
tus. Sen mukaan kuin taiwaan Herra
on voimaa, rakkautta, ymmärrystä ja
halua antanut tähän työhön pyhäkou-
lun opettajille, on tätä kallista työtä,
waikka tosin suuressa heikkouudessa ja
puuttuwaisuudessa, täälläkin tehty.

Opetus on pyhäkouluissa tapahtunut
seuraawaisesti: jonkun wärshyn laulettua,
sitten lyhykäinen rukous, kirjasta tahi
wapaasti opettajan käsityksen mukaan.
Sen jälkeen opetus: sunnuntain ewan-
geliumi tekstiin luettaminen ja siitä ky-
seleminen. Katekismuksen ja lastenraa-
matun kyseleminen. Siinä- ja ulkoluvun
harjoitus, sekä laulua. Niin että koulu
tulee kestämään noin 3—4 tuntia wäli-
aikojen kanssa.

Pyhäkoulu-tarkastuksia on pidetty ke-
sällä, ympäri seurakuntaamme. Toisi-
naan pyhäiltoina kirkonpäivinä ja arki-
päivinä pitemmillä matkoilla, jossa ky-
läläiset kyyditsewät tarkastajia kylästä
kylään. — Talwella kylänlukuja pidet-
täessä, on myöskin pyhäkoulu-asiasta
pidetty puheita ja kehoitettu opettajia
kallista työtänsä ahkerasti jatkamaan ja
lapsia käymään koulussa.

Pyhäkoulu-yhdistyksen vuosijuhlaa pi-
dettiin Kesäkuun 30 p., johon osikin erit-
tään paljon kokoontuut kansaa. Juhla-
saarnan piti yltäsiames past. N. Hern-
berg kirkossa. Juhlaa jatkettiin sitten ilta-
päiwällä Mustikkaniemellä, jossa esitel-
miä pitivät pyhäkouluopettajat M.
Peltonen, Lauri Keltanen, Soonas Ha-
lonen ja Matti Lempinen. Rowasti
D. Auren lopetti juhlan kehoittawalla
puheella ja rukouksella.

Harjoituskoukkuja opettajien kehittämiseksi on pidetty aiwan säännöllisesti, joka kuukauden ensimmäisen pyhän aikana, kesällä kirkossa sunnuntai iltapuolla, talwella rowastin kansliassa, lauwantai-iltoina joita owat rowasti D. Murén ja pastori D. W. Sohlman innolla ja halulla johtaneet. Niissä harjoitetaan ewangeliumi-tekstin, katekismuksen ja lastenraamatun kyselemistä, sekä kyselemisen jälkeen opetuksen arwostelemista. — Syyjätyksissä on pidetty harjoituskoukkuja ferraan kuukaudessa, joita johtaa joku pyhäkoulu eli kiertokoulun opettaja, joka on siihen määrätty kirkolla olewassa harjoituskoukkussa.

Pyhäkouluyhdistyksen rahastonhoitajan tilin mukaan Joulukuun 31 p:nä 1901 on pyhäkoulu kirjaston rahaarwo 384 markkaa 30 p. Ja rahaa tilintekijän huostassa 71 mk. 35 p. Siis yhteensä 455: 65 p.

Ruokolahdella Helmik. 1 p:nä 1902.

R. Suhtanen.

Näin tapahtuneeksi todistaa

Dskar Murén.

V.

Mikkelistä.

Kertomus pyhäkouluista Mikkelin seurakunnassa 1901.

Pyhäkoulujen lukun on maalla 63 ja kaupungissa 1.

Opettajiä maalla yhteensä 138, kaupungissa 3.

Koulussa käyviä lapsia noin 1,000, jotka eivät kuitenkaan kaikki ole säännöllisesti käyneet, eivätkä kaikki opettajatkään ole niitä säännöllisesti pitäneet.

Opetusjärjestelmä on entinen: rukous, wirren weijua, ewangeliumin selitys, piiblihistorian ja katekismus-läpyn kuulustelu ja selittely ja myös sisällywun harjoituksia. Koulunpitoa kestää täten 3—4 tuntia, tarpeellisilla lomilla tuntien välillä.

Kaikkisa pyhäkouluissa on myös wäyhäinen kirjasto opettajien opetustyöhyn kehittämistä warten. Kirjat owat ewangeliumitekstien, piiblihistorian ja katekismuksen selityksiä y. m.

Pyhäkouluksissa on yhteinen kaikille kouluille. Siitä ulottuu noin 100 markkaa käytettäväksi kumafin wuotena. Paitti kirjastoa opettajia warten hankittuja kirjoja, owat köyhimmät oppilaatkin saaneet ilmaisekfi oppikirjoja, toiset puolella hinnalla.

Opettajien harjoituskoukkuja on edelleen pidetty kerta kuukaudessa. Ilman näitä ei pyhy eikä synny taitawaa harrastusta. Suuri osa käynäissä säännöllisesti ja owat nähtävästi edistyneet.

Tarkastuksia on myös edelleen pidetty kesäsin joka lukufinkeerissä, joita on 41. Tämän lisäksi tiedustellaan ja neuwotellaan talwifinkeerisäkin pyhäkoulu-asioita.

Pyhäkoulu on täällä hymmeneen wuotteen ylimakkaan jotenkin tyhdyttävästi wakaantunut.

Mikkeli Joulukuulla 1901.

B. Sarlin.

VI.

Symistä.

Pyhäkouluyhdistyksen wuofikertomus Symistä, w. 1901.

Pyhäkouluyhdistys Rymisjä on ollut waituttamassa samassa järjestyksessä kuin tähänkin saakka. Pyhäkouluja on ollut waituttamassa 30 lukukunnassa. Miisiä on työskennellyt 86 opettajaa ja oppilaita on ollut 1,264. Pienemmissä kylissä on 1 koulu, mutta suuremmissa 2 ja 3. Opettajain lukumäärä kuskakin koulussa on etupäässä riippunut lasten paljoudesta, niin että muutamassa koulussa on ollut 1, toisissa 4, 5, jopa kuusikin opettajaa. Korkein määrä oppilaita on ollut Hallan jahan pyhäkouluisissa, nim. 133.

Kouluja on tarkastettu kylänluvuilla ja raamatunselityksiä pidettäissä. Warfinaisilla pyhäkoulumatkustuksilla arkipäivinä ei ole tänä vuonna käyty. Pyhäkouluopettajain harjoituksia on pidetty, vaikka tänä vuonna ovat jääneet pitämättä.

Yhdistyksen vuosijuhla wietettiin 11 sunnuntaina Kolmin. p:stä, joka oli 18 p:nä elokunta. Juhla alkoi Lastenjumalanpalveluksella kirkossa, jonka allekirjoittanut piti. Sitten mentiin ulos kirkonmäärälle, ja siellä tutki kuki pyhäkouluopettaja lapsiaan, kuki ryhmässään. Kyselymisyjohtona oli sanotun sunnuntaipäivän wanha ewankeliumi. Sitten mentiin jälleen kirkkoon, ja siellä lopetti pastori Marnio juhlan puheella, rukouksella ja laululla. Juhlassa oli kansaa ja lapsia koolta koolta. Kolehti kannettiin myös pyhäkouluyhdistyksen hyväksi.

Yhdistyksen rahastonhoitajan wälityksellä on, samoin kuin edellisinäkin vuosina tilattu hengellisiä kirjoja ja sanomalehtiä.

Rahastonhoitajan tilin mukaan on yhdistyksen käytettävänä ollut waroja seuraawaisesti:

Wastattawaa:

Yhteenvedossa 957: 80
Smf. 957: 80

Wastawaa:

Kirjalliset tuotteita jaettu pyhäkouluille 213: 93
Tähteenä ensi tiliin 400: —
Rahaa Pohjoisim. pankissa . . 318: 75
Tilintekijällä jäästöä 25: 12
Smf. 957: 80

Rymisjä Soulukuun 13 p. 1901.

E. G. Pihlainen.

Yläolewa tili luettiin ja hyväksyttiin Rymin pyhäkouluyhdistyksen vuosikokouksessa Rymin kirkon sakastissa 15 p. Soulu. 1902.

Todistaa J. G. Snellman.

Nyt kun Yhdistys päättää 11:n waitutuswuotensa, on yhdistyksen rahastonhoitajan wälityksellä tällä ajalla ostettu monen tuhannen markan edestä hengellistä kirjallisuutta; vielä sitten on rahaa kassassa 343: 87. — Elon Herra siunatkoon sen kylwön, mikä tämänkin työn kautta on hiljaisuudessa kansaamme kylwetty!

Toimikuntaan tulee edelleen kuulumaan:

J. G. Snellman, puheenjohtaja, rowasti; Emil J. Marnio, w. t. kappalainen, wakin. jäsen; Tuomas Marttila, itsell., jäsen; Taneli Simola, taloll., jäsen; Taneli Wanhala, taloll., jäsen; Paawo Sawolainen, työmies, jäsen.

Rymisjä Soulukuulla 1901.

J. G. Snellman.

Kertomus

Ev. Luterilaisen Pyhäkouluyhdistyksen

toiminnasta v. 1902.

Hämeenlinna 1903,
Osakeyhtiö Hämmäläisen kirjapaino.

Kertomus Ev. Luterilaisen Pyhäkouluyhdistyksen toiminnasta vuonna 1902.

„Koska me hyvää teemme, niin älkäämme suuttuko, sillä aikansa mekin saamme niittää ilman lakkaamatta“. Gal. 6: 9.

Hyvääkin tehdään paljon maailmassa. Sen tarkoituksena on enimminten maallisen awun ja ajallisen hyvän osottamista. Korkeinta hyvää teemme silloin, kun autamme ja holhoomme ihmisiä hengellisessä hädässä ja puutteessa. Tätä hyvää teemme, kun kaikin voimin koetamme edistää ja lewittää Jumalan waltakuntaa maan päällä. Pyhäkoulutkin maassamme harrastawat tätä hyvää, sillä niiden kautta kootaan lapset pyhäpäiwänä lastenjumalanpalvelukseen eli hartaushetkeen, jossa heidän sydämiinsä istutetaan Jumalan pelkoa, kunnioitusta ja rakkautta. Tämä työ on kristittyjen tärkeä ja kallis welwollisuus, sillä Jeesus sanoo: „Katsokaat ettette katso ylöön yhtäkään näistä pienimmistä!“ Jumalan sana lupaa myös tähän arwaamattoman siunauksen: „Nuorten lasten ja imewäisten suusta perustit sinä woiman wihollistesi tähden, että wihollisen ja kostajan murentaisit“ (Ps. 8: 3). — Mutta apostoli Paawali waroittaa kaikkia kristityitä, jotta tätä hengellistä hyvää tekewät, etteiwät suuttuisi tahi wäsyisi ja tämä waroitus koskee myös kaikkia niitä, jotka pyhäkoulussamme tekewät hyvää. Onko sitten tarpeellista waroittaa maamme pyhäkouluopettajia ja opettajattaria suuttumasta tai wäsymästä? Ja onko wäsymys itsesään jotain pahaa, josta tulee ihmisiä waroittaa? Kun työmies koko päiwän on tehnyt ahkerasti raskasta työtä, tuntee hän illalla ruumiillista wäsymystä. Hän kaipaa silloin lepoa ja lewätesään kokoo hän uutta intoa ja woimaa seurawaa työpäiwää warten. Myös Jumalan waltakunnan uskollisessa ja ahkerassa työssä woipi ihminen kyllä myöskin tuntea wäsymystä, joka ilmenee siällisen tyhjyyden ja woimattomuuden tunnosja. Tämä tuntopa juuri paikoittaa häntä Jumalan työksi etsimään Hänessä lepoa, Häneltä woimaa uustiin ponnistuksiin. Mutta tällaista wäsymystä ei apostoli tarkoitaakaan. Hänen mainitsemansa suuttumista tai wäsymystä ei waituta ahkeruus ja uskollisuus työssä, waan laiskuus, huolimattomuus, itsekäisyys, kärsimättömyys ja epäusko y. m. Tällaisesta wäsymyksestä waroittaa siis apostoli wafawasti Herran työwäkeä. Ja tätä wäsymystä tapaamme paljo niissäkin, jotka meillä owat jo wapaasta tahdostaan antautuneet pyhäkouluopettajan raskaaseen, waan vielä paljoa enemmän, missä sitä oikein hoidetaan, siunattuun toimeen. Wiime wuoden tilastollisten tiedonantojen mukaan nousewat pyhäkouluopettajien ja opettajattarien luku Suomesja nykyään noin 15,057. Seurakuntien kirkkoherrat walittawat vuosikertomuksisjaan tuomiokapituleille, että wain pienempi oja seurakunnassa toimiwista pyhäkouluopettajista pitäwät uskollisesti ja sään-

nöllisesti pyhäkoulua. Suurempi osa heistä toimii siinä epäjäännöllisesti, muutamain pari eli kolme kertaa vuodessa. Onpa sellaisiakin joukossa, jotka eivät tertaakaan ole pitäneet koulua. Näitä opettajia on siis apostolin varoittama wäsymys pääsnyt lamauttamaan. Opettajan haluttomuus ja epäjäännöllisyys tarttuu myös pyhäkoululapsiin. Lapset seuraavat opettajansa esimerkkiä, jota ei pidä tarpeeksi tärkeänä pyhäpäiwän wiettämistä. Ja sellaiset lapset, jotka terran ovat hyljänneet pyhäkoulun, saadaan tydläästi sinne uudestaan tulemaan. Huolimaton opettaja on siis tarfoittamassa lasten sydamistä rakkauden Jumalan janaan ja kirkkoon. Seuraus siitä on ollut että niistä 166,674 lapsista, jotka viime vuonna maassamme käwiwät pyhäkoulussa, juuri osa jotenjakin epäjäännöllisesti owat käyneet.

Monet näistä epäjäännöllisistä opettajista ja lapsista tulisiwat warmaankin uutterimmiksi ja säännöllisemmiksi, jos papisto kaikkialla moninaisista muista toimistaan joutaisi pitämään pyhäkouluja paremman tarkastuksen alaisena sekä suuremmalla rakkaudella ja innolla tutkii, kehoittaisi ja ohjaisi pyhäkouluopettajia. Olkoon kautana meistä jo mainituista syistä käydyä arwostelemaan minä werran maamme arwoisaan papistoonkin woipi pyhäkouluun nähden kohdistua apostolin waroitus: „hywää tehdesämme, älkäämme suuttuko!“ Sen waan tiedämme että Suomessa löytyy vielä 47 seurakuntaa, misjä on joko wäsyhty pyhäkoulua pitämästä tai ei vielä ollenkaan ole ryhdytty pyhäkouluja perustamaan, waikka pyhäkoulu paifottain maassamme on jo ollut waiwuttamassa yli puolen wuosisadan.

Että kuitenkin yksinäinenkin pappi innolla ja ahferuudella woi saada pyhäkouluaajan pitkällekin kehittymään, käy selwäksi muutaman kirkkoherran kertomuksesta pyhäkoulutoiminnasta eräässä Länsi-Suomen sisämään seurakunnista. Hän janoo muun muassa: „Quetteloiden mukaan, joita on pidetty kaifista koulun oppilaista, on viime koulukautena jotakuinkin säännöllisesti käynyt 307 lasta. Kun lukuijässä, 9—15 wuotisten lasten luku oli 378, niin noin 70 lasta syystä tai toisesta eiwät ole käyneet koulussa, joista on useimmat kansakouluissa ja oppikouluissa käyppiä. Sananparji: „Minimoinen on opettaja, jemmoinen koulukin“ — on warsinkin paifkanja pitävä pyhäkouluihin nähden. Sen wooksi on koetettu uhrata waiwaa ja työtä opettajain walmistamiseen. Kansakoulun käynneissä, jotka owat etewämmyyttä osottaneet rippikouluissa, on näyttännyt olewan ainesta, josta on koetettu muowaella opettajia. Harjoitukseen tulewat opettajat mielellään, joita on joskus pidetty ehtoapuolisin kirkossa, jossa on ensiksi pidetty n. s. lastensaarna ja sitten edeltäpäin walittu opettaja pitännyt harjoituskoteen, kysellen jälkeen jotakin piplian historian tahi raamatun tekstiä. Sitten on keskusteltu ja neuwoteltu koulun pitämisestä. Wähäistä tuo monen mielestä woipi olla, mutta siitä wähästä paljon riippuu pyhäkoulutyönsä. Mahuttawaa tuo ainakin seurakunnan paimenelle on nähdä näinkin pienessä seurakunnassa, jonka wäkiluku on noin 2,400 henteä, kirkko melkein täynnä lapsia lasten saarnassa ja määrätyn piirin lasten tulewan kiltisti harjoitukseen. Se wain on paha, että yksi ainoa toimiwa paimen ei ehdi yksinään niitä niin usein pitää kuin asia waatiji.“ — Paljon rakkautta pyhäkoulutyöhön osottaa jekin, kun eräs kirkkoherra Pohjanmaan seurakunnassa huolimatta monista kirkollisista toimistaan joka pyhä itte pitää pyhäkoulua.

On jo ennen mainittu maaseurakuntien pyhäkouluisja käytettyä wanhaa tapaa, että lapset niissä liian paljon läkshyllä waiwataan. On syystä wäitet-

tyfin että tämän kautta lepopäivä lapsille muuttuu ikäväksi ja raskaaksi työpäiväksi. Kun lapsia 2 ja 3 tuntia kuivalla kuulustelemisella ja lähtäjien luomisella rajitetaan, emme ihmettele ollenkaan, etteivät mielellään eivätkä säännöllisesti käy pyhäkoulussa. Tämmöisestä, koko pyhäkoulun taroitusta vastaan sotivasta menettehtawasta, on jo usein ennentin kuultu oikeutettuja waroitussanoja. Kuollutta koneellisuutta on meillä ennestäänkin, Jumala paratkoon, liiakki lastemme kristillisyyden opetuksessa, tarwitsematta tehdä vielä pyhäkoulunkin tuon koneellisuuden edistäjäksi. Jo siinä asiaa hywin walaiswassa kiertokirjeessä, mikä Porwoon tuomiokapituli ^{15/8} 1887 (N:o 170), liittyen olewiin oloihin ja käyttäen hywäksi kokemusta, mikä meillä on jo tässä asiassa saawutettu, antoi hiippakuntansa pyhäkoulunystäwille neuwoksi ja kehottukseksi, waroitetaan ehtimiseen pyhäkoulun muuttamisesta pelkäksi lähtäjien luettamis-laitokseksi. Silmillä pitäen olewia oloja myönnetään kiertokirjeessä semmoisten pienten lähtäjien kuulustamista nimenomaan ainoastaan koulun alimmalla luokalla pikkulasten kanssa, eikä heidänkään kansansa kauwempaa kuin $\frac{1}{2}$ osa koko lasten koossa ololle määrätystä ajasta". Waan kun melkein kaikissa seurakunnissa kansakoulu ja kiertävät pikkulasten koulut owat jo meidän aikanamme waituttamassa, jaisi tämäkin vähäinen lähtäjien kuulustelu vähitellen jäädä pois ja koulun koko toimi kohdistua yksinomaan sen päätehtävään olla lapsille aijottuna rakennus- tai hartauskokouksena, semmoisenakin kuitenkin aina yhdistettynä eläwällä ja lapsuusijän kehityskannan mukaan jowitetulla Jumalan sanan opettamisella.

Miinpä olisi ehkä jo aika maalaispyhäkouluisjakin — mikäli olosuhteet sen waan myöntäwät — toteuttaa Tuomiorowasti W. Wallinin Pyhäkoulu-yhdistyksen wiime kesäisessä wuosijuhlassa Dulun kaupungissa lausuman mielipiteen, että „pyhäkoulu olisi muodostettava lastenjumalanpalvelukseksi, joka supistettuna ja lastentajuisella tawalla esitettyinä pitäisi sisältämän kaikkea, mitä yleisessä jumalanpalveluksessa tarjotaan iäkikämmille ja kehittyneemmille ihmisille.

Sis. sen pitää sisältämän hynnintunnustus, usfontunnustus, tekstin lyhyt selitys — lasten luonteen mukaan opettajan kysymällä, lasten wastamalla —, jitten rukouksia ja wirsien tai hengellisten laulujen weisaaminen.

Tähän suuntaan wiittaa myös Suomen Vähetystoimen palveluksessa olewan opettaja Kaarlo Rahikaisen laatima ja Pyhäkoulu-yhdistyksen Toimikunnan tarkastama ja hywäksymä „lasten jumalanpalveluksen järjestyks, joka on liitetty E. Hywärisen tekemään käsikirjaan Maaseurakuntiemme Pyhäkouluille, 4:s painos.“ Ja tämmöistä lastenjumalanpalveluksen kaawaa woisiwat maaseurakuntiemme pyhäkouluopettajatkin hywällä ja wakawalla tahdolla helposti noudattaa pyhäkouluisjaan ja lapsillekin. Kerran kun näihin tottuwat, tuottaisi tämmöinen järjestelmä, lisättyllä waihtelulla, myös lisättyä iloa ja siunausta heidän pyhäkouluissa käynnistään. Siinä annetaan myös hengelliselle laululle sille tulewa merkityksensä, kun on määrätty 4 eri wirttä eli hengellistä laulua laulettawaksi. Lasten laulun merkityksestä sanoo tuomiorowasti Wallin sattuwesti: — „Lapset owat innoikkaita weisaamaan ja jos niin menetellään että kukin lapsi woi käyttää omaa laulukirjaansa, niin saadaan weisun kautta aikaan ei ainoastaan yhteistä rakennusta, waan myös paljon kristinopin tietoja lasten sydämiin. Laulun kautta

lasten suussa saadaan Jeesuksen kallis nimi monen kotiin, jossa sitä nimeä ei muuten käytetä muuta kuin häväisemällä. Selvä tämän johdosta myös on, että lauluja ja wirsjä walitesja tulee sitä tehdä semmoisella taidolla, että se wastaa lastenjumalanpalveluksen pyhyyttä ja arwoa, ja että rentutusnuotit tarckaan kartetaan“. — Suomen ew. luth. Pyhäkouluyhdistyksen puolelta kehoitettuna on Suomen Lähetysseura toimittanut ja kustantanut lasten wirsjä ja lauluja sisältävän kirjusen nimeltä Pyhäkoulu- ja Lauluja. Tällä laulukirjalla on entisiin, samaa tarkoituslta warten ilmestyneihin laulukirjoihin nähden se etewämmuus, että kaikki siinä löytyvät laulut ja wirretkin owat lastentajuisia ja lyhyitä. Kieli on warsin sujuwaa ja puhdasta ja laulujen sisällön ja hengen puhtaudesta on pidetty tarckaa huolta. Päitsi tekstipainosta, joka maksaa 25 penniä on myöskin tästä teoksesta ilmestynyt yksinääninen nuottipainos, jonka kautta opettajat wirsjanteleeseen avulla helposti woivat tutustua laulujen säwellykseen. Toiwottawasti nämä Pyhäkoulu- laulut aikaa woittaen lewenewät kaikkiin maamme pyhäkouluihin.

* * *

Kuten edellisinä vuosina, olemme nytkin tuomiokapitulin suosiollisella välityksellä saaneet vastaan ottaa pyhäkouluja koskewia tilastollisia tietoja eri hiippakunnista. Nämät tiedot, joista seikaperäisemmät taulut jälempänä owat nähtävänä, osottawat että vuonna 1901 oli Turun arkkihiippakunnassa 1,788 pyhäkoulua, 3,233 pyhäkouluopettajaa ja 37,706 pyhäkoululasta; Porwoon hiippakunnassa w. 1902 1,720 pyhäkoulua, 2,772 pyhäkouluopettajaa ja 34,226 pyhäkoululasta; Sawonlinnan hiippakunnassa samana vuonna 3,282 pyhäkoulua, 6,315 pyhäkouluopettajaa ja 62,137 pyhäkoululasta sekä Kuopion hiippakunnassa 1,750 pyhäkoulua, 2,737 pyhäkouluopettajaa ja 32,605 pyhäkoululasta. Koko Suomessa oli siis näiden tietojen perustuksella olemassa 8,540 pyhäkoulua, 15,057 pyhäkouluopettajaa ja 166,674 pyhäkoululasta.

Edellisenä vuonna 1901 oli koko maassa 7,948 pyhäkoulua, 13,753 pyhäkouluopettajaa ja 160,000 pyhäkoululasta. Näistä numeroista päätäten olii kuluneena vuonna pyhäkoulutoimi ollut edistymässä. Warsinfin huomaa tämän edistymisen arkkihiippakunnassa. Vuonna 1900 oli pyhäkoululasten luku siellä 33,030 ja vuonna 1901 nousee se 37,706, siis yhden vuoden kuluessa owat pyhäkoululapset enentyneet 4,674. Tähän edistymiseen on Turun Tuomiokapituli osaksi waituttanut, sillä se on (kuten aikaisemmin muutkin tuomiokapitulit) kiertokirjeisä kehoittanut seurakuntain pappeja ahkerien tarkastusten, opettajain harjoituskokousten kautta y. m. edistämään pyhäkoulutyötä. Ja nämä kehoitukset eiwät ole kaituneet kuuroille korwille, sillä useammasja seurakunnassa Turun laajaa arkkihiippakuntaa on jo ruwettu pitämään pyhäkoulujen tarkastuksia ja paikottain on yritetty opettajain harjoituskokouksiakin pitämään. Suokoon Jumala että tämä kipinä kerran leimahtaisi ilmituleen, että arkkihiippakunnankin papit, jotka yhteen aikaan oliwat pyhäkoulujen suhteen enemmän wastustawalla kannalla, rupeiswat tarmolla toimimaan seurakunnissaan pyhäkoulujen hywäksi.

* * *

3,598	tpl.	Pieniä kertomuksia lapsille, IV	Pienet sanat à 5 p.	179: 90
3,200	"	"	V Iloäiti à 5 p.	160: —
5,303	"	"	VI Kertun walinta à 5 p.	265: 15
4,746	"	"	VII Suutarin waarin luona à 5 p.	237: 30
516	"	Reid, J. M., Riinalaiset lapset kodussaan à 5 p.		25: 80
2,582	"	Mökkiläistyttö Johanna S. à 10 p.		258: 20
2,490	"	Kirje rakkaalle Wapahantajalle y. m. à 10 p.		249: —
5,370	"	Syvä Paimen à 3 p.		161: 10
5,750	"	Enkelien warjelus à 3 p.		172: 50
5,602	"	Jeesus siunaa lapsia à 2 p.		112: 04
5,547	"	Lapsen rakkautta à 2 p.		110: 94
6,655	"	Lapsukaiset rakastakaa toisianne à 2 p.		133: 10

Ruotsalaista kirjallisuutta:

485	årgångar	Barnens Söndagsblad 1897—1902 à 25 p. årg.	121: 25
119	"	Söndagskolebladet 1891—1893 à 50 p. årg.	59: 50
605	ex.	Reid, J. M., De kinesiska barnen i hemmet à 5 p.	30: 25
2,640	"	Bertas Wal à 5 p.	132: —
2,841	"	Hos Skomatarjar à 5 p.	142: 05
2,848	"	Säd i god jord à 5 p.	142: 40
2,503	"	„Farmor“ à 5 p.	125: 15
2,422	"	„Änglawakt“ à 5 p.	121: 10
2,452	"	„Det lilla ordet“ à 5 p.	122: 60

Summa Smf. 6,135: 40

Tänä päivänä olemme me allekirjoittaneet tarkastaneet Suomen Ev. luterilaisen Pyhäkouluyhdistyksen kirjawaraston, kirjaston ja kaluston sekä hawainneet niiden olewan siinä kunnossa kuin meille näytetyt luettelot osoittawat.

Hämeenlinna, 9 p. Tammikuuta 1903.

A. H. Itkonen.
Kirjap. faktori.

Werner Martia.
Pastori.

Pyhäkouluyhdistyksen yliajamies on vuoden kulussa käynyt seuraawissa 70 seurakunnissa ja yleisen liikkeen keskuspaikoissa: Salo, Lempäälä, Wesilähti (2:si kertaa), Mataro, Voimaa, Kuurila, Orivesi (2:si kertaa), Tampere, Walkeala, Lahti, Pietarsaari, Munsala, Drawais, Wöyri, Wähätyrö, Eräjärwi, Muhos, Utajärwi, Säränsniemi, Kajaani, Kestilä, Pulkila, Piipola, Haapavesi, Kärsämäki, Niwala, Haapajärwi, Pyhäjärwi (D. L.), Kiuruvesi, Siisalmi, Lapinlahti, Niisjä, Kaawi, Tuusniemi, Karttula, Mesjokylä, Sippola, Anjala, Lemi, Joutseno, Ruokolahti, Rautjärwi, Antrea, Mikkala, Sysmä, Hartola, Joutsa, Luhanko, Jämjä, Hausjärwi, Koski (S. L.), Lummäki, Kaipainen, Utti, Kauwala, Uustylä, Hollola, Lumijoki (Mikkalassa), Humppila, Forsja, Ypäjä, Toijala, Keuru, Petäjärwi, Jyväskylän kaupunki

Jyväskylän maaseurakunta, Loviisa ja Pernaja. — Muutamissa näistä oli pantu toimeen warsinaisia pyhäkoulujuhlia nimittäin: Salossa, Pietarsaaresa, Karttulasa, Messukylässä, Sippolassa, Anjalassa, Ruokolahdesa, Rautjärwellä, Antreassa, Mikkalassa, Jämsässä, Hollolassa ja Wesilahdella.

Paitallisyhdistyksiä on kuluneena vuonna yhdistyksellä ollut 13 nimittäin: Haminassa ja Wehkalahdella, Lahdesa, Längelmäellä, Ruokolahdella, Mikkelisä, Kymissä, Keiteleellä, Humppilassa, Wirolahdella, Antreassa, Sippolassa, Wesannolla ja Orivedellä. Näistä owat seuraawat jättäneet vuosikertomuksensa: Hamina ja Wehkalahhti; Lahti, Längelmäki, Ruokolahti, Mikkeli, Kymi, Humppila, Wirolahti, Antrea, Sippola ja Wesanto. Vuosikertomukset seuraawat tätä vuosikertomusta eri liitteenä.

* * *

Keskusyhdistyksen toimikuntaan Helsingissä owat kuuluneet allekirjoittanut, tuomiokapitulin assessori, rowasti A. W. Lyra puheenjohtajana, kansakoulujen ylitarkastajan apulainen A. W. Floman warapuheenjohtajana, kansakoulujen tarkastaja, maisteri A. Haapanen, Helsingin kaupunkilähettyksen saarnaaja, pastori A. Wallenius, Lähetysseuran opettaja K. Rahikainen rahastonhoitajana, koulunjohtajatar, neiti W. Laurell, koulunopettajatar, neiti B. Hermansson sekä allekirjoittanut, yhdistyksen ylijämiä, pastori Rob. Hernberg sihteerinä. — Eroamiswuorossa w. 1902 oliwat tuomiokapitulin assessori A. W. Lyra, opettaja K. Rahikainen ja kansakoulujen tarkastaja A. Haapanen, jotka kaikki walittiin uudestaan. Arkaatteri D. Hjeltin sijaan, joka terweydellisistä syistä oli pyytännyt saada eron toimikunnasta, walittiin arkitehti, wapaaherra A. W. Wrede.

Eroamiswuorossa vuonna 1903 owat: kansakoulujen ylitarkastajan apul. A. W. Floman, pastori A. Wallenius ja pastori Rob. Hernberg.

* * *

Tästä vuosikertomuksesta näemme selwästi, että Jumala on siunannut kuluneenakin vuonna maamme pyhäkoulutyötä. Siunatkoon armosta rikas Jumala yhä runsaammin wastaisuudessain tätä kallista työtä lupauksensa jälkeen: „Joka siunauksessa kylwää, sen pitää myös siunauksessa niittämän“. (2 Kor. 9: 6).

Suomen Ev. lut. Pyhäkouluyhdistyksen puolesta:

A. W. Lyra.

Rob. Hernberg.

Pyhäkoulutilasto.

Turun Arkkihiippakunnassa w. 1901.

Rovastifunta.	Kouluja.	Opetta- jia.	Oppi- laita.
1. Turun tuomio- rovastifunta	74	174	2,605
2. Mynämäen	42	61	799
3. Wehmaan	129	197	2,481
4. Porin alinen	81	131	2,151
5. Porin ylä	103	181	2,239
6. Tyrnävään	271	659	4,474
7. Perniön	157	333	3,148
8. Ahvenanmaan	17	23	313
9. Raajan alinen	168	372	5,612
10. Raajan ylä	139	172	3,637
11. Pietarivaaran	95	139	1,894
12. Lapuan	300	449	4,829
13. Rokkolan	212	342	3,524
Yhteensä	1,788	3,233	37,706

Borwoon hiippakunnassa w. 1902.

1. Borwoon tuo- mio-rov	74	178	1,898
2. Helsingin	151	194	3,576
3. Jitin	119	263	3,073
4. Hollolan	210	412	4,790
5. Jämsän	143	166	3,653
6. Jyväskylän	348	516	6,069
7. Tampereen	313	499	4,409
8. Hattulan	144	197	2,525
9. Hämeenlinnan	114	203	2,553
10. Raaseporin itäin.	74	81	1,157
11. Raaseporin länt.	30	63	523
Yhteensä	1,720	2,772	34,226

Savonlinnan hiippakunnassa w. 1902.

Rovastifunta.	Kouluja.	Opetta- jia.	Oppi- laita.
1. Savonlinnan tuomio-rov	361	542	5,015
2. Juwan	225	374	3,529
3. Mikkelin	276	498	4,744
4. Heinolan	108	176	1,794
5. Lappeenrannan	295	518	4,782
6. Gaminan	170	397	4,376
7. Viipurin	227	531	4,331
8. Muolan	177	319	3,776
9. Kätsälmen	149	269	2,681
10. Jääskén	326	672	4,828
11. Korttjoen	227	559	4,951
12. Sortavalan	170	293	3,488
13. Matarjalan	236	455	5,452
14. Matarjalan	335	712	8,390
Yhteensä	3,282	6,315	62,137

Kuopion hiippakunnassa w. 1902.

1. Dulun tuomio- rovastifunta	240	369	3,680
2. Raahen	119	188	2,132
3. Kalajoen	272	478	4,292
4. Kuopio	861	1,349	18,612
5. Rajaainin	207	262	2,631
6. Kemín	37	68	1,079
7. Lapin	14	19	179
Yhteensä	1,750	2,737	32,605

Yht. koko maassa 8,540 15,057 166,674

**Suomen Ewankelis-Luterilaisen Pyhäkouluyhdistyksen tila
Joulukuun 31 p. 1902.**

Rahaa kassassa Jouluf. 31 p. 1902		1,211: 51
Etukäteen palkkaa ylläsiemielhelle	57: 11	
Kirjastorasto myyntihinnan mukaan	6,135: 40	
Ulkona olewia saatawia	2,181: 23	8,373: 74
Varastosja painopaperia	173: 10	
Kaluston arwo	250: 00	423: 10
	Summa Smf.	10,008: 35

Helsingisjä Joulukuun 31 p. 1902.

Kaarlo Rahikainen.

Paikallisyhdistysten vuosikertomukset.

I.

Haminan—Wehkalahden Pyhäkouluyhdistyksen vuosikertomus sen kahdeskannelta toimintavuodelta 1902.

Vuoden kuluessa ovat yhdistyksen johtokuntaan kuuluneet: rowasti J. Roschier puheenjohtajana, talollinen Kalle Kustaa Heijari rahastonhoitajana, kappalainen G. A. Taube kirjuriina; muut johtokunnan jäsenet ovat: pastori D. J. Ingman, opettajat J. Brandstaka, J. Jaakkola, T. Qwistman, W. Väätä ja A. Posti.

Opettajain harjoituskoukksia on Wehkalahdella vuoden kuluessa pidetty 8, niissä keskimäärin läsnä 15 opettajaa. Niissä ovat opettajat pitäneet harjoitustyhjelyjä, ja käsiteltävän tekstin johdolla on keskusteltu, sekä yleisesti annettu neuvoja ja ohjeita koulua koskevissa asioissa. Gaminassa on harjoituskoukksia pidetty joka viikko, niinkauan kuin kouluakin on pidetty, s. o. lukukauden aikoina.

Pyhäkouluja on Wehkalahdella ollut toiminnassa 36, ja niissä 60 opettajaa. Kutakin koulua on keskimäärin pidetty 28 kertaa. 30 kertaa ja sitä useammin on koulua pidetty seuraawissa paikoissa: Saapalan Gietalan koulua 43 kertaa, Kannusjärwen Kären 42, Kannusjärwen Korjulan ja Kolsilan Pousin 41, Kolsilan Läädin 37, Ritulan 35, Kannusjärwen Näkin 35, Ihamaan ja Kannusjärwen Tyhän 34, Kolsilan Forsselin ja Pajjärwen Postin 33, Kannusjärwen Vaitisen ja Reikkallin Yläpään 32, Kaarniemen 31, Kannusjärwen Toikan ja Pajjärwen Vuoman 30 kertaa.

Lapsia on kouluissa käynyt 1,026, niistä ahkerasti 609, tyhdyttävästi 244 ja harwoin 173.

Gaminassa on ollut suomalainen pyhäkoulu 6 opettajalla ja 140 oppilaalla, ja on sitä pidetty kaupungin kirkossa; ruotsalaisessa taas, jota on pidetty kansakoululla, on ollut 2 opettajaa ja 50 oppilasta.

Yhdistyksen vuosijuhla pidettiin kesäkuun 15 päivänä, jolloin juhlaaarnan piti pastori J. Lindberg ja lastenjaarnan G. A. Taube. Itäpäivällä jatkettiin juhlaa Mullinkoskella puheilla ja hengellijillä lauluilla, sekä lasten tyhjelyllä. Lapsille jaettiin kirjasia.

Yhdistyksen rahasto on vuoden kuluessa kaswanut Smk:asta 185: 61 Smk:aan 259: 50.

Monta Jumalan sanan siementä on tämänkin pyhäkoulutyön kautta vuoden kuluessa tyhjety. Jumala tällekin tyhjölle siunaufensa suokoon.

Wehkalahdella Tammiukuun 24 p. 1903.

J. Roschier.

G. A. Taube.

II.

Lahdesta.

Pyhäkouluyhdistyksen vuosikokous pidettiin 20 p. Joulukuuta 1902. Pyhäkoulu on toiminut entiseen tapaan. — Rauhan ja rakkauten on Jumala täälläkin Lahden ympäristöllä yllä pitänyt. Kauppalassa on 2 pyhäkoulua ja sen ympäristöllä 3. Opettajia on 10 ja lapsia kaikkiaan noin 350.

Pastori S. Winter on usein pitänyt opettajille harjoituskoukkuja, jotka ovat olleet hywin siunatuita ja samalla opettavaisia.

Tuloja on yhdistyksellä ollut 163: 63 p., menoja 80: 53 p. siis jäännös Smk. 83: 10.

B. M. Seinonen.

III.

Längelmäen Pyhäkouluyhdistyksen vuosikertomus w:ltä 1902. (Luettu vuosikokouksessa 28 p. Jouluk. 1902).

Pyhäkouluyhdistyksen toiminta on nyt kuluneena wuotena käynyt entiseen suuntaan. Kokouksia on pidetty joka toinen kuukausi eli vuosikokouksen kansa kaikkiaan kuusi. Niissä on keskusteltu etupäässä pyhäkoulua koskevista asioista. Mutta on pohdittu muitakin yleisiä hengellisiä kysymyksiä. Niinpä on ollut käsiteltävänä seuraawat kysymykset: „Oliko mahdollista ottaa pyhäkouluisa käytäntöön wirsikannel?“; „Mitki pidämme pyhäkoulua?“; „Mitä olisi, erittäinkin pyhäkouluopettajain tehtävä, että pyhäkoulutyö tuotaisi mahdollisimman runsaan siunauksen?“ ja „Pafanalähettyksestä“.

Ensimmäisen kysymyksen juhteen päätettiin ruweta käyttämään wirsikannelta laulun opetuksessa. Mutta ei liene vielä tietääkseni kukaan siihen ryhtynyt. Sarjaantumisen puute on ollut nähtävästi esteenä. Pafanalähettyksen asia on ollut yhdistykselle rafas. Sillä paitki esille tullessa kysymyksessä, jonka alustuksessa ja sitte keskustelussa sitä lämpimästi kannatettiin, on myöskin silloin tällöin luettu pari sopiwaa kertomusta lähetysjanomista asian tunnetuksi saattamiseksi. Ja yhdistyksen vuosijuhlan yhteydessä on myöskin pidetty lähetysjuhla.

Opettajille on tilattu 14 wk. Pyhäkoululehteä ja 10 wk. Raswatusopillisia janomia; lapsille 30 wk. Lasten Pyhäkoululehteä sekä koulujen lo-pettajajaisissa pieniä kirjasia, m. m. 150 kpl. Lasten Pyhäkoululehden Joulunumeroa.

Wuosijuhla lähetysjuhlan kanssa pidettiin 22 ja 23 p. Kesäkuuta, jolloin lähetysjohtaja lehtori J. Mustakallio itse oli juhlaamme awustamassa ja kunnioittamassa.

Kirjastoa on warain ja tarpeen mukaan kartutettu sopiwilla ja tarpeellijilla kirjoilla.

Pyhäkouluja on ollut 16, opettajia 25 ja lapsia kouluisa 258. Koulua on pidetty lähes jokaisessa koulussa säännöllisesti yli wuoden. Lafannut on kolme koulua, joista yksi uskollisen opettajan ja kuoleman kautta, yksi opettajan poismuuton kautta ja yksi on toistaiseksi laffautettu. Koulun pitoa on siis

voimain mukaan ahkerasti aherrettu, warjinkin kun otetaan huomioon, että useissa kouluissa on waan yksi opettaja. Papisto on raamatunselitysten ohella pitänyt pyhäkoulutarkastuksia.

Rahawarain summittainen tila osoittaa: tuloja, edellisen vuoden säästö Smf. 121: 61, muita tuloja Smf. 46: 38. Menot Smf. 182: 48; wajaussmf. 14: 49.

Yhdistyksen puheenjohtajana on ollut allekirjoittanut, joka myöskin on hoitanut rahawarat ja toiminut kirjurina, warapuheenjohtajana on ollut kanttori D. Prihti.

Längelmäellä 28 p. Joulukuuta 1902.

K. K. Kallio.

IV.

Ruokolahden pyhäkoulu-paikallisyhdistyksen vuosikertomus w:ltä 1902.

Yhdistyksen johtokuntaan on viime vuoden kuluesä kuulunut taaskin: allekirjoittaja puheenjohtaja, rowasti D. Aurén ja pastorit J. H. Snellman ja D. W. Sohlman. Rahaston ja kirjaston hoitajana pyhäkoulun opettaja M. Peltonen ja kirjurina kiertokoulunopettaja R. Suhtanen ja muut johtokunnan jäsenet owat samat henkilöt, kuin edellisinäkin vuosina.

Pyhäkouluja seurakunnassamme on 80 paikoille. Opettajia näissä kouluissa on yhteensä 150. Oppilaiden lukumäärä on wähän yli 1,000, jotta kuitenkin ei kaikki ole säännöllisesti käyneet kouluissa; eikä kaikki sunnuntai-koulun opettajatkään ole niitä säännöllisesti pitäneet. Pyhäkoulu työtä on jatkettu samaan tapaan kuin ennenkin. Niin että sillä on ollut sama tarkoitus ja sisältö kuin edellisinäkin vuosina. Jumalan tunteminen ja hengellisen elämän edistäminen on ollut korkeampana tarkoituksena, sekä puhtaan sisä- ja ulko-luwun oppiminen, sen mukaan kuin Jumala on woimia ja ymmärrystä opettajille antanut. Näin on hiljaisuudessa, waikka tosin suuressa heikkouudessa ja puuttuwaisuudessa, täälläkin sitä työtä tehty.

Opetuksen järjestys on ollut sama kuin ennenkin. Ensin jonkun warjyn laulettua, sitten opettaja pitää lyhyen rukouksen, kirjasta eli wapaasti. Sen jälkeen opetus: ensin ewankeliumitekstin selitys. Raamatun historian ja katkismuslählyn kyseleminen, sisä- ja ulko-luwun harjoitus, sekä lopuksi laulua. Joten siis koulu tulee kestämään 2—3 tuntia. Pyhäkoulutarkastuksia on papisto käynyt pitämässä vuoden loppupuolella; joissa opettajia on kehoitettu tärkeää työtään jatkamaan ja lapsia käymään säännöllisemmin kouluissa.

Pyhäkouluyhdistyksen vuosijuhlaa wietettiin Elokuun 14 p., jossa juhla-saarnan piti yltäjämiestä pastori R. Hernberg kirjossa ja lyhyen wälitajan jälkeen lasten saarnan ja kyselemisen saarnan johdosta, johon olikin lapsia sekä wanhempiakin ihmisiä erittäin paljon kokoontunut. Sitten juhlaa jatkettiin iltapäiwällä, jossa pastori Hernberg piti raamatunselityksen, ja puheita pitivät useimmat pyhäkoulun opettajat ja rowasti D. Aurén päätti juhlan kehoittawalla puheella ja rukouksella.

Harjoitus-kokouksia pyhäkoulunopettajain edistymiseksi on pidetty joka kuukauden ensimmäisenä pyhänä kirjolla, joita on koulua harrastawa papisto

ollut aina johtamassa. — Syrjäkylissä on myöskin pidetty harjoituskokouksia kerran kuukaudessa, joita johtaa siihen määrätty pyhä- eli kiertokoulun-opettaja. Näisiä kannetaan kokehtia pyhäkoulukassaan.

Pyhäkouluyhdistyksen varoilla tilattiin viime vuonna Pyhäkoululehteä 30 vuosikertaa, yksi vuosikerta kunkin kinkerikunnan opettajille.

Pyhäkouluyhdistyksen rahastonhoitajan tilin mukaan Joulukuun 31 p. 1902 on pyhäkoulukirjaston raha-arvo 400 markkaa 10 penniä. Ja rahaa tilin tekijällä 60 mkaa 55 p. Siis yhteensä 460 mkaa 65 p.

Ruokolahdella Tammiukuun 4 p. 1903.

Oskar Murén.

R. Suhtanen.

V.

Kertomus Mikkelin seurakunnan pyhäkouluyhdistyksen w. 1902.

Pyhäkouluja on kaikkiansa 61, kussakin 41 lukukinkerissä 1 tai 2. Opettajia näisiä kouluissa on yhteensä 132, miehiä sekä naisia.

Kouluissa käyviä lapsia on likipitään 1,000, joista ei kuitenkaan kaikki ole säännöllisesti käyneet.

Opetusjärjestelmä on ollut sama kuin edellisinäkin vuosina.

Kirjasto on myös kussakin koulussa erittäin, siihen on ostettu opettajien kehitystä tarkoittavia opetuskirjoja: Ewangeliumi-tekstien, Katekismuksen ja piiliahistorian selityksiä, myös Raamatullisia kuvia 10 kirjastossa. Oppilaat saavat myös opettajien kautta wirtikirjoja, piiliahistorioita ja katekismoja, toiset helppohintaisina, toiset köyhimmät lahjaksi. Näitä ostetaan joka vuosi pyhäkoulukassan kontantti-varoilla suuremmat kassat, jonka vuoski kannattaa alennetusta hinnasta myydä sekä lahjoittaakin. Nyt päätettiin myös ostaa pyhäkoulun uusinta laulukirjaa, jota johtokunnan sihteeri opettaa opettajien ensin käyttämään.

Pyhäkoulukassassa on säästönä 1,000 markkaa pankissa sekä yhden vuoden korko siitä ja 140 markkaa vuoden aikana koottuja, joilla nyt kyetään uusia kirjoja lunastamaan sekä myös Pyhäkoululehteä, jota päätettiin opettajille ottaa 25 kappaletta.

Harjoituskokouksia opettajille on entiseen tapaan pidetty kerran kuukaudessa pitäjän tuwassa. Näisiä on edelleen seurakunnan papit työstennelleet: yksi selittänyt tulewan sunnuntain ewangeliumitekstiä, josta toisinaan on wähä keskustelutkin ja joskus luettu joku hywä esitelmä, josta myös on keskustelua ollut; toinen pappi on walmistanut joitakuita Kristinopin katekismokappaleita, jotka sitten joku opettajista wuoroonsa on seuraawassa kokouksessa ottanut katekiseerataksien ja toiset owat siitä weljellisiä muistutuksia tehneet; kolmas pappi on samoin menetellyt jonkun piiliahistorian kappaleen kansja, jota taas muuan opettajista seuraawassa kokouksessa esittää toisten sitä seuraawilla huomautuksilla. Kirkkowirsiä on wälillä waisaeltu. Nyt päätettiin myös ruweta uuden pyhäkoulu-laulukirjan lauluja opettelemaan, kun neljäs pappi hywäntahtoisesti tarjoutui niitä opettamaan.

Pyhäkoulun-tarkastuksia on tänä kesänä toimitettu kaikissa kirkko-
reisissä, pyhäpäivinä ilkeisimmissä ja arkipäivinä etäisimmissä kylissä. Lutu-
kintereillä talvaisaikana neuvotellaan myös pyhäkoulun asioista.

Raupungissa loppui viime keväänä pyhäkoulunpito tässä muodossa,
jitten kuin entinen johtaja, 10 vuotta työskennellynänsä, ilmoitti olevansa
estetty jitä jatkamasta. Mutta toivoa on, että lasten jumalanpalveluksen
muodosja tällaista toimintaa vielä edelleen jatketaan.

Mikkeli, lokakuussa 1902.

B. Sarlin.

VI.

Kymistä.

Pyhäkouluyhdistyksen vuosikertomus Kymistä w:na 1902.

Pyhäkouluyhdistys Kymissä on edelleen ollut vaikuttamassa samassa
järjestyksessä kuin tähänin saakka. Pyhäkouluja on pidetty 30 eri paikassa.
Niissä on työskennellyt 85 opettajaa ja oppilasmäärä on vaihdellut 1,000
ja 1,250 seuduilla. Pienemmissä kylissä on 1 koulu, mutta suuremmissa 2
ja 3; opettajain lukumäärä kuskakin koulussa on etupäässä riippunut oppi-
laiden paljoudesta, niin että muutamassa koulussa on ollut 1, toijissa 4, 5
ja 6:in opettajaa. Korkein määrä oppilaita oli Hallan sahan koululla, joka
koulu kumminkin nyt on jaettu 3:meen osaan.

Koulujen tarkastuksia on pidetty pitkin vuotta, raamatunselitystilaisuu-
sissa; sekä opettajain harjoituksia kerta kuussa, kesäkuukausien ajalla.

Yhdistyksen vuosijuhla wietettiin 14 Sunnunt. Kolmin. p:stä, 31. 8.
1902. Tämä lasten juhla alkoi heti Jumalan palveluksen perästä. Ensin
weijattiin wirsi, sitten piti allekirjoittanut Snellman puheen saarnatuolista;
jitten weijattiin wirren wärsy. Sitten kerääntyi lapset eri ryhmissä alttarin
ympäriille ja penkkeihin. Heitä tutki pappi, luffari, urfuri ja kiertokouluopet-
tajat eri ryhmissä, päivän ewankeliumitekstistä. Sitten piti loppupuheen ja
loppusuunauksen alttarilta pastori Narnio; jitten weijattiin wirsi, ja sen alla
kannettiin kollehtia Pyhäkouluyhdistyksen hyväksi.

Yhdistyksen rahastonhoitajan wälityksellä on, samoin kuin edellisinäin
vuosina tilattu hengellisiä kirjoja ja sanomalehtiä. Rahastonhoitajan tilin
mukaan on yhdistyksen käytettävänä ollut waroja seuraawasti:

W a s t a t t a w a a :

Kirjoja ja sanomalehtiä	400:—
Rahallinen säästö	343: 87
300 markan korko	16: 50
¹⁹ / ₁ 1902 hartaushetki Sunilasja	3: 10
²⁰ / ₄ 1902 kylänluwuisja (E. Narnion kautta)	8: 40
³¹ / ₈ 1902 lastenjuhlassa kirkossa	13: 89

Yhteenjä 785: 76

V a s t a a w a a:

Kirja- ja sanomalehti-warastosta jaettu pyhä-	
foululaisille	60: 50
Samoin rahalla ostetuita	30: 75
3. 3. laskun mukaan	13: —

Jää ensi tiliin:

Kirjavarastoa, joissa sanomal.	339: 50
Pohjoismaiden pankkiin	300: —
forvoja ^{13/12}	35: 25
Tilintekijällä säästösä.	6: 76

Yhteensä 785: 76

Kymissä ^{13/12} 1902.

E. G. Pihlainen.

Luettu Kymin pyhäkouluyhdistyksen vuosikokouksessa 4. 12. 1902 ja hyväksytty.

Todistaa: J. G. Snellman.

Toimikuntaan ovat kuuluneet ja kuuluvat edelleen seuraavat:

Kovasti J. G. Snellman, puheenjohtaja; kanttori E. G. Pihlainen, kasjanhoitaja sekä jäsenet w. t. kappal. Emil Marnio, taloll. Taneli Wanhala, taloll. Taneli Simola, työm. Paavo Sawolainen ja Tuomas Marttila.

Kylän lukuisilla on koottu waroja, että voidaan lähettää yksi tai kaksi pyhäkouluopettajista Turkuun, olemaan läsnä siellä pidettävässä pyhäkoulukokouksessa.

Jumala antakoon Kymin Sunnuntaihouluille ja niiden työlle runsaan siunauksen!

Kymissä 4 p. toukokuuta 1903.

J. G. Snellman.
Pastori.

VII.

Kumpilasta.

Kumpilan Pyhäkouluyhdistyksen vuosikertomus sen ensimmäiseltä toimivuodelta w. 1902.

Kun yhdistys alkoi toimintansa vasta viime Suhtikuun lopulla, niin on sen työ aiwan alulla. Ei ole vielä paljoa ennätetty aikaan saada. Tälläkin ajalla on yhdistys tahtonut palwella Jumalan waltakunnan asiaa. Siinä tarkoituksessa se on toiminut lyhyen oloaikaansa.

Wuoden kuluessa on yhdistys pitänyt 6 opettajain harjoituskokousta. Kussakin kokouksessa on pidetty yksi opetusharjoitus, aineena sen sunnuntain ewankeliumiteksti. Kokous on aljettu ja lopetettu wirsilaululla ja rukouksella.

Pyhäkouluja on ollut toimesa 4, joissa opettajia 7 ja oppilaita 134. Kaikissa piireissä ei ole vielä ollut pyhäkoulu, kun ei näissä ole ollut vielä

jopiwia henkilöitä, jotta olisivat tahtoneet uhrata aikaansa lasten hyväksi wapaehtoisesti.

Pyhäkoulujen tarkastuksia on kuluneen vuoden kuluessa tyläkunnissa pidetty sen mukaan kuin on ennätetty.

Lokakuun 26 p:nä piti Pyhäkouluyhdistyksen yli-asiamies pastori Rob. Hernberg kirkossa lasten jumalanpalveluksen. Suuri joukko seurakunnan lapsia oli saapunut tähän mieltä ylentävään tilaisuuteen*).

Yhdistyksen johtokuntaan owat kuuluneet: kirkkoherra R. W. Hurmerinta puheenjohtajana, kansak. opettajat Mfr. Toiwola rahastonhoitajana, Geri Mattila kirjuriina; muut johtokunnan jäsenet owat: talollinen J. W. Wauhko ja rouwa Lyydi Toiwola; torpparit T. Palomäki ja J. Mhola owat olleet warajäseniä.

Yhdistyksen rahastossa oli vuoden 1902 kuluessa: tuloja jäsenmaksuista Smk. 17: 50; menoja erilaisiin tarpeisiin 11: 80; jäästö ensi wuoteen 5: 70.

Suokoon Jumala alkawana wuotena runsaan junauksen ja nuorelle yhdistyksellemme kalliissa työssään. Humppilassa Tammiukuulla 1903.

K. W. Hurmerinta.

Geri Mattila.

VIII.

Wirolahden Pyhäkouluyhdistyksen vuosikertomus wuodelta 1902.

Sittetuin Wirolahden kiertö- ja pyhäkoulun opettajain kokouksessa 6 p:nä lokakuuta w. 1901 oli hyväksytty Wirolahden pyhäkouluyhdistykselle 28 p:nä elokuuta 1901 walitun toimikunnan tekemä sääntöehdotus ja se alistettu Suomen ewankelisluterilaisen Sunnuntai-kouluyhdistyksen wahwistettawaksi, jota wahwistusta anomaan waltuutettu samassa tilaisuudessa walittu toimikunta, woi pitää pyhäkouluyhdistyksen waiikutuksen alkaneen ja yhdistyksen perustetuna, mutta warsinainen wahwistus pyhäkouluyhdistyksellemme säännölle saatiin 19 p. Helmikuuta 1902.

Kokouksia, joissa opettajain harjoitukseksi aina kaksi pyhäkoulun opettajaa kerrallaan on läpikäynyt eri vuosikertain ewankeliumitekstejä, on säännöllisesti pidetty joka kuukauden ensimmäisenä sunnuntaina. Jostus on näissä harjoituskokouksissa ollut läsnä lapsia, mutta useimmiten owat opettajat yksilleet toisiltaan ja heidän menettelyänsä on sitten yhteisesti arwosteltu. Nyt on kuitenkin päätetty, jos suinkin mahdollista, näihin kuukautisiin harjoituskokouksiin jota kerraksi hankkia lapsia. Tekstitykselyt niissä on tawallisesti sekä alotettu että lopetettu wirren waijulla ja rukouksella. Jonkun kerran on kokouksissa pidetty esitelmä pyhäkouluu tawalla tai toisella kuskewista asioista, esim. tuomiorowasti A. G. Borgin elämästä ja työstä pyhäkoulun alalla maassamme. Sitäpaitti on kokouksissa silloin tällöin ollut pieniä keskusteluja yhdistyksen alaa kuskewista seikoista.

*) Herra yliasiamies piti samalla matkallaan kahdessa eri tyläkunnassa raamatunselityksen ohessa walaistewia puheita lasten wanhemmille pyhäkoulun tarkoituksesta ja työstä, sekä näytteli raamatullisia kuwia taikalyhydyllä.

Yhdistys vietti Juhannuksena 24 p. kesäkuuta iltapäivällä sääntöjen 7 §:ssä mainitun kesäjuhlan sekä kirkossa että kirkon ympäristöllä. Lasten jumalanpalveluksessa selitti tekstin w. t. kirkkoherra E. W. Hynninen ja alttaripalveluksen toimitti kappalainen J. H. Reijonen. Etitelmän pyhäkouluopetuksesta piti viimeksi mainittu ja puhetta pitivät samassa tilaisuudessa pyhäkoulunopettajat: Matti Nakari, Kristian Typpö ja Maria Tarki. Loppuksi piti pastori Hynninen lyhyen puheen ja rukouksen. Juhlasja oli kansaa runsaasti läsnä.

Wälialkaiseen toimikuntaan kuuluivat: esimiehenä pastori E. W. Hynninen, waraesimiehenä kiertokoulun opettaja neiti S. Multamäki, rahastonhoitajana neiti Aina Wilkki ja kirjuriina talollinen Santeri Kotanen.

Sääntöjen saatua wahvistuksen ja kun pastori Hynninen luuli paikkoin paikkakunnalta pois siirtywänsä, walittiin 6 p. toukokuuta hänen sijaansa esimieheksi kappalainen J. H. Reijonen ensi vuosikokoukseen asti ja muiksi toimikunnan jäseniksi tulivat edellämäinittu wälialkaisen toimikunnan jäsenet. Kun kuitenkin sekä rahaston hoitaja että pöytäkirjuri owat olleet estetyt toimiaan hoitamasta, walittiin syystuon kokouksessa heidän toimiaan vuoden loppuun asti hoitamaan kanttori A. Parkkola ja paikkakunnalta pois muuttaneen neiti Multamäen sijaan waramieheksi pastori E. W. Hynninen.

Osanotto yhdistyksen kokouksiin on ylipäättäen ollut laimeaa, eikä yhdistyksen jäsenlukukaan asian uutuuden wuoksi ole tänä ensimmäisenä toimintakautena kohonnut suuremmaksi kuin 23 maksanutta jäsentä, waikka seurakuntaan on perustettu jo yli 50 pyhäkoulu.

Raamatun selityksissä tarkoitusta warten kerääntyneillä kollehtirahoilla 51 markkaa 73 pennillä ja 19 kopeekalla on wuoden warella pyhäkouluyhdistykselle perustettu pieni kirjaston alku, jossa nyt on 12 kappaletta eri kirjaita joita on lainattu aina kuukaudeksi kerrallaan yhdistyksen jäsenille.

Yhdistyksellä on waroja tiliwuoden päättyessä, kuten mukaan liitetystä tilistä näkyy ainoastaan 5 mkaa 75 penniä.

Wirolahdella 2 p. tammit. 1903.

Juho Reijonen.

Kappalainen.

Antti Parkkola.

Tili Wirolahden pyhäkouluyhdistyksen waroista toiminta-ajalta, Joulukuun 31 p:wään 1902.

Tulot ja:

Säästö tulewaan wuoteen:

Jäsenmaksuja	5: 75	Rahaa kasjassa	5: 75
	<u>Smk. 5: 75</u>		<u>Smk. 5: 75</u>

Wirolahdella 17 päivä Tammituuta 1903.

Antti Parkkola.

Tarkastettu ja oikeaksi huomattu Wirolahdella Tammit. 17 p:nä 1903.

Santeri Mondolin.

IX.

Kertomus P. Antrean Pyhäkouluyhdistyksen toiminnasta sen ensimmäisenä vaikutusvuotena 1902.

„Kootkaat minulle minun pyhäni, jotka minun liitostani enemmän pitävät kuin uhrista“. Ps. 50: 5. Näin puhuu Herra, wägewä Jumala hurskaan weisaajan Asaphin kautta. Wilpitön jumalanpalvelus ja pelko oli tullut harwinaiseksi Israelisja. Jumalan liitto oli unhoitettu. Ulkonaisesti, waan ilman sydämmen hartautta palveltiin Jumalaa. Hänelle kyllä uhrattiin, mutta sydäntä ei tälle sotalaumojen Herralle annettu. Härkiä ja kauriita talutettiin uhri-alttarille. Ja luultiin, että sillä oli Jumalan liitto pidetty. Mutta Herra sanoo: „Vuuletkos minun sydän härän lihaa ja kauristen werta juowan? Ps. 50: 13. Suulla pidettiin Herran liitto, mutta elämässä se unhotettiin. Miksi sinä ilmoitat minun säätyjäni ja otat minun liittoni suulles? Ps. 50 16. Sitä kiritusta, joka tästä seurasi, wihattiin; Jumalan sana hyljättiin. Pahantekijöitten kanssa oltiin liitosja. Suulla puhuttiin pahaa ja kielellä harjoitettiin petosta. Ja kaiken tämän ohesja uhrattiin härkiä ja kauriita Jumalalle, jotta muta wapaasti saataisiin jatkaa tuota jumalatonta menoa. Oliko siis ihme, jos Herra sanoi: „Kootkaat minulle minun pyhäni, jotka minun liitostani enemmän pitävät kuin uhrista“.

Mutta nämä Herran sanat kuuuwtat nykyjellekin ajalle. Nytkin on Jumalan liitto yleensä hyljätty. Harwasja on niitä, jotka Herraa hengesjä ja totuudessa palwelewat. Useimmat sowitzawat itsensä tämän maailman muodon jälkeen. Maailman rakkaus wallitsee useimpien sydämesjä. Jumalan waltakuntaa harwat etsiwät; wielä harwemmat sitä koettawat lewittää. „Gloa on tosin paljon, mutta työwäkeä on wähän“. Mutta niitä harwojakin tahtoo Herra koota taisteluun pimeyden waltoja vastaan hänen ristilippunsa alla. „Kootkaat minulle minun pyhäni“, sanoo Jumala. Jumalan käskyläisten ja palwelioitten tulee Herralle koota niitä, jotka owat pyhityksen Hengen kautta pyhitetyt. Ja nämä woiwat jokainen osaltansa tehdä työtä Herran wiinamäesjä. Ja sellainen kallis wiinämäki on myöskin pyhäkoulu. Tekemään siinä työtä on Pyhäkoulu-yhdistyksemme tahtonut koota Herran pyhiä, jotka hänen nimensä päälle uskawat. Sillä ainoastaan sellaiset woiwat Jeesuksen karitsoitu ruokkia. Että pyhäkoulutyöhön on luikahtanut sopimattomiaakin henkilöitä, joiden sydämmesjä ei ole Jeesuksen rakkautta, se on seurauksena siitä, että ihminen näkee ainoastaan sen, mikä on silmäin edesjä, eikä woi katsoa toisen ihmisen sydämmeen. Mutta Herra kuitenkin aikanaan erottaa tällaiset wäärät työntekijät. Hän ei anna itseänsä pilkata.

Pyhäkoulutyö tahtoo taas kohdastansa Herralle koota niitä pyhiä, jotka owat ne lapset, jotka kasteesja weden peson kautta owat tulleet armolapsiksi ja ijantaiffisen elämän perillisiksi. Näitä on opetettava pitämään Jumalan liittoa, heille on teroitettava Herran käskyjä. Ja tässä on pyhäkouluilla warjin kallis tehtävä. Pyhäkoulu-opettajien tulee muistaa aina, että ne lapset, jotka owat kotoontuneet heidän ympärillensä, owat Herran pyhiä. Hänen ostamanaan omaisuutena on siis lapsia kohdeltawa. Mutta toiselta puolen tulee muistaa, että nämä lapset owat jo woineet saada huonoja vaikutuksia pahän maailman puolelta. Heistä on koettawa poistaa pahuutta ja huo-

noja taipumuksia. Ja sentähden on tarpeellista että pyhäkoulun opettajat täysin koettawat tutustua lasten tapoihin, jotta woisiwat heitä ohjata oikealle. Opettaja näyttäköön aina koko esiintymisellään olewansa oppilaan ystävää. Silloin lapset awomielin häneltä kysyvät neuwoa sekä hänelle kertowat koke-
muskiansa ja hawaintojansa, joiden johdosta sitte woidaan heille monta hywää neuwon sanaa jakaa. Rakkauden hengen tulee wallita pyhäkouluisia, sillä se Herrä, jonka palveluksessa pyhäkoulun tulee olla, on itse ijankaikkinen rakkauten lähde.

Luokaamme sitten silmäys täkäläisen Pyhäkoulu-yhdistyksen syntyyn. Vuonna 1901 Joulukuussa pidetyssä pyhäkouluopettajain harjoituskokouksessa oli tultu niin pitkälle, että ehdotettiin tulewalle yhdistykselle sääntöjä, joiden kirjoittaminen jätettiin allekirjoittaneelle, joka myöskin sai toimeksi lähettää sääntöehdotuksen Suomen Ewankelis-Lutherilaisen Pyhäkouluyhdistyksen Toimikunnan tutkittawaksi ja hyväksyttäväksi, koska perustettawissa olewa yhdistys tahtoi paikallisyhdistyksenä liittyä edellä mainittuun yhdistykseen. Tammi-kuussa 1902 lähetti allekirjoittanut wastamainitun sääntöehdotuksen asianomaiseen paikkaan wahvistusta warten, jota se sai odottaa seuraawan Helmikuun 19 päivään asti, jolloin wasta Suomen Ewankelis-Lutherilaisen Pyhäkouluyhdistyksen Toimikunnalla oli ensimmäinen kokous sinä vuonna. Muutamatta laisinkaan hyväksyttiin Helmikuun 19 p. 1902 P. Antrean Pyhäkoulu-yhdistyksen säännöt.

Kun Helmi- ja Maaliskuu 1902 meni kylänlukutoimissa, niin ei jäänyt jällelle aikaa uuden yhdistyksen perustamiin toimenpiteisiin, waan jäiwät ne huhtikuussa pidettävään pyhäkouluopettajien kokoukseen. Tätä kokousta johti allekirjoittaneen sairastumisen wooksi silloinen w. t. kirkkoherra N. Witikainen. Siinä walittiin yhdistyksen toimikunta, johon tuliwat kuulumaan seurakunnassa silloin toimiwat papit w. t. kirkkoherra N. Witikainen, kappalainen K. J. Gyllenbögel ja kappalaisen apulainen E. W. Gyllenbögel itseioikeutettuina jäseninä, sekä pyhäkouluopettajat Adam Koljonen, Matti Soffa, Matti Suikkari, Antti Pulli, Yrjö Kiuru ja Matti Ollikainen. Toimikunta walitsi sitte puheenjohtajaksi allekirjoittaneen kappalaisen apulaisen, kirjuriksi edellämainitun Adam Koljosen sekä rahastonhoitajaksi Matti Suikkarin. Nyt alkoi niinmuodoin yhdistys sääntöjen mukaisen toimintansa. Toukokuussa tapahtui jo toimikunnassa se muutos, että siihen w. t. kirkkoherra N. Witikaisen sijaan joka muutti w. t. saarnaajaksi Enontokoskelle, tuli kuulumaan Siperiasta tänne ar-
mossa nimitetty kirkkoherra P. A. Eriksson.

Vuonnollista on, että yhdistyksen on tähtynyt toimintansa ensimmäisenä wuotena työskennellä tukalissa oloissa. Uusi asia ei niin äkkiä tule tunnetuksi ja hyväksytyksi kansan keskuudessa, joka on ennakkoluuloinen ja wanhoillaan olija. Jokainen hanke tarvitsee menestyäkseen myös melkoisia aineellisia warojakin, warjinkin silloin kuin yritystä alotetaan. Niin on pyhäkoulutyönkin elwyttämisen laita. Waroja kysytään, jotta voitaisiin lewittää pyhäkoulukirjallisuutta ja perustaa opettajakirjastoja. Tässä suhteessa onkin Pyhäkouluyhdistyksellä ollut mitä tukalinta työskennellä. Waroja on ollut erittäin waikaa saada kokoon. Warmaankin hywin monesta näyttää pyhäkoulutyö niin wäpäpätöijeltä ja alaarwoiselta, ettei muka kannata mitään uh-
rata sen hyväksi. Näin unhotetaan, että se, mikä maailman silmissä on pientä, woi Sumalan edessä olla suurta. Sumala näet usein toimittaa työnsä täällä maailmassa halpojen wälifappaleiden kautta. Apostoli Paawali Janoo-

tin ensimmäisessä lähetyskirjeessään Korinttolaisille sen ensimmäisen luvun 26 ja seuraavissa wärsyissä: „Te näette, rakkaat weljet, teidän kutsumisemme, ettei monta lihallista wiijasta, ei monta woimallista, ei myös monta suuresta juwusta, waan ne, kuin maailman edessä hullut owat, on Jumala walinnut, että hän wiisaat häpiään saattaisi, ja ne kuin heikot owat maailman edessä, on Jumala walinnut, että hän wäkewät häpiään saattaisi, ja ne alimmaisesta juwusta ja ylönkatjotut maailmassa on Jumala walinnut ja ne, kuin ei mitään ole, että hän ne, jotka jotakin owat, turhaksi tekisi, ettei hänen edesjansä yhsittäen liha kerskaisi“.

Jos minikään asian, niin juuri pyhäkouluasian hywäksi kannattaisi kyllä uhrata aineellisiakin waroja, sillä nähtäwissä on kuinka suuren siunauksen pyhäkoulu, jos sitä hengesä ja totuudessa pidetään, matkaan saattaa koko kyläkunnassa ei ainoastaan lapsiin waan myöskin aikaimisiin nähden. Pyhäkoulu on nimittäin ollut monella paikkakunnalla hengellisen elämän sytyttäjä. Missä taas hengellinen elämä on elpynyt, siellä myöskin pyhäkoulutyötä suurella siunaufjella harjoitetaan. Kynntilää ei tahdota asettaa wakan alle, waan se pannaan kynntiläjaltaan pöydälle walaijemaan kaikkia niitä, jotta huoneessa owat. „Walistakoon teidän walkeutemme“, sanoo itse totinen walkeus, „ihmisten edessä, että he näkisiwät teidän hywät työmme ja kunnioittaisiwat teidän Isäämme, joka on taiwaisja“. Mhtaat taloudelliset olot pakottiwat allekirjoittanutta kääntymään sekä Suomen Pyhäkouluyhdistyksen että Sortawalan Ewanfelisen seurau puoleen, jotta kumpikin sääntöjensä mukaan awustawat paikallispyhäkouluyhdistyksiä, pyynnöllä, että ne myöntäisiwät jotakin apua täkäläisen yhdistyksen perustawiin toimenpiteisiin nähden, warsiinkin kirjaston perustamista warten. Pieni kirja-apu saatiinkin kummastakin paikasta, mutta warsiinaista apua opettaja-kirjastoille ei saatu, sillä lähetetyt kirjat eli kirjaset oliwat suurimmafsi osaksi wain pennikirjallisuutta, aiwottu lasten luettawaksi. Suomen ew. lut. Pyhäkouluyhdistys tekisi suuren palweluksen sen alle kuuluwalle Antrean paikallisyhdistykselle, jos se lahjoittaisi tälle jonkun määrän arwotasta kirjallisuutta, joka kehittäisi pyhäkouluopettajia heidän tehtäwäänsä, tai lahjoittaisi jonkun raha-awun mainitunlaisten kirjojen hankkimista warten. Tämän asian pyydän siis saada laskea Suomen ew. lut. Pyhäkouluyhdistyksen Toimikunnan sydämmelle.

Pyhäkouluopettajien käytännöllisen toiminnan kehittämiseksi sekä tietojen tartuttamiseksi on kirkolla olewalla kunnan huoneella toimeenpantu joka kuukauden wiimeisenä lauaintaina opettajakokouksia ja niissä pidettäwiä opetus-harjoituksia. Näihin ei kuitenkaan ole saapunut opettajia niin paljon, kuin toiwottawaa olisi.

Sen wooksi käytän tässä tilaisuutta hywäksi ja ystävällisesti kehoitan pyhäkoulunopettajia enemmän näissä kokouksissa käymään, warsiinkin kun ne opettajat, jotka owat niihin saapuneet, wakuuttawat niistä saaneensa paljon wiktistystä ja kehoitusta. Rakentawaisempaa olisi myöskin, jos opettajat lukuisasti kokoontuisiwat, koska silloin keskusteluin olisi luonnollisesti wilkkaampaa. Seurakunnan syrjäisissä kylissä on myöskin terran kuukaudessa, nimittäin kuukauden keskiaikoilla olewan sununtain iltapuolella pidetty opettajakokouksia ja opetusharjoituksia, jotka tawallaan owat muodostuneet pyhäkoulujuhliksi. Näihin on aina lukuisasti yleisöä saapunut. Nämä syrjäkokoukset näyttäwät warsiin suuresti herättäwän pyhäkouluharrastusta kyläkunnissa. Sen wooksi

onkin päätetty niitä ensi vuoden aikana pitää kahtena sunnuntaina kuu-
taudessa.

Suomen ev. lut. Pyhäkouluyhdistyksen yliajamies pastori Rob. Hern-
berg kävi viime vuoden aikana täällä pitämässä pyhäkouluasiain sovitellun
saarnan kirkossa viime Syyskuulla. Jumalanpalveluksen jälkeen hän piti
erittäin lapsille ja opettajille kehoituspuheita sekä iltaella näytti taikalyhdyin
awulla raamatullisia kuvia, joita hän myös selitti pienokaisille. Hyvä olji,
jos yliajamies useammin kävisi täälläkin, sillä hän voi myös herättää innos-
tusta pyhäkouluasiassa.

Sattuneista syistä pidettiin yhdistyksen vuosijuhla vasta marraskuun
30 päivänä.

Puheita piti paitsi allekirjoittanut, myöskin pyhäkouluopettaja Matti
Sokka ja kiertokouluopettaja Pietari Ruusa. Wähinto waan, että yleisöä oli
saapunut vähänpuoleisesti tähän rakentawaiseen tilaisuuteen. Tähän lie osal-
tansa vaikuttanut huono sää. Ensi kesänä on yhdistys toiwottawasti tilai-
suudessa lämpösen sään aikana pitämään vuosijuhlansa vielä vaihtelemam-
malla ohjelmalla.

Marraskuussa walittiin yhdistyksen tilejä vuodelta 1902 tarkastamaan
pyhäkoulunopettajat Matti Sokka ja Matti Ollikainen. Nämä owat heille
uskotun tehtävän täyttäneet ja ilman muistutuksia hywäkyen tilit ehdotta-
neet rahaston hoitajalle Matti Suikkarille myönnettäväksi täydellinen tilin-
tefowapaus. Tuloja oli yhdistyksellä ollut 49 mk. 2 p. ja menoja 44 mk.
40 p. Säästöä on niinmuodoin yhdistyksen kassassa vuodelle 1903 4 mk.
62 p. Suurin menoerä on ollut kustannus yhdistyksen sääntöjen painatuk-
sesta. Niitä hankittiin 500 kappaletta, joita yhdistyksen päätöksen mukaan
jaa kirjastonhoitajalta 5 pennistä kappale. Täten saadaan vähitellen takaisin
painatuskustannukset, jotka tekivät 23 mkaa 30 p.

Yhdistyksen kirjastossa löytyy nykyään 70 numeroa. Siihen on vuoden
lopulla hankittu muun muassa Kaiserswerthin koulukuwaraamattu. Kuwat
owat liisteröityinä pahwille sekä warustetut säilytyskotelolla. Tämä on ar-
wokas lisä kirjastolle. Sen hinta 14 mkaa 10 p. on kuitenkin vähäwarai-
selle yhdistykselle ollut tuntuwana menona sekin. Yhdistys tahtoi puoles-
tansa hankkia mainitun kuwateoksen, mikäli warat rupeawat myöntämään,
kaiikkiin pyhäkouluihin, koska sen käyttäminen tekee opetuksen raamatun his-
toriasa eläväksi lapsille. Kirjastonhoitajana on ollut allekirjoittanut esimies.
Jäseniä on Antrean Pyhäkouluyhdistyksessä vuonna 1902 ollut 158. Kan-
nattajajäseniä, jotka suorittawat 1 mkan suuruisen vuosimaksun, ei yhdistyk-
sellä ole ollut lainkaan. Wakinajeksi jäseneksi, joksi pääsee maksamalla 10
marikka kerrasaan, ei ole kukaan ilmoittautunut. Tämän johdosta saan kiin-
nittää kristillismielisen yleisön huomiota siihen seikkaan, että se tuntuwasti
edistäisi pyhäkoulutointa seurakunnassamme, jos se rupeisi liittymään yhdis-
tykseen maksawana jäsenenä tai wakinaisena. Sitä tarfoitusta warten tulee
yhdistyksen Toimikunta ensi vuonna lewittämään kehoituslistoja seurakunnan
eri kulmille. Myöskin voi jokainen, jolle pyhäkoulutyö on kallis, tehdä yhdis-
tyksen hywäksi joko lahjoja tai testamenttia. Allekirjoittanut toiwoo, ettei
walweilla olewa yleisö kiellä apuansa näin tärkeältä työltä. Wuonna 1902
on Antrean seurakunnassa työsennellyt 85 pyhäkouluu. Opettajia on niisiä
ollut yhteenjä 155. Lapsia on pyhäkouluisia käynyt 1,150. Kaitisia tyhisiä

ei ole aiwan säännöllisesti koulua pidetty. Muutamain paikoin on sitä taas kefälläin ahferasti pidetty. Tämä olisiikin toiwottawaa että pyhäkoulut työskentelisiwät kaikkina wuoden wuoden pyhä- ja juhlapäiwinä mikäli mahdollista on. Useissa kylissä walittawat kuitenkin pyhäkoulunopettajat, että lasten wanhemmat nurisewat ja pahesuwat, jos koulua kefällä pidetään. „Onhan kaikilla muillakin kouluilla kefäloma, miksei sitte pyhäkouluillakin?“ näin tawallisesti sanotaan. Nämä, jotka niin sanowat, eiwät näin hymärrä enjinkään pyhäkoulun taroitusta. Siitä johtuwat tuon kaltaijet lausunnot. Pyhäkoulun tulee näet olla etupäässä hartaushetkenä lapsille. Wasta toisesja sijassa tulee läskyjien kuulustelun olla. Ja tämä on taas tarpeellinen erittäinkin sellaisissa seurakunnissa, joissa lapset eiwät ole tilaisuudessa saamaan kiertokoulu- eikä kansakouluopetusta. Yleensä on myöskin kansaan täällä juurtunut se luulo, ettei kansakouluoppilaiden muka tarwitji pyhäkoulussa käydä. Tämä taas johtuu siitä, että pyhäkoulua on totuttu pitämään enemmän läskykouluna kuin lasten jumalanpalwelutena.

Mutta pyhäkoulussa olewaan lasten jumalan palwelutseen tulee wälttämättömästi myöskin kansakouluoppilasten ottaa osaa. Pyhäkoulussa annettawien läskyjien lukemisesta sitäwastoin owat he wapautettawat.

Seurakunnan kaikki pyhäkoulut tarkasti allekirjoittanut wiime marras- ja joulukuun aikana. Ensi kerran tarkastettiin nyt koulut siten, että mentiin kyliin katsomaan ja tutkimaan niitten toimintaa. Erityiset pyhäkoulutarkastusmatkat owatkin aiwan wälttämättömät, jos tahtoo saada pyhäkoulutointa elpymään. Opettajat owatkin kertoneet, että tarkastuksen jälkeen lapset owat ruwenneet suurella ahferuudella pyhäkoulussa käymään. Tarkastustilaisuudessa annettiin kuhunkin pyhäkouluun päiwäkirja. Sillä kun lapset tietäwät, että heidän nimensä ja koulussa käyntinsä merkitään päiwäkirjaan, niin eiwät uskalla turhista syistä jäädä pois koulusta. Koulutyön säännöllisyys waatii, että kusjakin koulussa on olewa päiwäkirja. Pyhäkoulujen tarkastuksissa on wiime vuonna erotettu seitsemän opettajaa, jotka owat näyttäytyneet wallan wälinpitämättömiksi pyhäkoulun suhteen. Pois on saatawa tämän kautta se huono tapa, että otetaan wirta vastaan waan nimeksi, ilman että on laisinkaan halua sen hoitamiseen.

Perustus on nyt laskettu pyhäkoulutarkastuksiin nähden. Toiwottawaa, jopa wälttämättömätkin on, että joka wuosi säännöllisesti tarkastetaan kaikki pyhäkoulut, erityisillä tarkastusmatkoilla.

Edellä on nyt lyhyesti kerrottu täkäläisen Pyhäkouluyhdistyksen toiminta w. 1902. Antakoon seurakunnan Herra sen tulla runsaaksi siunaukseksi pyhäkouluillemme! Hän myös edelleenkin johtakoon työtämme nimensä kunniaksi ja waltakuntansa hywäksi!

Antreasja, Tammiukuulla 1903.

G. B. Gyllenbögel.

Kappal. apul. ja Antrean paikallispyhäkouluyhdistyksen esimies.

Wesannon Pyhäkouluyhdistyksen vuosikertomus 1902.

Heinäkuun 27 p:nä 1902 pidetyssä kokouksessa päättivät pyhäkoulun ystävät perustaa Wesannolle paikallis-pyhäkouluyhdistyksen haaraosastona Suomen yleiselle Pyhäkouluyhdistykselle. Mutta sääntöjen valmistus ja niille pääyhdistyksen wahvistuksen hakeminen otti aikaa niin, jotta puheena-olewa yhdistys wasta marraskuulla woi alkaa warjinaisen toimintansa.

Yhdistyksen johtokuntaan tyheessä olewalla wuodella kuuluuivat: pastori G. Paasonen puheenjohtajana ja rahastonhoitajana, peltiseppä Juho Zääntti warapuheenjohtajana ja urfuri Selim Hintikka kirjuriina; jäseninä: kirkkoisäntä Juho Ritwanen, taloll. Apeli Ritwanen, lois Israel Tiitinen, torp. August Huuskonen, torpp. Kalle Kaipainen, talolliset Apeli Laitinen ja Juho Kuhmonen. Yhdistyksen jäsenluku on 50.

Yhdistyksen kokouksia on pidetty kolme; niissä esitetty: esitelmä ja puhe pyhäkouluasiasta sekä keskusteltu yhdistyksen asioista.

Opettajien harjoituskokouksia on pidetty kerta kuukaudessa, paitsi muutamina talwikuukausina. Sanotto näihin kokouksiin ei ole ollut aiwan yleinen. Sihen on syynä enemmän matkojen pituus, kun puuttuwa harrastus.

Pyhäkoulupiirejä on 28; niissä 5 nais- ja 36 miesopettajaa, yhteensä 41. Kouluissa käypien lasten luku noin 800, jotka eiwät kuitentaan kaikki ole käyneet kouluissa säännöllisesti.

Itäwä, ett'eiwät kaikki opettajatkään ole säännöllisesti koulua pitäneet. Muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta, on koulua pidetty keskimäärin joka toinen sunnuntai eli 2:den wikon perästä, ja on sen korkeimpana pyrkimys-senä ollut johdattaa lapsia Jumalan ja Jeesuksen Kristuksen tuntemiseen.

Opetus-järjestelmä: rukous, waijuu (wirsiä ja pyhäkoululauluja), ewangeliumin selitys, raamatunhistorian ja katelis-läksyjen kuulustelu ja selitys, sekä sisäluwun harjoituksia.

Papisto on kylälukujilla selittänyt pyhäkoulun merkitystä ja neuwotellut opettajia kouluihin, sekä kesällä tarkastanut kouluja yli seurakunnan.

Opettajien kehittämiseksi on tilattu Pyhäkoululehteä ja raamatunhistorian selityksiä joka koululle.

N. s. „lastenjuhla“ pidettiin heinäkuun 6 p:nä, johon kokoontui erittäin paljon aikuisia ja lapsia. Nähdä juhlamielellä olewien, kirkas-filmäisten lasten seuraawan opettajiansa kirkkoon, jossa juhla alotettiin pastori G. Paasonen juhlasaarnalla. Juhlaa jatkettiin kirkkomäellä. Siellä puhuiwat lapsille allekirjoittanut ja kansat. opettaja E. Laitinen. Sittenkuin lapset allekirjoittaneen johdolla lauloiwat pyhäkoululauluja, päätti juhla pastori G. Paasonen puheella ja rukouksella; sen jälkeen laulettiin yhteisesti wirji 350.

Yhdistyksen rahaston tila, rahastonhoitajan tilin mukaan on seuraawa: Tuloja tiliwuoden kuluesja 109 mk. 7 penniä. Menoja saman ajan kuluesja 105 mk. 55 penniä. Rahaa tilintekiällä 71 mk. 13 penniä.

Wesannolla 31 p:nä Joulukuuta 1902.

G. Paasonen.

Puheenjoht.

Selim Hintikka.

Kirjuri.

XI.

Kertomus **Sippolan** Pyhäkouluyhdistyksen toiminnasta vuonna 1902.

Pyhäkoulutyötä on jo kauvan tehty säännöllisesti Sippolasja ja pyhäkouluja pidetty, waikka mitään yhdyssidettä työntekijäin kesken ei ole ollut olemassa. Tämän puute, joka tawallaan on laimistuttanut intoa ja harastusta työntekijöissä, on astunut yhä selwemmin ja tuntuwammin esiin. Sentähden kokoontui koko joukko asianharrastajia kokoukseen, jota pidettiin kunnanhuoneella Maaliskuun 30 p. 1902. Tässä kokouksessa päätettiin perustaa seurakuntaan pyhäkouluyhdistys, joka paikallisyhdistyksenä liittyy Suomen Ewankelis-Lutherilaiseen sunnuntai koulu-yhdistykseen, luettiin ja hywäksyttiin laadittu sääntö-ehdotus sekä päätettiin lähettää ne pää-yhdistyksen hywäksyttäväksi ja wahvistettavaksi. Sittenkuin pää-yhdistys oli Huhtikuun 14 p:nä 1902 hywäksynyt mainitun sääntöehdotuksen Sippolan Pyhäkoulu-yhdistyksen noudatettavaksi, aloitti yhdistys toteuttaa säännöissään lausuttua tarkoitusta pitämällä ensimmäisen warsinaisen kokouksen Toukokuun 25 p. 1902, jossa sääntöjen mukaan yhdistyksen esimieheksi tuli seurakunnan w. t. firkoaherra Wilho Ryyry ja sihteeriä, joka samalla on yhdistyksen rahastonhoitajana, walittiin allekirjoittanut sekä yhdistyksen johtokuntaan Tuomas Tapola, Matti Peltola, Esaias Sorja ja Matti Anttila.

Yhdistyksen työ on kuluneena vuonna ollut pääasiallisesti järjestely ja alustus työtä. On hankittu opetuswälikappaleita, kuten raamatulliset kuwat, on pidetty opettajain harjoituskokouksia, mikäli aika on sallinut, on lewitetty yhdistyksen painettuja sääntöjä ja siten tehty yhdistyksen tarkoitusta seurakunnassa tunnetuksi, sekä koottu jäseniä yhdistykseen, niin että yhdistyksellä on 176 maksawaa jäsentä. Myöskin on lewitetty Vähetysseuran julkaisemaa uutta pyhäkoulujen laulukirjaa ja siten koetettu elwyyttää hengellisten laulujen laulamista pyhäkouluisja. Rahta opettajaa awusti yhdistys wiime kesänä pidettyyn pyhäkouluopettajien kokoukseen Oulussa. Yhdistyksen kesäjuhla wietettiin Elokuun 10 p. 1902, jossa juhlasaarnaajana oli pääyhdistyksen yliasiemies, pastori Robert Hernberg. Tämäkin juhla, laatuuan ensimmäinen täällä oli warmaan omiaan tekemään yhdistyksen toimintaa ja tarkoitusta seurakuntalaisille tunnetuksi ja tärkeäksi.

Pyhäkouluja on yhdistyksen esimies käynyt kesän kuluessa eritysillä matkoilla tarkastamassa kuten ennenkin on tapana ollut. Tarkastuspäiwäkirjan mukaan oli seurakunnassa 24 pyhäkouluu, joissa opetti 72 opettajaa ja käwi 828 lasta.

Tuloja on yhdistyksellä ollut kuluneena wuotena tiljen-mukaan kaikkiaan 144 mkaa 10 p. ja menoja 175 mkaa, joten yhdistyksellä on welkaa tulewaan tiliin 30 mkaa 90 p.

Katjeslesja tätä vähäistä aikaa, jonka yhdistys on wasta ollut waikuttamassa ja josta tämä ensimmäinen kertomus nyt annetaan, täyhtyy sydän kiitollisuudella kaikkein hywäin lahjain antajaa, walkeuden Nää kohtaan, jolta rukoilemme juunausta yli sen vähäisen iäijyyshylwön, joka tämänkin työn

kautta on kylwetty seurakuntamme lasten sydämiin, että se hänen armostaan kantaisi runsaita hedelmiä.

„Tämä on se päiwä, jonka Herra teki: iloittaamme ja riemuittaamme Hänessä. Oi Herra, auta. Oi Herra anna menestystä“. (Ps. 118: 24, 25).
Sippolasja Tammiin 18 p. 1903.

Antton Rausfi.
Sihteeri.

Kertomus

Suomen Ev. Luterilaisen

Pyhäkouluyhdistyksen

toiminnasta v. 1903.

Hämeenlinna 1904,
Osakeyhtiö Hämmäläisen kirjapaino.

Kertomus Suomen evankelis-luterilaisen Pyhäkoulu- yhdistyksen toiminnasta vuonna 1903.

Herra Jeesus ojentaa uudessa testamentissa niin monta kertaa tahtonsa, että lapset jo aikaisin saatettaisiin hänen tykönsä. Hän koettaa saada meitä täyttämään hänen tahtonsa tässä suhteessa sekä varoituksilla että kehoituksilla. „Ratsokaa ett'ette ylönkatso yhtäkään näistä pienimmistä“. „Joka pahentaa yhden näistä pienimmistä j. n. e.“ „Joka alentaa itsensä niinkuin tämä lapsi, hän on suurin taiwaan waltakunnassa“ ja „Joka holhoo tänkaltaisen lapsen minun nimeeni, hän holhoo minun“. Näiden sekä kehoitus- että waroitustajanain pitäisi poistaman meistä kaiken wälinpitämättömyyden ja toiwottomuuden lasten hengellisen hywän edestä työskennellesjämme ja herättämään meisjä pyhää intoa ja halua ryhtymään tähän Herralle niin otolliseen työhön luottaen siihen, että Herra kyllä lähettää työwäkeä kaikkein toiworikkaimpaan ja hedelmällisimpään peltoonsa, kun me wain elon Herraa siitä rukoilemme. Mutta siitä huolimatta olemme usein hywin epäilewällä kannalla pyhäkoulutyön menestymisestä, sillä näemme siinä niin woittamattomia esteitä edesjämme. Suurena haittana pyhäkoulujen menestymiseen sanotaan olewan ettei saada toimeensa tykenewiä pyhäkouluopettajia seurakuntaan. Waaditaan siis heiltä tykyä ja taitoa pyhäkoulutoimeen, waikkei heitä siihen wielä ole walmistettu ja harjoitettu. Pyhäkoulu ehkä enemmän kuin mitään muu seurakunnan toimi waatii sen työntekijöiltä uhraawaista ja uskollista rakkautta. Mutta tässä rakkauden työssä tulee pyhäkouluopettajan harjaantua ja kehittyä ennenkuin hän tulee hywäksi Jumalan moninaisen armon huoneen haltiaiksi. Meidän tulee siis kärsiwällisesti odottaa ja kaswattaa heitä tällaisiksi armon haltioiksi. Niin suuri mestarimme Jeesus Kristuskin teki walmistaessaan itselleen työmiehiä Jumalan waltakunnan wiinamäkeä warten. Biskuinen oli se opetuslapsi-joukko, joka seurasi häntä ensin, ja maallisesti oliwat he oppimattomia, alhaisia ja köyhiä kalastajia. Paljon sai hän kärsiä heidän heikkouttaan, haluttomuuttaan ja ymmärtämättömyyttään, mutta ei hän heihin nähden kuitenkaan toiwottomaksi tullut. Uupumatta opetti, neuwoi, nuhteli ja ojensi hän heitä. Uupumatta koetti hän heidän hengellisten silmäinjä eteen kuwata Jumalan waltakunnan ihanuutta ja woimaa. Wäsymättä johdatti hän heitä yhä sywempään Jumalan ilmoitusten käsittämiseen. Näin hän askel aselelta kehitti heitä tykenewiksi työntekijöiksi wiinitarhasaan, kunnes he täytettyinä Pyhällä Hengellä walmistuiwat Jeesuksen todistajiksi kaikessa maailmassa. Herra Jeesus sanoo: „oppikaa minusta!“ Täältä suurelta mestariltamme tulee mei-

dän oppia walmistaesjamme pyhäkouluunkin tykenewiä henkilöitä. Meidän tulee siis ensiksi noudattaa Herran kehoitusta: „rukoilkaa elon Herraa, että hän lähettäisi enemmän työwäkeä eloonsa“. Toiseksi tulee meidän ryhtyä toimeen walmistamaan näitä opettajia itsellemme. Sillä Herra ei suinkaan tahdo, että me kädet ristissä odotamme, kunnes Herra itäänkuin taiwaasta lähettää ne meille. Miten voimme siis walmistaa itsellemme tykenewiä pyhäkouluopettajia? Ensiksi itse pyhäkouluutoimeen kautta. Pyhäkoulu oikein pidettynä herättää lapsissa rakkautta Jumalaan. Ja tästä seuraa että lapset myöskin rupeawat rakastamaan pyhäkoulua. Eräs pyhäkouluopettaja kyhyi kerran lapsilta miksi he aikoiwat suuriiksi tultuaan, niin eräs pieni poika wastasi että hän tahdo päästä siihen paikkaan, missä opettaja nyt on. Kymmenen vuoden kuluessa woi tällainen pyhäkoulu jo kaswattaa paljon pyhäkouluopettajia, jotka koko sydämensä innolla ja rakkaudella antautuwat tähän toimeen. Myös kansakoulu ja kiertokoulu owat omiansa kehittämään ja walmistamaan lapsia pyhäkouluopettajiksi sillä edellytyksellä nimittäin, että kiertoja kansakoululapset käywät myös sunnuntaipäiwinä pyhäkoulussa ja mieltywät siihen. Siihen he eiwät kuitenkaan woi mieltyä, jos pyhäkoulu pidetään wain läksykouluna. — Rippikoulussa tulisi sitten papiston lopullisesti määrätä, kutka he kutsuwat sopiwicki pyhäkouluopettajiksi, antaa heille jo siihen erityistä kehotusta ja kutsumusta ja sittemmin sopiwalla ajalla ajettaa heitä tähän toimeen, ensin apuopettajina ja sittemmin heidän kehityttyään wasinaisiksi opettajiksi.

Joskus onnistuu myöskin muulla tawalla saada asiaa harrastawia pyhäkouluopettajia. Jos yksittäisessä ihmisessä on tapahtunut hengellistä herätystä, niin tulee silloin papin ottaa tästä waari ja sopiwasja tilaisuudessa kutsua hänet pyhäkoulutoimeen, kantamaan Herralle hedelmiä rakkauden palweluksen kautta. Tällaisia hengellisesti heränneitä ihmisiä löytyy aina joitakuita seurakunnissa, mutta moni heistä jää olemaan joutilaina turuilla, kun eiwät saa kutsumusta ja kutsumatta eiwät he rohkene itse ryhtyä toimeen.

Mutta näistä kutsutuista ja toimeen ryhtyneistä tulee sitten papiston pitää erityistä huolta. Helppo on tyllä ryhtyä pyhäkoulutoimeen, mutta pyyhminen siinä toimesja uskollisesti, se waatii pyhäkouluopettajalta paljon nöyryyttä, kärsiwällisyyttä ja luottamusta Jumalaan. Ja tässä suhteessa ei papisto saa wäsyä heitä tukemasta, rohkaisemasta ja neuwomasta. Papisto ei myöskään saa tyytyä heidän puutteelliseen opettajatyhynsä, waan wäsymättä koettaa kehittää heitä yhä taitawimmiksi. Tämä kehittäminen tapahtuukoon monella eri tawalla. Papin tulee rakkaudessa muistuttaa opettajaa hänen wirheistänjä. Tämä olisi warinkin pyhäkoulujen tarkastuksissa tapahtuwa. Mutta koska opettajat useinkin loukkaantuwat ystäwällisimmistekin muistutuksista, niin olisi kenties sopiwa tehdä niinkuin eräällä papilla oli tapana tehdä, että hän tarkastuksessa kirjoitti opettajan wirheet muistikirjaansa ja sitten opettajain yleisessä harjoituskokouksessa huomautti näistä wirheistä mainitsematta kuitentaan henkilöä, jota ne teki. Mhtheraan olisi näitä tarkastuksia pidettävä ja hywä olisi, jos tarkastaja silloin tällöin näyttäisi opettajalle, miten malliopetusta pidetään. — Mutta hywin tärkeät opettajain kehitykseen owat myöskin niin kutsutut pyhäkouluopettajain harjoituskokoukset eli kuukauskokoukset eli niinkuin ne Sawossa paikottain kut-

sutaan pyhäkouluttajain seminaariksi. Niissä ovat opettajat tilaisuudessa tuntemaan toinen toistaan ja vaihtamaan mielipiteitä opetuksesta sekä saamaan papistolta tärkeitä ohjeita ja neuvoja työssään. Harjoituskokoukset kasvatavat myös yhteishenkeä opettajissa ja niiden kautta saadaan pyhäkoulutyö koko seurakunnassa järjestetyksi samantaltaiseksi. Niissä harjoitetaan myös pyhäkouluopettajan kysymysmuodossa oikein opettamaan y. m. Sellaiset kokoukset oikein pidettyinä lisäävät intoa pyhäkouluopettajassa ja lähentävät häntä papistoon. Erittäin innoittavaa ja kehoittavaa laatua pyhäkouluopettajille ovat nuo muutamissa seurakunnissa tawaksi tulleet pyhäkoulun keisäjuhlat, misjä yleisöfin saa nähdä mitä siunausta pyhäkoulut ovat tuottaneet lapsillekin. — Käykäämme siis suuremmalla innolla, rakkautella ja toiveilla kuin tähän asti uhraamaan itseämme kalliin pyhäkoulutyön eteen luottaen oppi-isämme mielilauseesen: „Kun meillä on lapset, niin on meillä tulevaisuus“.

* * *

Kuten edellisinä vuosina, olemme nytfin tuomiokapitulin suosiollisella välityksellä saaneet vastaan ottaa pyhäkouluja koskevia tilastollisia tietoja eri hiippakunnista. Nämä tiedot, joista seikkaperäisimmät taulut jälempänä ovat nähtävänä, osoittavat että vuonna 1902 oli Turun arkkihiippakunnassa 1,802 pyhäkoulua, 2,996 pyhäkouluopettajaa ja 37,626 pyhäkoululasta; Porwoon hiippakunnassa vuonna 1903 1,708 pyhäkoulua, 2,852 pyhäkouluopettajaa ja 36,271 pyhäkoululasta; Savonlinnan hiippakunnassa samana vuonna 3,241 pyhäkoulua, 6,233 pyhäkouluopettajaa 66,388 pyhäkoululasta sekä Kuopion hiippakunnassa 1,668 pyhäkoulua, 2,593 pyhäkouluopettajaa ja 32,374 pyhäkoululasta. Koko Suomessa oli siis näiden tietojen perustuksella olemassa 8,419 pyhäkoulua, 14,674 pyhäkouluopettajaa ja 172,659 pyhäkoululasta.

Edellisenä vuonna 1902 oli koko maassa 8,540 pyhäkoulua, 15,057 pyhäkouluopettajaa ja 166,674 pyhäkoululasta. Pyhäkoululasten luku on siis ilahuttavassa määrässä kasvanut vuoden kuluessa nimittäin lähes 6,000 enemmän kuin edellisenä vuonna. Mutta melkein toinen osa näistä pyhäkoululapsista ovat epäsuunnollisesta käyneet pyhäkoulua.

* * *

Yhdistyksen vuosikokous 17:s laatuun wietettiin Kymni laakson Kanjanopistolla Sippolassa elokuun 2 ja 3 päivänä. Pyhäkouluyhdistyksen paikallisyhdistyksen johtokunnat Haminassa, Wehtalahdella, Kymissä ja Sippolassa sekä pyhäkoulun ystävät Anjalassa panivat yhteisin voimin tämän juhlan toimeen. Että pyhäkoulu on tullut rakkaaksi ja kalliiksi näillä paikkakunnilla sen osotti se moniin satoihin nousewa yleisö, joka warjinkin naapuriseurakunnista oli saapuvilla. Yhdesä vuosikokouksen kansja pantiin toimeen jumalanpalveluksia aikaihmiisille ja lapsille. Sitä paitsi pidettiin esi-

3,820	öpl.	Pieniä kertomuksia lapsille, Kertun Malinta	63: 66
2,710	"	" " " " Suutarin waarin luona	68: 50
385	"	Kiinalaiset lapset kodissaan	6: 41
2,019	"	Mököläistäyttyö Johanna S.	67: 30
2,000	"	Kirje rakkaalle Wapahtajalle	66: 66
2,600	"	Syvä Paimen	26: —
4,400	"	Enfelien Warjelus	44: —
2,215	"	Jeesus siunaa lapsia	14: 76
5,102	"	Lapsen rakkautta	34: 01
3,550	"	Lapsuudet rakastavaa toijianne	23: 66
			Summa 2,096: 80

Ruotsalaista kirjallisuutta:

217	"	Söndagskolebladet årg. 1891—1893, 1903	36: 16
260	"	Barnens Söndagskoleblad, årg. 1897—1902	21: 66
1,960	"	Änglawakt	32: 66
2,150	"	Söd i god jord	35: 83
2,000	"	Det lilla ordet	33: 33
2,115	"	Farmor	35: 25
2,324	"	Bertas wal	38: 73
2,140	"	Sos komarfar	35: 66
300	"	De Kinesiska barnen i hemmet	5: —
			Summa 274: 28

Summa yhteensä nettohinnan mukaan 2,371: 08

Kirjasto, kirjawarasto ja kalusto tarkastettaessa huomattiin tämän luettelon ilmoittamassa kunnossa olewan.
Hämeenlinna 31 p. joulukuuta 1903.

A. Itkonen.

Wernerin W. artia.

Pyhäkouluyhdistyksen yliajamies, p:ri Rob. Hernberg on vuoden kuluessa käynyt seuraawissa 69 seurakunnissa yleisen liikkeen keskuspaikeissa: Espoo, Janakkala, Tammiisaari, Karja, Humppila (2 kertaa), Ätsäri, Tampere, Pori, Harjawaalta, Kofemäki, Kofkola, Mikolaintaupunki, Ijokyrö, Peräseinäjoki, Jalasjärwi, Kurikka, Ilmajoki, Seinäjoki, Lempäälä, Anjala, Längelmäki, Weh-tajärwi, Kuhmalahhti, Sahalahhti, Tuusula, Ruoweji, Kuru, Teisko, Karfku, Sauwatja, Riikka, Walkiakoski, Karttula, Wesilähti, Titti, Ruskeala, Pälkjärwi, Wärttilä, Tohmajärwi, Utra, Joensuu, Ruokolahhti, Suomenniemi, Ristiina, Anttola, Sulkawa, Artjärwi, Hollola, Hattula Sammatti, Nummi, Kärkölä, Noormarkku, Ahlainen, Merikarwia, Siikainen, Sideby, Lappsjärd, Karijoki, Rauhajoki, Teuwa, Ristiinantaupunki, Loppi, Hanfoniemi, Sortawala, Anrea, Rannuskoski, Rouwola, Hämeenlinna. — Muutamissa näistä oli pantu toimeen warjinaisia pyhäkoulujuhlia nimittain: Humppilassa, Anjalassa, Längel-

mäellä, Walfiakoskella, Karttulasja, Wejilahdesja, Jitisjä, Ruokolahdella, Artjärwellä ja Hollolasja.

Paitkallisyhdistyksiä on kuluneena vuonna yhdistyksellä ollut 12 nimitäin: Haminasja ja Wehtalahdella, Lahdesja, Längelmäellä, Ruokolahdella, Mikkelisjä, Kymisjä, Humpilasja, Wirolahdella, Andreasja, Wesannolla, Sipolasja ja Orihwedellä. Paitkallisyhdistysten vuosikertomukset seuraawat tätä vuosikertomusta eri liitteinä.

* * *

Keskusyhdistyksen toimikuntaan Helsingisjä owat kuuluneet tuomiokapitulini asessori, rowasti A. W. Nyra puheenjohtajana, allekirjoittanut ylitirehtöörin apulainen A. W. Floman warapuheenjohtajana, kansakoulujen tarkastaja, maisteri A. Haapanen, Helsingin kaupunkilähetyskunnan saarnaaja, pastori A. Wallenius, Lähetysseuran opettaja K. Rahikainen, parooni K. A. Wrede, koulunjohtajatar, neiti W. Laurell, koulunopettajatar, neiti B. Hermanson sekä allekirjoittanut, yhdistyksen yliasiamies, pastori Rob. Hernberg rahastonhoitajana ja sihteerinä. — Eroamiswuorosja vuonna 1903 oliwat: ylitirehtöörin apulainen A. W. Floman, pastori A. Wallenius ja pastori Rob. Hernberg, jotka kaikki walittiin uudestaan.

Eroamiswuorosja vuonna 1904 owat: parooni K. A. Wrede sekä neidet W. Laurell ja B. Hermanson.

* * *

Heikkoudesja on työtä tehty ja heikkoudesja on iijäisyys-siemeniä kylwetty lasten sydämien maahan pyhäkouluisjamme. Rukoilkaamme että Herra siunaisi työtämme niin että se kylwö, joka heikkoudesja on tapahtunut, nousee ylös wäkewyydesjä.

Suomen Ew. luth. Pyhäkouluyhdistyksen puolesta

A. W. Floman.

Rob. Hernberg.

Pyhäkoulufilastoa.

Turun Arkkihiippakunnassa v. 1902.

Rovastikunta.	Kouluja.	Opet- tajiä.	Oppi- laita.
1. Turun tuomio- rovastikunta .	64	141	2,805
2. Mynämäen	60	93	1,211
3. Vehmaan	106	181	2,311
4. Porin alinen . . .	78	124	2,526
5. Porin ylä	109	190	2,432
6. Tyrvään	263	449	4,440
7. Perniön	156	318	2,978
8. Ahvenanmaan . . .	14	19	253
9. Vaasan alinen . . .	242	357	5,553
10. Vaasan ylä	141	219	3,084
11. Pietarsaaren	98	144	1,976
12. Lapuan	289	452	4,991
13. Kokkolan	182	309	3,066
<hr/>			
	Yhteensä	1,802	2,296 37,626

Porvoon hiippakunnassa v. 1903.

1. Porvoon tuo- mio-rovastik.	91	191	1,503
2. Helsingin	64	179	3,381
3. Iitin	121	267	2,907
4. Hollolan	198	403	3,539
5. Jämsän	136	171	3,523
6. Jyväskylän	373	443	7,005
7. Tampereen	370	545	6,637
8. Hattulan	124	240	2,400
9. Hämeenlinnan . . .	131	239	3,168
10. Raaseporin itäin.	79	125	1,494
11. " länt.	21	49	714
<hr/>			
	Yhteensä	1,708	2,852 36,271

Savonlinnan hiippakunnassa v. 1903.

Rovastikunta	Kouluja.	Opet- tajiä.	Oppi- laita.
1. Savonlinnan tuomio-rov.	342	495	4,884
2. Juvan	210	348	3,633
3. Mikkelin	265	504	4,866
4. Heinolan	120	161	2,038
5. Lappeenrannan . . .	281	476	4,852
6. Haminan	233	534	6,035
7. Viipurin	278	592	6,181
8. Käkisalmen	217	454	5,057
9. Jääsken	374	750	5,855
10. Sortavalan	349	720	8,039
11. Alakarjalan	243	489	6,256
12. Yläkarjalan	329	710	8,692
<hr/>			
	Yhteensä	3,241	6,233 66,388

Kuopion hiippakunnassa v. 1903.

1. Oulun tuomioro- vastikunta 1902	240	369	3,680
2. Raahen	83	134	1,541
3. Kalajoen	264	458	3,689
4. Kuopion	846	1,337	19,920
5. Kajaanin	169	174	1,913
6. Kemin	58	111	1,516
7. Lapin	8	10	115
<hr/>			
	Yhteensä	1,668	2,593 32,374
<hr/>			
	Yht. koko maassa	8,419	14,674 172,659

Gili evankelis-luterilaisen pöytäkirja-yhdistyksen tuloista ja menoista vuonna 1903.

1903 Jouluk.	Debet.	Smk.		p.		1903 Jouluk.	Kredit.	Smk.		p.	
		1,211	51	15,120	78			4,500	—	4,991	08
31	Säästöä edelliseltä vuodelta .					31	Menoja vuoden kuluessa:				
	Tulot vuoden kuluessa:						Yliastamiehen palkkio	4,500	—		
	Valtoapu	5,000	—				Aikakauskirjojen toimitus painattaminen ja levittäminen	4,991	08		
	Jäsenmaksuja	297	—				Kirjojen toimitus, pain. ja lev.	643	27		
	Kolehtia ja satunnaisia apua	2,703	54				Matkarahoja astamiehille	638	45		
	Tilaustrahoja yhdistyksen aikakauskirjoista	5,499	63				Palkkio kirjainpidosta ja Beta-	200	—		
	Myydyistä kirjoista	1,402	83				mian toimituksesta	120	—		
	Korke juoksevalle tilille	217	78				Varastohuoneen vuokra 1/2 v.	768	44		24
				15,120	78		Muita menoja				
							Säästö tulevaksi vuodeksi:				
							Talletuksia Pohjoism. Osakep.	4,140	09		
							Puhdasta rahaa kassassa	450	96		05
	Summa			16,332	29		Summa	16,332	29		

Edellä olevan tilin olemme tarkastaneet ja oltakski havainneet.

A. V. Appelqvist.

K. Aug. Hildén.

**Suomen Ewankelis-Luterilaisen Pyhäkouluyhdistyksen tila
Joulukuun 31 p. 1903.**

Rahaa kassassa Jouluk. 31 p. 1903		4,591: 05
Kirjavaraston netto-arwo	2,371: 08	
Ulkonaolewia saatawia	<u>2,741: 71</u>	5,112: 79
Varastosja painopaperia	257: 70	
Kaluston arwo	299: 07	556: 77
	<hr/>	
	Summa Smf.	10,260: 61

Hämeenlinnassa Joulukuun 31 p. 1903.

Rob. Hernberg.

Paikallisyhdistysten Vuosikertomukset.

I.

Haminan ja Wehkalahden Pyhäkouluyhdistyksen vuosikertomus sen 9:ttä toimintavuodelta w. 1904.

Johtokuntaan ovat vuoden kuluessa kuuluneet: rowasti J. Koschier, puheenjohtajana, talollinen Kalle Rustaa Heijari, rahastonhoitajana, kappalainen G. U. Taube, kirjuri; muut johtokunnan jäsenet oliwat: pastori D. Ingman ja opettajat J. Brandstaka, J. Jaakkola, L. Quistman, W. Väätä ja W. Posti.

Opettajain harjoituskokouksia on Wehkalahdella vuoden kuluessa pidetty 9. Niissä on menetelty entiseen tapaan, niin että kussakin kokouksessa on 4 opettajaa pitänyt harjoituskyselyjä, 2 ewankeliumiteksteistä, 1 wirren tyhjelyä, 1 kuwan näytöksessä. Ewankeliumitekstien johdolla on keskusteltu, ja on tämä keskustelu juuresti wirtistännyt kokouksia. — Haminassa on tekstinwalmistuskokouksia pidetty joka wiiikko, niin kau'an kuin kouluaitin on pidetty, se on lukukauden aikoina, noin 28 kertaa. Näitä kokouksia on johtanut pastori Ingman.

Pyhäkouluja on Wehkalahdella ollut toiminnassa 43 ja niissä 84 opettajaa. Kutakin koulua on pidetty keskimäärin 29 kertaa; ja sitä useammin on pidetty seuraawia kouluja:

Rannusjärwen Korjulan	koulua	48	kertaa
Haapalan	”	47	”
Siwatin	”	44	”
Rannusjärwen Käven	”	42	”
Husupyhölin	”	42	”
Pampyhölin	”	41	”
Rannusjärwen Vaittjen	”	40	”
Ritulan	”	38	”
Saaramaan Wanhankylän	”	38	”
Rannusjärwen Ktrin	”	35	”
Reikkallin Mäpään	”	34	”
Kolsilan Pousin	”	33	”
Metsäkylän keskikylän	”	32	”
Saaramaan Metsäkylän	”	32	”
Husulan	”	30	”
Kaarniemen	”	30	”
Kolsila Forsjelin	”	30	”
Wäntylahden	”	30	”

Lapsia on kouluissa käynyt 1,439, niistä 812 ahkerasti, 385 wälttävästi ja 242 harwoin; koulusja käywiien lasten luku on siis tänä vuonna huomattawasti suurempi kuin ennen.

Gaminassa on ollut suomalainen pyhäkoulu 5 opettajalla ja noin 140 oppilaalla, sekä ruotsalainen koulu 2 opettajalla ja noin 40 oppilaalla.

Wuosijuhlaa ei tänä vuonna pidetty, kun Suomen ewank.-luterilainen pyhäkouluyhdistys piti vuosijuhlansa tässä aiwan lähellä Inkeroisten kansanopistolla, johon suuri osa opettajistamme otti osaa.

Wuoden kuluesja on kouluihin hankittu M. Ericksonin „Opas pyhäkouluopettajille“ 1:sen vuosikerran teksteihin, ja Suomen Lähetysseuran kustantama Pyhäkoulu-laulujen nuottipainos. Tämän nuottipainoksen hankkiminen on oikein huomattavasti wirtistännyt lauluintoa ja laulutaitoa pyhäkouluisjamme.

Yhdistyksen rahastoon on vuoden kuluesja kylänluwuilla koottu Smk. 75: 65, korkotuloja on ollut 11: 66; menoja on ollut Smk. 140: 85. Säästöä rahastossa vuoden lopussa 205: 96.

Jumala antakoon siunauksensa tänäkin vuonna tehdylle kylwölle!
Wehtalohdella Tammikuun 24 p. 1904.

J. Roschier.

G. A. Taube.

II.

Lahden Pyhäkouluyhdistyksen vuosikertomus wuodelta 1903.

Yhdistyksen johtokuntaan on wiime wuoden kuluesja kuuluneet: maanlari W. M. Heinonen puheenjohtajana, pastori S. Winter warapuheenjohtajana, opettaja W. Wuorinen, rouwa C. Heinonen rahastonhoitajana, emäntä Ida Pippo jäsen rahojen kantajana ja pyhäkoulunopettaja Anna Forsberg kirjurina. Tilintarkastajina oliwat neidit G. Ehnberg ja Ida Manninen.

Pyhäkouluja on kauppalassa 2 ja sen ympäristöllä 2. Lapsia on kouluissa käynyt yhteenjä noin 360, mutta kaikki eiwät aina ole olleet saapuilla. Opettajia on näissä kouluissa yhteenjä 10.

Pyhäkoulutyötä on jatkettu samaan tapaan kuin ennenkin. Korkeinpana pyrkimykseenä on ollut saada lapsia elämään uskoon Jeesukseen Kristukseen, Jumalan sanan tutkimisen, rukouksen ja hengellisten laulujen kautta.

Keskinäiseksi siunaukseksi ja opettajien harjaantumista warten on opettajien harjoitus-kokouksia ollut useasti wuoden kuluesja. Niissä on wuoronsa jälkeen joku opettaja kysellyt seuraawan sunnuntain ewank. tekstin, josta toiset owat lausuneet arwosteluja tai welsjellisessä rakkaudessa tehneet muistutuksia. Jos opettajalta on joitakin kohtia jäänyt huomioonottamatta, on tawallisesti pastori S. Winter vielä lopuksi kysellyt tekstin johdosta.

Yhteinen kesajuhla wietetiin 2:na Helluntaipäiwänä kauppalan lähellä olewalla Launeen lähteellä. — Joulupäiwänä piti pastori S. Winter kirkossa juhmallisen lastenjumalanpalveluksen, johon kuului alttari-palvelus, saarna ja hengellisiä lauluja. Myöskin puhui lapsille opettaja W. Wuorinen kyselyn muodossa.

Yhdistyksen vuosikokous oli 3 p:nä tammik. — Tuloja oli yhdistyksellä viime vuonna 138: 30; menoja 80: 20. Varoja on siis kasvasja 58 mk. 10 p. Vahti, 19 ⁴/₁ 04.

M. B. Heinonen.

Anna Forsberg.

III.

Längelmäen Pyhäkouluyhdistyksen vuosikertomus w. 1903.

Kun tarkastamme yhdistyksemme toimintaa kuluneen vuoden ajalla eri piireissä, niin kohtaa meitä osaksi iloa, mutta myöskin surua herättävä ilmiö. Tähänkin työhön näkyy sisältyvän sama ominaisuus mikä ylimalkaan kuuluu kaikkeen inhimilliseen. Sioista on hawaita miten pyhäkoulu muutamissa piireissä woittaa yhä wafawampaa ja pysywäisempää jalanjijaa, niin että sen menestyminen näyttää turwatulta. Se on opettajille erittäin suuresta merkityksestä. Untaahan se halua työhön, herättää harrastusta siihen ja synnyttää toivoa ja uskoa että työstä myöskin tulee hedelmiä. Ja hapatuksen tawoin waituttaa se hiljaisesti koko paikkakunnallakin hengellisen elämän eduksi. Se on opettajille warmaanakin paras palkinto mikä he siitä työstä täällä woivat saada. — Rinkereillä perustettiin myöskin muutamia uusia kouluja, joista ainakin toisissa on työskennelty. Koulujen luku on siten lisääntymässä.

Masentawalta taas tuntuu kun muutamissa paikoin koulu joko kituu oppilasten taikka opettajain puutetta. Pyhäkouluasia ei ole siellä vielä tullut sydämen asiaksi. Ja yksinäinen opettaja saa ponnistella niinkuin se, joka kiwickomäkeen raiwaa peltoa, taikka hallaiseen korpeen walmistaa wiljelystä, jossa mieli on masentua wastuksista, jossa woimat owat loppua waitta tahtoa oljikin. Meidän tulee kuitenkin alistua kaikkea vastaan ottamaan. „Jos me olemme hywää saaneet Jumalalta, eikö myös meidän pidä pahaa ottaman vastaan?“ Job. 2: 10. Harrastuksen puutteesta on paikoin myöskin koulun pitäminen itsestään rauennut, waitta sitä jo wähin oli aherrettuikin.

Pyhäkouluja on ollut 17, niissä 38 opettajaa ja 270 oppilasta. Nämät numerot eiwät kuitenkaan ihan täsmällisesti wastanne todellisuutta syystä kun ei ole kaikista kouluista saatu kertomusta.

Kokouksia on pidetty vuosikokouksen kansja neljästi, joissa on keskusteltu yhdistyksen toiminnasta ja pyhäkouluasiasta.

Pyhäkoulujuhlaa pidettiin lähetysjuhlan yhteydessä 18 p. keijakuuta jumalanpalweluksilla sekä kirkossa että Poutkan talosja. Ja oli kummankin, sekä maamme Pyhäkouluyhdistyksen että Lähetysseuran edustajat osaaottamassa siihen.

Bapisto on raamatunjelitysten ohella pitänyt pyhäkoulutarkastuksia. Kaitisja piireissä ei kuitenkaan ole tullut käydyksi.

Opettajille on tilattu 14 mk. Pyhäkoululehteä ja 10 mk. Kaswatusoppillisia Sanomia, sekä lapsia warten 30 mk. Lasten Pyhäkoululehteä.

Rahawarain tila osoittaa: tuloja Smk. 78:35, menoja Smk. 97:09, joten wajaus tekee Smk. 18:74.

Yhdistyksen esimiehenä on ollut allekirjoittanut; waraesimiehenä luffari D. Prihti.

Siunatfoon Herra pyhäkoulutyötä maasjamme.

Längelmäki, 28 p. Joulukuuta 1903.

K. K. Kallio.

IV.

Ruokolahden pyhäkouluyhdistyksen vuosikertomus vuodelta 1903.

Yhdistyksen johtokuntaan owat viimeisen vuoden kulussa kuuluneet samat henkilöt, kuin edellisenäkin wuotena, paitji lisäksi on walittu kiertokoulunopettaja Matti Wilkko.

Pyhäkouluja seurakunnassamme viimeiksi tehdyn laskun mukaan on 80. Opettajia on näisiä kouluisia yhtenä 165. Koulusja käyppiä lapsia on ollut 1,090, jotka eiwät kuitenkaan kaikki ole warjin säännöllisesti käyneet kouluissa. Eiwätkä kaikki pyhäkoulunopettajattaan ole niitä yhtä ahkerasti pitäneet. Stenkin kesän aikana on koulun pito toisissa kylissä ollut laimeampaa. Pykoulun kallista ja tärkeää työtä on jatkettu samoin kuin edellisinäkin wuosina, niin että sillä on ollut sama järjestys ja sisältö kuin ennenkin, jonka päätarcoituksena on ollut: että saattaa lapsiamme Jumalan ja Herramme Jeesuksen Kristuksen tuntemiseen, puhtaan siinä- ja ulkoluwun oppimiseen, sekä sanan kautta hengellisten asiain ymmärtämiseen. Näin on hiljaisuudessa, waikka tojin suuresja heikkoudesja ja puuttuwaisuudessa, täälläkin sitä työtä tehty.

Pyhäkoulun tarcastuksia on myöskin papisto käynyt pitämässä kesäaiana; joisja opettajia on kehoitettu ahkeruuteen ja lapsia samalla käymään koulusja säännöllisesti.

Pyhäkouluyhdistyksen vuosijuhlaa wietettiin Elokuun 11 päivänä, jolloin juhlasaarnan piti yliasiamies pastori R. Hernberg, ja sen jälkeen opetti lapsia kuwien awulla raamatun historiaa käsittämään, sekä wäliajan jälkeen iltapuolella piti saarnan Antrean rowasti Erikson wanheppain welwollisuuksista lasten kaswattamisen suhteen. Pastori D. W. Sohlman lopetti juhlan rukouksella ja siunauksella.

Harjoituskouksia opettajille on pidetty kerran kuukaudessa kirkolla; paitji lokakuussa sopimattoman ilman tähden ei opettajia tullut koukukseen, jolloin ei harjoituksia pidetty. Näitä harjoituksia on koulua harrastawat papit olleet johtamassa wuoroin. Syräkylissä on samoin pidetty harjoituskouksia, kerran kuukaudessa, joita johtaa siihen määrätty pyhä- eli kiertokoulun opettaja. Niissä kannetaan kolehtia pyhäkoulufassaan, joilla on hanfittu sopiwaa hengellistä kirjallisuutta opettajille. Läten on saatu siwä kirjasto opettajain tarpeeksi.

Pyhäkouluyhdistyksen rahaston hoitajan tilin mukaan, joulukuun 31 päivänä 1903 on pyhäkoulukirjaston raha-arwo 432 mk. 60 p:iä ja rahaa

on tilin tekijällä 44 mt. 86 piä. Siis yhteensä 477 markkaa 46 penniä. Tiliwapaus myönnetty.

Kuololahdella Tammituun 3 p. 1904.

Oskar Aurén.

R. Huhtanen.
Toimitunnan kirjuri.

V.

Kertomus pyhäkouluista **Mikkelin maaseurakunnassa** w. 1903.

Koulujen luku oli 61, joissa 132 opettajaa työskenteli ja lapsia noin 1,000, jotta eiwät kuitenkaan kaikki oikein säännöllisesti käyneet.

Opetusjärjestelmä on ollut sunnuntain-tekstien selitystä, Raamatun-historian ja Katekismuksen kyselyä, laulua ja rukousta ja osaksi vielä siälwunfin harjoitusta.

Kusjain koulussa on oma, pieni kirjastonsa, tarfoittawa opettajain kehitystä työssänsä. Wiimeksi on nyt jo saatu pyhäkoululehtikin jokaisen koulun osaksi.

Meidän haaraosastolla on myös oma pyhäkoulu-rahastonsa, jolla on kyetty köyhille lapsille sadottain puolesta hinnasta myymään joko wirsi-kirjaa tai piplianhistoriaa sekä köyhimmille niitä lahjakitkin antamaan. Rahastossa on talletettua pääomaa 1,000 markkaa, jonka korot wuosittain käy-tetään ja lisäyksiä kootaan jäsenmaksuilla ja rippikirjoituksissa otetuilla koleh-deilla. Näistä waroista myönnettiin wiime kesänä 6 opettajalle apurahoja heidän matkalleen Inferoisten yleiseen wuositokoukseen ja on aikomus edel-leenkin tulewiin kokouksiin awustaa opettajain matkustusta.

Harjoituskokouksia pidettiin säännöllisesti kerta kuukaudesja, joissa kaikki papit oliwat johtajina, kutin eri aineesjaan.

Tarkastuksia pidettiin kesän aikana kusjain lukukinterisjä, joissa myös talwitomitukseja pyhäkouluasia on puheenaineena.

Sarrastus useimmissa kouluissa on pysynyt jotenkin entisellä tasallaan.

B. Sarlin.

VI.

Rymin Pyhäkouluyhdistyksen wuositertomus w. 1903.

Yhdistys on wiimefuluneen wuoden 1903 alla waiwuttanut samaan suuntaan kuin ennenkin ja näyttää että kusja työtä uutterasti tehään siinä ei myös siunausta puutu. Erittäin mainittakoon että w. t. kappalainen E. Marnio on joka wiikko pitänyt harjoituskokouksia opettajille, ja on näissä ko-kouksissa käynyt osanottajia jotakuinkin; ilman sitä on hän pitäjällä, kyläin kulmilla tarkastanut pyhäkouluja.

Pyhäkouluyhdistyksen wuositokouksesja 20. 12. 1903 luettiin ja tutkittiin yhdistyksen tilit ja hywäknyttiin.

Tässä vuosikokouksessa oli läsnä allekirjoittanut puheenjohtaja, Emil Marnio, E. G. Pihlainen, Sylw. Parila, Tuomas Marttila ja Taneli Wanhala.

Päätettiin muun muassa koota lukufilla wapaaehtoisia lahjoja, joilla tilataan 1 Pyhäkoululehti jokaiselle pyhäkoululle ja mitä yli jääpi niin kustannetaan niillä yksi tai useampi (warain mukaan) opettaja matkustamaan tänä kesänä pidettävään pyhäkouluopettajain yhteiseen vuosijuhlaan eli kokoukseen.

Johdokuntaan kuuluvat nyt: J. G. Snellman, puheenjohtaja, Emil Marnio, warapuheenjohtaja, E. G. Pihlainen, rahastonhoitaja, Paavo Savolainen, Taneli Wanhala, Taneli Simola, Tuomas Marttila ja Sylwester Parila, jäseniä.

Kymissä, 31.12.1903.

J. G. Snellman.

VII.

Hamppilan Pyhäkouluyhdistyksen vuosikertomus vuodelta 1903.

„Joka holhoo sentkaltaisen lapsen minun nimeeni, hän holhoo minun“, (Mattheuksen 18: 5) sanoo Herramme Jeesus. Jumala on rakkaus. Rakkaudessa Jumala loi maailman ja wallitsi sitä. Rakkaudessa Jumala Poikansa kautta lunasti langenneen ihmiskunnan. Rakkaudessa Herra Pyhän kasteen kautta ottaa pienoiset lapsemme seurakuntansa jäseniksi kasvatustensa tässä pyhässä piirisä nämä taiwaan perilliksi. Lasten kaswatus on uskottu kirkon, kodin ja koulun huoleksi. Kallis on lasten kaswatus. Emme saata mitään tehtävää arwata suurempiarwoiseksi, kuin on kaswatus Kristuksen nimesjä. Wapahtajamme sanoo tästä: „Joka holhoo sentkaltaisen lapsen minun nimeeni, hän holhoo minun“. Me palwelemme Herraamme Jeesusta noissa pienokaisissa, joita me johdamme Jeesuksen Kristuksen tuntemiseen. Taiwaallisen Isämme ja Wapahtajamme tuntemisesta seuraa lapsille samoin kuin aikuisillekin elämä, joka on ijankaikkinen. Tämän Herra todistaa sanasjaan: „Tämä on ijankaikkinen elämä, että he sinun ainoan totisen Jumalan tuntiwiwat, ja jonka lähetti Jeesuksen Kristuksen (Joh. 17: 3). Lasten johdattaminen taiwaallisen ystäwänsä Jeesuksen tuntemiseen on tädäläisen Pyhäkouluyhdistyksen tarkoituksena ollut wiimeksi kuluneenakin vuonna. Tätä se on pyrkinyt toteuttamaan pyhäkoulujen kautta, joitten syntymistä yhdistys on harastanut. Pyhäkouluja onkin ollut toimesja joka kyläsä yhteensä 7. Näisjä on ollut 11 opettajaa, nim. 7 mies- ja 4 naisopettajaa ja 250 oppilasta.

Pyhäkoulujen tarkastuksia on pidetty sen mukaan kuin on ennätetty. Näisjä tilaisuuksissa on pidetty raamatunselityksiä ja annettu tarpeellisia ohjeita opettajille.

Heinäkuun 12 p:nä pidettiin pyhäkoulujuhlaa Pappilan harjulla. Juhla aljettiin jo edellisenä iltana kello 6. Sunnuntaina päiwäjumalanpalweluksen jälkeen piti yltiasiamies pastori Rob. Hernberg lastenjumalanpalweluksen fikkosja. Mieltä ylentävää oli katjella ja kuunnella tilaisuudessa olewaa lapsilaumaa, joka tarkkaawaijena seurasi puhujan esitystä ja reippaasti wastajii tehtyihin kysymyksiin.

Ulkopäivällä jatkettiin juhlaa mainitulla harjulla, jossa pidettiin useita puheita. Wäkeä oli saapunut juhlaan runsaasti sekä omasta että naapuriseurakunnista.

Yhdistys on vuoden kuluessa pitänyt 6 kokousta. Näissä on keskusteltu yhdistyksen toimintaan kuuluvista asioista. Joku opettajista on pitänyt näyteluennon sen pyhän ewangeliumentekstin kuulustelussa. Kokoukset on aljettu ja lopetettu lyhyellä rukouksella ja wirren weijuulla.

Sohtokuntaan kuuluiwat kirkkoherra puheenjohtajana ja muina jäseninä kansat. opettajat Mfc. Toiwola (rahaston hoitajana) ja Geri Mattila (sihteerinä), rouwa Vyydi Toiwola ja talollinen J. W. Bauhko; warajäseninä torpparit Kalle Myllytyylä ja Kalle Wuorela.

Yhdistyksen kasjan tila rahastonhoitajan tilin mukaan on seuraawa: jäästö edelliseltä vuodelta 5 mk. 70 p., tuloja vuoden kuluessa 119 mk. 79 p. Menoja saman ajan kuluessa 86 mk. 10. Säästöä kasjassa 39 mk. 39 p.

Jumala, jolta kaikki armo tulee, siunatkoon yhdistystämme, että se woiji osaltansa waukuttaa Jumalan waltakunnan kaswamiseksi ja waurastumiseksi siinä piirissä, misä se on ottanut toimiafsen.

Humppilassa Tammiukuulla 1904.

K. W. Surmerinta.

Geri Mattila.

VIII.

Kertomus **Wirolahden** Pyhäkouluyhdistyksen toiminnasta w. 1903.

Yhdistyksesä on ollut 75 jäsentä ja sen toimikuntana allekirjoittanut kirkkoherran wiran toimittaja Erkki Hynninen esimiehenä, kappalainen J. Reijonen waraesimiehenä, kanttori A. Partkola kirjuriina ja talollinen Gerik Wärrä rahastonhoitajana, jonka pitäjään laitapuolella asumisen wooksi rahastoa on eritnimestä sopimuksesta ja yhteisestä suostumuksesta hoitanut kirjuri.

Harjoituskokouksia on säännöllisesti pidetty opettajain kesken kerran kuussa ja opettajia on näissä tilaisuuksissa ollut wähanpuoleiselta, keskimäärin noin 10. Pari opettajaa on pyhänään pitänyt harjoituskokeet, jotka yhdesä on sitte arwosteltu ja niitten johdosta keskusteltu. Kyseltäwinä on useimmiten ollut lapsia.

Pyhäkouluja on seurakunnassa ollut 61, joita on pitänyt 119 opettajaa 912 lapselle, säännöllisesti melkein kaikki joka sunnuntai talwisaitaan; kesällä jota toinen pyhä toisissa paikoin, toisissa ei eninkään.

Kirjastossa on 12 nidosta opettajien kehittämiseksi sopiwaan kirjallisuutta, jota opettajat owat ahseraan käyttäneet hywäksen.

Seurakunta on kustantanut opettajien käytettäväksi Lasten postillat, Gero Hywäriksen käsikirjat ja yhdesä yhdistyksen kansa Raamatun kuuastot jota koululle.

Mukaan liitetty rahastonhoitajan kertomus rahawarojen hoidosta näyttää yhdistyksen tilit.

Pyhäkouluja on papisto raamatunselitysmattoilla tarkastanut, mutta kaikkia kouluja ei lähimainkaan ole ennätetty tarkastaa paikalla.

Wirolahti 10. III. 1904.

Toimikunnan puolesta:

Erikki Syyminen.

Antti Partkola.

Tili Wirolahden pyhäkouluyhdistyksen varoista
Jouluf. 31 p:wään 1903.

Säästö viime vuodelta . . .	5: 75	Menoja:	
Tuloja:		Tili- ja päiväkirjan ostamiseen	6: 75
Jäsenmaksuja	28: —	Raamatun kuwaston ostami-	
Raamatunselityksissä foottu . .	63: 75	seen pyhäkouluille	72: 90
		Rahaa kasjassa	17: 85
	<u>Smf. 97: 50</u>		<u>Smf. 97: 50</u>

Wirolahdella 2 päivä Tammiukuuta 1904.

Antti Partkola.

Tarkastettu ja hyväksytty Wirolahdella Tammi. 3 p. 1903.

Juhana Hartikainen.

Juho Luuwa.

IX.

P. Antrean Pyhäkouluyhdistyksen vuosikertomus sen toisella toimintavuodelta 1903.

Yhdistyksen vuosikokous pidettiin kunnanhuoneella sunnuntaina Tammiukuun 25 päivänä jumalan palveluksen jälkeen sääntöjen 6 §:ssä määrättyssä järjestyksessä. Allekirjoittaneen esimiehen laatima vuosikertomus luettiin ja muistutuksista hyväksyttiin. Rahaston tili ynnä tilintarkastajien lausunto julki luettiin, jonka jälkeen rahaston hoitajalle myönnettiin tilintekowapaus. Toimikunnan jäseniksi valittiin tal. p. Adam Koljonen, Koljolasta, taloll. Matti Suikkari Ollikkalasta, tal. Juho Hannikainen Wihiniemestä, tal. Matti Ollikainen Seitsolasta, tal. Antti Pulli Sintolasta ja tal. Matti Sotka Kaukolasta. Itse oikeutettuina jäseninä toimikunnassa tulivat sääntöjen 4 §:län mukaan olemaan kirkkoherra P. A. Eriksson, kappalainen, warapastori K. J. Gyllenbögel sekä allekirjoittanut kappalaisen apulainen E. W. Gyllenbögel. Toimikunta valitsi sitten puheenjohtajaksi allekirjoittaneen, kirjuriiksi Adam

Koljosen sekä rahastonhoitajaksi Matti Suiffarin. Kirjasto on ollut edelleenkin allekirjoittaneen hoidettavana. Tilin tarkastajiksi tätä nyt lopussa olevaa kalenterivuotta warten määrättiin talolliset Antti Pulli Sintolasta ja Juho Pyyhti Ollikkalasta.

Pyhäkoulunopettajien harjoitus- ja keskustelukokouksia on pidetty sekä kirkolla että syrjähyllissä. Kirkolla on näitä kokouksia pidetty tänä vuonna seitsemän eri kertaa, nim. Tammiuun 24 p., Helmikuun 28 p., Maaliskuun 28 p., Huhtikuun 25 p., Lokakuun 31 p., Marraskuun 28 p. sekä Joulukuun 19 p. — Näissä on puhetta johtanut allekirjoittanut, paitsi Tammiuun kokouksessa, jota johti kirkkoherra P. A. Erikson. Opettajat ovat niissä saaneet harjoitusta tekstin, katekismuksen ja raamatun historian kyselykysymyksissä ja opettamisessa. Edellisessä kokouksessa on aina määrätty kyselykysymykset sekä näille aina seuraavaa kokousta warten. Toiset opettajat ovat sitte saaneet vapaasti arwostella opetusta, jonka johdosta myöskin on keskusteltu tärkeimmistä opinkappaleista Raamatun walosja. Näyte-opetusta on allekirjoittanut opettajien pyynnöstä jonkunerran antanut. Keskimäärin on ollut kussakin kokouksessa 10 opettajaa saapuwilla. Sitä paitsi on muuta asiata harastawaa yleisöä ollut jostus runsaastikin läsnä kuuntelemassa opetusta ja keskustelua.

Syrjäkokouksia on vuoden kuluessa pidetty yhteensä 13, nim. Tammiuun 18 p. Koskuassa lautamies Antti Kempin talosja, Matti Sofan johdolla, Helmikuun 8 p. Kuparjaarella Tuomas Suiffarin talosja Antti Seppäsen johdolla, ja 15 p. Rahikkalassa Antti Pöhön talosja Matti Ollikaisen johdolla, Maaliskuun 15 p. Viikolassa Esko Kostamon talosja Matti Suiffarin ja Juho Pyyhtiän johdolla ja 22 p. Taurusja Antti Seppäsen ja Matti Sofan johdolla, Huhtikuun 13 p. Keskimmiemellä Pietari Kefin talosja Matti Potinkaran johdolla ja 19 p. Paakkarilassa Juho Rahkosen talosja Matti Ollikaisen johdolla, Toukokuun 10 p. Salo-Kekkilässä Matti Kefin talosja Adam Luuwisen johdolla ja 24 p. Salo-Oltinuorassa Antti Laurinp. Oltinuoran talosja Antti Seppäsen johdolla, Marraskuun 15 p. Patalahdesja Matti Koljosen talosja Matti Ollikaisen johdolla ja Korpilahdella Matti Wellingin talosja Yrjö Kiurun ja Matti Wellingin johdolla, Joulukuun 13 p. Orwankylän kansakoululla kansakoulunopettaja K. A. Polwianderin sekä pyhäkouluopettajien Yrjö Kiurun ja Risto Jantusen johdolla ynnä Koljolasja Antti Koljosen talosja Antti Seppäsen ja Matti Potinkaran johdolla. Nämä kokoukset ovat yleensä olleet myöskin pyhäkoulujuhlia, joihin yleisö ja lapset ovat lukuisasti saapuneet. Näissä on myöskin tawallisesti koottu kolehti yhdistyksen hywäksi. Yleensä ovat kyläkunnat olleet warsin kiitollisia näiden kokouksien pitämisestä. Ja useasta kylästä on saapunut pyyntö saada sinne tällainen kokous.

Yhdistyksen kustannuksella on tänäkin vuonna hankittu pyhäkouluille luettelo-blanketteja 100 kappaletta Ewanf. Luter. pyhäkouluyhdistyksen wawastosta. Nämä ovat näyhtäytyneet olewan enemmän tarkoitustaan wastaawia, kuin ne pyhäkoulunpäiwäkirjat, jotka R. Sarlinin toimittamina ovat ilmestyneet Sawonlinnassa ja joita wiime vuonna tänne hankittiin niinkään 100 kappaletta.

Pyhäkouluja on tänä vuonna tarkastettu waan muutamia, raamatunselityksien ohella. Syytä tähän on ollut se, ettei allekirjoittanut ole katsonut woiwansa taas omilla waroillaan, kuten viime vuonna tapahtui, toimittaa näitä tarkastusmatkoja, jotka näin laajassa seurakunnassa, jossa pisimmälle kulmalle on matka 50 kilometriä, kysyvät waroja toista jataa marffaa. Tämä epäkohta on nyt tosin osaksi poistettu sen päätöksen kautta, jonka yhdistys teki kokouksessaan Marraskuun 28 p. 1903. Allekirjoittaneelle myönnettiin näet oikeus ottaa tarkastus tilaisuudessa kerääntyneestä kolehdista matkarahat tarkastusmatkoja warten. Sanoin jo, että mainittu epäkohta on tämän kautta waan osaksi poistettu, sillä usein tapahtuu, ettei kolehtia tule niin paljon, että matkakustannus tulisi korwatuksi. Waikka täten siis tuo epäkohta on josjain määrin poistettu, niin on siitä päätöksestä taas seuraawa toinen epäkohta, se nim., että kun yhdistyksen niukkoja waroja ruwetaan käyttämään tarkastusmatkojen toimeenpanemiseksi, niin ei Yhdistys woi toteuttaa sitä tehtävää, mikä sillä sääntöjen 2 §:n mukaan on, nim. lewittää pyhäkoulukirjallisuutta ja perustaa opettajakirjastoja. Tulewaisuus on näyttävä, miten Yhdistyksen toiminta tämän päätöksen kautta tulee muodostumaan.

Seurakunnassamme on tänä vuonna ollut toimesa 86 pyhäkouluu, joissa on opettajia ollut 173 ja oppilaita 1,483. Täten on kuluneena vuonna koulut lisääntyneet yhdellä, opettajat 18:sta ja oppilaat 333:lla, mikä on kyläin ilahuttawa ilmiö. Missä määräsä tämän liikeyksen on Yhdistyksemme waiuttanut, sen tietää warmasti ainoastaan seurakunnan Herra itse. Pyhäkouluja on ollut yhdellä opettajalla 25, 2 opettajalla 37, 3 opettajalla 22 sekä neljällä opettajalla 2. Näistä owat muutamat olleet toiminnassa kesäläkin. Mille opettajille, jotka eiwät ole kesälläkään jäästäneet waiwojansa, lausun tässä erityisesti sydämelliset kiitokset. Jumala ei unhoita uskollista työntekijää hänen waltakuntansa wainiolla.

Jäseniä on yhdistyksessämme viime kuluneella wuodella ollut 176, siis 18 enemmän kuin edellisenä vuonna. Kannattaja-jäseniä ja wakinaisia jäseniä ei tänätkään vuonna ole ollut yhtään.

Tuloja on Yhdistyksellä ollut 39 mk. 70 p:ää sekä menoja 15 mk. 40 p:ää. Tulot owat syntyneet kolehtirahoista, joita on eri tilaisuuksissa kannettu. Menot taas owat olleet enimmäkseen kirjastoon otettujen kirjojen kautta, joita nyt on 77 numeroa. Kirjasto on siis lisääntynyt tänä vuonna noin 7 numerolla. Tähän on ollut syytä warojen niukkuus. Kirjastosta on wuoden kuluesja annettu 16 kirjalainaa pyhäkoulunopettajille. Säästöä kassassa on 24 mk. 30 p.

Yleistä kesäjuhlaa ei tänä vuonna täällä wallinneen rauhattoman mielialan tähden wietetty. Mutta sen sijaan on nyt Joulu-pyhien aikana useassa kyläsä toimeenpantu pyhäkoulujuhlia kuusen ympärillä, joissa eräissä on papistofin ollut saapuwilla, ja jotka owat olleet warjin wirtistawäijii ei ainoastaan lapsille waan myöskin opettajille ja lasten wanhemmille. Sitä paitti käwi Suomen ewank. luter. Pyhäkouluyhdistyksen yli-asiamies pastori R. Hernberg täällä viime kuluneen Marraskuun 30 p:nä Hannilan kankakoululla pitämässä pyhäkoulu asiaa koskewan esittelmän ja hartaushetken, jossa

tilaisuudessa hän myöskin taikalyhdyn avulla näytteli ja selitteli lapsille raamatullisia kuvia. Tästä saa yhdistyksemme allekirjoittaneen kautta lausua sulimmat kiitokset Herran Oli-astiamiehelle.

Tässä lienevät nyt lyhyine piirteineen kerrotuina Yhdistyksemme vaiheet ja vaikutus vuonna 1903. Lopuksi kiitän vielä yhdistyksen Toimikuntaa, varsinkin kirjuria ja rahaston hoitajaa, jotka huolella ovat tehtävänsä täyttäneet, sekä kaikkia opettajia yhteisesti kuin myöskin niitä isäntiä, jotka ovat suosiollisesti antaneet taloisiaan pitää syvätyhlyissä toimeenpantuja opettajakokouksia ja pyhäkoulujuhlia, ja niitä opettajia erityisesti, jotka ovat näitä kokouksia ja juhlia johtaneet, sekä vielä kansakoulunopettajia ja kansakoulujen johtokuntia, jotka näitä kokouksia varten ovat awanneet upeat kansakoulu- rakennukset. Herra, joka toivon mukaan on työmme tähän asti siunannut, teköön sen edelleenkin hedelmälliseksi hänen ylimmäisen nimensä kunniaksi ja seurakuntansa rakentamiseksi hänessä, joka pää ja kaikkein ylin on, Jeesuksessa Kristuksessa, jolle olkoon kiitos ja kunnia iankaikkisesti. Amen.

„Owes pidä awoinna,
Ettei wiekas, kawala
Maailma sitä kiinni lyö;
Walaise myös synkkä yö!

Suo jä woima, rohkeus,
Usko, toivo, rakkaus,
Että kallis sanaji
Sadon runsaan antaiji!

Sua sitten kiitämme,
Että kuulit huutomme,
Walkeutes woimalla
Päästit wangit kahleista!

wirjit. 165: 5—7.

B. Antreasia Joulukuun 31 päivänä 1903.

Erland Willehad Gyllenbögel.

B. Antrean paikallispyhäkouluyhdistyksen esimies. Kappalaisen apulainen.

Ylläolewa vuosikertomus luettiin B. Antrean Pyhäkouluyhdistyksen vuosikokouksessa Sunnuntaina Tammikuun 10 päivänä 1904 ja hyväksyttiin sillä liijätyksellä, että papisto kylänluvuilla jäännöllisesti on teroittanut pyhä-

kouluasian tärkeyttä ja koettanut siten herättää harrastusta pyhäkouluasian hywäksi.

Wuosikokouksen puolesta:

B. A. Eriks on.
kk:hra.

A. Koljonen.
kirjuri.

Antti Partanen.
pyhäkoulunopettaja.
(puum.)

E. W. Gyllenbög el.
esimies.

Kopion oikeaksi todistawat:

Arthur Brander.

E. W. Gyllenbög el.

X.

Kertomus **Wesannon** Pyhäkouluyhdistyksestä sen toisena toimintavuotena 1903.

Yhdistyksen johtokuntaan mainitulla vuodella kuuluvat: allekirjoittaja, kirkkoherra J. A. Medlin, esimiehenä, peltiseppä Juho Jäntti, waraesimiehenä, urkuri S. Hintikka, rahastonhoitajana ja kirjurina; jäseninä: kirkkoijännöittäjä J. Ritwanen, loif. Israel Tiittinen, torp. August Huustanen, taloll. A. Vaitinen, Apeli Ritwanen, Juho Kuhmonen, torp. Kalle Kaipainen.

Yhdistyksen jäsenluku on vuoden kuluessa kaswanut 20:nellä ja on nyt jäseniä 70, niistä maksawia jäseniä 50.

Johtokunnan kokouksia on pidetty kolme ja niissä käsitelty pyhäkouluja ja yhdistystä koskewia asioita.

Opettajien harjoituskokouksia on pidetty keskimäärin noin kerta kuukaudessa. Niissä on joku edellisessä kokouksessa määrätty pyhäkoulunopettaja katekiseerannut ja sen johdosta on keskusteltu, annettu ohjeita ja tehty asiallisia muistutuksia, mikäli siihen on huomattu aihetta olewan. Näiden kokousten yhteydessä on pidetty esitelmiä ja puheita.

Opettajien kehittämistä warten on hankittu kirjallisuutta, mikäli yhdistyksen rahawarat owat myöntäneet. Pyhäkoululehteä on tilattu 30 vuosik. eli joka koulupiirille, kirjateosta „Opas sunnuntai-koulun opettajille“ 13 kpl. ja samaa teosta myöty warakkaammille opettajille alennetulla hinnalla; eräälle koululle on annettu 2 kpl. wirsikirjaa; kahta pyhäkoulunopettajaa awustettiin matkarahoilla Suomen Pyhäkouluyhdistyksen kokoukseen. Pyhäkouluja on ollut toimesa 28, niissä 4 nais- ja 40 miesopettajaa, yhteensä 44; opettajien luku vuoden kuluessa on lisääntynyt kolmella. Koulua on pidetty yli vuoden, keskimäärin joka toinen sunnuntai eli 2:den wiiikon perästä.

Koulu-ikäisiä lapsia on noin 800, jotka harwoja poikkeuksia lukuunottamatta owat käyneet jokseenkin säännöllisesti koulussa.

Opetusjärjestelmä on pääpiirteisään ollut sama kuin edellisenä vuotena.

Kylälukujilla on selitetty pyhäkoulun siunausrikasta merkitystä ja neuvoteltu mahdollisimman kykeneviä ja halusta työskenteleviä opettajia kouluihin.

Kesäisin on pyhäkouluja tarkasteltu yli seurakunnan ja niissäkin tilaisuuksissa on koetettu herättää lapsissa uinuwaa iijäisyysihmistä sekä opettajissa ja vanhemmissa kristillistä rakkautta lapsiin ja siis sywempää harrastusta pyhäkoulutyöhön.

Yhdistyksen sääntöjen 10 § mainittu vuosijuhla pidettiin heinäkuun 19 p:nä iltapäiwällä. Juhla aloitettiin kirkossa wirrellä 410, jota seurasi w. t. kirkkoherra Mecklinin saarna. Sittenkuin sekakuoro yhdistyksen kirkurin johdolla lauloi psalmin 28 sekä „Nyt Herran päiwä on“ ja Luotsin, puhui kansakoulunopettaja E. Vaitinen. Sen jälkeen siirryttiin kirkon ympäristöille juhlaa jatkamaan, kun pilwetkin lakkasivat wettä pisarvoimasta ja ilma muuttui kauniiksi. Siellä vielä puhui kansakoulun opettaja M. Vaitinen ja yhdistyksen kirkuri. Wiimeksi mainitun johdolla lauloivat lapset useita pyhäkoululauluja ja eräs pyhäkoulutyttö luki 2:si hengellistä kertomusta. Juhla päätettiin rukouksella ja yhteisellä wirren weijuulla. Waikka aamupäiwällä oli ranffa sade, tokoontui siitä huolimatta yleisöä, aikuisia ja lapsia jokseentkin runjaasti.

Yhdistys wietti iltaman, ajanomaijella luwalla, joulukuun 26 p:n iltana, jonka tarkoitus oli tehdä pyhäkouluaatetta tutuksi ja suosituksi seurakuntalaisille, sekä rahawarojen kartuttaminen opetuswälineiden hanffimista warten opettajille.

Tilaisuudesja piti w. t. kirkkoherra Mecklin esitelmän pyhäkouluasiasta ja p. k. yhdistyksen merkityksestä, ja esitti lausuntoa. Pyhäkoulunopettaja J. Jäntti piti katekijatsioonin. Kansakoulunopettaja E. Vaitinen piti puheen; yhdistyksen kirkuri puhui ja luki hengellisen kertoelman. Kuoro- ja ysiäänistä laulua esitettiin.

Yleisöä oli tilaisuudesja huoneen täydeksi.

Mahduttawa ilmiö on, että pyhäkouluasianharrastus seurakunnassamme näyittää olewan wirtistymään päin. Emme kuitenkaan ole vielä läheskään kaikkia tehneet, kuin miedän olisi pitänyt ja kun olisimme woineetkin Herran awulla tehdä. Sioittaamme, jos heikko kylwömme pyhäkoulutyön wainiolla itää, kaswaa ja kantaa hedelmää, mutta etkäämme itsekylläisiinä ylspeikö työstämme, sillä me emme ilman Herran armoa woi mitään. Joh. 15: 5. „Joka minussa pysyy ja minä hänessä, hän kantaa paljon hedelmää; sillä ilman minua ette woi mitään tehdä“. Jatkakaamme kallista pyhäkoulutyötä uudella inolla ja rakkaudella! Wiittäkäämme usein herttaisia heikkiä suloißen Jeesuksemme jalcojen juuresja, niin saamme woimaa ja rakkautta aina enemmän työskennelläksemme toiwossa, waikkeimmisjain olosuhteisja. — Kuten tästä vuosikijahduksesta näkyy, on työmme ollut werrattain pientä. Hedelmät jääwät meiltä näkemättä, ainoastaan yleistä suuntaa woimme ehkä määritellä, mutta ei silti ole työmme turhaa, sillä meillä on Jeesuksen kästy työmme perustuksena ja hänen lupauksensa toiwomme esineenä. Matt. 28: 19—20. Kylwäkäämme siis taiwossa Jumalan sanan siementä nuoriin sydämiin ja kannattakaamme tätä kylwöä esirukouksilla, niin Jumala kaswun antaa lupauksena mukaan 1 Korint. 3: 7. „Niin ei se mitään ole, joka istuttaa, eikä se, joka kasvaa, waan Jumala, joka kaswun antaa“. Kiitos, kirkon juurelle Herralle siitä wäjästäkin työstä, jonka hän on suonut meidän heikkojen las-

tensa waltakuntansa woittokultueesja tehdä! — Psal. 115. „Ei meille, Herrra, ei meille, waan Sinun nimelles anna kunnia, sinun armos ja totuutes tähden“.
Wesanto 23 p. tammikuuta 1904.

J. R. Mecklin,
puheenjohtaja.

S. Siintikka,
kirjuri.

Wesannon Pyhäkouluyhdistyksen rahaston summittainen tili
Jouluk. 31 p. 1903.

W a s t a t t a w a a :

I. Säästöä edelliseltä tilivuodelta	71: 13
II. Tilivuoden tulot	171: 12
	Yhteenä 242: 25

W a s t a a w a a :

I. Menot tilivuoden aikana	157: 35
II. Rahaa tilintekäällä	84: 90
	Yhteenä 242: 25

Wesannolla 31 p:nä Jouluk. 1903.

Selim Siintikka.

Yllä olewan tilin olemme tänään tarkastaneet ja oikeaksi huomanneet.
Wesannolla 23 p. tammikuuta 1904.

J u h o R i t w a n e n .

B e t t a L a i t i n e n .

XI.

Kertomus **Sippolan** seurakunnan Pyhäkouluyhdistyksen toiminnasta
vuonna 1903.

Yhdistyksemme, joka Suomen Ewangelis-Luterilaisen Pyhäkoulu-yhdistyksen haarasastona on toiminut paikkakunnallamme, on woimiensa mukaan kuluneenakin wuotena koettanut toteuttaa sääntöjensä ensimmäisessä pykälässä lausuttua tarkoitustaan.

Makjawia jäseniä on ollut 51. Yhdistyksen puheenjohtajana on sääntöjen mukaan ollut seurakunnan w. t. kirkkoherra Wilho Ryyrö; johtokuntaan walittiin wiime vuosikokouksesja tammikuun 18 p. w. 1903: Tuomas Tappola, Elias Sorja, Matti Peltola ja Anton Huowila. Sihteeriksi, joka samalla on rahaston hoitajana, allekirjoittanut. Paitji vuosikokousta, jossa

keskusteltiin yhdistystä koskevista asioista, on pidetty opettajain harjoituskokouksia, mikäli asianhaarat ovat sen myöntäneet, entiseen tapaan. Vuosijuhlaa ei pidetty. Sen sijaan oli Suomen Ewankelis-Luterilaisen Pyhäkouluyhdistyksen vuosikokous yhdistyksen piirissä olevalla Rymnillaan kirkon opistolla elokuun 2 ja 3 p. 1903, joka tilaisuus tarjosi etenkin yhdistyksemme opettajille kalliiseen työhönsä kehoittavia, opettavia ja mieltä virkistäviä hetkiä. Yhdistyksen puolesta esiintyi eräs opettaja mainituksa tilaisuudessa pitäen näytelmänsä raamatunhistoriasta.

Sattuneesta syystä ei pyhäkoulujen esimies woinut käydä tarkastamassa, kuten tapana on ennen ollut. Pyhäkouluja oli seurakunnassa 29, joissa opetti 85 opettajaa ja kävi 991 lasta. Edelliseen vuoteen nähden on pyhäkoulutyö edistynyt, menen taas pitkillä askeleilla eteenpäin.

Tuloja on yhdistyksellä ollut kuluneena vuotena kaikkiaan 94 mk. 68 p:ää, ja menoja 57 mk 75 penniä, joten jäästö tulewaan vuoteen tekee 43 n. 93 p:ää. Tulot ovat olleet jäsenmaksuja ja vapaaehtoisia lahjoituksia; menot taas yhdistyksen welan maksaminen ja awustus Suomen Ewankelis-Luterilaisen Pyhäkouluyhdistyksen vuosikokousta warten paitti muita pienempiä menoja. Rahaston tilit ovat tarkastetut ja ilman muistutusta hywäksytyt.

Warmaantin on taas Herran armosta monta, monta iäijyhysimentä kylwetty tämänkin, waikkakin heikkouudessa ja suuressa puuttuwaisuudessa tehdyn työn kautta seurakuntamme lasten sydämiin, siinä toiwossa että ne siellä kantaisiwat hedelmiä runjaita jumalanpelwossa ja kristillisessä elämässä ja waelluksessa. Tätä ajatellessa täyhtyy sydän kiitollisuudesta armon Herraa kohtaen ja warmaantin kiitollisista sydämistä nousee harras ja nöyry rukous että Hän armossaan kallista työtämme siunaisi, jota ilman turhaan työtä tehsimme (Ps. 127).

Sippolassa Maaliskuun 20 p. 1904.

Anton Rausfi.

ihteeri.

XII.

Kertomus **Orihveden** Paikallisyhdistyksen toiminnasta vuonna 1903.

Sunnuntaikouluja on ollut yhdistyksellä waikuttamassa 10 koulua, opettajia on 12, jotka toimittawat Jumalan waltakunnan työtä pienten lasten keskuudessa, kylwäen heidän pieniin sydämiinsä jumalan sanan kallista siementä, sillä lahjalla minä he owat kuki Herralta saaneet. Usein täyhtyy tunnustaa, että olemme heikkoja ja woimattomia näin kalliiseen työhön, waan usein saa myös pyhäkouluopettaja ilokseen hawaita, että itse Herra tukee hänen heikkouttansa juuri silloin kuin hän pelkää uupuwansa. Lapsia on käynyt kouluissa keskimäärin 150.

Opettajain harjoituskokouksia on pidetty, mikäli mahdollista, kerran kuukaudessa, eli pöytäkirjan mukaan 9 kokousta viime vuonna, 3 oppiainetta on ollut näisiä kokouksissa kullakin kerralla käsiteltäwänä, nimittäin päiwän teksti, raamatun historiaa, määrätty kertomus ja katekismuksesta joku käsky

tai rukous, mitkä edellisessä kokouksessa ovat seuraavaksi kerraksi määrätty. Kufin opettaja on vuoronja niitä selittänyt ja kysellyt, kysynsä mukaan, papisto on ollut kokouksessa saapuwilla ja tarkastanut ja ohjannut opettajia ja muistuttanut niistä wirheistä jotka ovat tehdyt opetuksessa. Nämä kokoukset ovat aljettu ja päätetty rukouksella. Kokouksista on ollut opettajille kehoitusta ja myös oppimista. Samat oppiaineet ovat myös olleet pyhäkouluisja lasten hartaushetkissä, nimittäin päivän teksti, raamatun historia ja katekismus. Keihäisen laulukirja on ollut käytännönsä. Pyhäkoulu on alkanut ja päättynt rukouksella sekä wirren weisuulla, mikäli on siihen opettajalla ollut taipumusta.

Palkallisyhdistys alkoi yhdistystoimintansa Drihweden kirjon sakaris-tosja, 14 päivä maaliskuuta vuonna 1903, jolloin siellä luettiin ja hyväksyttiin Ewanf-Lutherilajen Pyhäkouluyhdistyksen säännöt. Samassa kokouksessa walittiin yhdistyksen wirkamiehet. Esimieheksi walittiin wirkaatekewä rowastin apulainen, tai hänen sijajensa, waraesimieheksi walittiin J. A. Järwinen Pehulan kylästä, kirjuriiksi walittiin Herman Anttila Wehtalahdesta, rahastonhoitajaksi walittiin wirkaatekewä kirkkowäärtti. Herman Anttilan erotua pyhäkoulutoimesta 2 p. elokuuta 1903 walittiin kirjuriiksi Tyhne Jusjila Anttilan tilalle. Tilintarkastajat jäiwät walitsematta syystä että meidän rahasto on kiertokoulukasjan kansja yhdistettynä, johon kasjaan pastori Lufkasen toimesta on saatu kunnan werorahoista 300 Smk. w. 1901 käytettäväksi kierto- ja pyhäkoulujen hyväksi. On myös kannettu kolehteja lasten jumalanpalveluksissa ja lasten joulujuhlissa, joten kasjassa on nyt wähdän toista sataa markkaa. Olisi suotawa että pyhäkouluyhdistyksen rahasto olisi eroitettuna kiertokoulu rahastosta sillä koska kiertokouluopettajat nauttiwat palkkaa, rahasto ehkä woi kulua kiertokoulun puolella enempi.

Nyt lopuksi toiwon että pyhäkoulut myös ilolla ja ahkeruudella jatkawat työtänjä tänäkin kuluwana vuonna, koska olen kuullut että lukukinke-reillä on usiakin henkilö luwannut ryhtyä pyhäkoulun pitämiseen. Työ on Herran. Työtä tehkäämme ilolla niin kauwan kuin meillä armon aika käsis-sämme on, sillä Wapahajamme Jeesus on sanonut: „sallikaat lasten tulla minun tyköni ja älkääät kieltäkö heitä, sillä heidän on taiwaan waltakunta“.

Drihwedellä 28 päivä Helmikuuta 1904.

J. A. Järwinen.

Waraesimies.

Kertomus

Suomen Ev. Luterilaisen

Pyhäkouluyhdistyksen

toiminnasta v. 1904.

Hämeenlinna 1905,
Oskari Oy Hämäläisen kirjapaino.

Sensuurin hyväksymä Hämeenlinnassa toukok. 29 p:nä 1905.

Kertomus Suomen Ev. luth. Pyhäkouluyhdistyksen toiminnasta v. 1904.

Wastoinkäyminen ja koettelemus saattaa tavallisesti Sumalan kanjan lähemmäksi Jumalaa, joka on sanonut: „Urukki huuda minua hädäsjäni, niin minä olen auttava sinua ja sinä olet kunnioittawa minua“. Että Suomen kansa koettelemuksen aikana on lähestynyt Jumalaansa, osoittanee muun ohessa seikin seikka, että suurempi harastus ja eloisuus on syntynyt Sumalan waltakunnan työwainiolla. Erittäin on lähetystyö, sekä ulkolähetys että sisälähetys, woittanut kansassa entistä enemmän kannatusta ja rakkautta. Myöskin pyhäkoulutoimi on ollut wähi-tellen edistymässä. Wuosi wuodelta syntyy uusia pyhäkouluja ja lisääntyy pyhäkoulusja käywiä lasten luku. Wuonna 1902 oli Turun arkkihippakunnasja 1,802 pyhäkouluja, 2,296 pyhäkouluopettajaa ja 37,626 pyhäkoululasta. Porwoon hiippakunnasja oli seuraawana vuonna w. 1903 1,708 pyhäkouluja, 2,852 pyhäkouluopettajaa ja 36,271 pyhäkoululasta. Sawonlinnan hiippakunnasja samoin 3,241 pyhäkouluja, 6,233 pyhäkouluopettajaa ja 66,388 pyhäkoululasta ja Kuopion hiippakunnasja 1,668 pyhäkouluja, 2,593 pyhäkouluopettajaa sekä 32,374 pyhäkoululasta eli yhteenä koko maasja 8,419 pyhäkouluja, 14,674 pyhäkouluopettajaa ja 172,659 pyhäkoululasta. — Wuonna 1904 tehtyjen tilastollisten tietojen mukaan oli Turun arkkihippakunnasja w. 1903 1,666 pyhäkouluja, 2,926 pyhäkouluopettajaa ja 36,119 pyhäkoululasta. Porwoon hiippakunnasja w. 1904 1,739 pyhäkouluja, 2,970 pyhäkouluopettajaa, 37,128 pyhäkoululasta. Sawonlinnan hiippakunnasja 3,284 pyhäkouluja, 6,508 pyhäkouluopettajaa ja 67,148 pyhäkoululasta. Kuopion hiippakunnasja 1,746 pyhäkouluja, 2,595 pyhäkouluopettajaa ja 33,038 pyhäkoululasta, eli yhteenä koko maasja 8,435 pyhäkouluja, 14,999 pyhäkouluopettajaa ja 173,433 pyhäkoululasta. Tästä siis huomaamme, että pyhäkoulu wuoden kuluesja on edistynyt siten, että uusia pyhäkouluja on lisääntynyt 36, pyhäkouluopettajia 325 ja pyhäkoululapsia 774. Tämä edistys on melkein mitätön tai ainakin hywin wähäinen, kun nimittäin ottaa huomioon, että se on koko maatamme kättäwän pyhäkoulutyön tuloksena. Mutta edistymisen tulos on niin mitättömän pieni siitä syystä, että kun toisella paikkakunnalla on tapahtunut silminnähtäwä edistys, niin on toisella paikkakunnalla wastapainoksi tapahtunut taantumisen. Turun arkkihippakunnasja oli esim. vuonna 1902 37,626 pyhäkoululasta, mutta w. 1903 oli pyhäkoululasten luku wähentynyt 36,119, tai sinä vuonna käwi 1,510 lasta wähemmän pyhäkouluisja, kuin edellisellä vuonna. Toisissa hiippakunnasja jita wastoin huomaa w. 1894 selwää edistymistä. Witte

wuonna káwi Porwoon hiippakunnassa 857 lasta enemmän pyhäkouluisja kuin edellisenä vuonna, Sawonlinnan hiippakunnassa 760 lasta enemmän kuin edellisenä vuonna ja samoin Kuopion hiippakunnassa 664 lasta enemmän edellistä vuotta. Kirkkoherrain pyhäkoulukertomuksista huomaa, että warjintin arkkhiippakunnassa pyhäkoulujen walwonta (tarfastukset ja opettajain harjoitukset) on suuresa määräsä laiminlyöty. Seurauksena siitä onkin, että pyhäkoulutyö monessa seurakunnassa on aiwan lamasja ja 30 seurakunnassa ei ole ollentaan pyhäkouluja. Ja kuitenkin tässä hiippakunnassa tarwittaisiin mitä kipeämmin kirkollisia pyhäkouluja, sillä juuri täällä enemmän kuin muissa (esim. Whwenanmaan rowastikunnassa ja Pohjanmaan ruotsalaisissa seurakunnissa) toimivat walppaasti ja tarmokkaasti lasten keskuudessa eriuskolalaiset (methodistit ja fastenkerjojat). Ihmetellä täytyy, että vielä meidänkin aikanamme, jolloin kirkollisen pyhäkoulutoimen suunaus on tullut niin päiwän selwästi näkyyiin, juuri arkkhiippakunnan papistosja löytyy kirkkoherroja, jotka niin wäärin käsittävät pyhäkoulun tarkoitusten, että eräs kirkkoherra kertomuksessaan tuomiokapitulille antoi pyhäkouluista seuraawan lausunnon: „Seurakunnassani löytyy lasten opettamista warten 12 korkeampaa kansakoulua, 5 kiertokoulua ja yksi pitkulasten koulu. Lapset käyvät niissä hywin lukuisasti, ja owat siis wiikon warrella hywin ankarassa toimessa. Näissä kaikissa kouluissa selitetään kunakin lauwantaina seuraawan sunnuntaipäiwän teksti. Moni lapsi tottuu jo aikaisin wanheppainja ja hoolhojainja kera ottamaan osaa jumalanpalvelukseen ja yksinkertaisiin raamatunselityksiin kyläsä. Myös pidetään joskus lastenjumalanpalvelustin kirkossa. Näiden syiden nojalla ei pyhäkouluja ole seurakuntaan perustettu. Sitäpaitsi ei seurakunnassa löydy lahkolais-liikettä, joka pyhäkoulujensa kautta koettaisi wietellä lapsia tykönsä ja seurakunta tästä syystä olisi pafoitettu perustamaan pyhäkouluja jontinlaisesti warustukseksi eri hengellisiä liikkeitä wastaan“.

Enemmän ilon aiheetta kuin nämät edellä mainitut tilastolliset numerot antaa kuitenkin se seikka, että pyhäkoulu maassamme näyttää kehittywan yhä enemmän tarkoitustaan wastaawaksi eli niin kutsutuksi lasten hartaus-hetkeksi. Kun pyhäkoulu noin 50 vuotta sitten woitti maassamme enemmän alaa, oli lähjjen lukeminen katekismuksesta ja Raamatun-historiasta pää-asiana pyhäkoulu-opetuksessa, sen johdosta että suurin osa kansan lapsista ei ollut tilaisuudessa nauttimaan uskonnon opetusta kansakouluisja tai kiertokouluisja. Mutta nyt, kun nämät koulut owat melkein kaikkialla maassamme toimessa, woipi pyhäkoulu häiritsemättä antautua warjinaiseen tehtäväänsä olemaan lasten jumalanpalveluksena eli hartaus-hetkenä. Tästä huolimatta owat vielä useimmat pyhäkoulut maaseudulla niin järjestetyt, että niissä on koetettu yhdistää lähjjen lukeminen ja hartauden hetki. Tästä on seurannut, että pyhäkouluopetus on tawallisesti kestänyt noin 2 tai 3 tuntia. Näin järjestetyinä wähyttää pyhäkoulu suuresti lapsia, niin että koko toimitus wähitellen tulee heille wastenmieliseksi. Ja kun haluttomuus kerran on herännyt lapsessa, on siitä luonnollisena seurauksena että hän epäsuunnollisesti käy pyhäkoulussa. Tällainen epäsuunnollisuus lasten pyhäkoulukäynnissä tapahtuu suurenmasja tai wähemmasjä määräsä maamme kaikissa hiippakunnissa. Monessa Pyhäkouluyhdistyksen vuosijuhlassa on usein pitkiä ja wilkkaita keskusteluja syntyneet siitä, onko lähjyn lukeminen yhä edelleenkin säilytettävä pyhä-

koulussa, tai onko se jo poistettava. Wähitellen raiwaa se mielipide yhä selwemmin ja woimakkaammin itsjellensä alaa, että pyhäkoulu lasten hartaus-
 hetkenä on niin paljon kuin mahdollista muistuttawa aikaihminen jumalan-
 palvelusta kirkossa. Siihen olisi kuuluwa ysfinkertainen ja helpportajuinen
 liturgia ja saunan ajemesta opetus ainakin kahdesja ryhmässä. Pienemmät,
 luwuntaitamattomat lapset muodostaisiwiwat ala-*osaston*, ja opetus tällä *osas-*
tolla olisi tapahtuwa suullisen kertomuksen muodossa ja sopiwiien raamatul-
 listen kuwien awulla. Suuremmat, enemmän kehittyneet lapset olisiwiwat sitä
 wastoin opetettawat erityisten kirkollisia pyhäkouluja warten laadittujen teks-
 tien johdolla. Sekä Pyhäkouluyhdistyksen wuosikokouksissa että myös yhdis-
 tyksen toimikunnan kokouksissa on wilkkaasti keskusteltu kysymyksestä, miten
 voitaisiin saada erityiset kirkolliset pyhäkoulutekstit, ja se toiwomus on aina
 ilmilausuttu, että nämät pyhäkoulutekstit laadittaisiin samojen periaatteiden
 perusteella, kuin uudet kirkolliset tekstit sekä Saksassa että Tanskassa. Näiden
 näkökohtien perusteella on yhdistys ryhtynyt kustantamaan sopiwiia raama-
 tullisia kuwia edistääksensä siten hawainnollista uskonnon opetusta pyhä-
 kouluissa. Yhdistyksen kustannuksella on nimittäin kuluneena vuonna ilmes-
 nyt raamatullinen kuwajarja, sijältään 40 eri kuwaa sekä wanhasta että uu-
 desta testamentista. Suurin osa kuwista on hyväksi tunnetun saksalaisen
 Snorr & Carolsfeldin raamatullisen kuwajarjan jäljennöksiä. Sitä ennen on
 yhdistys tähän kuwajarjaan kustantanut tekstikirjan, suomentamalla saksan
 kielestä kirjan: „*Ranke, Lapfen ensimmäinen opetus Jumalan sanossa*“, joka
 sijältään ysfinkertaisen, jattuwan selityksen edellämäinnuttuihin raamatullisiin ker-
 tomuksiin ja on aijottu olemaan ensimmäisenä opastajana opettajille hawain-
 nollisessa uskonnon opetuksessa.

Pyhäkoulutyö rakkaassa iänmaassa toimii jokseentkin edullisissa oloissa,
 sillä mitään suurempaa wastustusta ei ole olemassa, joka estäisi pyhäkoulu-
 työn jäännöllistä ja tafaista kehitystä. Päinwastoin kannattaa sekä waltio
 että kirkko monessa suhteessa sen toimintaa. Että Suomen waltiofin tahtoo
 pyhäkoulutyötä edistää, selwiää siitäkin seikasta, että Pyhäkouluyhdistys wuo-
 sina 1903 ja 1904 on saanut nauttia 5,000 markan wuotuuisen waltioawun
 ja tulee warmaan wastaisuudessakin saamaan saman awun. Sitä paitsi on
 yhdistyksen yliajamiehelle myönnetty wapaa piletti Suomen waltion rauta-
 teillä. Waltio-awun kautta on yhdistys woinut laajentaa kustannusliikettään
 ulosantamalla entistä enemmän pyhäkoulukirjallisuutta. Yhdistys on myös
 tämän kautta woinut palvelukseensa ottaa maallikon, joka wiime kesänä mat-
 kusteli kylästä kylään, pitäen pyhäkoulukokouksia sellaisissa seurakunnissa Hä-
 meenlinnan ja Hattulan rowastikunnissa, joissa pyhäkouluja ei ollenkaan ollut
 olemassa tai missä ne oliwat aiwan lamassa. Karttuneiden warojen kautta
 oli yhdistys tilaisuudessa jakaa noin 300 mk matta-awuksi kolmellekymme-
 nelle warattomalle ja uutteralle pyhäkouluopettajalle, niin että he oliwat tilai-
 suudessa saapumaan yhdistyksen wuosikokoukseen Kuopiossa, josta he palasiwat
 kotiinsa uudistunein woinin ja wirtistynein mielin.

Suhtikuussa menetti kuoleman kautta koko maamme pyhäkouluasia, mutta
 erittäin Pyhäkouluyhdistys lämpimimmän harrastajansa ja kannattajansa, tuo-
 miokapitulin assessorin, rowasti Aleksander Wilhelm Lyrän. Suuren osan elä-
 mästään uhrasi hän lasten kristillisen opetuksen ja kaswatuksen parantamiseksi
 a edistämiseksi maassamme. Jo aiwan nuorena, 21 wuoden wanhana, an-

tautui wainaja nuoruuden innolla lasten opetuksen alalle. Erittäin oli pyhäkoulun hänen lempilapsensa, jota hän rakasti ja kaikin voimin edisti, sekä seurakunnan paimenena ollessaan Jaakkimassa ja Helsingissä, että myös kansakoulujen piiritarkastajana Wipurin läänissä, sekä viimeksi Porwoon tuomiokapitulini monivuotisena asessorina, piispantarkastuksissa y. m. tilaisuuksissa. Kaikilla esiintyi hän etewänä lasten opettajana, joka tykeni kiinnittämään lasten tarikkaawaijuutta ja lämmittämään heidän sydämiään. Suurella mielenkiinnolla kuunteli jokainen hänen herättävää ja elävää lasten opetustaan piispan tarkastuksissa ja hänen suureen kokemukseensa perustuvia neuvoja ja ohjeita lasten kristillisestä opetuksesta ja kasvatuksesta.

Erittäin huomiota on herättänyt myöskin ulkomailla assessori Vyran laatima ja Porwoon tuomiokapitulini kiertokirjeeseen elokuun 15 päivästä w. 1887 (n:o 170) otettu ohjelma papistolle kehoitukseksi ja ohjeeksi pyhäkoulujen järjestämisasiassa. Tämän kautta on wainaja koettanut herättää papiston harvastausta asiassa ja antaa pyhäkoulutoimelle yhdenmukaisuutta ja järjestystä.

Helsingin kaupungin kirkkoherrana oli hän w. 1886. Helsingin kaupunkilähetyksen ystäväin kansa perustanut koko maattamme käsittävän pyhäkouluyhdistyksen, joka sitten w. 1886 alkoi waitutuksensa. Yhdistyksen perustamisesta asti on wainaja sitä hartaasti kannattanut ja edistänyt, ollen sen puheenjohtajana tai warapuheenjohtajana yli 15 vuotta. Kaikille pyhäkoulun ystäville säilyy wainaja erittäin rakkaassa ja arwossa pidetyssä muistossa.

Yhdistyksen vuosikokous 18:s laatuuan, wietettiin Kuopion kaupungissa 18 ja 19 päivänä Kesäkuuta. Se suuri asianharvustus ja wilkas osanotto, jota lukuja yleisö kokouksen aikana silminnähtävällä tawalla ojsotti, oli setin elävänä todistuksena siitä, että tuomiorowasti Borg-wainajan elämäntyö pyhäkoulujen hywäksi Kuopion tuomiorowastikunnassa oli tuottanut siunausta. Hänen muistoksensa pitikin juhlatilaisuudessa teol. tohtori, rowasti E. Hyvärinen esitelmän aineesta Borg'in elämäntyö pyhäkoulun alalla. Yhdessä vuosikokouksen kansa pantiin toimeen jumalanpalveluksia aikaihmisille ja lapsille. Sitäpäitksi pidettiin esitelmiä ja keskustelukokouksia pyhäkoulualalle kuuluwista kysymyksistä ja näyteopetusta.

Elokuun 5—7 päivänä wietettiin 7 Pohjoismaainen pyhäkoulukokous Tukholmassa. Tässä kokouksessa oli noin 20 suomalaista läsnä. Suomen pyhäkouluja oli puhujina edustamassa opettajat, neiti Berta Hermansson Helsingistä ja Helsingin kaupunkilähetyksen saarnaaja, pastori M. Wallenins ja yltäjä mies, pastori Rob. Hernberg. Neiti Hermansson piti esitelmän „Pohjoismaisesta ja ulkomaalaisesta pyhäkoulukirjallisuudesta“, pastori Wallenius „Opettajan persoonallinen waitutus pyhäkouluopetuksessa“ eli „Ota itsestäsi waari!“ 1 Tim. 4: 16 sekä hengellisen puheen Room. 8: 9 johdolla. Pastori Rob. Hernberg antoi kertomuksen Suomen pyhäkoulutoimesta vuosina 1901—1903 sekä piti hengellisen puheen Sananl. 8: 17 johdolla. Kokouksessa tuli ilmi, että pyhäkoulutoimi on kaikissa pohjoismaisissa viime kuluneina 3 wuotena ollut edistymässä. Ruotsissa käy kirjollisissa pyhäkouluisa 40,000 lasta ja heittä on opettamassa 3,000 opettajaa. Misjonsförbunden'in (methodistit ja kastentertojat yhdistettyinä) 2,326 pyhäkouluja käy 105,690 lasta ja opet-

tajia on heillä 4,181. Rasteenfertojain 1,015 pyhäkoulusja käy 52,258 lasta ja opettajia on heillä 3,872. Methodistein pyhäkouluisja käy 17,938 pyhäkoululasta ja opettajia on 1,187. Pelastusarmeijan 162 koulusja käy 8,119 lasta ja opettajia on 498 eli yhteensä noin 2,686 koulua, 12,738 opettajaa ja 224,000 lasta. Norjassa löytyy kirkollisia pyhäkouluja 400, joisja käy noin 44,000 lasta ja opettajia on noin 2,200. Tanskassa löytyy kirkollisia pyhäkouluja 812, pyhäkouluopettajia 4,294 ja pyhäkoululapjia 72,153.

Yhdistyksen äänenkannattajina ovat olleet niinkuin edellisenä vuonna Pyhäkoululehti, Lasten Pyhäkoululehti, Söndagskolebladet ja Barnens Söndagskoleblad. Lehdet ilmestyvät kerran kuukaudessa ja niiden kustantajana on ollut Pyhäkouluyhdistys sekä toimittajana yhdistyksen yliajiamies, pastori Rob. Hernberg. Apua lehden toimitukseen ovat antaneet neiti Berta Hermanson, pastori P. G. Korpi, pastori A. Wallenius ja muutamat pyhäkouluopettajat y. m. Pyhäkoululehteä on eri liitteenä seurannut tekstijelityswihko, sijältään II:sen vuosikerran ewankeliumitekstien selitystä lapsi-tajuisessa muodossa, niinkuin se on pyhäkoulussa esitettävä. Lehtien tilaajamäärä oli w. 1904: Pyhäkoululehdellä noin 3,000, Lasten Pyhäkoululehdellä noin 4,000, Barnens Söndagskoleblad'illa noin 2,000 tilaajaa ja Söndagskolebladet'illa noin 400 tilaajaa. Sitä paitsi painettiin myös joulunumero Lasten Pyhäkoululehdestä ja Barnens Söndagskoleblad'ista, yhteensä 14,500 kappaletta.

Yhdistyksen yliajiamies, pastori Rob. Hernberg, on vuoden kuluessa käynyt seuraawisja 70 seurakunnassa ja yleisen liitteen kekuspaikoisja: Holola, Lahti, Lohja, Hywinkää, Humppila, (2:ksi kertaa), Hattula, Utaa (2:ksi kertaa), Kymäläkoski, Rauma, Tyrwää, Karffu, Lappeenranta, Kotka, Kymi, Tammela, Forsja, Lemland, Hammarland, Jomala, Finström, Saltwik, Sund, Tampere, Lempäälä, Kuru, Pielawesi, Keitele, Wefanto, Wiitajaari, Saarijärwi, Karstula, Soini, Lehtimäki, Utsjari, Kauhawa, Lappajärwi, Wimpeli, Alajärwi, Kuortane, Kaujala, Sitti, Längelmäki, Antrea, Jääski, Ruokolahdi, Rautjärwi, Uusikirko (Wiip. l.), Kiwennapa, Terijoki, Anjala, Pälkäne, Jokioinen, Somero, Sommerniemi, Koski (T. l.), Marttila, Suran kappeli, Paimio, Ylitylä (Perniö), Perniö, Koski (Perniö), Raisio, Masku, Roujiainen, Wahto, Paattinen, Toijala, Piikkiö. — Sitäpaitsi on pastori A. Taube pyhäkouluyhdistyksen puolesta käynyt Sulkawalla ja kirkkoherra Ekroth Jämsjässä sekä rowasti Cederberg, Tohmajärweltä noin 6 tai 7 seurakunnassa Ylä-Karjalan rowastikunnassa. Wiime kesänä käwi sitä paitsi pyhäkouluharrastusta herättämässä kylästä kylään kansakouluopettaja Juho Nikulainen seuraawisja seurakunnisja: Janakkalassa, Lammilla, Hauholla, Pälkäneellä, Sääksmäellä, Tyrwännöisja ja Hattulassa.

Paitallisyyhdistysjiä on yhdistyksellä kuluneena vuonna ollut: 14, nimittäin Haminassa ja Wehtalahdella, Lahdesja, Längelmäellä, Ruokolahdella, Mikkelisjä, Kymisjä, Humppilassa, Wirolahdella, Antreasja, Wefannolla, Sippolassa, Oribwedellä, Rautjärweltä ja Tammelassa. Paitallisyyhdistysten vuosikertomukset seuraawat tätä vuosikertomusta eri liitteenä.

Reskusyyhdistyksen toimikuntaan Helsingisjä ovat kuuluneet ylitirehtöörin apulainen A. W. Floman puheenjohtajana, kansakoulujen tarkastaja, maisteri A. Saapanen warapuheenjohtajana, Helsingin kaupunkilähetysjen saarnaaja, pastori

A. Wallenius, Vähetyksseuran opettaja K. Rahikainen, parooni K. A. Brede, koulunjohtajatar, neiti W. Laurell, koulunopettajatar, neiti B. Hermanson, ja sykkystä teol.tohtori Lauri Ingman sekä yhdistyksen ylläsiämies, pastori Rob. Hernberg, rahastonhoitajana ja sihteerinä. — Eroamiswuorosja vuonna 1904 oliwat: parooni K. A. Brede, sekä neidet W. Laurell ja B. Hermanson, jotka kaikki walittiin uudestaan.

Eroamiswuorosja vuonna 1905 owat: maisteri A. Haapanen, teol. tohtori Lauri Ingman ja opettaja K. Rahikainen. Koska ylitirehtöörin apulainen A. W. Floman wähhää ennen kuolemaansa erosi toimikunnasta, on hänen sijaansa walittawa uusi jäsen.

Wuodattakoon Herra henkenjä sekä pyhäkouluopettajien että pyhäkoululasten sydämiin, niin että pphäkoulu eläwänä ja wirwoittawana lähteenä waikuttaiji synnin kuiwasja erämaasja.

Suomen Ev. luth. Pyhäkouluyhdistyksen puolesta

A. Haapanen

w. puheenhj.

Rob. Hernberg.

Pyhäkoulufilastoa.

Turun Arkkihiippakunnassa v. 1903.

Rovastikunta.	Kouluja.	Opet- tajiä.	Oppi- laita.
1. Turun tuomio- rovastikunta . . .	67	153	3,346
2. Mynämäen . . .	81	125	1,606
3. Vehmaan . . .	87	178	2,218
4. Porin alinen . . .	72	118	1,986
5. Porin ylä . . .	105	180	2,266
6. Tyrvään . . .	260	549	4,847
7. Perniön . . .	155	318	2,758
8. Ahvenanmaan . . .	14	27	180
9. Vaasan alinen . . .	155	329	5,045
10. Vaasan ylä . . .	152	204	2,340
11. Pietarsaaren . . .	72	93	1,231
12. Lapuan . . .	272	380	5,374
13. Kokkolan . . .	174	272	2,922
Yhteensä	1,666	2,926	36,119

Porvoon hiippakunnassa v. 1904.

1. Porvoon tuo- mio-rovastik. . .	95	202	1,873
2. Helsingin . . .	73	148	3,420
3. Iitin . . .	105	238	2,452
4. Hollolan . . .	209	392	3,699
5. Jämsän . . .	158	254	4,133
6. Jyväskylän . . .	389	561	7,236
7. Tampereen . . .	345	524	6,669
8. Hattulan . . .	118	252	1,821
9. Hämeenlinnan . . .	136	240	3,559
10. Raaseporin itään . . .	76	98	1,430
11. Raaseporin länt. . .	35	61	836
Yhteensä	1,739	2,970	37,128

Savonlinnan hiippakunnassa v. 1904.

Rovastikunta.	Kouluja.	Opet- tajiä.	Oppi- laita.
1. Savonlinnan tuomio-rov. . .	344	564	5,292
2. Juvan . . .	215	332	3,738
3. Mikkelin . . .	254	486	4,822
4. Heinolan . . .	115	163	1,999
5. Lappeenrannan . . .	316	514	5,067
6. Haminan . . .	244	578	6,845
7. Viipurin . . .	281	636	6,976
8. Käkisalmen . . .	208	440	4,305
9. Jämsken . . .	394	831	6,277
10. Sortavalan . . .	346	735	7,721
11. Alakarjalan . . .	240	481	6,007
12. Yläkarjalan . . .	327	748	8,099
Yhteensä	3,284	6,508	67,148

Kuopion hiippakunnassa v. 1904.

1. Oulun tuomio- rovastik. . .	203	370	3,894
2. Raahen . . .	115	184	1,928
3. Kalajoen . . .	278	492	3,901
4. Kuopion . . .	923	1,208	19,208
5. Kajaanin . . .	144	210	2,000
6. Kemin . . .	71	117	1,913
7. Lapin . . .	12	14	194
Yhteensä	1,746	2,595	33,038
Yht. koko maassa	8,435	14,999	173,433

Tili Evankelis-Lutherilaisen Pyhäkouluyhdistyksen rahatulosta ja menoista vuonna 1904.

1904 Jouluk.	Debet.	Smk. p.		1904 Jouluk.	Kredit.	Smk. p.	
		1903	05			1904	31
31	Säästö vuodelta 1903		4,591	31	Menot vuoden kuluessa:		
	Tulot vuoden kuluessa:				Aikakauskirjojen toimitt., painattaminen ja levittäminen	4,210	72
	Valtioapu	5,000	—		Kirjojen toimittus, pain. ja lev.	596	13
	Jäsenmaksuja	166	—		Matkaraahoja asiamiehille	1,268	76
	Koelhtia ja satunnaisia apua	2,249	44		Asiamiesten palkkiot	5,260	—
	Korkoa juoksevalta tililtä	385	99		Jäsenmaksujen ylöskannosta	9	—
	Tilausrahoja yhdistyksen aika-				Kirjevaihdoista	137	09
	kauskirjoista	5,586	26		Varastihuoneen vuokra	240	—
	Myydyistä kirjoista	1,068	92		Menoja vuosikokousta varten	132	50
					Muita menoja	755	38
					Säästö vuoteen 1905:		
					Talletustilillä Pohjoism. Os.-p.	6,375	14
					Rahaa kassassa	62	94
	S u m m a		19,047		S u m m a		19,047
			66				66

Hämeenlinnassa, 31 p. Joulukuuta 1904.

Rob. Herberg.

Edellä olevan tilin olemme tarkastaneet ja oikiksi havainneet, sekä myöskin läpikäyneet yhdistyksen kaikki tilikirjat vuodelta 1904, jotka olemme huomanneet täydellisesti pitävän yhtä niihin kuuluvien todisteiden kanssa ja että yhdistyksen varoina merkityt, Pohjoismaiden Osakepankissa talletustilillä sekä kassassa puhtaana rahana löytyvät varat ovat oikiksi ja saamme sen tähden puoltaa toimikunnalle ja sen rahastonhoitajalle täydellisen tilivapauden.

Omni Nystrom.

A. V. Appelqvist.

**Suomen Ewangelis-Luterilaisen Pyhäkoulunyhdistyksen tila Joulu-
kuun 31 p. w. 1904.**

Jouluk. 31 p. 1904	Rahaa kasjassa		6,438: 08
" " "	Kirjavaraston netto-arwo . . .	3,648: 60	
" " "	Varastosja paino-paperia . . .	214: 45	
" " "	" Raam. kuwatarjoja	80: 80	
" " "	Kaluston arwo	484: 32	4,428: 17
" " "	Ulkona olevia saatavia		2,552: 69
	<u>Summa Smk.</u>		<u>13,418: 94</u>

Hämeenlinnassa Joulukuun 31 p. 1904.

Rob. Hernberg.

Paikallisyhdistysten Vuosikertomukset.

I.

Haminan ja Wehkalahden Pyhäkouluyhdistyksen vuosikertomus sen 10:ltä toimintavuodelta 1904.

Johtokuntaan ovat vuoden kuluessa kuuluneet: rowasti J. Roshier, puheenjohtajana, kunnallislautakunnan esimies J. Brandstaka, rahastonhoitajana, allekirjoittanut kappalainen G. A. Taube kirjurina, sekä pastori D. Ingman, opettajat J. Jaakkola, Th. Dwiſtman, A. Walli ja W. Posti.

Opettajain harjoituskoukksia on Wehkalahdella pidetty 10, niissä keskimäärin 15 osanottajaa. Harjoituskyselyjä ja keskusteluita on niissä ollut niinkuin ennenkin, sen ohessa on opettajatar neiti Toini Rehausen harjoittanut opettajia laulamaan Pyhäkoululaulukirjan säveliä.

Haminassa on tekstinwalmistuskoukksia pidetty kerran wiiikosja niinkau'an kun kouluakin on pidetty, s. o. lukukauden aikoina.

Pyhäkouluja on Wehkalahdella ollut toiminnassa 43, niissä 67 opettajaa. Kutakin koulua on keskimäärin pidetty 29 kertaa. 30 kertaa ja sitä useammin on pidetty seuraawia kouluja:

Saapalan koulua 50 kertaa; Husupyyölin k. 42; Saaramaan Wanhan kylän 42; Siwatin 40; Ristiniemen 39; Kannusjärwen Korjulan 38; Salmen 36; Kannusjärwen Toitan 34; Kolhilan Väädin 33; Reittallin Yläpään 33; Kannusjärwen Vaitisen 32; Ritulan 32; Pamppyölin 32; Kolhilan Pousin 32; Husulan 31; Kannusjärwen Kären 30; Neuwottoman Mäkelän 30 ja Juholan 30, sekä Saaramaan Meisäkulman 30.

Kouluissa on käynyt 1,377 lasta, joista 801 ahkerasti, 339 wälttävästi ja 245 harwoin.

Haminassa on ollut suomalainen pyhäkoulu 5 opettajalla ja 140 oppilaalla, sekä ruotsalainen pyhäkoulu 2 opettajalla ja 40 oppilaalla.

Wuosijuhla pidettiin sunnuntaina heinäkuun 10 p:nä. Juhlajaarnan piti Sippolan kirkkoherra, rowasti A. O. Blomberg ja lastensaarnan pastori W. Niiniwaara. Utpäiwällä jatkettiin juhlaa Mullinkoskella, jossa pidettiin puheita sekä opettajille että lapsille. Kaksi opettajista kyseli lapsilta samaan tapaan kuin pyhäkoulussa. Wälillä laulettiin wirsikirjasta ja pyhäkoululaulukirjasta.

Yhdistys myönsi kolmelle opettajalle matkarahaa, 15 markkaa kullekin, Kuopiossa pidettyyn Suomen Pyhäkouluyhdistyksen vuosijuhlaan.

Yhdistykselle koottiin kylänluwilla Smk. 21: 10, vuosijuhlassa oli tuloa Smk. 73: 16, ja on rahastossa nykyään Smk. 264: 07.

Sijalleen on pyhäkoulutyö näin entiseen tapaanja käynyt. Sumala työlle siunaufkensa juokoon!

G. A. Taube.

II.

Lahden Pyhäkouluyhdistyksen vuosikertomus vuodelta 1904.

Johtokuntaan ovat vuoden kuluessa kuuluneet: maalari M. W. Heino-
nen puheenjohtajana, pastori S. Winter varapuheenjohtajana, rouvat C
Heinonen rahastonhoitajana ja S. Pippo jäsenrahojen kantajana, ja neiti Anna
Forsberg kirjuriina. Vielä kuului johtokuntaan opettaja W. Wuorinen ja tilin-
tarkastajina neiti G. Ehrenberg ja herra C. Salo.

Pyhäkoulutyötä on koetettu Herran armon avulla tehdä samaan tapaan
kuin emmentin. Lapsia on kaitissa neljäsä koulussa käynyt yhteensä noin
375, mutta heistä eivät lähestään kaikki ole olleet säännöllisesti. Viime woo-
den lopulla perustettiin myös uusi koulu kauppalan läheisyyteen ja siinä toi-
mii kaksi opettajaa. Pyhäkouluja on nyt siis yhteensä 5 ja opettajia 12, jotka
kaikki ovat jotenkin säännöllisesti olleet kouluisissa toimimassa.

Suurena Wirkistykseenä ja elwyttykseenä ovat pyhät. opettajille olleet har-
joituskokoukset, joita pastori S. Winter on kokoonkutsunut ja johtanut. Niissä
on opettajat wuoronsa jälkeen kyselleet tekstin, jonka johdosta sitte on kes-
kusteltu. Nämä kokoukset ovat yhteisen Janan tutkistelua, rukouksen, laulun
ja seurustelun kautta olleet suurena Wirkistykseenä ja siunauksena opettajille ja
sen jälkeen toiwottawasti koko pyhäkoulu-työlle. Tällaisia kokouksia on vuoden
kuluessa ollut 12. Kerran oli pyhät. opettajille myös kansakoululla walmis-
tettu tilaisuus kuulla näyteopetusta uskonnon kyselyssä, jonka toimitti kansat.
opettaja J. Partanen.

Kesäjuhla lapsille oli Heinäk. 3 p:nä. Siellä oli heille useimpiakin pu-
heita ja kyselyjä ja lapset myös osaksi suorittivat ohjelmaa. — Maarianpäi-
wänä piti pastori S. Winter lastensaarnan kirkossa, johon tilaisuuteen sekä
pyhäkoulu- että kansakoulu-lapsia oli runsaasti saapunut. Lopuksi lauloivat
lapset useita hengellisiä lauluja. Samoin myöskin Joulupäiwänä, jolloin
pastori piti lastenjumalanpalveluksen kirkossa.

Opettajille on tilattu 11 vuosik. Pyhäkoululehteä ja yksi Kaswatusopil-
linen sanoma. — Yhdistyksen rahawarojen kartuttamiseksi oli lasten kesäjuh-
lan yhteydessä juhla aikuisille, jossa kolehti ja tulot wirwokkeista tulivat yh-
distykselle.

Wuosikokous pidettiin Jouluk. 27 p:nä. Tuleista käwi selwille, että tu-
loja on vuoden kuluessa ollut 87 mk. 57 piä, menoja 82 mk. 28 p.; jäästö
5 mk. 29 piä.

Suofoon Herra, että kulunutkin vuosi kantaisi lasten ja opettajain sy-
dämissä hedelmiä ijankaikkisuudelle. Waikka opettajat täytywätin heikkoutensa
ja puutteensa tunnustaa, niin onhan työ kuitenkin Herran ja kaikki siunaus
Hänen kädesään. Ja sanoohan Herra, ettei hänen sanansa pidä tyhjänä
palajaman. Siihen luottaen koettaa Lahden Pyhät. yhdistys edelleenkin toimia.

M. W. Heino-

Anna Forsberg.

III.

Längelmäen Pyhäkouluyhdistyksen vuosikertomus w. 1904.

Yhdistyksemme työ on jatkunut entiseen tapaan ja entistä uraa owat pyhäkoulutkin astuneet. Kehittyneemmissä kouluissa ja misjä on useampia opettajia, on Blombergin käsikirjan mukaan pidetty aluksi lastenjumalanpalvelus ja sitte myöskin lähtytunti. Toisissa on hartaushetki muodostunut tekstin, raamatunhistorian ja katetismuksen johdosta pidettyihin kyselyihin ja kehoituspuheisiin, wirrenweisuun ja rukouksiin.

Pyhäkouluja on ollut 13, niissä opettajia 20 ja oppilaita 235. Luwut osoittawat taas hiukan taantumista edelliseltä vuodelta.

Rokouksia on pidetty neljästi ja pyhäkouluntarkastuksia on ollut raamatunselitysten ohessa.

Pyhäkoulujuhlaa wietettiin 17 p. heinäkuuta, samalla ohjelmalla kuin edellisinäkin vuosina; tuitentkin tällä kertaa yksin Pyhäkouluyhdistyksen hywäksi.

Suomen yleiselle ewank. lutherilaiselle Pyhäkouluyhdistykselle lahjoitettiin kannatukseksi Smk. 25.

Opettajille on tilattu 14 vuosik. Pyhäkoululehteä ja ahkerampia lapsia warten 30 vuosik. Lasten Pyhäkoululehteä. Kuusijuhlisja jaettiin lapsille 100 kpl. Lasten Lähetyslehden joulunumeroa ja 100 kpl. Lasten Pyhäkoululehden joulunumeroa. Kirjastoon on ostettu lisäksi 5 kpl. Raamatullisia kuuwia ja 5 kpl. Pyhäkoulun ja kodin Käsi- ja Rukoukskirjaa.

Rahawarain tila osoittaa: tuloja Smk. 180: 17 ja menoja Smk. 114: 74. Säästö Smk. 65: 43. Yhdistyksen esimiehenä on ollut allekirjoittanut ja waraesimiehenä luttari D. Prihti.

Längelmäellä 27 p. joulukuuta 1904.

A. A. Kallio.

IV.

Ruokolahden Pyhäkouluyhdistyksen vuosikertomus vuodelta 1904.

Kallis Wapauttajamme Herra Jeesus sanoo Math. 18: 20: Kussa kaikki taikka kolme tulewat kokoon minun nimeeni, siinä minä olen heidän keskellänsä. Tässäkin on yksi kauniimpia ja suloisempia lupauksia parhaalta lasten ystäwältä Jeesukselta. Tässäkin on ei ainoastaan kehoitus kokoon tulemaan Herran nimeen; waan suloinen lupaus Hänen läsnäolemisestaan siinä. Mikä on meille kehoitawampaa pyhäkouluunkin kokoontumaan, waikka ei olisiukaan kuin kaikki taikka kolme oppilasta, kun Hän itse lupaa olla siinä keskellämme. Kun usein pyhäkoulunkin opettajat tuntewat oman mahdottomuutensa, heikkoutensa ja tyhmyytensä koulun pitämiseen, joka onkin sangen kallis ja tärkeä tehtävä, noiden pienten lasten johdattaminen ja saattaminen Herraa Jeesusta tuntemaan ja rakastamaan, niin silloinkin tämä Herran lupaus Hänen läsnäolostaan siinä poistaa kaiten epäilyksen ja pelwon, sillä Hän on luwannutkin olla heikoissa wäkewä. — Oi, jos kaikki pyhäkouluopettajat, Herran Jeesuksen rakkaudelta waiikutettuina, tärkeässä kutsumuksessaan työskentelisiwät, niin silloin se ei olisi turhaa työtä, waan se täyttäisi oikean tarkoituksensa. Koska Hän on sanonut:

ilman minua ette woi mitään tehdä, ja koska ilman Hänen apuaan ja siunaustaan emme woi mitään hywää tehdä, wielä vähemmin niin suurta ja kallista tehtäväämme toimittaa, että pienokaisiamme elämän tielle johdattaa ja Hänen tuntemiseensa saattaa, niin onhan tämä Hänen läsnäolonja lupaus sangen suuresti wirtistawa ja innotuttawa pyhäkouluopettajaa kalliissa työssään. Tawaan Herra siunatkoon puuttuwaista ja samalla kallista pyhäkoulu-työtämme jokapaikassa.

Ruokolahdellakin on pyhäkouluyhdistyksen toiminta wiime vuonna käynyt entiseen tapaan. Yhdistyksen johtokuntaan kuuluu allekirjoittanut puheenjohtaja, rowasti D. Aurén ja pastorit J. H. Snellman ja D. W. Sohlman. Rahaston- ja kirjastonhoitajana on pastori D. W. Sohlman ja kirjuri kiertokoulunopettaja R. Huhtanen, sekä muut johtokuntaan kuuluvat jäsenet samat kuin edellisenäkin vuonna.

Pyhäkouluja on Ruokolahdella ollut toimimassa 79. Opettajia näissä kouluisja on yhteensä 154. Lapsia on käynyt kouluisja 1,284, joista kuitenkin eiwät kaikki ole ahkerasti kouluisja käyneet, eiwätkä joka kylässä pyhäkoulun opettajakaan ole warsin säännöllisesti koulua pitäneet, siinäkin yksi lasten poisja-oloon koulusta. Innokkaampia ja ahkerampia pyhäkoulun pitäjiä eli opettajia on: Tarkkolan, Kotaniemen, Kuokkalammin, Lasilan, Wehwiälän ja Immalan kylissä, y. m. m.

Pyhäkoulun tarastuksia on papisto käynyt kyläkunnissa pitämässä, sen mukaan kuin on aika ja tilaisuus myöntänyt; joissa on opettajia kehoitettu ahkeruuteen ja lapsia samoin.

Pyhäkouluyhdistyksen vuosijuhlaa pidettiin Elokuussa, jossa juhlasaaran piti yliasiamies, pastori R. Hernberg. Ja lyhyen wäliajan jälkeen Raamatunhistoriasta kuwien avulla selityksen ja esjelemisen sen johdosta. Lapsia, niinkuin vanhempiaakin ihmisiä oli juhalle kokoontunut vähänpuoleisesti.

Harjoituskokouksja opettajille on myöskin entiseen tapaan pidetty joka kuukauden ensimmäisenä pyhänä, paitsi kolmena kuukautena, on sattuwien syiden tähden jäänyt pitämättä. Niissä on aina kaksi opettajaa esjellyt, toinen päiwän ewankeliumi-tekstistä, toinen luvun Raamatun historiasta eli kappaleen katekismuksesta, jonka jälkeen toiset opettajat owat weljellisiä muistutuksia tehneet. Kokouksja on seurakunnan papit olleet wuoroin johtamassa. Syrjätylissä on myöskin pidetty harjoituskokouksja, yhtä usein kuin kirkollakin, joiden johtajina on ollut joku pyhä- eli kiertokoulun opettaja.

Pyhäkouluyhdistyksen rahastonhoitajan, pastori D. W. Sohlmanin tekemän tilin mukaan Joulukuun 31 p:nä 1904 on pyhäkoulukirjaston raha-arwo 432 markkaa 60 penniä ja rahaa tilin tefiällä 97 markkaa 97 penniä. Siis yhteensä 530 markkaa 57 penniä.

Ruokolahdi Tammiukuun 28 p. 1905.

Oskar Aurén.

R. Huhtanen,
yhdistyksen kirjuri.

V.

Kertomus **Mikkelin** seurakunnan pyhäkoulutoimesta vuodelta 1904.

a) **Maaseurakunnassa**

on 62 koulua ollut toiminnassa, 30 hywäsä tai tyydyttävässä kunnossa ja 32 wälttävässä; Opettajina näissä on toiminut 75 miestä ja 54 naista eli yhteensä 129 henkilöä. Kouluisia käyneitä lapsia noin 1,000, waikka eiwät kaikki käy säännöllisesti. Opetusaineet ja järjestys kuten ennen, mutta laulu a yhä runsaammin ja taiteellisemmin; kaikissa kouluissa on myös wähäinen oma kirjastonsa opettajia warten.

Sarjoituskoukkuksia on säännöllisesti pidetty kerta kuukaudessa, joihin kaikki papit owat ottaneet osaa, kufin aineessansa, ja suuri joukko opettajia on ollut saapuilla.

Tarkastuksia on kesäsin pidetty kaikissa kouluissa, joihin seurakuntalaiset kyhdistewät paikasta toiseen pitemmillä pohjilla myös arkipäiwinä. Wiime kesänä awustettiin matkarahoilla pyhäkouluyhdistyksen wuosijuhlauksessa Kuopiossa 10 henkeä ja omin waroin matkusti myös kierto- ja pyhäkoulunopettajia, ollen palattua hywin innostuneita ja tyytywäisiä matkakokemuksiinsa.

Pyhäkoulukassa on tyennyt kustantamaan Pyhäkoulu lehteä jokaiseen kouluun sekä myös paljon oppikirjoja kaikille köyhille lapsille joko ilmaiseksi tai puolesta hinnasta; ostettiin myös opettajille 9 kpl. kirjaa „Lähetys ja koulu“, jota opettajat owat wuoroon lainana käyttäneet; kasjan säästö on nykyään 1,200 markkaa.

b) **Kaupungissa**

on nykyisin kansakoulun huoneustossa pidetty myös pyhäkoulua 3:sa osastossa a) kansakoulun läpikäyneille raamatullisten tekstien johdolla, b) kansakouluissa olewille sunnuntain tekstien selityksiä ja c) pienemmille kertomuksia kuwien awulla sekä laulua kaikille. Paljon lapsia on nyt luokissa ollut ja opettajina nykyisiä tai entisiä koulujen opettajia.

B. C.

VI.

Kymin Pyhäkouluyhdistyksen vuosikertomus vuodelta 1904.

Pyhäkouluja Kymin seurakunnassa on ollut vuoden kuluesä waihtumassa noin kolmekymmentä. Miissä on työskennellyt satakunta opettajaa ja oppilaita on ollut alku toista tuhatta. Pienemmissä kylissä on ollut yksi koulu, mutta ijommissa kaksi ja kolme. Opettajien lukumäärä kussakin koulussa on etupäässä riippunut lasten luvusta, niin että muutamissa kouluissa on ollut yksi, toisissa neljä, wiisi jowa kuusi opettajaa. Korkein määrä oppilaita on ollut Hallan sahan pyhäkoulussa (noin yli puolestoista sadan), joka koulu nyttemmin on jaettu kolmeen eri kouluun.

Koulujen tarkastuksia on pidetty kesällä arkipäiwinä muutamissa kyläkunnissa; toisissa kyläkunnissa on tutkittu kouluja pyhäisin, yhteydessä raa-